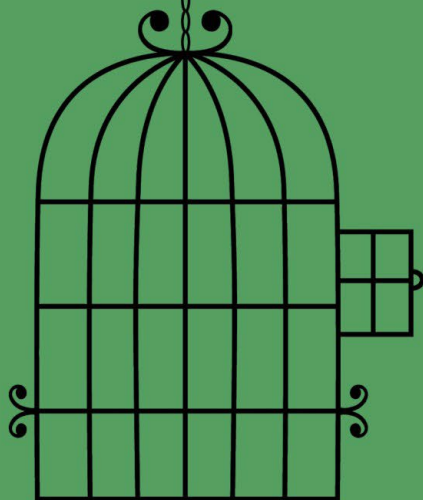

Cizinec a Krásná paní

Pavel Kohout

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Cizinec
a Krásná paní

Pavel Kohout

Znění tohoto textu vychází z díla [Cizinec a Krásná paní](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Pistorius & Olšanská v Praze v roce 2009. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Pavel Kohout: Cizinec a Krásná paní), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 11. 9. 2020.

OBSAH

1	7
2	11
3	15
4	19
5	22
6	25
7	29
8	32
9	36
10	40
11	44
12	47
13	51
14	54
15	58
16	62
17	65
18	69
19	73
20	76
21	80
22	83
23	87
24	91
25	94
26	97
27	100
28	103
29	107
30	110
31	114
32	118
33	121
34	124

35.....128
36.....131
37.....134
38.....137
39.....140
40.....143
41.....146
42.....150
43.....154
44.....157
45.....160
46.....163
47.....167
48.....170
49.....173
50.....176
51.....179
52.....182
53.....185
54.....188
55.....192
56.....195
57.....199
58.....203
59.....206
60.....210
61.....214
62.....217
63.....221
64.....224

1

Jak uchopit příběh, který se teprve klube z vajíčka fantazie, aby upoutal čtenáře neméně než vypravěče, jehož je podobnou součástí jako plod v lůně? Jak jej vymyslet, aby zaujal ženy i muže, mladé i staré, uvyklé i odvyklé četbě, neboť propadlé televizi? A jak jej vyprávět, kdyby měl dokonce šestkrát týdně pokračovat v denním listě, který je čten ráno nebo v poledne nebo večer, v tramvaji či v metru či v kavárně či ve sborovně či v posteli, za střídavého tlaku a proměnlivých nálad?

Pro autora není lepší cesty, než uvěřit způsobu, jakým i jemu byly vyprávěny pohádky: začít od začátku a přerušit vždy tam, kde tok líčení slibuje, že nevsákne přes noc do písku zapomnění, ale vypluje z paměti i nazítří, hnán vpřed plnou parou mateřštiny, předvádějící svou junáckou sílu. Zkusme to tedy viribus unitis, spojenými silami – písíciho i čtoucích!

Té paní říkali všichni Krásná paní, ne protože se otec jmenoval Krása, ale proto, že – byla krásná. Oslnivě krásná na snímcích z mládí, podmanivě krásná na vrcholu let, kdy její půvab jako by zářil dovnitř a odrážel se zpět, posílen světlem duše. Byla i moudrá i laskavá; kdo ji poznal, nesl si vzpomínku na ni jako štít mezi lidské zmetky, jichž je na světě rok co rok víc.

Krásná paní se narodila v půli třicátých let dvacátého století na severu Čech ve velkém městě, nazývejme je lehce tajemně M., nad splavnou řekou, říkejme jí z týchž důvodů Ř., v patrovém domě na náměstíčku uprostřed ulice, kterou zároveň obrostla nová čtvrť. To se tu po první světové válce zabydlovala na někdejší pláni, zvané kvůli božím mukám s Janem z Pomuku odedávna Mukanka, nová šlechta ducha i peněz mluvící dvěma jazyky a věřící trojí vírou Čechů, Němců a Židů.

Otec Krásné paní byl ve třetím koleni praktický lékař, jenž za velké krize mezi válkami opustil s mladičkou chotí rodnou Prahu. V malebném M. nad Ř. zasadil strom, postavil dům a počal Krásnou paní. Ordinaci v přízemí hojně navštěvovali pacienti obou jazyků a všech vyznání z oné čtvrti, jež se pyšnila největším počtem titulů a placením nejvyšších daní. Každý před každým tu smekal klobouk a každá každé vlídně pokynula, i když právě zápolily o nejlepší róbu v módním salonu na hlavním náměstí M.

Konec krásných časů nazrával dlouho, aby nastal v jediné říjnové noci roku tisíc devět set třicet osm, kdy M. přestalo patřit republice sedmi národností a vrhlo se v náruč jediné Říše. První odjeli bez vyzvání Židé, jimž stačil osud souvěrců za hranicí. Češi směli zůstat, pokud se vzdají své řeči. Křehká maminka Krásné paní milovala i řeč i M.; vyhnání do Prahy dlouho nepřezila.

Brzy po válce se Krásná paní vrátila s otcem zpět. Dům se podobal zneuctěné ženě, jak byl cítit dechem násilníků prznících jej téměř sedm let. Do čtvrti se nevrátili Židé ani Němci, jejich domky a vilky obsadil vítězný český lid. Jeho vyslanci se párkrát vyměnili, než odvezli vše, co mělo cenu. Pak začal městu M. zas normální čas.

Praví usedlíci v něm usedali, jak jim dovolil zvolna kříšený průmyslový i říční ruch. Ordinaci plnila odlišná klientela s týmiž bolestmi. Pak se lid rozhodl dát si vládnout jedinou stranou. Ta proměnila soukromé praxe v zdravotní střediska a sem vyslala mladého gynekologa, aby otce střežil. Byl však komunista věřící ideálům a schopný lékař, získal si důvěru staršího kolegy i srdce Krásné paní, přestože se z kádrových důvodů směla stát jen zdravotní sestrou.

Čas předbíhal vlny v řece Ř., odplavil šibenice, rozpačitou obrodu i omamné jaro nadějí, jež se ukázaly být plané. Jedné srpnové noci tak děsně zaběsnily tanky, že Krásná paní, křehká po matce, potratila. Její muž přišel o dítě i ideály, ale nechťel ztratit víc, takže je vyměnil za funkci v upadlé straně, z níž vylučoval bývalé sou-

druhy. Krásná paní proto brzy přesídlila z přízemí nahoru k otci, který unikl zeti do předčasné penze, a když i ji zachránila vrozená srdeční vada, vykoupila z útulku papouška, jemuž po desetiletích umřel pán. Manžel se bez ní a ideálů dole upil. Jeho noví soudruzi středisko zavřeli.

Když na hlavním náměstí v M. dozvonil vítězný listopad klíči a lid se odebral budovat kapitalismus, byly otci vráceny i dva nízké činžovní domy na konci ulice, které před válkou koupil jako dceřino věno. Teď jí chtěl po letech nouze osladit život, do něhož nevstoupil další muž. Bývalý režim s nimi měl jakýsi záměr, který neujasnil čtyřicet let; když vymřel poslední nájemník, nechal je téměř spadnout. I za trosky dostal však otec dost, aby mohl s vědomím, že Krásnou paní zajistil, pokojně umřít, což stihl do roka a dne.

Předtím jí dal ještě přestavět ordinaci v jídelní kuchyň, aby nemusela později tak často do schodů, a rozšířit spodní byt, aby jej mohla pronajímat. Brzy po jeho smrti se tam nastěhoval pan Hedvábný, rozvedený profesor, který kdysi, když jeho latina upadla v nemilost, učil Krásnou paní ruštině. Nechtěla být jedinou lidskou bytostí v domě, a že jí nehrozila bída, vzala ho na byt skoro za rukypolíbení.

Nové tisíciletí s třeskem změnilo starý řád. Majitel spadlých domů je prodal desetkrát draž obci, která tiše stavěla, až se náhle pochlubila holobyty pro občany zvané Ne-Při-Způsobiví. Brzy se tam usídlily tři desítky rodin, na něž musel doma padat strop, neboť místo pod ním žily dnem i nocí pod širým nebem. Sem doléhal halas hlasů a rámus rádií našťestí jen při severním větru, jenž vál zřídka. Byly to však tamtamy, které zdaleka svolávaly spřízněné duše.

Netrvalo dlouho, a český manželský pár, jenž na náměstíčku zprivatizoval Potraviny, byl vystřídán hejnem lidiček s šikmýma očima; štít nechali, ale za rok si koupili i vedlejší dům, odkud a kam chodili další malí lidé s velkými kufry. Penzion, kde před válkou nocovali turisté a po ní svobodní úředníci obce, se stal nocležnou

Ukrajinců budujících čističku. V bývalé lékárně začal nabízet kebab Bosňák. Z božích muk zmizel svatý Jan a zloděj v nich zanechal svou vizitku smradu.

Pak nastal onen první jarní den, v němž započne náš příběh, kdy Krásná paní, hledíc z okna, s úlekem poznala, že tu znovu a tentokrát neodvratně umírá její svět.

2

Obce jsou jako lidé, rodí se, rostou, kypí silou, chřadnou a hynou. M. zažívalo teď podruhé v dlouhých dějinách královského města všeobecný vzmach, ale ne každý občan to vítal. Mnohým bohatě stačilo, co přežili: vyhnání Čechů a Židů Němci, návrat Čechů, vyhnání Němců Čechy a nenávrat Židů, příchod Rusů i jejich odchod. Nástup dalších jazyků a ras, které tu neměly kořen, chápali na zlomu tisíciletí zprvu jako pomíjivý jev. Když čas náhle odhalil, že tím plíživě začalo nové stěhování kmenů, bylo na úspěšnou obranu pozdě.

Krásná paní snadno snášela Ne-Při-Způsobivé, protože ulicí většinou foukal vítr z jihu, odnášeje zvuky cizích kultur k řece Ř., která je spláchla do Němec. Nevadili jí Ukrajinci, neboť v městském autobuse stavícím v rohu náměstíčka poslušně stáli nad místy pro staré či choré a nadto hovořili povědomou řečí, v níž se nemohli domlouvat proti místním. Divné pokrmy Bosňáka v někdejší lékárně ovšem neochutnala, on ji však přesto zdvořile zdravil lámanou češtinou. Nejvíc postihl Krásnou paní přechod koloniálu do rukou těch šikmookých lidí, kteří mluvili jako ptáci a navíc je nedokázala rozeznat.

Do krámku, v němž po létech nákupů znala nazpaměť polohu každé mrkve, už nevkročila. Časem si zvykla jezdit v pondělí a pátek na hlavní náměstí v M., kde nákupní centrum sice stále měnilo název, ale vždycky v něm získala, co chtěla, líc a levněji než předtím ve své čtvrti. Ostatně pokud co zapomněla či se jí nechtělo vařit, zbýval tu ještě protější hostinec, jehož vchod zdobila prastará markýza s nápisem U MALEŠÍKA.

První Malešík se tu usadil v někdejší výletní hospodě za městem těsně před rodiči Krásné paní. U něho sedali nad plány příštího domu

s architektem, od něho dostávala lízátko, když tam na zahradě pod kaštany končil nedělní oběd, při němž se zdravila česko-německo-židovská honorace. Druhý Malešík sem po válce přijel s jejím otcem hned za ruskými tanky, aby shodil nápis GASTHAUS PRIEBE a vyvěsil ukrytý štít; za třiatdvacet let tu pak spolu s jejím otcem i mužem němě hrozil podobným tankům, které zavinily, že z úleku potratila. Malešík-vnuk nahradil původním štítem ceduli POHOSTINSTVÍ a zklamán revolucí ze sametu trestal komunisty sám: odmítal jim nalít. Město se smálo. Když pak nechtěl obsloužit Romy, dostal od nich výprask a od města pokutu.

Poté, co prohrál poslední soud, zavřel. Štít nad vchodem však nechal viset a ten se stal pro sečtělou Krásnou paní onou žárovkou z Čapkovy hry o robotech, udržující světlo naděje. Tu naději živily i zprávy došlé od hostinského štafetou úst, že pokud se rozhodne začít jinde, prodá rodinný podnik v M. jenom do českých rukou, aby se předci neobraceli v hrobě. Onoho prvního jarního dne, kdy ráno poprvé vyhlédla z okna, spatřila Krásná paní dva muže vcházející do hostince, jehož dveře zely zas vábně dokořán, odhalující vstupní chodbu.

– Valtře, zvolala, – Malešík znovu otevřel, tak nemusím vařit oběd, hned to jdu říct dolů panu Hedvábnému a dneska ho tam pozveme, co říkáš?...

Muži však vzápětí vyšli ven a nesli kovové žebře, které opřeli o zeď k oběma koncům štítu.

– Ale to jsou přece dva z těch Ukrajinců, podivila se, – vystupují vždycky u čistíčky, nevíš, proč jsou dnes tady? Ach, vždyť je neděle, tak to si přivydělávají, Malešík dává lokál do kupy a začal správně od markýzy, potřebovala dávno umýt, nemyslíš taky, Valtře?

Přítiskla tvář k oknu, které kvůli miláčkovu nesměla otevřít, a zahlédla na chodníku souseda, jenž obýval vedlejší domek po Němcích patřící městu.

– Pan Suchomel se už taky těší, pořád nás strašil, že Malešík za dobré peníze prodá i Mekdonaldům, ale to by nám nikdy neudělal, Valtře, vid', umoudřil se a začne nalévat všem, stačí přece, když trošinku zdraží, většina lidí z našich bývalých domů má hluboko do kapsy, začnou chodit jinam, ne?

Ohlédla se. Miláček spal. Rozhodně ho nechtěla budit, takže po špičkách zamířila ke schodům do přízemí, když tu ji zastavilo mocné a dlouhé hřmění. Bezmračné březnové nebe nemohlo zplodit hrom, vrátila se tedy kvapně k oknu. I přes sklo bylo slyšet, že si Ukrajinci na žebřích cosi hlučně vyčítají a svalují vinu jeden na druhého. Starý vývěsní štít vyháknutý ze závěsů musel jednomu z nich vyklouznout z ruky a při dopadu vydal ten táhlý dunivý zvuk. Vzbudil i Valtra, ospale mžoural, a měla si tedy komu stěžovat dál.

– Bože, tak on prodal, ale komu? v centru se teď zakupují Němci, Němec by nám už taky nevadil, že, my oba německy umíme, není to tak?

Muži skončili půtku, zmlkli, slezli, zvedli spadlý štít pod pravé paže a srovnali krok, když jej vnášeli chodbou do lokálu. Žebříky nechali stát. Zakrátko přinášeli stejně velký předmět přikrytý prostěradlem.

– Valtře, ten nový majitel nechal udělat markýzu stejně velkou, aby mohl užít původní skoby, že tak šetří, se mi nezdá, snad nesníží cenovou skupinu...?

Napjatě sledovala, jak oba muži tentokrát přeopatrně zvedají těžký štít jednou rukou, když se druhou museli držet žebře. Stoupajíce opatrně, prisunovali nižší nohu k vyšší, než na povel staršího riskli další krok. Úplně nahoře si chvilku odpočali a opět současně navlékli závěsné kruhy na staré háky. Pak mladší slezl a vešel dovnitř, zatímco druhý trčel ve výšce dál.

– Můžeš mi vysvětlit...? začala Krásná paní, ale zmlkla.

Z lokálu vyběhl houf žen, v ruce hadry a košťata, na hlavě upnuté šátky. Statný chlap a dva černovlasí mladíci nesli tácy lahví s kolou. Třetí i kazeták vyhrávající melodii, která jí zněla jako vábení vlků. Muž na žebříku zvolna stáhl plátno. Na štítu zářila modrá mešita s minarety a zlatý nápis ISTANBUL.

– Machometáni! vykřikla Krásná paní, – co budem dělat, Valtře??

Neodpověděl žádným z třiceti pěti českých i německých slov, která uměl, protože si zobanem právě čistil levé podkřídlí.

3

– Já se zblázním, hledala Krásná paní ve svém zoufalství dál útěchu u miláčka Valtra, – teď ještě Turci, jak je to možné, kdo to dovolil, rozumíš tomu, Valtře? ode dneška budem na náměstíčku se Suchomelovými a s panem Hedvábným poslední Češi... tak pojď přece ke mně, nenech mě samotnou...!

Přestal s ranní toaletou a odpověděl mocným plácáním křídel. Když jí přistál na rameni, promluvil chraptivým hlasem, který nade vše zbožňovala.

– Rrrůžo! Rrrůzorrrůžo! Rrrůzorrrůzorrrůžo!

Téměř milostně zavřela oči a lehounce se dotkla drsného peří.

– Ano, to jsem já, tvoje Růža, a ty jsi můj kdo? no pověz, kdo můj?

– Valtrrr! Valtrrr! Valtrrr! liboval si pták ve zvučném písmenu.

– Jaký Valtr? no jaký? tak řekni, já to chci slyšet!

Papoušek se jako by nadmul pýchou. Zježila se mu všechna brka.

– Krrrásný Valtrrr! Krrrásný!

– Ano, moc krásný, nejkrásnější, a ještě...? ještě...? no...!

– Drrrahý! Drrrahý Valtrrr!

– Ano, nejdražší, a ještě? no? nestyd' se, kr... kr... kr...? no tak!

– Krrrál! Krrrál Valtrrr! Valtrrr krrrrrrál!

– Ano, můj krásný, drahý, chytrý, dobrotivý král, král Krutibrko...!

Jemně ho přitiskla k tváři a pak i líbla na zobák. Přitom dál sklesle pozorovala z okna, jak se tam vesele slaví ten pohřeb starého náměstíčka.

Hostinec U Malešíka se ukázal být základním kamenem hráze. Když z ní byl vypáčen, začala se celá rozpadat v kvádry.

Některé odvalil příval hned, jiné se staly beranidly bušícími do hradby, která předtím odolávala bezmála sto let. Nejčastějšími auty se tu staly stěhovací vozy. Jedny odvážely zklamané Čechy, z druhých

vystupovali natěšení muži, ženy i děti hovořící směsí jazyků, jaká kdysi rozkotala Babylonskou věž, ale M. prý měla zachránit před osudem dávno zašlých obcí, jejichž původní plemena vymřela na obžerství a lenost. Po židovské a německé teď odtud odtékala i česká krev; věčná pumpa života ji však mocně nahrazovala cizí, aby obnovila ochablou sílu rychle stárnoucího města.

Krásná paní vzbuzovala obecnou úctu i tím, že se nestýkala s nikým, kdo se jí nepředstavil, což si teď už jen málokdo troufl; zůstala proto mimo podezření z šíření klevet, ale také se nikdy nedozvěděla včas, co by ji varovalo. Další klamnou žárovkou víry z Čapkovy slavné hry se jí stala rodina, která s ní sousedila už v druhé generaci; řadu let se snažila dům po Němcích od obce koupit, až letos přikývla ředitelka stavebního odboru na úplatek. Suchomelovi byli mladí lidé s třemi malými dětmi, a to byla kotva, na niž mohl být spoleh.

Pátky měly pro Krásnou paní zvláštní režim. Vymyla Valtrovu skleněnou koupelničku a nasypala mu zvláštní zob, jenž měl být elixírem papoušcích životů. Plody balzamíny stály nekřesťanské peníze, ale měla o Valtra strach tím větší, čím víc ovládal slov. Vedoucí už zaniklého útulku opuštěných zvířat jí kdysi prozradil, že Němec-antifašista, který tu směl po válce zůstat a odložil ptáka k nim až krátce před smrtí, ho zdědil dřív, než se české M. změnilo v prastaré město Třetí říše. Valtr svůj loajální původ potvrzoval tím, že k odposlouchaným německým slovům nepatřila Heil a Hitler. U Krásné paní se v něm probudil vlastenec: zalíbilo se mu postupně na pětadvacet českých slov a ona se bála, aby se jeho křehký mozeček nespálil jako silně přehřátá žárovka.

I příští pátek ho proto ošetřila, rozloučila se na půl dne a před nákupem odjela na hřbitov vyčistit oba své hroby. Zakoupila je muži i otci v protilehlých koutech, aby jim starý občanský i lidský spor nekazil život věčný; na dvou lavičkách si vždy mlčky porozprávěla s každým o něčem jiném. Před konečnou stanicí ji tentokrát přepadl

strach, zda doma neotevřela současně okno i klec. Dlouhá léta ji při každém větrání strašila výstraha, že cizokrajným opeřencům ulétlým z bytů do neznámé přírody hrozí zobáky místních rasistických ptáků. Od českých vrabčích proletů čekala až mučednickou smrt.

Zůstala tedy v autobuse, který se po své trase vracel zpátky. Když vystoupila na náměstíčku, zastavil se jí dech. Její okna byla zavřena, ale před sousedním domem stál další stěhovací vůz. Blížila se k němu krok co krok v bláhové naději, že se rozplyne jako její časté sny. Jenže před dvěma chlapy vlekoucími k autu na kurtech harfu, na niž Suchomelova žena doma cvičovala, šel pozadu její muž a dirigoval je podobně jako hráče městského orchestru, který řídil. Když spatřil Krásnou paní, klesly mu ruce, jako by odklepal těžký kiks.

– Maestro... vydechla konečně, – copak vy... se stěhujete??

– Ano, milostivá paní... ukázala se nám... narychlo možnost, takže...

– Říkal jste přece... tvrdili jste s paní, že nikdy nevyklidíte...

– Ano... říkali... tvrdili... ale... pak jsme uvážili... museli uvážít, že...

Jeho žena vyšla s taškami plnými drobných věcí a zůstala překvapena stát.

– Eliško... právě se tu paní doktorové snažím vysvětlit, proč se...

Obvykle milá žena byla z pocitu špatného svědomí přehnaně rezolutní.

– Tady není co vysvětlovat, paní Čechová, my jako umělci určitě nejsme xenofobní, to v žádném případě, ale naše děti si tu, víte sama! už nemůžou jít ani hrát, aby je někdo neokrad nebo nezbouloval, a vás nemůžem obtěžovat věčně!

Krásné paní se chtělo spíš hořce plakat než zbytečně se přit.

– Mně vaše holčičky nikdy nepřekážely, naopak, všechny tři jsem měla...

– Jistě byste odešla taky, nebýt ten dům váš! Nám tenhle naštěstí nestihli prodat, tak jsme si zatím najali byt v centru. Tam za dětmi můžete chodit dál.

- A tady, řekl její dirigent, - máte přece ještě pana profesora, vidíte!

- A hlavně vašeho Valtra, že! řekla harfenistka už v slzách, - my všichni vás máme strašně rádi, jen proto jsme chtěli vám i nám tohle rozloučení ušetřit...

- Ano, řekla Krásná paní, - děkuji, to od vás bylo moc ohleduplné...

A šla se rychle vyplakat domů.

4

Ten den už Krásná paní nejela nikam. Ani otevřít nešla, poté co odjel stěhovací vůz a dlouze drnčel nakřáplý zvonek, když se Suchomelovi zřejmě chtěli rozloučit, jak se sluší. Pro ten případ předem požádala profesora Hedvábného, aby jim otevřel a omluvil ji, že si šla lehnout pro nevolnost, která zavinila, že se vrátila pro ně tak nevhod.

Vál jižní vítr, takže neslyšela kakofonii křiků a hluků Ne-Při-Způsobivých sfoukávanou do proudu řeky Ř., a majitel Istanbulu už před časem vyhověl žádosti, aby nepřenášel to vlčí vytí, jemuž říkal hudba, na náměstíčko. Prosbu mu tlumočil od Krásné paní rovněž profesor; jí si netroufl odmítnout, ale pak ani říct, že musel Turkovi pohrozit policií a má teď hrůzu z jeho výrostků, kteří, kdykoli vyjde z domu, otvírají dokořán protější vrata, aby viděl, jak na dvoře zručně vrhají nože. Po jedné z bezesných nocí napsal v panice dopis, v němž se po létech komusi pokorně kál.

Tohoto dne si právě díky tichu uvědomila Krásná paní až mučivou nepřítomnost zvuků, které ji rušily dřív. I u Malešíka duněla občas do noci dechovka a také libý tón harfy uměl trápit nervy, když sousedka cvičila týž akord hodinu. Scházely jí i pištivé vády tří děvčátek, z kterých ji někdy bolela hlava. Vděčná byla naopak panu Hedvábnému, že utišil Turky. Proč, zeptala se káravě sebe samé, mu účtuji nájemné, když po mně všecko zdědí stát? A Valtr! opravila se. Věřila, že přežije i ji, a tak musel notář Julius Mádr, jehož otec už právně sloužil jejímu otci, sepsat závěť, v níž obmyslela celým jměním ten útulek zvířat, který se zaváže zaručit Valtríčkoví klidné stáří.

Tento truchlivý pátek se jí zdál náhle stvořen k tomu, aby učinila návrh, jaký by také profesora zabezpečil případně i přes její čas.

Hodlala rozšířit doložku v závěti: namísto ve starobinci měl dožít ve spodním bytě, ošetřován vlídnými, neboť dobře placenými pečovateli. Rozhodla se porušit nepsaný řád bdící nad chodem jejího domu a zaklepała na dveře v přízemí v nezvyklý čas, což měla omluvit převratná nabídka.

Profesor se neozval ani na druhé klepání a to ji znepokojilo tak, že otevřela. Starý muž seděl v křesle oblečen v tmavém šatu, na krku motýlka, na nohou lakované boty, jak vycházel na koncerty či na mše, a také kdykoli jí platil činži, k níž pokaždé obřadně přidal květinu a políbení ruky. Krásnou paní přepadla úzkost. Podobně vyhlížel její muž, když ho tu našla mrtvého, poté co tři dny nedošel přes chodbu do ordinace a všichni věřili, že je na jedné ze svých picích tůr. Nežli se sám popravil galonem whisky, jako by byl ještě chtěl zanechat dojem gentlemana u ženy, kterou miloval a ztratil.

Podnájemník však ihned překotně vstal a roztřeseně pravil, že už tu takto sedí, co odjeli Suchomelovi, a dodává si kuráž, aby navštívil on ji. Pochopila, že chce vzhledem k zhoršenému prostředí prosit o snížení nájmu, a byla ráda, že ho předejde, aby mu ušetřila trapnou chvíli.

– Vážený a milý pane profesore, řekla, – že vás takto přepadám, omluví snad návrh, který vás nesmí urazit, protože je diktován srdcem. Po letech, kdy naše soužití bylo jen smluvním vztahem, mění je dnešní událost s konečnou platností v goetheovské spříznění volbou. Vy a já jsme od této chvíle na náměstíčku cosi jako Robinson s Pátkem a s námi tu zbyl pouze věrný Valtr, který je u vás doma jako u mne. Přejde mi nemožné, ano, nemravné, abych si od vás dál brala nájem, a naopak nutné, ano, nezbytné, aby byl tento český ostrov, nečekaně oblitý cizím mořem, stejně váš jako můj. Proto chci hned zítra učinit u rodinného přítele doktora Mádra příslušné právní kroky.

Nečekala, že profesor Hedvábný padne vděčně na kolena, ale také ne, že znovu usedne, jako by ho postihla těžká rána. Než se stačila zeptat, pohlédl na ni zmučeným zrakem a vysvětlil to sám.

Vážená a drahá paní Růženo, co jsem teď uslyšel z vašich úst, vydá za všechny rády, které mi nepřiznal život. Léta pod vaší střechou, když už jste užila příměr moře, byla pro mne kotvištěm v bezpečném přístavu, kde jsem si, ukryt před tajfuny, směl vyléčit rány, jež jsem si bohužel většinou zasadil sám.

V tento osudový den, nazval bych jej dies irae, vám už nemohu nepřiznat, že jsem k vám tajně planul, co jsem vás spatřil ve své třídě. Nebýt vaší dnešní královské nabídky, nikdy bych se vám neodvážil doznat, že mě vaše krása i moudrost uchvátily, už když jsem prvně pohlédl od katedry k první lavici vpravo!

Krásná paní úlekem otevřela ústa, ale on ji nepustil k slovu.

– To vy jste mi dala sílu vyučovat i jazyk ruský, když latinu prohlásili za cizí proletariátu. Byla jste pro mne prima inter aliis až tak, že jsem ochořel, když jste si vzala, de mortuis nihil nisi bene! muže, jenž vás nebyl práv. Zažíval jsem gribojedovské górze ot úma po celé trvání vašeho svazku, a když náhle skončil, opustil jsem manželku i dceru, abych byl volný pro vás. Pro mne upravil váš otec tento byt v důvěře, že vás tu budu chránit po něm, což vám nestačil sdělit!

– Ale... namítl Krásná paní, on však dramaticky zvýšil hlas.

– Ano, vážená a vzácná paní Růženo, vaše Ale se strefilo do černého! Ačkoliv tolik let pod vaší střechou, nedokázal jsem, čort poberi! vyslovit, co k vám cítím, abych nebyl podezírán, že chci předstíraným citem získat, co jste mi dnes nabídla sama. Bohužel pozdno! pozdno! pozdno! neboť mi mezitím došel zoufalý dopis mé bývalé manželky, abych se vrátil k ní i rozvedené dceři, která si beze mne neví rady se životem. Nečekav váš šlechtný záměr, slíbil jsem se jim obětovat, takže alea iacta est, kostky jsou vrženy, překročen Rubikon...!

A Krásnou paní přepadla úzkost, když viděla toho ušlechtilého muže z prostého lidského strachu tak uboze lhát.

5

Když se Krásná paní vrátila od profesora do salonu, Valtr, uražený jako vždy, když mu nedopřála svézt se na ní dolů, pochopil, že se jí něco stalo. Vyhopkal z koupelničky, kde obvykle trucoval, zavěsil se na dvířka a zobákem vytukával do drátů, že musí z klece ven. Když mu otevřela, vyletěl jí na levé rameno a začal něžně ozobávat lalůček ucha. Že ve dvou dnech ztratila poslední lidské pilíře, na nichž náměstíčko dosud odolávalo cizímu živlu, ji však ochromilo.

– Rrrůžo... zachraptěl její miláček, jak byl zvyklý, když jeho lásku přepadly chmury, – rrrrum! soforrrt, Rrrůžo!

Obvykle se zasmála, přinesla karafu a s třetím náprstkem se jí vrátila dobrá mysl, která k ní vždycky patřila stejně jako její nestárnoucí líce. Ted' zavrtěla hlavou. A přestože večer byl ještě mladý a dost vlahý na procházku podél řeky, kde by mohla přijít na jiné myšlenky, zanesla Valtra do klece a začala se svlékat.

– Půjdem spát, Valtríčku, dneska se mi nechce pít, ani jíst, ani číst, ani na něco myslet, takže zbývá doufat, že mě navštíví něco hezkého ve snu.

Je nezbytné objasnit, proč Krásná paní, která měla doma tolik knih, že si nové půjčovala z veřejné knihovny, jelikož by se už nevešly, nechodila do divadla ani kina, a po smrti otce darovala jeho televizor Suchomelovým, aby měli druhý pro dcerky. Hrdiny románů, které četla znovu a znovu, protože ji pokaždé jinak oblažily, jako Tolstého Anna Karenina, Stendhalův Červený a černý či Šrámkův Stříbrný vítr, nechtěla vidět, jak říkala, s falešnými tvářemi. Mínila obličej slavných herců, kteří tím, že představovali hned tu a hned zas onu z milovaných postav, stírali jejich jedinečnost, kradli jim nestydatě obličej i duši!

Ona prostě začala číst a všichni, kdo ji v příběhu zaujali, se k ní blížili z mlhy, nejdřív jako siluety, které však nabývaly stále jasnějších

obrysů, až je viděla jako živé z bezprostřední blízkosti. Vzrušovalo ji to tím víc, že se zjevování opakovalo při dalším čtení nově, jak se měnila z netušící holčičky v dívku, z dychtivé dívky v ženu a v té pak dospívala k chápání téměř všeho, co může smrtelný člověk za život pochopit. Ty postavy zalidňovaly její dobrovolnou samotou, zažívaly za ni, k čemu by sama neměla kuráž. A o zbytek se jí postaraly sny.

Krásná paní poznala nejpozději v pubertě, co už nejasně tušila jako dítě: že žije dva životy. Jeden za účasti skutečných i vyčtených lidí ve dne, druhý, když se jí ujme spánek. Ten jí nechal skoro vše, o čem právě přemýšlela, po čem silně toužila i čeho se nejvíc bála, prožívat tak podrobně, že se v té nepravé skutečnosti ještě probouzela, někdy do pocitu úlevy, že těžká zklamání, hrozná ztráty či podlé zrady byly jenom noční můry, někdy do smutku, že se závatné štěstí ukázalo být přeludem.

Kdysi k ní ve snech nejčastěji přicházela mrtvá, a proto pořád mladá maminka, s kterou prožívala intimní situace, jaké záviděla kamarádkám tím víc, že ji otec při vši lásce raději otužoval jako chlapce, než se s ní mazlil. Aby ho za všechnu péči a lásku neurazila, neprozradila mu nikdy, jakým zklamáním pro ni bývalo, když ji k snídani vzbudil náhle místo matky on.

Vysnila si i Jaromíra. Když se ten bolševický dohlížeč, jak ho spolu s otcem chápala, kterého museli dokonce přijmout pod vlastní střechu, poté co úřad prohlásil domek za nadměrný, vyjevil jako všecko jenom ne rudý komisař, vetřel se jí brzy i do snů. Mohla si za dne jak chtěla připomínat, že lidé jeho přesvědčení jí znemožnili studovat, po čem toužila, brání cestovat, kam chce, a číst, co má ráda, zaviňují pokračující úpadek M. i celé země; spánek jako by přes noc očišťoval jeho i to, co zastupoval.

Než si našel asistentku, chodila vypomáhat také jemu a nemohla si přitom nevšimnout, jak dobrý je lékař i jak vstřícně se chová ke všem pacientkám bez rozdílu, mnohdy líp než otec! musela si přiznat, z minula přece jen zvyklý na klientelu, která se před

vyšetřením umyla. Doktor Čech si na komunistu nehrál jako tolik otcových přátel, kteří jen vyměnili klobouk za čepici, ale chtěl jím při vši své eleganci upřímně být, a ona až zalitovala, když mu přidělili vlastní sílu, takže jí více méně sešel s očí. Zůstal však ve snech.

Zůstal – je slabé slovo. Krásná paní snila až dosud v epizodách připomínajících kreslené grotesky, jediné filmy, které uznávala. Její sny byly veselé, smutné, bláznivé, strašidelné, milostné, dokonce i erotické, ale krátké, odpovídaly lékařským poznatkům, že sen trvá pár vteřin, a nezapisovaly se do ní víc než běžné denní zážitky. Pak přišla ona noc, kdy se jí zdál nekonečný román, a ten prožila právě s tím hezkým mladým mužem, který už rok spával přímo pod ní.

Stalo se to na sklonku letního teplého večera, kdy pozval otce i ji na večeři k Malešíkům a později s ní zůstal pod kaštany sám. Hosté odešli, spát šel i doktor Krása, ale oni dva dostali od hostinského další láhev s obvyklou prosbou, aby pak zhasli, zamkli a klíč hodili do schránky. Tehdy ji, na marxistu překvapivě, přesvědčoval o jejich nesmrtelnosti.

– Smrti se, Rózi, nemusíte bát, protože není! Všecko, co právě žijeme, se nám zdá. Vám váš život, mně můj, takže nám oběma se zdá i o nás dvou. A až dosníme, probudíme se do svého věčného života, který nám, až po tom zatoužíme, nabídne zas další sen...

Po návratu domů ho pod schody poprvé políbila. Bylo to jenom na dobrou noc, ale on vzápětí přišel do jejího podkrovního pokoje, něžně ji zbavil panenství, oplodnil ji, sám odrodil její krásnou holčičku a zeptal se, chce-li ještě další, a když šťastně souhlasila, dal jí stejně hezkého chlapce a nakonec ještě nádherný párek, a všechny ty úžasné děti je oba milovaly i ctily, a Jaromír miloval i ctíl ji, a pak byli už strašně staří a pořád stejně zamilovaní a tou láskou opravdu nesmrtelní...

Ten sen všech snů, který se jí zdál trvat roky, způsobil, že si ho brzy nato vzala, porodila mu mrtvé dítě, opustila ho pro zradu ideálů, on se ze stesku upil a ona přestala věřit i snům.

6

Tu noc se jí nic nezdálo. Ráno si profesora se spoustou krámů odvezly dvě ženské, údajně matka s dcerou, které se od lýtek k ramenům podobaly přecpaným pytlům mouky. Ke Krásné paní se chovaly jako k majitelce bordelu, ale jí přišlo zbabělce líto, protože už zřejmě prohlédl svůj tragický omyl a raději by se nastavil tureckým nožům. Bylo však, jak říkával, pózdno, pózdno! své kostky si vrhl špatně na věčné časy. Když starý vehikl odhrkal za roh, pustila nešťastníka z hlavy; maminka ji svou smrtí už v dětství naučila moudru dospělých, že co se stalo, nedá se nikdy odestát a je nejlíp odvrhnout to jako přítěž vzduchoplavců.

Ještě včera před usnutím otevřela noviny a vštípila si adresu makléřství, které v nich mělo největší reklamu. Teď si v horní koupelně opravila oči, jež přece jen trochu zvlhly lítostí, a prověřila, je-li na svou misi vhodně oblečena. Sukně jarního kostýmu sahala do půli kolen a ona se potěšila, že ji může klidně nosit i letos. Tak malé ješitnosti jí pomáhaly přes velké překážky.

– Valtře, řekla na schodech miláčkovi, který se jako obvykle neobtěžoval do přízemí sletět, nýbrž použil výtah jejího ramene, – Valtříčku, dnes budeš v domě poprvé úplně sám, já tě dobře zamknu, ale ty mně slíbíš, že nikomu neotevřeš, i kdyby měl hlas jako já, slibuješ to?

– Soforrrt, Herrr Karrrr! zachraptěl Valtr; občas se stařecky vracel do rodné němčiny, kterou nejspíš vstřebal spolu se zobem od prvního páníčka.

– Já jsem tvá Růža a slíbím ti za to, že sem přivedu podnájemníka, který nebude baba jako pan Hedvábný, a nelekne se Cikána ani Turka.

- Rrrrůžo, do prrrráce! zahuhlal Valtr a odlétl na kuchyňskou kredenc spát.

Agentura sídlila na hlavní třídě a byla větší než pošta v M. Krásná paní si u vchodu utrhlá pořadové číslo, ale nestačila se rozhlédnout, když zaplálo nad jednou ze skleněných kójí. Postarší pracovník byl nejspíš posila z Prahy, protože ji neznal. Zeptal se jí na jméno, zkušeně prohlédl plánky i snímky domu a už jenom zářil.

- Hezké, dokonce velmi hezké, a zřejmě i útulné, milostivá, a chválit musím i požadovanou výši nájmu, majitelé domů jsou dnes vesměs nestydatí.

Zapojil počítač a natočil obrazovku k ní, aby mohla sledovat, co činí.

- Mám tu několik solventních zájemců o dobrý podnájem, všichni vaše třída, milostivá, zahraniční developeři nebo domácí topmanažéři!

Přitom už ťukal do kláves po paměti, protože jeho oči ulpívaly na ní. Ačkoli viděl ženu v pozdním věku, propadal jejímu kouzlu jako mnozí před ním. Srovnal ji se svou mladou chotí a jeho mysl přestala smutkem poroučet prstům. Zvyklá na podobné reakce se mile usmála, a on si uvědomil, že neví, co píše, už příliš dlouho mlčí a možná i rudne. Rychle promluvil.

- Ano, topmanažéři... a topdeve... a vůbec top... takže... promiňte, já... ještě jsem nezanesl adresu objektu... kdeže ta imobie vlastně leží?

Hodilo se mu skrýt ruměncem studiem podkladů, ale vzápětí skoro zbledl.

- Snad to není... to přece nemůže být... momentík, milostivá...

Ťukal pár vteřin cíleně a na obrazovce naskočil vícebarevný plán města M., po němž začala bloudit bílá šipka. Kruhy se zužovaly, až utkvěla v zóně zbarvené červení. Maklér se teď podobal lékaři, který sděluje zhoubnou nemoc.

- To je... to je bohužel... milostivá paní, vy račte bydlet v Malé Asii??

Když mu zmatené oči řekly, že půvabná dáma nemá zdání, vysvětlil jí.

- Naše rajóny jsou zbarveny podle prodejností realit, od zelené nejžádanější, přes modrou a žlutou až k rudé, neprodejně. Malá Asie se tu v branži říká nejčervenější čtvrti a tou je, milostivá, bohužel, právě vaše...

- Promiňte! vrátila se jí konečně do hlavy krev a s ní i řeč, - všechny ty domy na náměstíčku a v přilehlých ulicích dali postavit za první republiky zdejší bankéři, advokáti, umělci a jiné celebrity, i můj otec byl proslulý lékař!

Chtěl soucítit, ale musel být nelítostný, i vlídným tónem zabíjel naději.

- To... bývávalo, milostivá paní, pohleďte, vyjedu vám z počítače... toto jsou nabídky z vašeho okolí, které už měsíce nelze udat. Leda byste, což bych vám doporučil, dům prodala a našla si jiný někde jinde. Problémem ovšem i tak zůstane cena, ale za rozumnou vám určitě někoho najdu... zrovna před týdnem se tu ohlásil jakýsi Levantínek, že by se rád zakoupil mezi svými!

Hleděla na něho zkoumavě, jako by mu mohla v očích odhalit ironii, ale on byl od pohledu zjevně ochoten udělat pro ni vše, aby ho ocenila.

- Prozradte mi, řekla, - jsem tu opravdu v rodných Čechách?

Aby ji uklidnil, vyvolal prsty na obrazovce další kolonu jmen a čísel.

- V tomhle souboru, račte pohlédnout, milostivá, mám zase mnohé naše úspěšné rodáky, co už vydělali tolik, že pro ně sháníme i velmi drahé nemovitosti v Chorvatsku, Španělsku, Portugalsku a dokonce na Floridě! My Češi jsme na bývalém východě druzí za nedostižnými Rusy, kteří právě teď skupují zbytek Karlových Var, aby měli kam zalétat z Las Vegas na víkend.

Když rovnala své podklady, aby je vrátila do kabelky, chvěly se jí ruce. A když vstala, povstal také, aby se neloučil vsedě. Přitom dodal.

– Dřív se tomu jevu říkalo stěhování národů, dneska je to globalizace...

Zpět jela v tranzu. Když před domem dlouho nemohla nalézt v kabelce klíč, všimla si, že je pozorována. Vietnamci přerušili prodej, Bosňák stál zvědavě opřen vedle svého rožně, Turci na dvoře hostince přestali vrhat nože a malí Romové čekali s výkopem hadrového míče před brankou, jejíž pravou tyč tvořil kontejner na odpadky a levou někdejší boží muka bez ukradeného Jana. Ode-mykajíc konečně dveře vyloveným klíčem, zašeptala si s Dantem.

– Zanechte veškeré naděje vy, kdož vstupujete...

Na hřbitov šla až další pátek, ale chtěla tam zato posedět déle, aby oběma svým mrtvým vynahradila návštěvu, kterou nedokonala minule, kdy začal dramatický exodus posledních Čechů z náměstíčka. Usedla nejdřív na lavičku v levém horním cípu areálu proti prostému pomníku s vyzlaceným nápisem MUDr. OTOMAR KRÁSA a mezními daty 1907–1992. Maminku Ludvíku pohřbil její muž za války v Praze na Vyšehradě a při návratu do M. se rozhodl s dcerou neunést ji už z hrobu rodičů.

Pro Krásnou paní byla maminka němou vzpomínkou, osvěžovanou pouze černobílými snímky. Tolik se jí však podobala, že věřila v její další život ve vlastním těle. Ač starší už skoro o půl století, než mamince dopřál osud, cítila v sobě dosud její mladost a byla jí trvale vděčná za tak úžasný dar. Mluvit s ní však dávno neměla o čem, všechno dobré i zlé sdílela od její smrti už jen s otcem.

– Ahoj, tatínku, začala hovořit v duchu jako po celá léta od jeho pohřbu, jakmile očistila hrob, – zdraví tě Valtřík a já se omlouvám, že jsem tě nechala týden čekat, víš, minulý pátek se nám z gruntu změnil život, bez výstrahy se odstěhovali Suchomelovi a opustil nás i pan Hedvábný, který se začal bát cizího živlu tolik, že prchl ke své příšerné ženě, co se před ní roky schovával u nás, chtěla jsem najít náhradu, abychom tam nežili s Valtrem sami, ale řekli mi, že k nám už žádný Čech nechce, a náš dům proto ztratil svou cenu, ano, tatínku, to milé místo, kdes mi jej nechal přestavět pro klidné stáří, dobyla bez války Asie, která nás miluje asi jako sršni včelu, co máme, tatínku, dělat??

– Růžinko, řekl jí otec něžně, – na mé rozumy ses mohla spolehnout, dokud šlo o věci, které jsem znal, věděl jsem co činit, kdyby nás jako vždy přepadli Němci, s Turky jsem nepočítal už dávno a s rákosníky, přiznám se, nikdy.

– Tak děkuju, tatínku, nato Krásná paní, – zeptám se pro všechno ještě Jaromíra, a když neporadí ani on, nějak to rozhodnu sama, v nejhorsím se přesvědčím, zda pan doktor Julek Mádr spolehlivě zajistil budoucnost Valtra, a půjdu si lehnout sem, mám toho všeho, řeknu ti upřímně, pomalu dost!

Když došla do pravého dolního rohu hřbitova, usedla na lavičku proti obelisku s vystříbřeným nápisem MUDr. JAROMÍR ČECH a daty 1928–1975.

– Ahoj, Jaromíre, pravila, – mrzí mě, že jsem tu před týdnem nebyla, ale zažili jsme s Valtrem ošklivé věci, z náměstíčka se odstěhovali Suchomelovi a od nás pan Hedvábný, polekal se těch nových pronárodů tak, že se radši vrátil ke své rodině, před níž po léta prchal, což jsem pochopila, když si pro něho přišla, věřila jsem, že při sníženém nájmu za ten byt, kde jsme spolu žili a tys tam pak sám umřel, načež jej tatínek tak hezky zvelebil, najdu vděčného nájemníka, ale omyl, našinci se tam už bojí, začínám se už taky bát, a dům prý neprodám ani za zlomek ceny, nevím co dělat, a tatínek taky ne.

– Rózi, řekl její muž, – bál jsem se, když jsi nepřišla minulý pátek, žes mě zavrhla navždy, a jsem teď šťasten, že tvá laskavost trvá, vím dobře, kdo je vinen tím, že to zažíváš sama, kdyby mně nenašeptal zlý duch, abych zůstal v té hnusné partaji, do níž se vrátili zločinci z toho smetiště dějin, kam jsme my posílali nevinné, byl bych se dodnes slunil v tvé lásce a tys měla oporu ve mně, je pozdě honit bycha, to vědí mrtví nejlíp, ale že mě tu neopouštíš, neopustím tě já, jdi domů, Rózi, a nepiš závěť, ale že umíš krasopis, vyvěs na domě čitelný plakát, že pronajímáš laciný byt, aby tě nehledal dlouho ten, koho ti seženu a pošlu, běž, duše moje, běž a měj mě za to zas ráda, i když jsem byl jenom srab.

– Tak děkuju, Jaromíre, nato Krásná paní, – já sice nevím, kdo by k nám ještě do Malé Asie našel cestu, ale zkusit to rozhodně zkusím, příště ti povím, co z toho pošlo, a pokud nic, urychlím svou vrozenou srdeční vadu a přijdu k vám.

Cestou koupila dvě kreslicí čtvrtky, kdyby jednu zkasila, ale povedla se jí hned první – ZAŘÍZENÝ BYT K LEVNÉMU PRONÁJMU! Když ji věšela na branku předzahrádky, zasáhla ji rána do zad. Otočila se a spatřila zase ten živý obraz, v němž se kutálel od ní odražený míč. Strnuli malí Romové čutající u vykradených muk i turečtí výrostci metající na dvoře nože a také Vietnamci nad zeleninou a Bosňák u kebabu. Chtělo se jí vykřiknout a křičet a křičet, ale hlas měl větší rozum než ona, pochopil, jak by tu zněl směšně, a zůstal raději v hrdle.

Sotva za sebou zabouchla dveře domu, přistál jí na rameni Valtr, aby se na ní pohodlně svezl do patra. Hladila mu zježená brka a žalovala.

– Těm na hřbitově se to mluví, ale co zbývá nám živým, lásko moje?

– Rrrrum! zaskřechel, vyrozuměn opět chvěním hlasu o stavu její duše.

Poslušně si nalila číšku a po lůčcích pila. Tehdy se ozval z přízemí chraplavý zvonek. Byla tak zasutá v myšlenkách, že jej nezavnímala.

– Kdybych neměla tebe, věděla bych co dál, život mě už netěší, víš? Má jediná starost by byla, mám-li si lehnout k tatínkovi či k manželu. Prvního jsem potřebovala víc, druhý víc potřebuje mne. Co mě ještě čeká v tomhle odcizeném kraji? Ale dokud jsi tady ty, musím o tebe dbát, miláčku můj!

– Hrrrůza, Rrrůžo! zaskřehotal miláček a smočil zobák v jejím rumu.

Vypila druhý pohárek a přeslechla druhý zvonek. Valtr začal zuřivě mávat křídly, až se, když si znovu nalévala sklenku, ulekla. Zdařile však napodobil chrčení zvonku. Třetí proto uslyšela sama.

– Kdo to může být...?

– Herrr Karrl, Herrr Karrl! zatěšil se a chtěl ho vítat s ní.

– Tvůj pan Karl tě asi čeká v nebíčku. Teď pěkně zůstaneš tady! Ukázala mu na klec. On tam uraženě odplachtíl a velice se zlobil.

– Krrrutibrrrko! Valtrrr krrrál!

Spěchala po příkrých schodech dolů, když se dlouze zvonilo znovu. Kukátkem ve vstupních dveřích spatřila neznámého muže.

8

Otevřela jen, co dovolil bezpečnostní řetěz. Neznámý byl starší než ona a dosud statný muž. Tvář s mohutným, ale upraveným knírem byla pevná, černé oči pod černou hřívou bez šedin vyzařovaly vnitřní sílu. Měl tmavý, trochu obnošený oblek, na hlavě široký klobouk a v ruce staromódní aktovku, podle níž si ho zařadila. Jaromír nechal vstát z mrtvých bývalého pojišťováka či cestáka s vysavači, jaké tu pamatovala z dětství před válkou! Potvrdil jí to otázkou sám.

– Dobrého dne, madame, dovolíte, abych vás na malou chvilinku obtížil?

Jeho čeština byla obstarožní jako ta aktovka a ona odvětila rázně, ale zdvořile, jak ji naučil otec, který soudil, že každý tvor má zranitelnou duši.

– Já už nic nekupuji, protože všechno mám, a pojištěná jsem proti všemu.

To už si byla jistá, že není Čech, a neubránila se ironickému šlehu.

– Obráťte se raději na své lidi, bydlí jich tu všude kolem dost!

Zavřela mu před nosem a musela se smát, jak vážně vzala Jaromírův slib, který si na hřbitově přece vybájila sama. Ale než stála vykročit ke schodům, zvonilo se zas, tentokrát dokonce třikrát břitce. Okamžik rozmýšlela, ale pak ji náhlý pocit zklamání donutil pootevřít na řetěz znovu, aby řekla rušiteli něco peprného. Jenže cizinec mezitím sňal svůj širák a omluvně na něj ukazoval.

– Odpusťte mi tu minulou nezdvořilost, u nás doma nejsme zvyklí smekat.

Pochopila to ovšem jako rutinní trik protřelého obchodního cestujícího.

– Už jsem vám snad, pane, velice jasně řekla, že nepotřebuji vůbec nic!

– Ale já vám ničeho nenabízím, madame, chtěl bych u vás ubytování...

A ukázal za sebe na plakátek, který vyvěsila před chvílí. Byla zmatena.

– Totiž... tady ale... tady totiž není žádná společná ubytovna...

– V té já právě už nechci bydlet, pročez hledám solidní podnájem.

– Tohle je ovšem... já nemyslím, že byste... to není právě laciný byt...

– Kolik stojí? zeptal se prostě, jako by si přišel koupit vstupenku do kina.

Nebylo vyhnutí. Musela odpovědět. Alespoň to oddálila další otázkou.

– Vy tu... vy tady... vy v našem městě snad přímo působíte...?

– Ano, už dlouho, já jsem polír, víte? a když viděl, že neví, vysvětlil, – jsem předák u velké stavební firmy. Mám stálý plat. Směl bych onen byt vidět? Nemusíte mě, madame, vůbec báti, všichni tady přece hledí, že jdu k vám!

Pohlédla za něho. Dospělí i děti na náměstíčku už zase zvědavě zírali sem. Přišlo jí náhle trapné, že s ním jedná mezi dveřmi, a vybídla ho, aby šel dál.

Přesto se necítila ve své kůži, když ho provedla spodní chodbou a otevřela byt, kde po léta bydlel pan Hedvábný, povahou tak blízký svému jménu. Cizinec z jakési zatím nečitelné země ji pak poprvé překvapil, když zůstal na prahu stát a zdvořile zaklepal na rám dveří, než do nich vstoupil. Se stručným vysvětlením mu předvedla kuchyňský kout, otevřela dveře do ložničky a pak i do koupelny spojené s toaletou. Tam se dotkl řetízku splachování a otázal.

– Směl bych jedenkrátě...?

Když opět překvapena přikývla, zatáhl za řetízek skoro slavnostně a s potěšením sledoval vodu prudce tryskající do bílé mísy. Nato se otočil k ní.

– To je popravdě úhledný byt. Mohl bych jej tedy najmouti?
– Vždyť pořád nevíte, kolik stojí! namítla, čím dál víc zmatena.
– Nevím, ale tuším, že cena závisí od toho, zdali mě zde chcete či nikoliv.

Krásná paní se lekla, že snad výraz tváře prozradil její myšlenky.

– Jak to myslíte, jestli vás tu chci nebo ne...?

– Zatím jsem tak dopadl všude, kde jsem osobně navštívil. Dnes jdu kolem vašeho domu náhodou, jenže dřív jsem už vyzkoušel různé bytové firmy a též inzeráty. Každý byt byl k mání, dokud nezhlédli mne a neslyšeli. Ale já to rozumím a nezlobím vůbec. U nás doma by měl určitě stejnaký problém Čech. Lidé jsou prostě takové. Leká je vše, co odlišuje.

– Odkud jste? zeptala se, protože ji ten podivný muž zaujal.

– Vlastně odnikud. Jsem Kurd, a Kurdové mají vlasti čtyři, Turecko, Írán, Irák a Sýrii, takže žádnou, z každé je posílají šupem, jak říkáte u vás, do dalších. A když vystřídali všechny, zkoušejí to, kam je připlaví náhoda nebo možnost.

– A to... jste... zarazila se, ale pak dokončila, – jste muslim?

– Jak u vás v Čechách říkáte, jo a ne! ukázal v úsměvu zuby jako tesáky, – jsem věřící, aby to viděl Allah, a ne jeho personál, který často myslí, že za něho spravuje říši, v které jsou věřící nevolové... ne! nevolníci, tak je to, ne?

– Ano... a jak je možné, že mluvíte přímo spisovně česky?

– Nechtěl jsem tu navždy působiti jako idiot, tak od prvního dne sebe učil. Pro cizince jsou zde kurzy zdarma, proč bych měl tratiti večery na hostincích!

Krásná paní nad vším, co slyšela, potřásala zamyšleně hlavou.

– Copak vy nemáte žádnou rodinu?

– Nemám... jsem už předlouhá léta pouhý vdovec.

– No ale děti? Anebo vnuci?

– Ti jsou... úporně hledal slovo, – přílišně daleko.

Vzápětí změnil téma.

- Právě že jsem sám, chci užití čas vzděláním, a to na ubytovně nelze, lidé tam hádají a kouří a... nemyjí sebe. Proto už dlouho hledám slušný podnájem a hodlám za něj poctivě platit, pokud to bude v mých silách, což naznačuje tento váš vývės. Řeknete mi tedy, nač by mě zde přišel?

Konečně dozrála myšlenka, která jí už chvíli ležela na rtech.

- A jste tu... na to se bohužel musím ptát! jste u nás legálně?

- Ovšem, madame! Jinak bych vůbec netroufl vás obtížit! Jako by to čekal, otevřel aktovku a vytahoval z ní papíry, ale jí už se zdál ten rozhovor vestoje nepřístojný. Když ten muž nepřišel ze záhrobí, pak díky její utkvělé myšlence zhmotnělé náhodou, která nesměla být odvržena. Slyšela se mu říkat.

- Pojd'me přece nahoru do salonu...!

9

Na schodech zrychlila krok, takže vešla do salonu včas, aby stačila odklidit karafu s rumem. Nechtěla, aby si o ní ten solidně působící člověk udělal špatný dojem. Pak usedla k starožitnému stolku, nabídla mu židli a prohlížela si papíry, které vyňal z aktovky a úslužně před ní rozestřel, jako by pokládal vějíř. Navrchu ležely dva dopisy s razítky.

Cizinecká policie v Praze potvrzovala, že pan... nezvykle znějící jméno jí hned vypadlo z paměti... rozený jedenáctého prosince tisíc devět set třicet v... název obce plný přehlásek rovnou přeskočila... má dvakrát prodloužené, časově omezené povolení k pobytu, které stále platí. Akciová společnost Hejkal and Hejkal sdělovala to whom, it may concern, což Krásná paní znala jako anglickou formu oslovení všech, jichž se má něco týkat, že pan... jméno už jen přelétla... je její stálý zaměstnanec zastávající odpovědnou funkci předáka na stavbě multifunkčního centra v M. k plné spokojenosti vedení firmy a smí se těšit důvěře všech, u nichž se bude ucházet o podnájem, Ing. podpis nečitelný, ale nějak podvědomý.

Cizinec mezitím spatřil klec a sešpulil rty k neslyšitelnému zápísknutí. Valtr ho pozoroval velmi soustředěně ze své koupelničky. Muž svou výzvu opakoval. Valtr se pokusil podobně sbalit zobák, což mu ovšem nešlo, zato zdařile napodobil nehlasný zvuk. Po dalším tichém signálu už dokonce seskočil z koupelny na práh otevřených dvířek klece. Kdyby to byla Krásná paní zahlédla, musela by mít podezření, že se jí za zády domlouvají dva spiklenci.

Ona tu hru nevnímala. Dočetla a byla i ve svých pochybách rozhodnuta. Ačkoliv věděla, že ho sem sotva poslal nebožtík Jaromír, uvážila, že teď už mu nemůže říci Ne, pokud by se pak nechtěla sama před sebou stydět. Odradit ho mohla jenom cena, pro před-

chůdce velice milosrdná, na poměry nástupce snad příliš vysoká. Ať si to rozhodne sám! Vstala tedy, došla k sekretáři, vzala ze zásuvky sešit, kam celá léta přesně zanašela veškeré platby profesora Hedvábného, a položila jej před cizince.

– Abyste věděl, že nedělám žádný rozdíl: Tuhle částku mi platil měsíčně český podnájemník, který se právě odstěhoval. S obvyklou snídaní by to bylo i pro vás o tisíc korun víc.

– Ne, ne! ten mohutný muž se leknotím jako by zmenšil, – já vystačím bez...

– Vždyť vás v žádném případě nenutím, pospíšila si Krásná paní.

Byla si jistá, že se konečně rozloučí. On ale vytáhl z kapsy malý notýsek s tužkou a cosi přepočítával, při čemž nehlučně hýbal rty. Konečně vzhlédl.

– I takhle je to docela... hodně...! Kdybyste... kdybyste, paní Čechová, nazývám vás správně? kdybyste cosi slevila, mohl bych vám třeba pomoci.

– V čem...? zaskočila ji nečekaná nabídka.

– Možná ve všem. Ano, život mě naučil vyznati v nejrůznějších pracích, umím, jak tu říkáte, devatero řemesel, která zahánějí desátou bídu.

– Ach tak... konečně měla dobrý důvod návštěvu skončit, aniž by příčina odmítnutí ležela u ní, – víte, já musím dávat přednost platbám v hotovosti, jak to dělal, vidíte tady, i váš předchůdce. Takže, bohužel...

On však na to ihned reagoval energickým škrtem propisky v notýsku.

– Ne ne, já souhlasím. Škrtl jsem koly. Budu pít vodu, je zdravější a hned to opět vyjde. Vezmu ten byt bez snídaně, ale nájem dám předem. Takže platí?

Napřáhl k ní ruku, ale okamžitě ji stáhl zpátky a znovu se omlouval.

– Zase jsem zapomněl, u vás přece ruku nabídnouti musí žena. Já málo vašich znám, víte? Vlastně vůbec žádnou, ony nemají v lásce

cizince z té strany světa, odkud jsem pošel. Tedy pláceme sobě, nebo mám podepsati cosi?

– Ale já... ustoupila na další pozici dokonce malou lží, – dávám pro případ, že by sem chtěli přesídlit mí příbuzní, nájemníkům jen měsíční výpovědní lhůtu...

– Tak té se vůbec nebojím, zvolal, – s námi budete zajisté spokojena!

– S námi...? nerozuměla, – copak vy tady nejste sám...?

– To jsem chtěl právě dodat. Mám takové rozkošné malé zvířátko, dal mi je pro štěstí vnuk... Na ubytovně je všichni milují, bude jim stýskati, ono určitě zalíbí i vám!

– Tak moment! už se nehodlala dát uchláchnout, – jaké zvířátko?

– Malé, krásné a pro mě velmi velice vzácné. Kocourka z Persie...

Už zřejmě pochopil, že to bude problém: Krásná paní se přímo vyděsila.

– Jenže já tu mám přece papouška, copak ho nevidíte??

– Ano... pokusil se ji přesvědčit, – takže máte zvířátka ráda...

Ale pro ni už bylo všechno rozhodnuto. Jaromír zavínil, že se ze smutku nad jeho zradou ujala podobně opuštěného Valtra, Jaromír jí sem teď nenasadí jeho vraha! Konečně měla dobrý důvod tuhle podivnou návštěvu skončit.

– To je naprosto vyloučeno! Můj Valtr v životě kočku neviděl, určitě by umřel strachy! A navíc je zvyklý volně lítat po celém domě!

– Alibaba mu nic neudělá, dám vám na to své velmi čestné slovo! On ještě nikdy doma ani tady neublížil žádnému ptáčkovi!

Ale ona už zaklapla svůj sešit, shrnula vějíř jeho papírů, vstala a nutila mu je do ruky i s aktovkou, kterou při příchodu vychovaně odložil na volnou židli.

– Je mi moc líto, pane... pane... ach, to je už jedno. Navíc, také já se koček odjakživa bojím, ano, tím spíš chápu Valtra a vás musím prosit, abyste v naší zemi, chcete-li v ní žít, uznal vedle různých

zvyklostí, které jsou vám už známy, i právo každého majitele domu mít v něm, koho chce sám. Račte...!

I cizinec vstal a působil tak zničeně, až jí ho přišlo líto. Musela sebrat veškerou vůli, aby neúprosně vykročila před ním ke schodišti do přízemí. V tu chvíli se dokonce začala obávat jeho síly, ale šel za ní bez odmluvy. Sestoupila na první schod, když tu bez výstrahy, ať vinou rozrušení nebo rumu, ztratila rovnováhu a ošklivě se řítila do přízemí. Její výkřik splynul se skřekem papouška, který ve zpomaleném letu sledoval její strmý pád.

- Rrrůžo hrrrůza! Hrrrůza Rrrůžo! Rrrůžorrrůžo!!

10

Ten obraz se vnutil Krásné paní tak, že ji provázal až do mdlob: Její miláček Valtr, tak maličký a křehký, opuštěný bez pomoci na surovém rameni temného cizince, který se stal naprostým pánem jejich bytu. Do bezvědomí se propadla s pocitem zoufalé bezmoci. Když procitla, skláněla se nad ní sice baculatá tvář sestřičky v bílém, ale zoufalství se probudilo také.

– Policie... zachraptěla, – byla tu už policie? Jestli ne, volejte ji!

– Jste ve špitále, paní Čechová, jste u nás v bezpečí. Co tady s policií?

– Musí zakročit! V mém bytě zůstal cizinec. Možná mě zatím vykradl!

– Uklidněte se, to se vám jenom zdálo. Náš pan primář, prý se dobře znáte, vám dal píchnout sedativum, aby vás nic nebolelo, když jsme vás otáčeli pod rentgenem. Měla jste z pekla štěstí, jenom zhmožděnin. Pár dní si poležíte tady, dva týdny odkulháte doma a zas budete skákat přes kaluže.

– Já ale musím domů hned! Vůbec nevím, co je s Valtrem!

– Ach, ten se sem vrátil s vaší občankou a v ní jsme našli i ten papír, že si připláčíte na třídu. Tak jste tu a on od té doby čeká na chodbě, až se probudíte.

– Kdo čeká? přišla si pořád ještě obluzená, protože sestře nerozuměla.

– Váš manžel přece. On je Slovák, vidíte? Ale mluví moc dobře česky. Byly jsme na něho všechny zvědavé, když jste ze spánku pořád volala jeho jméno, ale teď už se vám nedivíme. Chlap jak se patří! Moc se k vám hodí...

Závan závisti potlačila boubelatá sestra dotazem.

– Tak můžu ho sem teď pustit, vidíte! Ať vás kapinku potěší...

Byla už ve dveřích a vlastně si odpověděla sama. Krásná paní slabě tušila, kdo vejde, ale vstup cizince ji přesto překvapil. Kabát, klobouk i aktovku nechal patrně na chodbě, zato v ruce držel tlustou knihu, z níž vyhlédala záložka. Nad hřbetem jeho ruky si mohla přečíst nezvyklý titul ANATOMIE.

– Tak, pane Čech, řekla sestra, – jste se konečně dočkal, tady máte vaši krásnou paninku celou, ale moc ji k sobě zatím netiskněte, spíš by ji to bolelo!

S tím opět zmizela. K zoufalství a strachu Krásné paní se přidal i náhlý pocit nevole, takže místo pozdravu na cizince rovnou vyštěkla.

– Kde jsou moje klíče? Musíte je přece mít! Nebo jste dům nezamkl?

Držel je však připraveny v druhé ruce a spěšně jí teď podával.

– Zamkl... Nemohl jsem vám dřív... proto jsem čekal, až probudíte...

Chňapla po nich, jako by jí je právě sebral, a vychrlila svou hlavní starost.

– A co je s Valtrem?? Je v pořádku?? Nedostal se v tom zmatku z domu??

– Kdo že...? zeptal se, jako by o jeho existenci neměl nejmenší potuchu.

– Můj Valtr... ulekla se a pojala znovu podezření, – stalo se mu něco??

– Nikdo jiný v domě nebyl, řekl poplašeně, – všechno jsem prohlédl tam...

Konečně pochopila, že to jméno zavedlo po sestře i jeho k omylu.

– Můj papoušek přece! Viděl jste ho! Neuletěl ven, když mě vyňášeli?

– To on je Valtr?! Ne, než pro vás přijeli, donesl jsem ho na klec, doplnil mu vodu i zob a salon raději zavřel, právě aby v tom zmatku neztratil. A když mi ta bílá paní řekla, že vás nechají zde, vrátil jsem

podívati, jestli třeba něco v kuchyni nezapjato. Moc omlouvám, že tam vešel bez vaší dovolenky...

Strach pomínil a nevole ustoupila pocitu, že by mu snad měla poděkovat.

– To jste... to jste všechno udělal dobře, i s tou občankou, a já jsem vám velmi zavázána, pane... jakže se to jmenujete?

– Klidně jmenujte mě Kemal, je to pro Čechy jednodušší.

Připomněla si obrat, který při návštěvě několikrát použil.

– Jenže to se tady u nás nesluší, na to se příliš málo známe.

– Ano, promiňte, opět jsem cosi zapomněl jako smrt, říkáte u vás tak?

– Jako na smrt, ano... Takže Kemal... jistě křestní jméno. A dál?

– Kemal Ötcölan. Nad každým o jsou takové dvoučárky, děd byl Turek...

– Rozumím... takže vám upřímně děkuji, pane Éceláne.

– Není vůbec zač, vždyť to byla vlastně moje vina.

– Jak vaše? Zakopla jsem a spadla přece sama!

– Dokonce i u nás má jít muž ze schodů pod ženou, právě aby mohl ji zachytiti. Ale netroufl jsem předběhnouti vás, když jste právě tak zlobila.

– Já jsem zlobila?

– Ne ne! Se zlobila! Se a si je má nejčastnější pochyba...

– To se mi vymazalo. Proč jsem se...?

– Kvůli mému Alibabovi... Jelikož nemáte ráda kočky.

– No vidíte. Tak právě za to mě zřejmě pánbůh potrestal.

– To by od něho nebylo spravedlivé, když zato máte ráda ptáčky... a taky cizince. Se mnou jednala jste, jako byl bych Čech, to nikdy nezapomenu. Ale... vždyť já mám na chodbě ještě cosi! Jak u vás říkáte, vydržte prosím!

Odspěchal, ale za okamžik byl zpátky s její nákupní kabelou. Na pečlivě složeném župánku v ní ležely trepky, v jednom průhledném sáčku, do jakých ukládala v lednici zeleninu, byl kartáček s pastou

na zuby a v druhém dvě jablka, která si ráno přichystala k páteční dietní večeři. Hleděla na tu nečekanou výbavu a nenapadlo ji, co k tomu říct. Jeho ano.

– Jestli cosi schází, mohu ještě k vám doskočiti, tedy... pokud mi věříte.

– Ne ne... tedy... ovšemže věřím, ale teď mám skutečně všecko. Takže ještě jednou děkuji a přeju vám hodně štěstí u nás.

– A... máte už někoho, kdo postará zatím o vašeho ptáčka?

Teď hleděla na něho a vnímala, jak se jí rozbušilo srdce.

Mohla ovšem zavolat doktora Mádra, aby k Valtrovi poslal některou ze svých sekretářek, hned si však představila reakci těch načínčaných blondýn, kdyby se jim snesl na účes. Polekaná paní Suchomelová ho napoprvé smetla prsty ztvrdlými od strun harfy tak prudce, že týden nelétal. Její miláček neměl teď jinou naději na přežití než tohoto cizince.

11

Poslední vjem, který ji provázel do mdlob, obraz Valtra na cizincově rameni, dostal náhle opačný význam. Musela ho přece zavírat do klece, kdykoli přišel pan Hedvábný s nájemným, a nikdy si nemohli nerušeně vypít sklenku, protože uražený miláček bez ustání pískal a skřečel. Suchomelovy snesl natolik, že se jim pokaždé snesl na hlavy, poklepl na ně zobákem a hned odletěl na klec, jako by byl orazítkoval pasy. Tomuto cizinci však připlachtil důvěrně na rameno a zůstal tam i pak, když ji měl přece křísit! Chtěl mu tím vystavit alibi, že za její úraz nemůže?

Hned si uvědomila, že nemá na vybranou. Byl páteční večer, a z dob, kdy sem vozívala otce, věděla, že se o víkendu zásadně nepropouští. Byla rozhodnuta odejít na revers v pondělí ráno, ale tak dlouho nebyl Valtr za léta u ní ani jednou sám, na delší čas ho opouštěla, jen když chodila rozmlouvat s otcem a s manželem na hřbitov. Navíc měla za dnešek všeho dost a ta únava ji donutila přeskočit vlastní stín. Nabídku přijala otázkou.

– Kdy byste k němu mohl zítra zajít? Spíš aby uslyšel pár lidských slov.

– Kdykoli! cizinec pookřál, – zítra a pozítří na stavbě nepracujeme, mohu zastaviti u vás, jak je vaše libo... nebo jak máte libo?

– Spíš jak je vám libo... síly ji opouštěly, ale chtěla si ho zavázat, aby z toho měl miláček co největší prospěch, – takže byste se stihl stavit i dvakrát?

– Bude mi to radostí, neboť je velmi krásným ptákem a moc dobře hovoří.

– Dokonce i německy, řekla a napadlo ji, chlubím se, jako bych byla jeho matka...

– No to je uchvatitelné, tím já těším víc. Mohl bych třeba v osm ráno a po čtvrté odpoledne?

- To by bylo ideální. A stihl byste se pak zastavit i tady?
- Ale ovšem, kdykoli by vám to bylo libo... už to říkám správně?
- Ano. Kdy bude libo vám... Zatím seženu někoho z rodiny.

Její rodina byl dávno jen Valtr. Teď si ji vymyslela, aby cizinec nedostal chuť dělat si v domě, co se mu zlíbí. Ihned se za podezření zastyděla. I vrchní sestra ho měla za muže, který by mohl být její manžel! Ručičky v pokoji spěly k osmé. Znali se čtyři a půl hodiny. Přišlo jí ale, že uběhla noc a den. Vracela mu klíče a žasla sama nad sebou, že je prvně svěřuje někomu, koho vůbec nezná, k tomu na přímluvu papouška!

Až když byl pryč, vzpomněla si, že kromě jména, které neuměla pořádně vyslovit, nezná nic, ani adresu jeho bytovny, ani jméno firmy, kde pracuje. Ale když usínala, na lepší třídě s televizí zase díky němu, překvapilo ji, že taky poprvé nemá o Valtríčka strach...

Noc bohužel učinila své. Dozněly utišující injekce a zhmožděny se rozležely. Na vypůjčených berlích se sotva dobelhala na záchod a tělo jí s každým krokem sdělovalo, že stejně tomu bude i pár dnů příštích. Sobota se nesnesitelně vlekla a jí se po poledni zmocnila nová pochybnost. Mohla se utěšovat, že kdyby byl lapka, nebyl by přišel už včera. Ale co když jenom nestačil sehnat kumpány, aby vybral dům jaksepatří? Viděla v duchu nábytek i nádobí z maminy výbavy, a už je skoro začala oplakávat, když to přebila představa neskonale horší. Kdo ví, jestli Valtr žije??

Litovala, že neslouží včerejší sestra, kterou by byla jistě mohla požádat, aby se v domě stavila. Ta dnešní, dívčina s módně propíchnutým rtem, byla protivná jak za socialismu, dávala jí i na lepší třídě znát, že má za blbý aprílový vtíp, musí-li prvního dubna, v prvním vlahém dnu tohoto roku, obskakovat starou bábu, navíc tak krásnou, jak sama nikdy nebude.

V pět hodin byla Krásná paní tak daleko, že chtěla přece jen vyrušit advokáta Mádru doma. Právě když si s bolestmi oblékla župánek, aby se dobelhala k automatu v hale, ozvalo se nesmělé klepání.

Strnula a čekala. Nic! Došourala se tedy ke dveřím a otevřela. Na prahu stál cizinec s růží.

– Promiňte mně, paní Čechová, ale nikdy u vás nebyl jsem v nemocnici, a včera mě uvedla k vám ta bílá žena, proto jsem neodvážil vstoupiti sám. Teď je mi trapným, že musela jste obtížit se... říkám už to správně?

– Ano, řekla a hrůzy ji opouštěly, – sedněte si, jak se má Valtr?

Pak poslouchala, zas jako pyšná matka, cizincovo nadšené vyprávění, že její miláček se ráno i teď usadil hned na jeho rameni a mluvil a mluvil, jako průvodce cizinců, řekl cizinec, ale často právě německy, takže nerozuměl a oplatil mu tím, že řekl pár slov ve své řeči a měl dojem, že si je opakuje. Znala Valtříčkův tichý ševel, když slovo, jež ho zaujalo, jako by žvýkal v zobáku, takže cizinci věřila a strach v ní roztál. Růži postavila do sklenky, odkud vyňala kartáček, ráda přijala nabídku, že návštěvy u Valtra a u ní zopakuje i nazítří, a ujistila ho, že v pondělí už bude doma.

Z toho ji vyvedl v neděli primář, který k ní zaskočil, aby se připomněl jako onen mladík, co byl před čtyřiceti lety na stáži v otcově praxi.

– Jistě jste tenkrát cítila, že jsem se do vás zamiloval, ale sotva víte, jak strašně jsem trpěl zjištěním, že proti vašemu manželu nemám šanci!

Nepřiznala mu ovšem, že si toho vůbec nevšimla, protože takových ctitelů byl bezpočet, ale Jaromír jen jeden. A primář ji zaskočil sdělením, že tu musí zůstat, dokud ji úplně nepostaví na nohy. Když to navečer zdrceně řekla cizinci, měla dojem, že lepší zprávu nikdy neslyšel.

– Pouze v pondělí já končím později, ale zůstanu u něho o to déleji... promiňte, i tohle pletu, déle. A stavím si u Valtra ještě jednou dnes, abych to vysvětlil, on moc dobře chápe!

Když jí primář v pátek prodloužil pobyt přes víkend, řekla cizinci.

– A jste si docela, ale naprosto jistý, že ten váš loupežník nezkriví Valtříčkovi ani pířko...?

12

Nastěhovat se ovšem mohli cizinec i jeho zvíře, až když budou Krásnou paní v domě osobně přijati, což se ještě chvíli zdrželo. Modřiny jí už sice prokvetly všemi barvami palety a pomalu vyblédaly, úměrně s nimi slábly i bolesti, ale primář při vizitách stále jen znepokojeně kroutil hlavou. Málem uvěřila, že došlo k těžké komplikaci a on ji nechce deprimovat. Když jí však na pokoj doručil posílček třináct rudých růží od neznámého dárce, pochopila: ten člověk, mezitím vdovec, se do ní zamiloval podruhé.

K jejímu štěstí zbožňovala primáře boubelatá sestra, která jeho chováním trpěla, a proto s úlevou kývla na dotaz nevinné sokyně, zda by jí pomohla k útěku. Aby na něm nenesla zřetelné zavinění, listivě počkala, až za ni převezme službu věčně otrávená mladice s propíchnutým pyskem, nenápadně vynesla šatstvo Krásné paní do kamrlíku uklízeček a strážila na chodbě její převlek. Prchající pak v době, kdy obtížný ctitel obědval, zanechala na vrátnici psaní.

„Vážený pane primáři, vřele Vám děkuji za skvělé léčení i laskavou péči. Postavil jste mě na nohy tak zázračně rychle, že odcházím předčasně na vlastní žádost, abych uvolnila lůžko pro další pacienty, kteří Vás teď potřebují mnohem víc než já.

V plné úctě Vaše Růžena Čechová, bývalá Krásová.“

Taxi objednané vrchní sestrou čekalo za nejbližším rohem a po několika minutách už vystoupila na náměstíčku. Bušení srdce jí opět bralo dech, když tichounce odmykala, aby nevydělala Valtra, který v tuhle dobu nemohl nikoho očekávat. Odložila kabelu a rozhlížela se. Otevřenými dveřmi viděla do kuchyně, kterou opustila neuklizenou a teď přímo svítila čistotou. Její přísné oko nenašlo smítko prachu ani na lakovaných schodech, kam usedal už za jediný den. Stoupala po nich neslyšně vzhůru skoro tanečním po-

hybem krok sun krok, kliku dveří salonu tiskla bezhlučně jako ve zpomaleném filmu a podobně dveře otvírala. Miláček Valtr seděl nehnutě na bidýlku, vypadal na první pohled jako vycpaný. Když se však k němu poplašeně rozběhla, vyrazil jí z klece naproti, kroužil kolem její hlavy, jako by ji ovíjel svatozáří, a opakovaně skřečel.

– Allahu akbarr, Rrrůžo, Allahu akbarr!

Pochopila, že k ní promluvil jazykem cizince, ale ulevilo se jí: právě tím jeho přistěhování výslovně posvětil. Proto hned příští den kula to žhavé železo, když se vydala k jinému ze svých dávných obdivovatelů.

– Růžo, Růžo, Růžo! rozplýval se JUDr. Mádr junior, líbaje jí ruku.

– Zrovna tak mě volá můj papoušek, zasmála se, – jenže ten při tom ráčkuje.

– Čemu vděčím, že tě smím vidět? Nebo jsi přišla jenom tak? To by byl nejúžasnější dárek k mejm narozeninám!

– Ty máš narozeniny? ulekla se, – tak to promiň, že jsem ti nepopřála!

– Mám je přeci až v prosinci, nepamatuješ? Požádal jsem tě tenkrát už podruhé o ruku, a když jsi mě zase odmítla, zažil jsem svý nejsmutnější Vánoce. Říkám to jenom, abys věděla, že bych se z jen-tak-návštěvy až do Vánoc těšil!

– Julie! řekla mu, – nešarmuj a nic si nenalhávej, měl bys mi do smrti líbat ruce, že jsem ti umožnila najít manželku, která pro tebe dělá, co ti na očích vidí, a pro mě přitom zůstáváš dál můj znejmilejší Mádr-Kvádr.

– Lepší než nic, vzdychl, – tak co tě přivádí, má věčná lásko?

– Podnájemník, řekla Krásná paní, – potřebuju sepsat nájemní smlouvu.

– No ne! podivil se advokát, – měl jsem dojem, že tě i pan profesor Hedvábný tajně miluje, copak ti proved, že se chceš pojistit?

– Odstěhoval se. Vrátil se raději ke své strašné rodině, před kterou ho můj tatínek schoval v našem domě, než by žil vedle Turků.

- Tak nač s ním teď potřebuješ smlouvu? podivil se advokát.
- S ním ne. Budu mít nového, a ten si chce s sebou přivést kocoura. Jak dobře víš, já se koček odmalička bojím.
- To vím, protože jsem ti slavnostně přísahal, že kvůli tobě dám svou Jůlinku k matce, a stejně to bylo pro kočku!
- To jsi řekl hezky, zasmála se Krásná paní, – opravdu jsem zachránila tvou kočku i tebe, já jsem totiž pro jemné povahy, jako je ta tvoje, málo snesitelná ženská, víš? No a teď si chci dát do smlouvy, že ten jeho kocour zásadně nesmí ze spodního bytu do vnitřku domu, aby nevyděsil navíc i mého starého papouška!
- Proč teda takovýho člověka vůbec bereš na byt?
- Protože jsem zjistila, že k nám už pořádného podnájemníka neseženu.
- Co to je za kravinu? oponoval jí, ale hned si vzpomněl, – a jó, ty bydlíš...
- Ano, v Malé Asii. I ty ten název naší čtvrti znáš? Žes mi to neřekl?
- Promiň, Růžo, nějak mi nedošlo, že z toho můžeš mít problém! Tím líp, žes nějakýho novýho tak rychle splašila. A je až na toho kocoura přijatelný?
- Zatím to tak vypadá. Ale hlavně se tam teď hodí, protože je Kurd.
- Co že je? nepochopil doktor Mádr okamžitě.
- Kurd. Nikdy's neslyšel? Kurdi žijí v Sýrii, Iráku, Íránu a taky v Turecku.
- Ale hlavně v Kurdistánu, né? vzpomněl si snaživě, – čet jsem to v nějaký verneovce, nebo to byla májovka? Jó, nejspíš. A co pohledává tady u nás?
- Pracuje už několik roků na zdejších stavbách, momentálně na tom obrovském multinečem za nádražím.
- To je vohromný, řekl advokát, – že Kurdové už maj svý architektky, né?

- On není architekt, odpověděla Krásná paní, – ale polír.
- Polír?? vyjevil se, – no počkej, to je přeci... taková lepčí lopata, že jó?

Krásná paní pocítila, že jí Kvádr-Mádr začíná jít silně na nervy.

- Pokud vím, je to předák. A firma mu napsala nejlepší doporučení.

- Ale stejně... o čem ty si s ním můžeš povídat? Umí kváknout česky?

- Tebe by rozhodně mohl učit! usadila ho, – tak můžeš napsat tu smlouvu?

13

Doktor Mádr jí navrhl, že pozve cizince do své kanceláře, aby s ním nájemní smlouvu uzavřel sám. Byla mu vděčná, že ji toho ušetřil, a současně zvědavá, jak na něho následník profesora Hedvábného zapůsobí. Zavolal už za dva dny, ale jen aby ohlásil, že smlouva je podepsána, a navrhl, že ji rád předá osobně, nejlépe při večeři v Grandhotelu, kde už tak dlouho nebyli.

– To jsi hodný, pochválila ho, ale protože neměla chuť podstoupit nové kolo věčných námluv, zeptala se, – a přijde i manželka?

– Né... přiznal rozpačitě, – jela za matkou, a já jsem si myslěl...

– Julie! řekla, – víš, že se mi se o tobě často docela hezky zdá?

– Né... zaradoval se, – no to mě, Růžo, moc těší... takže...

– Takže mi to, prosím tě, zbytečně nekaž! poprosila, – a pošli to poštou.

– No jó, no... rezignoval, – i tak je to lepčí, než dybych se ti ani nezdál...

Konečně se dostala k věci.

– No a? chtěla vědět, – byl pro tebe jako podnájemník přijatelný?

– Ale jó... připustil, – i dyž ta jeho čeština mi přijde komická, tobě né? A taky je trošku moc vošuntělej, ale koneckonců korzovat s ním nebudeš!

Krásná paní v tom zaslechla potlačovanou žárlivost. Příští dva dny už jen čekala, protože spodní byt uvedla do pořádku hned, jak profesor odjel. Jeho dvě ženštiny se zřejmě rozhodly potrestat ji za to, že jim tu s ním po léta věznila i jeho důchod. Co se jim nehodilo, nechaly ležet, od sešmat'haných bačkor po liché ponožky, které profesor zřejmě strádal, kdyby se někdy hodily do páru.

Ale vlastně byla i jim vděčná za tu spoušť. Nemusela alespoň myslet na nejlepší čas svého života, jež tu prožila v původní garsonce s Jaromírem, než se jí navždy odcizil. Smýčila, drhla a zametala

tehdy nejen pár desítek čtverečních metrů, ale i roků, které si tak krásně vysnila a její muž tak hrozně pošpinil.

V sobotu stála tedy s Valtrem na rameni, opřena o lehkou hůl za záclonou salonu, a shlížela na náměstíčko. Cizinec už dávno prokázal, že má hodinky v hlavě, takže nemusela čekat ani o minutu déle. Když na věži farního kostela odbily dvě, objevilo se kombitaxi a zastavilo před domem.

Klíče si nájemník už vyzvedl u advokáta, kterého požádal o vzkaz, aby nastěhování přenechala jemu a vůbec se neobtěžovala dolů. Byla teď o to raději, že se život náměstíčka opět zastavil. Romské děti přestaly u vyloupených božích muk honit míč z hadrů, mladí Turci na dvoře zcizené hospody U Malešíka vrhat nože i Vietnamci v bývalých Lahůdkách a Bosňák ve zmizelé lékárně a další novo-usedlíci pozorovali cizince, který vystoupil z místa vedle řidiče.

– Tak tady je máme, řekla Krásná paní svému miláčkovvi a pocítila po létech, že se jí zmocnila tréma, – ty si opravdu myslíš, že to s nimi půjde? Ostatně jestli ne, tvoje vina, tys mi ho doporučil!

Hned zmlkla a jen zírala, neboť první, co muž jménem Kemal učinil, bylo, že se obrátil k přihlížejícím a s rukama na prsou se jim poklonil do třech stran, což většina z nich oplatila po svém. Nato se otočil k domu, vzhlédl k jejímu oknu a uklonil se ještě hloub. Ačkoli ji nemohl přes záclony vidět, poděkovala mu bezděčně pohybem hlavy a měla pocit, že ji Valtr následoval.

Musela vzpomenout na skoro cikánské stěhování profesora Hedvábného i tu spoušť, kterou po něm musela uklízet, než se odvážila hledat nástupce. Cizinec uložil svůj skromný majetek do dvou kufrů a půl tuctu přepravek, v nichž byly předměty všeho druhu umně poskládány a upevněny řemením. Dvě obsahovaly nejružnější kuchyňské náčiní, třetí talíře a sklenice oddělené pro jistotu novinami, aby se otřesy nerozbily, další pár byl vyložen ručníky, povlečením a oblečením, poslední dokonce plná knih! Krásná paní se nestačila divit. Ani Valtr neměl slov.

Zatímco taxikář, opřen o střechu, kouřil a neobtěžoval se s pomocí, dávaje okázale najevo odpor zdejšího rodáka k novým pronárodům v této čtvrti, nosil cizinec zřetelně těžké předměty postupně do domu, vracel se v pravidelných intervalech a nikdy nezrychlil krok. Krásnou paní náhle napadlo, že má nejen velkou sílu, ale umí s ní také vzácně šetřit; i v tom jednotvárném a jistě úmorném pohybu byl klid, který mu propůjčoval důstojnost.

– Zvláštní člověk... řekla po dlouhé chvíli konečně Valtrovi.

– Allahu akbarr! odpověděl jí, a ze starých zásob dodal, – krrru-citurrri!

Kufry i přepravky zmizely a cizinec se větší částí těla ponořil do vozu, odkud vynesl velký proutěný koš s mřížkou. Krásná paní pochopila.

– To je on! To je určitě ten loupežník, Valtře. Ale neboj se, miláčku, ve smlouvě, kterou sepsal Julius, stojí jasně, že stačí maličko, a oba musí okamžitě z domu!

– Rrrrůžo, Rrrrůžo, Valtrrr krrrál! řekl na to miláček a moc jí tím potěšil.

Cizinec zanesl koš obvyklým tempem do domu a vrátil se, vytahuje náprsní tašku. Taxikář mu s neměnně opovržlivým výrazem zřejmě řekl cenu a vzápětí nevěřícně zíral na bankovku, kterou dostal, zatímco zákazník už zas tašku schovával a o rozdíl nejevil zájem. Spropitné muselo být tak nezvyklé, že se konečně uctivě uklonil i Čech. Pak ho cizinec oslovil znovu a šofér mu už ochotně pomáhal vyložit poslední věc, která ještě v dodávce zůstala. Oba dva se namáhali, když jeden z vozu a druhý z kufru soukali předlouhé vřeteno zahalené v tuhém balicím papíru.

– Pane bože, vydechla Krásná paní, – Valtře, to snad nemůže být nic než mumie...

Něco podobného si asi myslelo celé náměstíčko. Na všechny to udělalo dojem.

14

Když dodávka odjela a cizinec za sebou zavřel dveře domu, odletěl Valtr ihned do své klece a Krásná paní měla pocit, jako by se pod okny probralo uspané království Růženky z šípkové pohádky. Cikán-ci se dál prali o hadrák, Turci pokračovali v metání nožů a dospělí šli každý po svém. Sama se chystala přijmout domluvenou návštěvu nového podnájemníka, kterého jí přece jen z nebe zařídil Jaromír, a ona nejdřív nechápala, proč to musel být zrovna Kurd. Pomalu ale Jaromíru přiznávala, že měl svůj dobrý důvod. Co toho cizince poznala, udělal jedinou chybu: nesmekl před ní klobouk. Za to se pak dostatečně omluvil.

Nepříjemný pocit, že pod její střechou má žít člověk z cizího světa, a s ním ještě kocour! dosud neodezněl, musela však ocenit ty jeho vlastnosti, které vůbec nebyly české, ale zato kladné. Neuměla si představit, že by Čech, s kterým by se neznala, zafungoval tak spolehlivě i obětavě jako on. Pravda! připomněla si, šlo mu o vlastní prospěch, nikdy by u ní nezískal podnájem, a navíc s kocourem! kdyby jí nevyšel ve všem vstříc.

Ale bylo v něm i daleko víc než jen vstřícnost a slušnost! Nemizely obrazy, jak se zdvořile klaní sousedům i jí, jak důstojně kráčí s těžkým nákladem a jak neokázale odměňuje muže, který jím předtím tak zpupně opovrhoval. Po tom, co poctivě zvážila všechna pro a proti, musela uznat, že přednosti mají vrch. Zbývalo zjistit, co ten zatracený kocour...

Když za hodinu cizinec zaklepal, čekal opět, než byl povolán dál. Převlékl se z manšestrových kalhot a tenkého roláku do tmavého obleku, v němž k ní přišel poprvé. Polekalo ji však, že s sebou nese ten koš.

– Myslím, že bych se na vašeho... vaše zvíře raději podívala u vás dole...

– O Valtra nebojte si, řekl vědoucně, – ale pakli chcete, zavřete klec.

Ráda ho poslechla a přitom se podivila, že její miláček sedí na houpačce bez hnutí, hlavičku obrácenou právě ke koši a v napětí, jaké obvykle provázelo jeho usilovnou snahu naučit se nové slovo. Cizinec začal náhle jednat jako kouzelník. Postavil proutěnou přepravku na stůl vedle Valtrovy klece, otevřel mřížová dvířka, mlaskl a pravil.

– Alibabo... slyšíš ty mě? Pojd' ven! No pojd'...!

Z koše se neozval žádný zvuk, nerozechvěl jej nejmenší pohyb. Cizinec se k němu sklonil a pronesl tiše pár slov v neznámém jazyce. Hned nato bystře vyhlédla z koše malá hlava s šikmýma zelenýma očima. Za ní se pomalu vysouval šedomodrý trup s mocným límcem a pevnou zádí. Když byl celý venku, pohlédl kocour na cizince a slabě mňoukl. Krásná paní chtěla vědět.

– Co jste mu to řekl? A v jaké to bylo řeči?

– Požádal jsem ho v mateřštině, aby měl vašeho ptáčka rád. A on slíbil mně.

Kocour si vznešeně protáhl hřbet, působil jako malý lev. Cizinec navrhl.

– Nechcete ho pohladit? Toho Alibaba velmi váží a oplácí úctou.

– Bože ne...! skoro vykřikla, – nemohu! podívejte, i tak mám husí kůži!

Ukázal jí na klec a ona žasla. Valtr už neseděl na houpačce, ale visel na drátech jako vždy, když ji naléhavě přivolával, aby mu otevřela dvířka. Tentokrát ztuhla strachy, když pozorovala kocoura, jehož hustá srst připomínala spíš pancíř; přestal se protahovat a líným krokem šelmy se přiblížil ke kleci tak, že ho od miláčka dělily už jen dráty. A Valtr přesto neuhnul ani neskočil zpět na houpačku, aby si zjednal bezpečný odstup, jeho zobák se téměř dotýkal kocourova nosu. Krásná paní nebyla schopna slova ani pohybu.

Pak Alibaba znovu tichounce mňoukl. A Valtr, dál přitisknutý k drátům, až mu skrze ně vyčuhovaly špičky křídel, odpověděl skřekem, jaký nazývala milostným, protože přesně tak reagoval, kdykoli ho něžně políbila na zobák.

– Vidíte? zářil cizinec, – mají spolu oba moc rádi na první pohledění!

– Pane Éceláne, uklidňovala se i pojišťovala současně, – za těch pár dnů jste jistě poznal, že Valtr je má jediná blízká bytost. Ručíte mi za něho opravdu?

– Milostivá paní Čechová, řekl, jako by přísahal, – záručím za Alibabu svoji hlavu. Ale aby měla jste klid, slibuji vám i takto při Allahu, že ven bude choditi jen okénkem toalety v mém bytě a dle smlouvy nevykročí do jiných prostor domu, leda by... leda by změnila jste názor a bylo by vám to libo!

– Řekla jsem vám, že proti kočkám nic nemám, spíš ony proti mně.

– Asi měla jste jen smůlu, že nepotkala dotud ty pravé.

– Aha... chápala to jako planý pokus utěšit ji, – a které jsou pravé?

– Kočky jsou svojské v tom, že na rozdíl od psůch, koňůch a jiných domácích zvířat ne člověk je, ony vybírají člověka. Pes poslouchá každého, kuň každému slouží, kočka však hledá povahu příbuznou její. Vás minuly prozatímně ty uvznesené. Jako je Alibaba.

Krásná paní, která celou tu dobu hladila skrz mříže Valtrovu šošolku, pohlédla na kocoura. Seděl vzpřímeně, opřen o přední dlouhé tlapy jako socha.

– Pohláďte jeho přec, opakoval cizinec naléhavě, – pochopíte ihned.

Bylo jí hloupé znovu se vymlouvat, tím spíš, že po husí kůži ani stopa. Přenesla tedy ruku z hlavičky miláčka na šedomodrý hřbet a měla dojem, že se dotkla vaty ustupující lehkému tlaku, než pochopila, že se kocour hluboce prohnul a začal lehounce třást. Přitom k ní dolehl tichý zvuk starého šicího stroje. Předl.

- Uznal vás, řekl cizinec, - našel ve vás bytost, patřivou k němu.
On mě snad hypnotizuje! pomyslela si, oni oba! Rázně změnila
téma.

- Co byl ten veliký předmět, který jste stěhoval nakonec? Nechci
vám rušit soukromí, ptám se jen jako zvědavá žena.

- A já hned jej vybalil, aby vám předvedl. Mohu donést vás dolů?

- V žádném případě! zhrozila se, - jsem v pořádku a musím se
cvičit!

- Pak ale půjdeme s Alibabou předem, aby mohli vás uchytili!

Mlaskl. Kocour ladně seskočil a vedl je s vytrčeným ocasem jako
praporečnick zahajující průvod.

Za pouhou hodinu dokázal cizinec zabydlet přízemní byt tak, jak se to profesoru Hedvábnému nezdařilo za všechna léta. Kufry a přepravky kamsi začaroval, v proskleném příborníku své maminky viděla Krásná paní úhlednou sbírku hrnků a talířů koupených nejspíš v Čechách, ale se vzory připomínajícími při trošce dobré vůle Orient. Nádobí čerstvě zavěšené i uložené v kuchyňce napovídalo, že slouží pilnému kuchaři, na nočním stolku v ložnici vedle vzorně ustlané postele v jeho vlastním povlečení ležela učebnice, kterou u něho zahlédla v nemocnici, ostatní knihy byly na polici pečlivě srovnány podle velikosti.

Tajuplná věc, vysoká zhruba jako ona, stála před zadní stěnou obývacího pokoje zbavena balicího papíru, který zmizel, možná uložen stejně pečlivě v kdesi uschovaných kufrech, a byla teď zakryta podobným látkovým náplekem, jakým Eliška Suchomelová chránila harfu. Nebudou to stojací hodiny? Nechtěla se znovu přiznat k zvědavosti, takže mu ze všeho nejdřív vyslovila uznání.

– Vážil jste si toho, že jsem s vámi jednala jako s Čechem. Já rozlišuji lidi jinak než podle jejich původu. Čech, který tu bydlel před vámi, dokonce profesor latiny a ruštiny, by si z vás mohl, pokud jde o pořádek, brát příklad.

– Byl jsem k němu doma zachován, řekl cizinec, – měl jsem šest sourozených a matka musela býti hodně moc přísná, aby rodinu uvládla. Ale já vás pozval sem a vůbec nic vám nepobízím... prosím vás, posad'te si a vydržte pohodlně opět, budu tu, jak říkáte u vás, ajncvaj!

Odspěchal do kuchyňky. V tu chvíli Alibaba, který předtím kopíroval každý jeho krok, usedl a nehnutě na ni hleděl. Jako by mě hlídal! pomyslela si Krásná paní a odvrátila zrak raději znovu

k tajemnému předmětu. Nějaký hudební nástroj z jeho vlasti? Proboha, bude mi tu snad taky cvičit? Harfa od sousedů jí šla občas na nervy, musí si dodatečně vymínit, že... Cizinec byl zpět, na podnose přinesl dvě sklenice, poloplnou láhev a džbánek s vodou.

– Smím nalít vám trošinku araku? Znáte možná jej jako uzo nebo pernod.

– Myslela jsem, že islámské náboženství alkohol zakazuje...

– Řekl jsem vám přec, že chci býti Allahův pokorný sluha, ale ne jeho nevolný. Ostatně vypíjím tuto láhev už druhým rokem, jenom když cosi slavím.

– Máte narozeniny? napadlo ji a rychle přemýšlela o vhodném dárku.

– Ano, mám! rozjařil se, – ale ne, jak asi myslíte vy, já spíš obrazově!

– Chtěl jste asi říct obrazně?

– Přesně tak, obrazně! Narodila mi dneska opětovně duše!

Mezitím nalil do obou sklenic na prst žlutavé tekutiny a doplnil je po okraj čistou vodou. Obsah zářivě zbělel jako alabastr a silně zavoněl po anýzu.

– Moc děkuji vám, paní Čechová, i vašemu Valtrovi, za sebe i svého Alibabu i za svou matku a svého otce a za všechny sestry a bratry i jejich děti, kteří teď jistě oblažují se mnou, ať jsou, kde jsou. Je to poprvé za nespočtu let, kdy mám jednu místnost sám pro sebe, když nepočítám celu... ale na tom už neleží! Zkusím, abyste každou chvíli věděla, jak moc toho já se vážím.

Když se jí hluboce ukláněl, skočil mu kocour plavně zezadu na krk a objal jej, takže to vypadalo, jako by se jí klaněli oba. Nato jí cizinec připil, odložil sklenku a šel i s kocourem k balíku. Předvedl názorně, že z povlaku ční tkanice.

– Připravil jsem svou velkou vzácnost vám k odhalení. Na ubytovně musel já uchovávat ji v bytě správce, neboť jinak by neudržela první opilý večer mých spolubydlících. Stačí lehce táhnout!

Krásnou paní učili od mládí pít její otec i její manžel. První to dobře uměl, druhý později zapomněl. Ona byla po otci, nikdy se nepopila. Jediný doušek silně rozředěného araku ji teď ale přiomámil, bože, co to se mnou je? nepřidal mi ten člověk něco do sklenice? Hned se za tu hloupost zastyděla. Příště pozor na anýz, Růžo... s tím popotáhla tkanici a vzápětí vykřikla.

Volně klouzající povlak odhaloval rychle za sebou lebku, kostru a hnáty. Vmžiku před ní stála smrt.

Krásná paní se zblízka dívala do vpadlých důlků a přepadl ji strach, jaký dlouho nepoznala, zkratem si připomněla, že jí podnájemníka slíbil zvláštním přenosem myšlenek Jaromír na hřbitově, poslal k ní tedy opravdu s cizincem smrt, která ji odvede k němu? Nejsem připravena! vzepřela se zoufale a byla by snad smrtáka srazila k zemi, neuslyšet včas cizincův hlas, který její výkřik pochopil zřejmě jako úžas a chválu.

– Není krásná? Jakožto ženu, kterou kdysi byla, jsem nazval ji Evou, ta sídlí přece, jak víme, ve všech našich vírách!

– Ale k čemu vám je? přišla zas k sobě a chtěla zakrýt předchozí paniku.

– Jak mluvila jste o mém předchůdci v bytě, i můj otec býval kdysi v Íránu za šácha profesorem, jenomže medicíny.

– Ach ne? Můj tatínek byl zdejší praktický lékař. A tohle bývala jeho praxe!

Cizinec si prohlížel stěny, jako by tu ještě mohl najít stopy.

– To jsem nezatušil... to je skvělé... takový prostor bude mne křídli!

– Ale proč tedy... nakousla otázku a nedokončila ji, protože si netroufla.

– Proč já, pochopil, – jsem jenom cizinecký dělník? Právě proto, že Kurd. Nejprve rodinu vypudili od sebe Peršané, když zastříleli otce, pak Iráčané, kteří nechtěli Kurdy u sebe, a potom i Turci. Na dvě univerzity jsem dostačil jenom zapsat. Ale to už pryč, teď mě ujala vaše země, vaše město a hlavně vy.

Pozorovala kostru a ulekla se znovu.

– Je to snad někdo... je to snad některá z vašich...

Ted' jí porozuměl a vyděsil se neméně než ona.

– Co to myslíte? Tu skeletu vykoupil i s celým rušeným školským kabinetem zdejší antikvárník a od něho za pouhé jen dvě výplaty já. A k čemu mám? Jaktěživo jsem toužil býti lékařem a rád bych to ještě dohnal. Neřekla jste, že mluvím dobře česky? Ted' chci si též vyučiti medicínu!

16

Rozvyprávěný příběh se po patnácti kapitolách podobá rozjetému vlaku na šestnáctém kilometru. Co bylo řečeno a ujet, platí. Zato vpředu čeká bezpočet výhybek, z nichž každá může způsobit, že vlak i příběh zamíří kamkoli. Vlaky jsou proto jistěny jízdním řádem před vybočením z trati i z času. Jak ale udržet ve správném směru a chodu příběh, když jeho cíl není předem dán a znám? Krásná paní, cizinec, mluvící pták, šedomodrá šelma i celý jejich svět, to vše totiž dožrálo v mysli autora zatím jen sem, kam právě dospěl čtenář. Co dělat? Pokračujme dál v odhalování osudů a rozkrývání vztahů, viribus unitis, spojenou silou píšícího i čtoucího!

V jednom z příštích pátků se Krásná paní po velké přestávce vydala za otcem i za manželem na hřbitov. Uraženého Valtra přes protesty, které jí drásaly srdce, raději zavřela do klece, než otevřela dveře vedoucí ke schodišti. Činila to teď, kdykoli hořejšek opouštěla, nežli svezla miláčka na svém rameni do kuchyně, přestože cizinec dodržoval, co slíbil. Jeho perského loupežníka zahlédala jen někdy z chodníku za oknem spodního bytu a rychle sklopila zrak, aby v jedovatě zelených očích nezahlédla výčitku nebo i hněv. Tentokrát si v kuchyni bez miláčka vypila čaj, než vyšla k autobusu.

Už třetí týden zatlačovalo jaro noční pokusy zimy uchvátit znovu moc a smutný hřbitov v M. se měnil v rozpukávající se sad. Z dobrých důvodů navštívila dnes napřed jeho pravý spodní roh.

Ahoj, Jaromíre, pozdravila hned, ale nechala ho pak čekat, dokud mu nevyčistila jívami zanesený hrob, – pořád ještě nevím jistě, co jsi sledoval, když jsi mně poslal do domu cizince s kocourem a postrčil mě ze schodů, aby tam směli zůstat, ale začínám věřit, žes to se mnou myslel dobře, čeho jsem se bála, se zatím nestalo, a naopak stalo se, co jsem nečekala, nevím, jaký by byl ten muž

lékař, ale jako řemeslník je všeučel, náš dům se má, jak to nikdy nezažil, když býval vydán bezradným intelektuálům a bezcitným fušérům, žádný zámek se už nevzpouzí, každé okno těsní, z okapu zmizel holubí trus, zvonku se vrátil původní tón, funguje dokonce znovu i ten lux, cos mi koupil k svatbě a tvůj vyslanec jej teď vystrachal ve sklepě, řekl mi, když se nastěhoval, že se mu u nás narodila nová duše, a mně se zdá, jako by z ní oživoval všechno v domě, co ji už vypustilo, a nejen tam, ti cizí lidé, kteří se zmocnili ulice i náměstíčka a většinou spolu nemluví, ho začali zdravit, dokonce i Ne-Při-Způsobiví, a teď už zdraví i mne, především se mě zeptal, proč se chystám pro zeleninu do města, když ji mám čerstvější a lacinější před okny, má první vycházka vedla k těm, jak jim říkal, rákosníkům, do bývalých Lahůdek a já žasla, jak nás ten český párek zanedbával a šidil, takže jediné, co mi dělá starost, je ten kocour, nesmí kvůli Valtříčkovi do domu a já se bojím, aby se nám nepomstil... přiznej se, Jaromíre, řekni mi upřímně, není tohle tvůj plán za to, že jsem ti odešla?

Jaromír mlčel a to ji potěšilo.

– Jestli jsem tě urazila, promiň, ale jsem ráda, že mě nic špatného nečeká!

V levém horním koutě hřbitova si sedla na lavičku hned a nechala vymetení jív na potom.

Ahoj, tatínku, odpusť, že jsem se po tak dlouhé pauze zdržela napřed dole, ale musela jsem něco probrat s Jaromírem, abych měla u tebe klid, nevím, co tam nahoře o nás víte, tak ti radši stručně povím, že jsem měla úraz kvůli muži, kterého mi seslal Jaromír, měl nahradit pana Hedvábného a mně ani tak nevadilo, že je cizinec, jako že si s sebou chce vzít zvíře, z kterého mám odmalička strach, jak strašně málo pamatuju mámu, tak moc mi utkvěla ta kočka, co mi u Malešíků skočila do kočárku odstaveného ve stínu kaštanů, vy jste se u stolu něčemu smáli a mě přepadl prvně strašný strach jako onehdy, když na mě u toho nájemníka vybafla lidská kostra, na které

se chce, ač je pouhý polír a starší než já, vyučit na doktora, ta kočka si mi tenkrát sedla na peřinku a začala na mě zle prskat, a já uvěřila, že je to čert a chce si mě vzít s sebou, pak už jsem těžko snesla kočky, a ony asi proto nesnášely mne, a podobně jsem se odmala bála cizinců, jak mi utkvěl německý řev, když vás i se mnou Sudetáci vyháněli z domu, toho strachu mě na pár let zbavili Rusové, ale o to mne zahltil víc, když přijeli znova, až tak, že jsem přišla o své děcko, a ty i Jaromír jste mi raději zatajili, jestli to byla Ludvika nebo Ludvík, a pak už zas můj slábnoucí strach přiživili ti divně různí lidé, co vyplavili z naší ulice i z náměstíčka staré sousedy a dívali se jako na cizinku na mě, a stejně, to ti, tatínku, přiznávám až dnes, když jsme se o takových věcech styděli spolu mluvit, stejně jsem se celý život bála mužů, řekls mi kdysi, že máma by byla do smrti zůstala sama, nebýt sestřičkou v tvé první nemocnici, kde jsi ji umluvil, však víš, že jsem neměla nikoho, než mě v tvé praxi podobně umluvil Jaromír, čím víc mi muži říkali Krásná, tím míň jsem věřila, že jim jde i o duši a mohli by být jako ty, protože tys byl pro mne jediný, kdo si zasloužil označení chlap, a proto jsem Jaromírovi nedokázala odpustit, a proto mě neumluvil ani profesor Hedvábný, ani doktor Mádr, ani nikdo jiný, a tak to, tatínku, prostě je...!

Chvíli bylo ticho i v hlavě, kde Krásná paní vedla tyto hovory sama se sebou.

– Růžinko, ozval se v ní otec znovu, – holčičko moje, cos mi tím vším chtěla vlastně říct?

Rozmýšlela se, nemá-li ponechat tu divnou záležitost nevyslovenou, ale pak si odpověděla.

– Že se mi po letech líbí muž, i když je cizinec a s kočkou.

Město M. bylo už v moci jara. Kaštany dávno rozsvítily lampičky a šeříky čekaly na povel k salvě květů, řeku Ř. proměnily deště z balvanité soutěsky v splavný tok s mocným provozem lodí od moře k Praze i naopak. Krásná paní si k večeru oblékla blůzu, kterou měla nejraději, pročež věřila, že se zalíbí i jiným. Hleděla z kuchyně v přízemí na zastávku, kde se měl každou chvíli objevit městský autobus, a zeptala se Valtra, jenž dobrou hodinu pospával na jejím rameni jako vyčerpaný milenec.

– Je před činží a on určitě jí jenom ten jejich papírový chléb, co myslíš, bude se divit?

– Krrrutibrrrko. Krrrutibrrrko! podivil se probuzený pták sám, mžouraje na stůl, který byl po dlouhé době prostřen zase pro dva, a dodal káravě, – Rrrůžo?

Autobus krátce zastavil, a když se rozjel, odkryl cizince, jehož vysadil na protější chodník. Krom aktovky, kterou neodkládal jako ženy kabelku, nesl rozměrný balík, takže se podivila i ona.

– A co to sem zas koupil? Všechno tu přece má!

V domovním zámku, který cizinec nedávno promazal, se bezhlučně otočil klíč, také dveře po jeho ošetření ani neskřípily. Blížily se však pevné kroky, které ustaly, když příchozí dospěl ke dveřím kuchyně. Dříve je zavírala, že nechtěla obtěžovat profesora Hedvábného, teď, aby cizinec nerušil ji. Poprvé upustila od svého zvyku dnes, když jí řeklo svědomí, že mu už příliš dluží. V cenách řemeslníků se nevyznala, nechtěla ho za péči o dům urazit almužnou, ale ani přeplatit, a už rozhodně ne vnést do vzájemného účtování zmatek. Proto se rozhodla pozvat ho na dobrou večeři, kterou by mu poděkovala za všestrannou pomoc. On si prostřený stůl vysvětlil po svém.

– Dobrý večer, paní Čechová, čekáte si hosta? Mizím a už neobjevím!

– Dobrý večer, pane Éceláne, nikam nemizte, čekáme s Valtrem na vás.

– Rozumím, znejistěl, – ale počítal jsem, že činži vyplatím zítra...

– U činže mi nikdy na pár dnech nesejde, dejte prostě, až budete brát.

– Je tedy něčeho zapotřebí? zeptal se, – jen se odložím a jsem tu s nářadími.

– Je zapotřebí jen vás, řekla Krásná paní, – až si odložíte, přijďte sem, budete večeřet s námi. A nemusíte se bát, já vím, že muslimové nejedí vepřové.

– Jste na míru laskavá, jak u vás říkáte, čím to já ale vysloužím?

– Jste vstřícný nad míru, jak se tu říká spíš, ušetřil jste mi starosti i peníze.

Za krátkou chvíli se pak stačil dát do gala, jak vždycky chápala jeho zřejmě jediný tmavý oblek, obnošený, ale pečlivě vyžehlený a beze smítka. Také bílá košile byla opět bez poskvrnny, i když viditelně stokrát sepraná. Nechápala, že ho napoprvé měla za pojišťováka, teď vyhlížel jako zchudlý aristokrat.

Když se ujal otvírání láhve červeného, pochlubila se mu s dnešní premiérou: šla se zeptat do kuchyně Istanbulu, kde sežene v M. dobré jehněčí. Jestli je to pro Kemala, řekl majitel, má tu jistě mnohem lepší, než by našla ve všech krámech města, a bude ji stát o třetinu míň! Co cizinci zatajila: jak se jí smutkem stáhlo srdce, když šla zahradou pod kaštanem, který za starého Malešika stínil její kočárek a za mladého slyšel první něžná slova Jaromíra...

Krásná paní dobře vařila, dlouhé roky krmila dva labužníky, na jídlo si potom často připlácel i profesor, který se měl přímo za gurmána. Vaření ji bavilo jako četba a hudba, snad i o to víc, že při něm byla sama tvůrcem, ráda se řídila fantazií. Tentokrát však přinesla z hostince i příslušná kořeníčka a zřejmě se strefila do

jejich směsi; cizinec nevypadal, že obdiv a chválu jen předstírá. Jinak téměř nemluvil a jí to přišlo přirozenější, než kdyby se nutil do tlachání o ničem. Ne protestovala pak, když se nabídl, že sklídí, přihlížela, jak obratně myje talíře a čistí hrnce i pánev; důvěrně známé zvuky jí přišly nové, když je na kuchyňské nástroje hrál muž, v téhle úpravě je vlastně nikdy neslyšela, vždycky myla sama. Takže mlčela a poslouchala, vděčná, že mlčí dál i host. Když se kuchyň leskla jako ve výkladní skříni a on utřel poslední příbor, usedl zas na své místo a podal jí přes stůl obálku, kterou vyňal z náprsní kapsy.

– Našel jsem doma dost, abych nemusel zítra hned obtížit znovu.

– Řekla jsem vám přece, že mi s nájemným nemusíte spěchat!

– Víte, paní Čechová, já jsem ještě nikdy v životě nebyl nikomu cosi dlužen a nechci začnout právě u onoho, kdo mi poukázal tak bezměrnou důvěřivost... doufám, že mluvím správně a vy rozumíte...

– Mluvíte líp než mnohý Čech. Jak dlouho jste vlastně tady?

– Osm, ne! brzy to bude už devět let. Napřesrok poslavím veliké výročí.

– A proč jste si vybral ze všech zemí právě nás?

– Uprchlíci nevybírají zemi, zem vybere je. Chtěl jsem do Londýnu, ale peníze postačily na letoun do Prahy. A o azyl se smělo vyžádat jen v první zemi.

– Aha... a kdy jste naposled viděl někoho ze svých lidí?

– Na pohřbu ženy, odjel jsem až po něm. Asi divíte jako všichni, proč jsem ještě nenavštívil. Báł jsem hlavně, že možná nesměl bych sem nazpátky, a tam pro mne práce není žádná.

– Allahu akbarr! zavřeštěl Valtr a přeletěl z jejího ramene na jeho.

– Co to povídá? chtěla konečně vědět, – to jste ho mohl naučit jen vy.

– Za což se omlouvám. Abych stihl předvečerní modlitbu, uklekl jsem při návštěvách Valtra dvakrát u vás nahoře, zajistil jsem si, že

Mekka leží právě za vaším kostelem. Ta slova říkají, že Bůh, jak mu říkáte vy, je největší.

Chtěla se zeptat, zda mu nevadí, že tak svatou větu vykřikuje papoušek, ale pohled na miláčka, který mu skoro něžně uzobával špičky knírů, jí vzal řeč.

- A kdy vy jste ztratila muže? zeptal se jí nečekaně cizinec.

- Zemřel před čtvrt stoletím, odpověděla a dodala k vlastnímu překvapení, - ale pro mě už o pět roků dřív.

Krásná paní nebyla drbna, a hlavně proto neměla přítelkyně. Na české poměry bylo M. velké město a před válkou tu byly dokonce dvě slušné scény, česká i německá, na nichž se zjevovaly hvězdy z Prahy i ze soudních cizin, ty druhé proto, aby si osvojily jednotící divadelní jazyk zvaný Prager Deutsch, stojící nad místními dialekty Prusů, Švábů, Sasíků i Vídeňanů. To ovšem Krásné paní mohl vyprávět už jen otec, sama si matně pamatovala Němce s bílými páskami na rukávech, než odtud úplně zmizeli. I otec i jeho noví pacienti, kteří se nastěhovali do vil a bytů uprázdněných nejvíc v této čtvrti, to dlouho měli za vítězství nad odvěkým nepřitelem, než začali tušit, někdo pomalu a někdo rychleji, že dodatečně poražena byla také celá předválečná republika.

Za dalších dvacet let se v myslích pamětníků stalo bývalé M. krásným preludem; o jeho někdejší existenci svědčily jen černobílé pohlednice, dokud nebyl zakázán jejich dotisk. Nové sice hýřily křiklavými barvami, ale právě ty jako by umocňovaly nudnou šed' nové výstavby i současného života. Zmrtvýchvstání západního Německa jako hospodářské a demokratické velmoci stále víc protiřečilo zdejšímu úbytku prosperity i svobody. Tehdy už i kování komunisté, jako byl Jaromír, přicházeli na to, že se vloudila chyba. Jeho nadšení nakrátko strhlo i tchána a ženu; ta v omamném roce osmašedesátém dala na fond republiky zlatý náramek po mamince. Srpnovou noc, v níž potratila, ještě překonala ta pozdější v Praze, kdy Jaromírovi vytkla, že po boku těch, kdo osudný tank do jeho vlasti pozvali, ničí ty, s nimiž stál dlouho ve stejné straně na stejné straně, a on po ní vztekle hodil... ach bože!

To vše nemohla cizinci vysvětlit. Ale když už mu jako prvnímu člověku přiznala, že smrt manžela pro ni nebyla ztrátou, rozhodla se i doříct proč.

– Stal se z něho zlý sobec. A pak i surovec. Když jsem se od něho zezdola přestěhovala k otci a ujala se Valtra, vnikl jednou za naší nepřítomnosti nahoru, otevřel klec a současně i okno v salonu. Kdyby byl z něho Valtr tehdy vyletěl ven, sotva by se ubránil útokům zdejších ptáků.

– Je velký, namítl, – a má dlouhý zoban, ostatně jistě by včas vrátil.

– To sotva. Exoti, kteří žijí dlouhá léta v bytech, neumějí v přírodě najít cestu zpět. A ptáci by ho tady měli za vetřelce a brzy uklovali, víte.

– Cizince asi málo má kdo rád, poznamenal.

Tomu se musela zasmát a hned v rozpacích natáhla ruku. Valtr ji potěšil tím, že opustil jeho rameno, přelétl k ní a dal se donést k jejím rtům, které teď ozobával stejně jemně jako předtím jeho knír. Přišlo jí to trochu trapné, dopravila miláčka na své rameno a vrátila se v řeči tam, kde odbočila.

– Dneska mám dojem, že byl před svou smrtí víc muslimem než vy.

– Jak myslíte to, zpozorněl, – copak on tu přejal naši víru?

– Ach ne, to mělo být jen přirovnání, považoval pak už nejen mě, ale ženy vůbec za podřadné tvory. Podobně jako muži u vás doma, ne?

– To není pravda, paní Čechová, jen zdejší moc rozšířený přisudek!

– Myslíte předsudek, opravila ho a hned se polekala, že to zní jako ironie, která snad měla znevážit jeho upřímné pohoršení, – já jsem rozhodně nechtěla urazit vaše náboženství ani zvyky, ale ten předsudek je u nás hodně zakořeněn!

– Vím a snažím to všude uvést do správné míry. Vztah k ženám je u nás víc než u vás věcí úcty. Když žena úctu muže získati nedokáže, nesmí diviti, že ji neváží. Já svou ženu za celý náš život ani jednou ani trochu jsem neuhodil!

Už zas neměla potuchu, co s tím rozhovorem dál, a litovala, že jej začala.

– Řekla jste v pátek, pokračoval sám, – že půjdete za manželem na hřbitov. Proč tam chodíte k surovci a sobci, kterého pustila jste zaživa? To on přes to všechno, co donutilo vás opustiti ho, vaši úctu netratí?

Měla bych to ukončit, zhrozila se, nebavila jsem se o tom ani s vlastním otcem, a teď mi dělá zpovědníka Kurd, kterého znám pořád od vidění? Hned ji napadlo i vysvětlení: právě proto! Od svěřování ji tady vždycky odrazovaly tlachy jiných, které, i když jen vzácně, doléhaly k ní tak, jak se cestou od úst k ústům v tomto velkém maloměstě proměňovaly jako čerstvý rozježděný snív v bahno. Cizinec byl její dutá vrba či spíš dutý exotický strom, kam mohla bez obav vysypat slova, jež jí dlouhá léta tížila duši. Patřila k lidem, kteří musí své myšlenky vyslovit, aby je mohli pochopit a srovnat.

– Přestala jsem si svého muže vážit, řekla poprvé nahlas, – ale nepřestala jsem ho milovat. Nechápu, jak a proč se mi to stalo, a hlavně nevím, jak se toho zbavit.

- Co udělal váš muž? zeptal se, – že přestala jste ho vážit?
- Zradil věc, které věřil, a pak i mnoho lidí, kteří věřili jemu.
- A čím vysloužil, že přesto máte napořád ho ráda?
- Pochopil to a zabil se alkoholem.
- Neříkala jste, že ztratila ho už o pět let dřív?

A je to tu! poznala, teď objevil ten balvan, co mi zavalil duši...

– Když jsem mu zradu vyčetla, byl hnusný, a když mu došlo, co se vlastně stalo, měla jsem už místo srdce kámen. Věděla jsem, co všichni, že se tu večer co večer upíjí, když čeká na to, až se vrátím dolů a všechno bude jako dřív. Ječel na sestru i na pacientky, které sem brzy přestaly chodit... ale obraťme list!

Okamžitý nápad jí pomohl z nouze, do níž tak neopatrně zabředla.

- Měl i své dobré stránky, třeba se pěkně oblékal. Ostatně většinu věcí jsem s ním pořídila já.

Cizinec prudký obrat v rozhovoru očividně nechápal. Krásná paní byla zaskočena sama sebou, když mu učinila nenadálou nabídku.

- Prohlédnu před sobotou pořádně jeho šatník, měl podobnou postavu, myslím, že byste leccos mohl klidně nosit vy...

Jaromíre, poprosila okamžitě svého muže, promiň mi!

Příští den byl pátek, ale Krásná paní hřbitov vynechala. Dělal to párkrát za rok, když přšelo, když byla nastydlá anebo prostě unavená. Dnes nešla, protože se trochu styděla. Bylo jí trapné přiznat Jaromírovi, co všechno o něm vyprávěla cizinci. A navíc mu říct i o slibu, že cizí muž má chodit v jeho šatech. Ten už ale těžko mohla odvolat.

Poté, co ze spodního bytu odešla, nevstoupila tam dobrých patnáct let. Staral se o něj otec, který dlouho váhal, co s ním učinit. I gynekologie byla po smrti zetě přeložena do nově zbudovaného zdravotního střediska, všemocným vládcem těch prostor v domě na náměstíčku zůstal ale stát. Až pád režimu navrátil staré právo a o majiteli nemohlo být pochyb. Když začal otec přestavovat dům a hodlal zvětšit spodní malý byt o bývalou ordinaci, zeptal se dcery, co má dělat s šatstvem po manželu, které až dosud každé jaro prokládal denním tiskem, protože moli nesnášejí novinovou čern.

Čekal, že nelítostně navrhne, aby to svázal do ranců a předal Červenému kříži, ona však vše, i prádlo, nanosila do podkroví a uložila v mamčině rozložitě skříni. A právě při té práci se jí stalo, co nečekala: Jaromír se vrátil. Vrátil se před ten špatný čas, kdy se s ní zprvu hádal, pak na ni křičel, potom ji dokonce uhodil, a když řekla dost a dala přednost podkrovnímu pokojíku služek, které v něm bydlely jen za Němců, chodil tam v noci opilecky bouchat na dveře, dokud z ložnice nevyšel a neztišil ho probuzený otec, a pak se jednou dokonce odvážil vniknout jako lupič do salonu, aby zákeřně otevřel Valtrovu klec i okno...

Jak postupně provětrávala a znovu pečlivě skládala košile, které měla mnohokrát v rukou, když mu je právala a žehlívala, jak proklepávala a kartáčovala kdysi elegantní a stále slušné šaty,

o nichž se vždycky radil s ní, viděla Jaromíra znovu ve všech podobách, v jakých ho dvacet let milovala tak, že byla ochotna uvěřit i v jeho „uhlířskou“ víru, jí předtím, stejně jako otci, odpornou. Znovu zahlédla v těch košilích a šatech krásného vysokého mladíka, jemuž by býval slušel erb a heslo Veni vidi vici jako Caesarovi: sotva přišel do M., viděl ji a zvítězil nad její nedůvěrou.

Jak byl Jaromír horlivý komunist, který ochotně uvěřil své straně i pravost falešných politických procesů, nepřestal být nikdy tím, kým se narodil: synkem z rodiny bankéřů, továrníků a velkoobchodníků. Po strašlivé scéně při narozeninách svého dědečka, kdy obvinil i rodiče, strýce, tety, bratrance a sestřenice, že jsou velko-buržoazní pakáň, která se nestyděla ani kolaborace s Němci, dal se jako jediný z ročníku dobrovolně poslat do bývalého pohraničí, aby i v něm zažehl revoluční plamen. Ale ani jako člen okresního výboru strany neslevil nic ze svých zvyků, mezi něž patřilo hlavně dobré oblékání, byl jediný v M., kdo si vázal motýlky. Občasné kritice svých soudruhů ohnivě čelil tím, že strana nechce ponížít společnost na stupeň plebejců, ale naopak pozvednout ji na úroveň bývalých vykořisťovatelů.

Když ho Krásná paní spatřila poprvé, naplnil její představu hrdinů Oscara Wildea či Bernarda Shawa. Byl milovníkem anglického stylu a hřešil proti revolučním zásadám také tím, že sháněl i nalézal vhodné látky u bývalých soukromníků. Brzy mu tu spornou vášeň odpouštěli, protože díky ní získával sympatie v kruzích většiny inteligence v M., která komunistům stále nedůvěřovala. Ještě víc mu pomohlo, že získal přízeň mladé ženy, považované za nejhezčí ve městě. Pak už s ním Krásná paní hledala i objevovala krejčí, kteří po zrušení živnosti tajně šili doma, než se slušné anglické stříhy začaly objevovat i v obchodech.

Když teď přenesla jeho výbavu, po léta dobře ošetřovanou otcem, z přízemí do podkroví, vrátila jí ta sukna a plátna celý život před Jaromírovou zradou. Proto se rozhodla vyřadit pouze drobné

prádlo, zatímco obleky, košile, vázanky i boty ponechat v bytelné almaře, kterou nazvala třináctou komnatou. Den nato šla prvně od pohřbu navštívit hrob, o který dosud také pečoval jen otec. Zpočátku mluvívala jen s tím Jaromírem, kterého měla v úctě, ale zanedlouho se kajícně přihlásil i druhý, a tak si časem zvykla, že je vdova, která měla dva zcela si nepodobné muže: hodného a zlého.

V pátek po rozhovoru s cizincem si dole už o polednách připravila studenou večeři jako za dob zlého Jaromíra, aby nemusela nájemníka vůbec potkat. K jídlu do salonu si však z půdy ani neodskočila, tak ji zaujalo vybírání toho, co by mohl ještě nosit cizinec, nechtěla být skoupá, ale ani štědrost přehnat. Konečně miláčka, který jí seděl na rameni, ta nevšímavost rozzlobila.

– Valtrrr, Valtrrr, Valtrrr! připomněl se jí.

– Ano, řekla roztržitě, – Růža o tobě ví.

– Krrrásný Valtrrr!

– Ano, moc krásný, opakovala mechanicky.

– Drrrahý! Drrrahý Valtrrr! Valtrrr krrrál!

Už se vyloženě podbízel, ale dosáhl jen, že s ním začala hovořit.

– Divíš se, Valtře, co? Nakupujeme chléb u Vietnamců, máme jehněčí od Turka, oblékáme Kurda... Kurd je vlastně taky Turek, nezdá se ti?

– Rrrůžo, Rrrůžo! ozobával jí ucho, ale sám se něžnosti nedočkal.

– Cha! Nikdy nebil svou ženu. Tak to je přímo džentlmen, nemyslíš?

Hned nato se polekala a zatvrdila.

– Ale do ložnice nám Turek v životě nepáchne, slyšíš? Turci se nikdy nedostali přes Moravu, tím spíš se nedostanou k nám! A vůbec, není to pro křesťanku pohana, krmit doma pohana?

Sama se tomu rýmu zachichotala.

– Hrrrůůža! zaskřečel Valtr.

– Tak ptáčky snad opravdu nejí, utěšila ho, – když ani ten jeho kocour...!

20

Když se Krásná paní v sobotu ráno probudila, přepadl ji smutek, který si neuměla vysvětlit. Zlá předtucha ji donutila vstát, jít rychle do salonu a odkrýt hedvábný přehoz halicí v noci Valtrovu klec. Miláček však bezpečně stál na spodní pevné přičce s hlavou pod křídlem a zdál se mít půlnoc. Uklidněna se ještě vrátila do postele, aby si, jak říkával její otec, zas pomalu zvykla na život, ale sklíčenost ji neopouštěla. Co se děje? pátrala sama v sobě, co mi schází? Pak na to přišla: má narozeniny a je na ně sama.

Její druhá nejstarší vzpomínka, která se do ní zaryla tak, že vyrovnávala prvotní hrůzu z čerta v kočárku, byla naopak líbezná: maminčina tvář těsně proti její, ozářená třemi svíčkami, které měla sfouknout. Ještě dnes cítila, jak do sebe celým tělíčkem vtahuje dech, aby to svedla naráz, a stále viděla plamínky, které se nejdřív krátce ohnuly, než přece jen zhasly, i slyšela nadšené tleskání rodičů. Bylo to její první vědomé vítězství nad živlem.

Aby se rychleji zbavila šoku ze smrti matky, naučil ji otec slavit všechno, co se dá, vedle Velikonoc, Vánoc, silvestra a Nového roku i slavná výročí, vysvědčení, svátky a především narozeniny. Už když v jejich předvečer usínala, nemohla se dočkat, až ji ráno tradičně probudí třískot dvou pokliček od kuchyňských hrnců, které otec užíval jako činely, a ještě raději mu ten plechový koncert, zvaný štandrla, oplácela sama. K veselému obřadu se v nejlepších letech vzájemného soužití rád přidával i Jaromír, takže oslavence burcovali dva. Naposled ji spolu budili v máji, než přijely srpnové tanky a ona potratila.

Ani pak ale neprocházely svátky a narozeniny bez povšimnutí, nikdy při nich nechyběly květiny a dort, na němž povážlivě přibývalo svíček, až je sfoukávala nadvakrát i natřikrát. Naposled uspořáda-

la štandrlu otci, jako vždy u jeho postele. Poprvé z ní pak nevstal a neposadil se ke slavnostní snídani, k jakým se neprostíralo v dolní kuchyni, ale v salonu u stolu, na němž zlatě zářil čajový servis z maminčiny výbavy. Nevstal z ní už nikdy, protože se rozhodla, že ho za žádnou cenu nenechá umřít mezi cizími lidmi v nemocnici, kde ještě vše, chodby, pokoje, zařízení i personál, páchlo po falešném socialismu.

Pan profesor Hedvábný se jí sice při odchodu doznal k celoživotní lásce, ale za všechny roky pod její střechou se choval, jako by se nikdy nenarodila. Pár let ji zval na večeri do Grandhotelu rovněž ovdovělý advokát Mádr, až ho zřejmě unavilo přesvědčovat ji, že by se mohli dát dohromady. Nechtěla ztratit jediného člověka, který jí pomáhal leckterou radou, takže dokázala překlenout nebezpečné období, než svůj život unášený proudem času ukotvil u jiné. Narozeniny už nikdy neslavila, ale vždycky si je nějak odstonala její duše.

Dnes nebolela dlouho, protože ji rychle uzdravilo probuzené vědomí, že vykoná šlechetný čin, když obnoví cizincovu garderobu. Už včera se rozhodla, že ji bez ptaní odebere zlému Jaromírovi a s hodným si to srovná příští pátek na hřbitově. Umyla se, oblékla a s probuzeným Valtrem na rameni vystoupila ještě krátce do podkroví, aby naposled zhlédla vybrané oděvy na ramíncích i košile složené na truhlici. Sešla do poschodí, otevřela dveře do přízemí a zavolala dolů.

– Pane Éceláne...

A ustrnula, protože nepoznávala svůj vlastní dům. Těsně u nohou jí začínal špalír velkých větví rozkvetlého bezu, který se táhl po schodech až do přízemí a končil u dveří kuchyně. Tam stál cizinec, měl svého kocoura kolem krku jako límec z perziánu a zpíval překvapivě příjemným barytonem.

– Hápy bárs dej tů jů, hápy bárs dej tů jů, hápy bárs dej, paní Čechová, hápy bárs dej tů jů...

Byla z toho tak tumpachová, že ho místo díků rovnou pokárala.

– Neslíbil jste mi snad, že váš kocour nikdy nevzkročí do domu??

– Pardon... řekl zkroušeně, – promiňte, omlouvám si vám...

Zmizel jí z očí a ona jen slyšela, jak se otvírají a zavírají dveře spodního bytu. To už sešla s Valtrem po kvetoucím schodišti dolů, zastyděla se, že byla tak příkrá, ale hned ji napadl další důvod, proč měla právo zlobit se.

– Jste v naší zemi tak dlouho, a pořád nevíte, že je u nás trhání květin v parku zakázáno? Kdyby to někdo udal, měli bychom malér oba!

Na tuhle výtku byl připraven, poněvadž vyňal z kapsy složený papír.

– To přece vím a nikdy bych nedovolil to ve městě, které mi tolik pomáhá. Dal jsem sobě potvrdit, že směl je natrhati v libovém množství, když jsem tam koncem zimy pomáhal shrabati list. Teď jako bych je našel!

Odzbrojil ji hned třikrát, tím papírem, svým nadšeným úsměvem i libovým množstvím, které proto ani neopravila. Zaujala ji další hádanka.

– Jak jste se dozvěděl, že mám narozeniny?

– Od našeho stavbyvedoucího. Ví už dlouho, že u vás bydlím.

– Aha, zapátrala, – a jak se ten pán jmenuje?

– Inženýr Brzobohatý. Je tak důsledný, že mu říkáme Metr.

Ihned si vzpomněla na umanutého nápadníka, který jí, ač o pár let mladší, brzy po otcově smrti nabídl sňatek nezapomenutelnou větou: Vás bude, Růženo, vždycky provázet krása, já budu brzo bohatý, dohromady bychom byli skvělý pár!

Už nevěděla, proč ho odmítla, ale hlavně cítila, že cizinec zaslouží uznání.

– Tak to vám děkuji, pane Éceláne, jste po dlouhé době první, kdo mi popřál. Jsem ráda, že se vám mohu hned revanšovat, pojd'te nahoru.

– Mám jednu prosbu, paní Čechová.

Bude orodovat za své zvíře, napadlo ji, a ona ho zas musí odmítnout...

- Rád bych vás pak pozval na slavnost.
- Slavnost? opáčila, jako by to slovo neznala, – jakou slavnost?
- Zdejší menšiny z jihu Evropy a z východu Asie pořádají dnes piknik u řeky, to přece hodně hodí k vaší narozenině!

Městský autobus zavezl oba až k přístavišti výletních parníků, odtud šli pěšky proti proudu řeky, kterou jsme lehce tajemně nazvali Ř., aby se náš sotva rozdýchaný příběh nedusil ve svěřací kazajce určitého místa. Krásná paní se s každým krokem vracela do dalekého minula.

Koupaliště, k němuž teď směřovaly hloučky různě cizokrajného vzezření, vzniklo v čase, kdy tu otec stavěl dům. Tvořila je rozlehlá louka s restaurací a veletuctem dřevěných kabin, před níž byl ukotven vor s prkennou podlahou a zapuštěným bazénem pro neplavce. Krásnou paní ještě teď polil stud při vzpomínce, jak tu těsně před vyhnáním z domu na náměstíčku trapně visívala v korkovém pásu na bidle, které německý plavčík sunul po zábradlí, zatímco rodiče soutěžili, kdo přeplave dřív na druhý břeh Ř. Vybavila si i dunivé sirény, jimiž varovali plavce kapitáni remorkérů vlekoucích nekoněčně dlouhé čluny do přístavu u moře, kterému říkala Humbuk.

Když se po válce vrátili z Prahy do města, jež ze známých důvodů zveme v našem příběhu M., a chtěli se koupat, byli varováni: jsou tam Němci!

– Všichni Němci se šli koupat? divila se Růženka, – a kdy smějí Češi?

Malé děti žijí v říši výmluv. Ty tehdejší zapomněla, zato jí utkvělo vyprávění otcových pacientů v uniformách Revolučních gard: Němci z M. byli na koupališti drženi, než se různá křídla nové moci dohodla na jejich osudu; rodiny byly vecpány do převlékacích kabin, takže štěstí měly ty menší; zemřelí byli házeni do Ř., aby je proud zanesl tam, kam chtěli, když rozbili Československou republiku – domů do Říše, heim ins Reich, teď už jen do poraženého Německa.

Když byli živí – až na několik, kterým osvědčili vrativší se starousedlíci, že se nespustili s Hitlerem – posláni za mrtvými na korbách

nákladních aut, neměl se žádný orgán města k tomu, aby zbavil areál, na týdny proměněný v prasečáky, všech stop tisícihlavého lidského stáda. Puch byl ostatně strháván silným proudem, takže M. zůstalo ušetřeno. Krátce po nástupu komunistů tu kdosi založil požár tak dovedně, že odolaly jen zdi restaurace. Nový ministr vnitra obvinil z činu záškodníky vyslané z americké okupační zóny Německa, aby se pomstili za spravedlivý odsun Sudetáků. Šuškanou se však šířil i názor, že režim dal areál zapálit sám, aby nemusel splnit nákladný slib, že promění někdejší rejdiště nácků a buržoustů v rekreační ráj pracujících.

Projekt byl několikrát před volbami vzkříšen a po nich opět zapomenut. Zarostlé základy nespátřily slunce ani poté, co i na náměstí v M. dozvonily klíče revoltujících občanů, které z dvacetiletého spánku probudil teprve pád Berlínské zdi. Pozemky zakoupila v malé privatizaci za babku manželka prvního demokratického primátora a předsedy Občanského fóra na radnici, dříve tajemníka Městského národního výboru v M., nežli byl odvolán z funkce a vyloučen z komunistické strany za rozkrádání státního majetku. To teď jeho četní příznivci a partneři vykládali jako mstu za tajemníkovy disidentské názory.

Manželka lokalitu do roka prodala za statisíce babek jednomu z nových podnikatelů, nesoucích dřív neznámé označení developer. Ten založil společnost s ručením omezeným, dostal od banky neomezený úvěr na stavbu hotelového komplexu a s několika miliony babek se vypařil. Areál, propadající se dál do říše šípků a kopřiv, se pak postupně stal oblíbeným shromaždištěm lidí zavátých sem nepříznivým osudem z různých vlastí, které se nemohly chlubit tak svobodným a plodným životem svých občanů jako M.

Na hrbolaté pěšině vzal cizinec Krásnou paní s jejím dovolením pod paží. Když ho seznámila s historií místa, dozvěděla se na oplátku, že bývalé koupaliště se těší už pár let novému životu. Na rozdíl od metropolí, vysvětlil jí, chybělo netuzemcům připraveným do M. hlavní nádraží, rozlehlé tržiště či řada kostelů, v nichž by si spří-

zněnci řečí nebo vírou mohli koncem týdne vyměnit zprávy o svých malých radostech a velkých strastech v této nehostinné cizině. Už se nedalo určit, kdo pozemek objevil, ale byl tak prostorný, že si na něj nikdo nemusel činit nárok jen pro sebe. Stále víc skupin sem na jaře mířilo s kosami, aby si v bující trávě vysekali plácek, kam postavit lavice z polen a prken, a pak i přenosné grily. Časem se pokosené kruhy slily v prostranství o velikosti dvou fotbalových hřišť. A letos, pyšnil se cizinec Krásné paní, přibyla atrakce, když tancechtiví jižní Slované upravili základy restaurace v betonový parket.

To už byli na místě, jež Krásná paní poznala jen díky skalinám na protějším břehu Ř., kterou zdolala s rodiči, jak ji jednou otec vysvobodil od potupného bidla a přeplavil za maminkou na zádech. Projela jí lítost při vzpomínce na ztracené blaho, které zakoušela, když v chladné vodě na teplém mužském těle pevně objímala otcův krk a hravě zdolávala silný proud.

Pár muzikantů v černých košilích hrálo zatím spíš pro sebe.

– Tito jsou Srbi! zpravoval Krásnou paní průvodce, – tamti Chorvatci a tamoti Bosněnci, říkáte jim tak? drží sebe co nejdál od sebe, po válce spolu pořád nemluví, ale o parket už dělí, jen dělají, že nevidí druhých.

Krásnou paní zaujalo víc, že ho i tady mnozí zdraví jako ve čtvrti. Pak ho dva muži oslovili v řeči, která se zdála skládat ze samých přehlasovaných samohlásek, a když odpověděl, uklonili se jí.

– O čem je řeč? přála si vědět.

– Představil jsem vás tureckým známým. Jsou dělníky na naší stavbě.

– Aha... a jak mě vlastně představujete?

– Jako mou paní bytnou přece. Mínili, že mám, jak u vás říkáte, kliku.

– Kvůli nájemnému? Nebo snad kvůli těm šatům...? napadlo ji.

– Kvůli vám. Mínili, že nepoznali žádnou tak krásnou českou paní, která by se chtěla vyjít s našincem!

Krásná paní po těch slovech pocítila, že ostudně rudne, odtrhla zrak od obou neznámých mužů a okamžitě vyprostila svou ruku z cizincova podpaží.

– Snad si nemyslí, zhrozila se, že my dva snad spolu...

Její reakce způsobila, že začal propadat stejné panice on.

– Paní Čechová! To by tu nikdo sobě nedovolil, měl by co dělati se mnou! Sklízíte obdiv jakožto dáma, která zaslouhá respekt, prosím, věřte mi!

Hned jí došlo, jak asi její prudké odmítavé gesto zmátlo cizincovy krajany a do jak falešného světla neprávem postavilo jeho. Znovu se do něho zavěsila.

– Ale vždyť já vám věřím, promiňte mi, pane Éceláne...

Zkusila se na ty neznámé lidi usmát a sklidila za to novou poklonu. Pak se už snažila soustředit na to, co viděla a co jí podnájemník ochotně vysvětloval. Do této chvíle se domnívala, že měla nebývalou smůlu vlastnit v M. dům na špatném místě, kde se usídlila všechna cizí plemena. Na piknik jistě nedorazil každý, a přesto tu bylo pár set lidí včetně Ne-Při-Způsobivých, kteří, překvapilo ji, patřili v davu nápadných k nejnenápadnějším. Jak mýjela ženy v šátcích a muže s turbany, jak zahlédala šikmé oči i ebenově tmavé tváře a slyšela polyfonii mnoha řečí, začínala chápat, že nějak propásla rozhodující okamžik, kdy se M., které Němci tak dokonale zbavili Židů a Češi Němců, stalo základnou pro stavbu nové Babylonské věže, na niž proto dřív nebo později sešle rozhněvaný Hospodin přísný trest v podobě nového zmatení jazyků...

Cizinec neuměl číst její myšlenky, ale nemohlo mu ujít, že ji něco trápí. Asi se domníval, že ještě pořád jeho rozhovor s krajany, jelikož na všechny další pozdravy teď odpovídal velmi stručně a s nikým

se už nezastavil. Šlo na druhou po poledni a byl nejvyšší čas něco pojíst, proto ji zavedl k improvizovanému stánku, kde se ohánělo pár mužů v zástěrách, kteří odřezávali tenoučké plátky z kužele syrového masa otáčeného na rožni a přidávali k nim z bublajícího oleje na papírové tácky hranolky s proužky čerstvé papriky. Vůně neznámých koření v ní rázem probudila hlad, a proto se dala ráda dovést k jednomu ze stolů, jež zastupovala prkna na kozách; klidně by postála, ale mladý snědý pár jim oběma okamžitě nabídl skládací židle, kterých tu bylo jen poskrovnu.

Už první chutné sousto jí vrátilo náladu. Potěšil se.

– Není nad čerstvavé jehňátko přímo zez ohně, že, paní Čechová?

– Ano... jen škoda, že se u vás nezapíjí vínem.

Podnájemník se v tu ránu omluvil, zmizel za jejími zády, ale velice rychle byl opět zpátky se dvěma voskovanými kelímky temně červeného vína.

– Tedy Kemale, řekla obdivně, když si s ním symbolicky přitukla a napila se, – vy opravdu umíte člověka obdarovat!

– Děkuji, řekl dojatě, – ale teď dala právě jste velký dar vy mně...

– Jaký? podivila se s ústy plnými šťavnaté pochoutky.

– Řekla mi jste konečně poprvé Kemale!

– To jsem řekla? No tak... tak mi říkejte... říkejte mi prostě paní Růženo.

– Strašlivě rád, přímo rozkvetl, – budu to moc vážit, paní Růžo!

– Růženo! opravila ho, – Růžo ne, Růžo mi říká Valtr, to by se mi pletlo.

Přestože byla na víno zvyklá, toto, nezvykle husté a těžké, jí už po prvním doušku stouplo do hlavy. Musím si dát pozor, varovala se, a hned měla i proč.

– A nemohla... zarazil se, ale pokračoval, – nemohla byste mi tykat?

– To smí u nás, pomohla si v nouzi opět jeho rčením, – nabídnout jen žena.

– Však nabídněte! vycenil v úsměvu zuby a zvedl vstřícně svůj kelímek.

Zakročila její hrdost, tak žhavé železo nejsem, aby si mě tu kul jako těsto!

– Na to se, promiňte mi, Kemale, známe ještě moc málo!

– Na to, řekl, jako by vynášel trumf, – máme u nás fungovací recept!

Už dojedli, a on ji tentokrát opustil bez omluvy. Sledovala ho, jak se proplétá mezi stoly k podestě, na níž se už začalo tančit, a překvapilo ji až teď, když jeho postava plula nad hlavami sedících, jak v Jaromírově tvídovém saku... co vlastně? zevropštěl? ne! černá hříva, tuhý knír a výrazný nos mu stále ponechávaly výraz exota, ale současně oblek způsobil, že vypadal jako mimořádně povedený Čech.

Ta úvaha zcela odvedla její pozornost od jeho počínání, jen očima brala na vědomí, že o něčem vyjednává se srbským houslistou a cosi mu sune do kapsičky u vesty. Pochopila, až když zničehonic ustal ohnivý rytmus balkánské melodie a jako pěst na oko ji vystřídal pomalý valčík o modrém Dunaji. To už stál podnájemník opět nad ní, uklonil se a nabídl jí rámě.

– Smím vás, vážená paní Růženo, zdvořile uprositi?

Vůbec ji nenapadlo zachovat dekorum, když na něho vybafla.

– No vy jste se ale úplně zbláznil...!

– Nikdo si nebude zlobit, ujistil ji, – všichni rádi potančí s námi...

– Ale vždyť já ani nemohu, ještě pořád kulhám!

– To vás po páru krokách přechodí! nedal se odbýt, – a já vás podržím!

Tanečníci už přijali tříčtvrteční takt, ale hleděli na ni. Bylo jí to trapné, ale nehodlala ustoupit. Jako pomoc nebes přijala zjevení mladé ženy jižního typu v květované blůze s odvážným výstřihem, která rozpřáhla před cizincem náruč.

– Kemal! zvolala lehce chraptivým hlasem, který ladil s jejím zjevem.

- Ljubica! řekl stejně vřele a třikrát ji obřadně políbil, - odkdy ty nazpátky?

Jejich dorozumívajícím jazykem v novodobém Babylonu byla tedy čeština, kterou však ona příliš nevládla, což jí nebránilo mluvit hodně nahlas.

- Ja sam te hledala, ale tam u starým baraku nema tvoj nove adres. Tak myslela sam, že ty si danas tu!

Krásnou paní vůbec nevezala na vědomí, když se do něho zavěsila.

- I nu hajde hajde, Kemal, velela vesele a už ho táhla, - hajde tancam!

23

Čtenáři, v jejichž službách souká autor tento příběh jako bourec morušový nit a také nevidí na její konec, už jistě poznali, jak vyprávění funguje. Krásná paní je z našeho světa, a proto i její myšlenky a pocity jsou čitelné lupou našich zkušeností. Cizinec je – cizinec, lze o něm zvědět jen, co nám sdělí sám. Autora neuhrane pokušení předstírat, že má klíč i k jeho duši utvářené jiným světem; hodlá ho vidět tak, jak ho vnímá jeho okolí v M. a hlavně – Krásná paní.

Přesto by bylo nefér vymlouvat se, že postačí, aby jí sešel z očí, a také autorovi sejde z mysli. Ten si jej do příběhu vymyslel jako tu sekeru, kterou dal starý voják hloupé selce na polévku, a teď je povinen být přinejmenším u vaření, zapisovat, co říká a jak jedná. Ostatně i poté, co cizinec nabídl Krásné paní znovu, že bude tančit s ní, a dostal opět košem, chtěl ještě vědět, zda ho omluví, když vyhoví pozvání černovlásky. Co jí teď zbývalo než kývnout? A tak ho viděla, jak v Jaromírových šatech vytáčí místo ní neznámou ženu, ale neslyšela, co spolu hovoří. To ví jen autor a prozradí to čtoucím.

- Kdo je ta stara šachtle? zněla její první věta, – ty ju šustaš?
- Ne! ohradil se cizinec, – výhodně mi pronajímá byt...
- I kade dojdeš k tvojej Ljubici? přitiskla se k němu.
- Brzy, slíbil a vedl ji do středu tančících, aby jí to mohl skrytě oplatit.

– Já sam sa radovala moc na moj velikej persiskej kocor!

Nato převzala vedení tak, aby se přiblížili k muzikantům, křikla na ně ve společné mateřštině cosi, čemu asi nemohli nevyhovět, jelikož se vprostřed taktu vrátili do rodného Srbska. Krásná paní upíjela to strašně kořeněné víno a v milosrdném útlumu přihlížela,

jak pár tančí tak divoce, že mu ostatní tanečníci uznale udělali místo a s kibici u stolů vytleskávali složitý rytmus.

Z parketu se cizinec vrátil sám a Krásná paní si mezitím vtloukla do hlavy, že se ho v žádném, ale opravdu v žádném případě neoptá, kdo byla ta žena a jak se s ní zná. Dál ho trpělivě poslouchala, když jí horlivě líčil osudy některých novousedlíků v M., kteří si tu užívali přestávky v neradostném životě, až příliš horlivě! zrálo v ní podezření, má špatné svědomí? ale tím víc se utvrzovala v rozhodnutí nedat mu v nejmenším najevo, že ji ta osoba vyvedla z míry.

Ostatně po nějaké chvíli hudba umlkla, když na beton vnikla trojice Ne-Při-Způsobivých, kteří se opilecky pokoušeli tančícím dokázat, že všechno tady od věků patří jim jakožto Čechom, a hodlají to pronajímat. Bylo zvláštní vidět zahaleče cizopasící na vlastní obci, jak prosazují domovské právo proti lidem kultivujícím tvrdou dřinou cizí zem. Ti si toho byli dobře vědomi a ochotni potvrdit svůj nárok na svobodnou zábavu třeba i silou. Krásná paní proto ráda přijala nabídku svého podnájemníka, že si tu užili dost a on ji dovede domů. Kus cesty ji provázel křik ochmelků i cizozemců ovládajících kupodivu víc pepných českých výrazů než ona, ale pak už se znovu ozvaly kvapné rytmy.

Předsevzetí jí vydrželo domů, i když za cenu houstnoucího mlčení, které v autobuse svázalo i jeho. Oba cítili napětí, ale neuměli je zaplašit. Ještě při jejich odpoledním přípitku měla v úmyslu odvděčit se mu za všechny dary dne číškou pitelného žernoseckého vína v kuchyni, ale když jí otevřel dům, uvážila bleskově, že Jaromírův textil dnes jako odměna bohatě stačí, a spontánně se rozhodla jít rovnou nahoru k sobě. Rozloučila se ovšem zdvořile.

- Takže... děkuju vám, po mnoha letech jsem zažila skutečné narozeniny.

- Bylo mi velkým utěšením, paní Růženo. Hned oznámím Alibabovi, že vám smím tak říkati. Prosím pozdravujte od mne Valtra.

– Budu, odpověděla mechanicky a vyslovila větu, kterou si tak přísně zakázala, – jsou to milí lidé, ti vaši krajané a známí... a kdo byla ta mladá žena?

– Která? pokusil se dost nepřesvědčivě předstírat, že si nevzpomíná.

– Co s vámi tak pěkně tančila, připomněla mu nevinně.

– Ach, ta Srbka, rozpomněl se konečně a zjevně chtěl Krásné paní udělat radost, – tak mladá už není, a je i ovdovělá, zdělila bistro blízko naší stavbě, já tam chodil obědvat...

– Aha, řekla ledabyle, – tak dobrou noc, pane Éceláne... tedy Kemale!

Nazítří byla neděle. Když vstoupila z koupelny přes ložnici do salonu odhalit miláčkovu klec, mohl z toho mít smrt. Zprvu nepochopila, proč se schoval do úzké koupelničky a tloukl v ní křídly o skleněné stěny, až voda stříkala a z brků mu odlétala pírka.

– Proboha, čeho ses tak strašně polekal??

Nejvíc vyděsilo zase ji, že v tom hrozném strachu nevydal hlásek. Až si konečně uvědomila: to strašidlo jsem já sama! Že měla nahoře zásoby od pátku, nemusela sejít dolů, kde by cizince v den Páně snadno mohla potkat, proto si po letech nanesla na tváře bílou pleťovou masku. Rychle se k Valtrovi otočila zády a začala vydávat mazlivé zvuky i zvonit rolničkou, kterou ho přivolávala, když se dlouho nehlásil, jelikož si někde v domě zdřímnul. Konečně ji poznal a svezl se na jejím rameni do koupelny, ale i tam na ni hleděl do zrcadla a rozčileně popískoval jako zklamáný divák. Snažila se mu to vysvětlit.

– Jsem pořád ženská, víš? Naštvala mě ta jeho vdova, musí být pořádně veselá! Proč už u ní vlastně neobědvá? Nemá na to kvůli našemu nájmu? Co když ho ta Srbka pozve ke stolu zdarma a pak i k loži? A nehvízdej pořád, já ho nehodlám svádět, jen se ujistit, že mám pořád lepší kůži než ona, no řekni!

– Hrrrůza, Rrrůžo! řekl.

- Ptáku sprostáku, padej zpátky do klece!

- Soforrrt, řekl a skutečně odletěl.

A jí hned došlo, že měl pravdu a ona se chová jako ješitná stařena, která chce ošidit neúprosný čas. Škoda peněz! vzdychla a stírajíc masku rychle přemýšlela, jaký prostředek by byl pro ženu v jejím věku důstojnější i účinnější.

V té ulici nebyla dlouhá léta, ale stejně by ji sotva poznala. Celá jedna strana byla stržena, musela ustoupit dalšímu novému sídlišti; podbízelo se zájemcům billboardy, na nichž si hrály mezi barevnými domy různolící děti, kterým chyběly jen pionýrské šátky z někdejších budovatelských plakátů. Zbylou frontu tvořily jednopatrové baráčky staré zhruba jako její, ale prozrazující majitele, kteří si nemohli jako její rodiče dovolit architekta.

Krásnou paní zaujal jediný. Jak ještě matně pamatovala, býval v něm hostinec podobný Malešíkovu. Teď se i on honosil novým štítem nesoucím název BISTRO BEOGRAD. Nepochybovala, že je to loviště veselé vdovy, kam cizinec z jakýchsi důvodů, jež jí už druhý den nesmyslně vrtaly hlavou, přestal chodit na obědy. Jista si byla jen tím, že tam určitě nepůjde dnes v poledne.

K bráně rozlehlého staveniště obehnaného ostnatým drátem se snažila jít s lhostejným výrazem člověka konajícího každodenní pochůzku; pokud tu Srbka nějaký čas nebyla, ať si při pohledu na ni a její naditou tašku laskavě myslí, co se jí zdá! Při té myšlence se opět zarazila. V životě žárlila na jediného muže, a tím byl Jaromír. Pokud jde o cizince, nemá přece proč! Ano, líbí se jí jako výstavní exemplář, jakému se dá právem říkat chlap, ale vše ostatní, neznámým původem počínaje a podezřelou vírou i podivnou libůstkou konče, ho činí v téhle zemi, která má přivandrovalců plné zuby, pro zdejší ženu, jako je ona, naprosto nepoužitelným. Je všeho všudy vzorný podnájemník a ona mu teď jen hodlá oplatit, čím jí od svého příchodu ulehčoval denní existenci!

Velkostavba ji uvítala prázdnou vrátnicí a kakofonií zvuků připomínajících moderní skladby, jaké nesnášela. Jakýsi mladý Při-Způsobivý Rom, který ji míjel s prázdným trakařem, žádného pana Écelána neznal, ale pak jí přechoťně ukázal, že políra Ke-

mala najde snadno, půjde-li vlevo, vpravo, vlevo a rovně. Odmítla nabízený doprovod, držela se té rady a brzy ho spatřila. Stál na zvýšené plošině před kontejnerem s dveřmi a oknem, držel v jedné ruce přenosný telefon a druhou posunky naváděl obsluhu jeřábu trčícího nad stavenišťem jako obrovský čáp. V khaki overalu a se žlutou přilbou jí připomínal filmové důstojníky na moderním bojišti. Byl každým coulem zosobněním velitelské funkce, a pokleslé označení polír pro ni rázem dostalo nový, úctyhodný obsah.

Potom pohlédl na hodinky, schoval telefon do kapsy, vzal železnou tyč, opřenou o stěnu kontejneru, a mocně jí zabušil do zavěšeného kusu kolejnice. Pekelný hluk stavby rychle opadával a v tichu se ozvaly hlasy lidí mnoha národností, trousících se na polední pauzu. Cizinec zmizel v plechové boudě. Převléká se tam ke své tanečnici do lepšího? Dneska se ho chudák Srbka k obědu nedočká! Ušklíbla se, nadechla a kurážně vešla do primitivní kanceláře.

I on na ni zíral jako na zjevení, ale na rozdíl od miláčka Valtra, kterého včera její pletěová maska dohnala k panice, zkamenněl a oněměl. S mužnými rysy tváře zásadně neladily oči, které teď nedokázaly skrýt silnou nejistotu.

– Dobré poledne, Kemale, pozdravila ho, jako by k němu opravdu chodila denně, – ne, žádný strach! vašemu zvířátku se nic nestalo, ani vám nenesu výpověď, jenom oběd. Můj otec, můj manžel i váš předchůdce v bytě říkali, že není nad jehňátko ode mne, posledně bylo po vašem způsobu, dneska je po mém.

Přítom opatrně odsunula plány a prázdné plechovky od ovocných šťáv na dlouhém stole, položila na něj svou nákupní tašku a prostírala z ní na uvolněnou plochu malý vyšíváný ubrus po mamince, talíř s cibulovým vzorem, nůž, vidličku, sklenici, slánku a látkový servítek. Následovala láhev minerálky a konečně i plechová dvojnádoba v držáku, kterou měl otec ještě ze skautských dob a nazýval ji ešus. Když odklopila pokličky nad masem se šťávou a bramborovými knedlíky, zaplavila prostor pronikavá vůně českých bylinek.

– Dejte si v klidu chutnat a nádobí mi laskavě přineste večer zpátky! zvěstovala cizinci a byla opravdu zvědavá, co na to všecko řekne.

– To je... vyrazil ze sebe konečně, – to je, vážená paní Čechová... totiž paní Růženo... já teď opravdicky nemám tuchu, jak bych vám...

– Vy jste mě, velkomyslně předešla předpokládané květnaté díky, – báječně pohostil svým jehněčím v sobotu, chtěla jsem se jen trochu revanšovat.

– Ano, to je... poprvé před ní skoro vyděšeně koktal, – já jsem velice hodně pohnutý, jenže... nevím, jak vám sebe omluviti, že to nemohu... já to nesmím jísti!

– Ale to je opravdu jehňátko, ujistila ho triumfálně, – i když voní k nerozeznání od vepřové pečinky, jenže to dělá obyčejný kmín a dva stroužky mladého česneku, víte? Všecko na mou duši smíte, Kemale, takže chutě do toho!

– On totiž... dobýval ze sebe slova, jako by se mu z hlavy úplně vykouřila čeština, – on právě dneska... na potvory, jak říkáte u vás... od polonoci začal na potvory náš svátek...

A dodal zkroušeně, jako by se jí omlouval za sotva odpustitelnou urážku.

– Všichni muslimové musí, tak nám ukazuje korán, od východu slunce do západu postiti... nebo půstiti? Já tu málokdy stačím pětkrát za dne modliti, ale svátky tím víc pociťám...

Krásná paní nevěděla, má-li se zlobit nebo smát. Jak tak oba hleděli na prostřený stůl a hrnce, z nichž stále vystupovala svůdně voňavá pára, rozhodla se pro druhé, a při své vrozené bystrosti ihned našla i východisko.

– Tak víte co, já vám to, až dneska zapadne sluníčko, ohřeju doma.

Ale mezitím se rozhodl i on a zmužile překročil svůj vlastní stín, když náhle přisedl ke stolu.

– Zamkněte, moc vás prosím, řekl spiklenecky, – ať mě takto nezapatří žádný ze zdejších bratrůch ve víře. Allah to pochopí spíše nežli oni!

Jeho nápadu, který ji napřed potěšil, záhy litovala. Musela počkat, až dojí, a trnula, že od něho někdo něco bude i v té pauze chtít a oni mu odemknou jako přistižení milenci. V jejím věku a se starým Kurdem! děsila se a byla poprvé ráda, že tu neviděla pracovat jediného Čecha. I cizinec to musel cítit, protože hltal, jak ho nikdy neviděla. Zahryzalo ji také svědomí, že kvůli ní znesvětil svůj svátek, i když na druhé straně... sama byla jen vlažná evangelička a každým rokem se víc bála jeho náboženství sílícího po celém světě za doprovodu krvavého teroru. Že se věřící muslim rozhodl spíše než Allaha neurazit ženu, ke všemu křesťanku, tu nemilosrdnou víru v jejích očích zlidšťovalo.

Celý výlet s ešusem se jí nicméně jevil spíš trapným, a další dny se podnájemníku vyhýbala. Má půst, tak ať se postí po svém! Přinutila se duševně vrátit do stavu před tím, status quo ante, říkal mu profesor Hedvábný, než cizinec zazvonil na tehdy ještě chrčící zvonek. Už za týden však neodolala a podnikla, co by byla do sebe nikdy neřekla: tajný průzkum podnájemníkovy bytu. Být věřící katolička, vyhledala by s tím hříchem svého zpovědníka, takhle šla v pátek zase na hřbitov. U hrobu manžela se stavila jen, aby dodatečně vyřídila záležitost s obleky.

– Ahoj! oslovila napřed hodného a po něm i zlého, – ty, Jaromíre, jsi mi řekl, když jsme kdysi v dobrých dobách pod kaštany Malešíků už sami v noci hovořili o smrti, že já z ní nemusím mít strach, jelikož jsme oba nesmrtelní, ale kdyby, řekl jsi ještě, mě chtěli poslat do podsvětí bozi, že jsem byl komunista, nezůstávej sama, hod' do popelnice, co po mně zbylo, od smokingu přes stetoskop až po patentní tužku, a hledej další duše, které tě provedou tvým nekonečným žitím, jenomže, Jaromíre, ty ses rozhodl urazit bohy

ještě hůř a způsobil jsi, že už jsem nikdy nevzkročila do míst, odkud jsi vyhnal toho Jaromíra, co jsem ho měla ráda víc než sebe, tak teď, když jste se, jeden z vás či oba, rozhodli obšťastnit mě místo další duší alespoň mužským, který se o mě stará, vezměte na vědomí, že bude nosit vaše košile i kabáty, ahoj!

U druhého hrobu v protějším horním rohu hřbitova si však sedla na lavičku, protože tam se nutně chtěla poradit o svém skutečném.

– Tatínku, ahoj, oslovila ho nehybnými ústy, – tak zmatenou’s mě viděl jenom tenkrát, když do M. přišel mladý Jaromír, tenkrát k nám vlastně taky vtrhl cizinec, nájezdník nepřátelské hordy, aby tě hlídal a snad zničil, já jsem to věděla a tys byl jediný člověk i přítel, kterého jsem měla, a přesto ani strach o tebe nedokázal, abych se obehkala nenávisť a zavřela mu bránu k svému srdci, děkuju Bohu, že mě nepodrobil zkoušce, abych musela volit mezi milencem a otcem, dneska ti musím prozradit, co jsem ti tenkrát zatajila, že právě to byla má každonoční můra, a chválím Boha znovu, že přinejmenším na čas zbavil Jaromíra brýlí mámení a mě té hnusné představy, že bych tě mohla zradit, a zmatená jsem znovu teď, tím víc, že nejde o lásku, ale jen o člověka, kterého vůbec neznám, a vlastně nechci znát, protože nevěřím, že bych se mohla vyznat v osudu starého muže tak jiného než všichni, které znám, nebýt mého pádu z našich schodů, který pak všechno změnil, odešel tenkrát z domu, stejně jako do něj vstoupil, a už bych o něm nikdy neslyšela, teď ale bydlí pod mou střechou a já v každé chvíli vím, že je tam se mnou muž, bezmála třicet let jsem necítila potřebu vzdát se své svobody, přišla mi méně riskantní a více snesitelná než další pokus sdílet život s někým, kdo oslní a zhasne jako Jaromír, shoří a udusí svým popelem každý plamínek kolem sebe, tu svobodu si chci uchovat dál, ale ten muž mě zajímá tím spíš, že nemůže být nikdy víc než podnájemník, náleží k lidem, jako je ta Srbka, se kterou srostl po vteřině tance v pár budící nadšení a potlesk, byli si ve vši odlišnosti rovni v tom, jak dokonale nepatřili do města a země, kam přivábila

oba jenom naděje, že uniknou své bídě za cenu přervaných kořenů, a když mě nečekaně upřednostnil před samotným Allahem...

řetěz jejích myšlenek se náhle začal trhat, jako by se z něj rodilo nečekané poznání,

- ... tak jsem, tatínku, prvně vstoupila do cizího pokoje, abych tam špehovala, byl můj v mém domě, ovšem pronajala jsem jej za peníze s právem na soukromí, ale nevydržela jsem, jako jsem nemohla nepřinést mu oběd, abych se upřednostnila před jeho Srbkou, věří mi tak, že nezamkl, v tu dobu, jak jsem věděla, vybíhá oknem z jeho koupelny na potulky i kocour, toho jsem dlouho nezahlédla, přesto jsem Valtra raději zavřela v salonu, i když se strašně zlobil, ten byt, který jsem po útěku pana profesora pracně vysvlékala z vrstev špíny jako cibuli ze slupek, by mohl stát na výstavě, nikde smítko, každý předmět na patřičném místě, pečlivě ustlaná postel překrytá orientálním přehozem, u zdi ta Eva, jak nazval koupenou kostru, a před ní, tatínku, stojan na noty s otevřenou učebnicí, kde má své latinské jméno každá kost, a já si představila, jak on se u něho ty kosti učí jako noty, a vtom, tatínku, se ozval tak divný zvuk, že jsem ztuhla a otočila se, a za mnou na stole seděl Alibaba, ten jeho kocour, trčel tam bez pohnutí jak soška z porcelánu a zíral na mě tak upřeně, že jsem taky nemohla odtrhnout oči, a prskl znova a mně dochází až tady, byl to on, ano, ten, co mi tenkrát u Malešíků vskočil do kočárku a vyděsil mě k smrti, a já jsem pochopila právě teď, že mě podruhé varoval, a když ho neposlechnu, přinese neštěstí, a tak se před tebou pevně rozhoduju, že toho cizince dnes poprosím, aby se rychle odstěhoval někam jinam, než mi úplně zamotá život, co na to rozhodnutí říkáš ty?

Otec mlčel.

- Tatínku... zaprosila, - řekni!

Ale otec tentokrát mlčel dál.

Vzala si na to ihned po návratu ruční papír z Losin, který jí koupil hodný Jaromír, aby mu na ně psala něžné verše, jež ji tehdy napadaly z lásky. Namísto propisky vyňala pero od tatínka a po letech je naplnila z lahvičky, kde zbylo inkoustu jen na dně. Když chtěla začít, přišlo jí líto vzácného papíru pro dopis nanečisto. Přinesla tedy linkovaný sešit pro denní výdaje, otevřela jej z obrácené strany a s Valtrem na rameni psala.

„Vážený pane Éceláne,“ hned se zarazila a vyhledala v sekretáři krátkou dohodu, kde stálo jeho jméno, škrtnla pak špatný tvar a nahradila správným. „Vážený pane Ötcölane, je mi líto, že pro vás přece jenom nemám dobrou zprávu. Nastaly jisté okolnosti, jež mě nutí vypovědět nájemní smlouvu, jak mne ostatně opravňuje její poslední odstavec. Ale že právě podle něho máte právo na měsíční lhůtu, jsem ochotna vám vrátit vše, co jste mi dosud zaplatil, když opustíte dům tak rychle, jak jen...“

Už chvíli vedla ruka pero stále pomaleji a teď se zarazila úplně. Když už ho vlastně vyhání pro nic a za nic, proč tak surově? Musí si zvolit přijatelný tón a hlavně lepší důvod než kocouří prsknutí. Tak obrátila nedopsaný list a začala psát znovu.

„Vážený a milý pane Ötcölane, je mi strašně líto, že tak brzy po tom, co jsem se holedbala nepřicházet s žádnou špatnou zprávou, nastaly okolnosti, pro něž musím porušit naši čerstvou smlouvu...“ A Krásná paní zas už nevěděla dál!

A také neviděla ani neslyšela, co v téže chvíli zaznamenal autor, který už objasnil laskavým čtenářům, proč nemůže a nechce pátrat v cizincově duši, a slíbil za to nespouštět ho z očí ani z uší.

Tak jako každý pátek v patnáct hodin patnáct minut šel polír Kemal Ötcölan, stále ještě v montérkách a v přílbě proti zástupu

zas jiných cizozemců, lešenářů, zedníků, elektrikářů, obkladačů, ještěrkářů, jeřábníků a pomocných dělníků z deseti chudých krajín světa, kteří tu pracovali pro jednu bohatou, aby zmírnili svou nouzi. Políra, který vyšel z nich, ale už patřil k pánům, zdravili podle výkonů a svědomí přátelsky, uctivě či podlézavě. Kancelář stavby byla v montovaném domku, kde na políry čekal hlavní inženýr, aby mu odevzdali týdenní hlášení a klíče. Tentokrát nedal Kemalovi jako jindy přednost, aby ho tím dal za vzor líným Čechům, ale ukázal mu židli, než odbaví je. Když odešli, přisedl Brzobohatý až k němu a položil mu ruku na rameno.

– Jo, milej Kemale, já jsem chtěl s váma mluvit o samotě, aby to nikdo neroztroubil dřív, než bude jasno. Mám hodně blbou zprávu. Cizinecká policie vám neprodlouží pobyt. Dokonce ani intervence firmy z Prahy nepomohla.

– Ale proč...? nechápal cizinec, – z jakého důvodu mně...

– To úřad bohužel nemusí v některých případech odůvodnit...

– Jakých některých...? chtěl vědět cizinec.

– No jo... inženýr to říkal nerad, – třeba když běží o bezpečnost státu...

– Myslí sobě někdo, vykřikl cizinec, – že já bych někdy ohrozil zemi, která mi tak úžasně vyšla vstříc? Jak mě takhle může nějaký úředník urazit??

– Já to vím! inženýr ho teď dokonce po rameni hladil, – a poslal jsem jim o vás posudek, jaký ode mě nikdy nedostal žádný z našich lidí, ale bylo mi řečeno, že na vás došlo udání, a já bych nevyloučil, že ho napsal někdo z žárlivosti.

– Udání? teď se cizinec už přímo zděsil, – za co mě kdo udal?

– Pod rouškou mlčení mi bylo naznačeno, že není normální, aby, odpustěte, zní to hnusně, dělnas odněkud z Tramtárie mluvil tak dobře česky a neměl navíc doma rodinu, kterou by odtud podporoval... Jo, milej Kemale, u nás teď jako všude na Západě zavládla hysterie, hledají se zakuklený teroristi, a vy jste...

- ... ano, muslim, ale to je náboženství jako vaše a vy teď sami stavíte i mešity, já jsem přece učil si vaši řeč tak pilně, abych vám dokázal, jak jsem vám přivázán... a co stalo s mojí rodinou, jsem líčil právě vám...

- ... a já si té důvěry vážím a věřím vám každé strašné slovo i bez důkazů. Jo, Kemale, a taky nejlíp vím, že když mi odejdete, budu muset za vás najmout dva nebo snad i tři políry a stejně vás nenahradí, že jsou to paznehti a vy proti nim Einstein, a proto vám taky chci pomoci aspoň dobrou radou, protože vyřešit to můžete bohužel jen a jenom vy...

- ... já pořeším, co poradíte, mluvil cizinec z rozčilení česky pořád hůř, - myslíte, že by popravil to jako u nás dobrý bakšiš? Peníze, které odtud jiní posílají domů, jsem železně přikládal na knížku, ten úředník je může zítra mít!

- Jo, Kemale, povzdechl inženýr, - váš případ je tím horší, že na něm rajtují státní policajti, takže na mazání zdejších poldů je pozdě, ne, milej drahej, znám jen řešení, na který máte prachů dost, když k tomu připočítám i vaši postavu, se kterou byste mohl dělat manekýna pro nás seniory, jenomže nám by do těch hadrů scházelo to tělo! No? Kapíroval jste?

- Nevím, co je to, řekl cizinec už skoro zdrceně, - to slovo ještě neznám...

- Tak se ho neučte, doporučil mu inženýr Brzobohatý, - je to jen zpotvořenina a česky jsem se vás měl zeptat, jestli mě chápete, ale jelikož poznávám, že ne, tak se ptám rovnou, neznáte nějakou českou babu, co by si vás chtěla vzít? Na to je totiž ze zákona odklad odsunu a nový rozhodnutí, valnou měrou kladný!

Když cizinec nic neříkal a jenom nechápavě zíral, měl ho inženýr dost.

- Kemale, kruciturci, co tady čumíte jak svedená a opuštěná, jste chlap jak almara a máte slušnej plat, copak tu vážně celý léta žijete jako mnich? Jestli jsme za totáče vyváželi mladý ženský maso, teď u nás frčí dovoz mužskejch, jako jste vy, a jestli chcete, nabídnou vás na internetový seznamce tak, že zažijete účinněj hon!

Když přeškrtnala šestý pokus, hloupější, než byl první, řekla si náhle: co kdybych jednou nesmolila plytké výmluvy a psala holou pravdu, jak ji cítím. Zkusila to hned:

„Kemale, i s tím prskajícím Alibabou, ať už Vás dva ke mně poslal kdokoli, vtrhli jste sem jak loupežníci oba! Všechno, co jste sem přinesli a spravili tu, nevyváží, co jste tu zkazili a vzali! Když jsme i my přežili různé smrti a exil dokonce ve vlastní vlasti, měli jsme s Valtrem svatý pokoj, dokud jste se tu nezjevili jako veliký a malý ďábel Vy! Takže si, jak říkáme u nás, seberte svých pět švestek i tu hnusnou sbírku hnátů, a vypadněte odtud, než by řekl švec, jak jistě taky rozumíte. Amen, pohani!“

Zírala na svá vlastní slova rytá do sešitu písmem dvakrát větším než obvykle a nevěřila očím ani duchu, který to diktoval. Zač ho vlastně trestám...? Že tancoval s tou Srbkou, když jsem ho odmítla? Zbláznila jsem se?? Nebo snad... bála se myslet dál, ale tu poslední verzi začmárala k nerozeznání a použila, co jí poradila ještě maminka: svatou lež.

„Milý Kemale, je mi strašně líto, že musím sama porušit své slovo. Můj advokát mi právě volal, že zřejmě našel kupce pro můj dům výměnou za byt pro důchodce v Praze. Než přijde zájemce, aby se přesvědčil, musí být hlavně volný spodní byt. Přidávám do obálky k Vaším dvěma nájům, které jste zatím platil, ještě další tři, abyste, než seženete jiný byt, si mohl ihned najmout pokoj v penzionu Vaněk v ulici K přístavišti. A příkládám i dopis, v němž Vás Vaňkovým moc vřele odporučím. Omlouvám se, že to tak špatně vyšlo, a děkuji Vám za vše, čím jste nám s Valtrem pomohl. Růžena Čechová.“

Napsala ještě prosbu, aby se Vaňkovi co nejlíp postarali, vložila do obálky peníze a šla položit dopis na práh cizincova bytu. Pak četla

v salonu Stendhala, Le rouge et le noir; aby si osvěžila francouzštinu, a hlavně čekala, až podnájemník přijde. Měla čekat dlouho!

Co Krásná paní neviděla ani neslyšela:

Cizinec ležel v téže chvíli v objetí Srbky. Líhal v něm už pátý den, než se pak v noci vracel po špičkách jak lupič k svému chlupatému komplicovi a bezmasé Evě. Přišel do Bistra Beograd hned v pondělí, kdy poobědval české jehněčí své bytné, ale pak už svátek neporušil, s milováním začal těsně po západu slunce, kdy Srbka předala hostinec servírkám a vyšla pod střechu, kde na ni čekával od pohřbu manžela, po němž mu dala klíče. Čtvrtoční přestávku doháněli do středy skoro beze slova, až ve čtvrtek začali pořádně mluvit, ale to vlastně jen ona mu svou kostrbatou českosrbštinou líčila, jak ji strašně zklamala rodná zem otřesená léty válek, které prohrála s Chorvaty, Bosňáky i Kosovary. V pátek navečer pak logicky očekávala podrobnou zprávu o jeho čase bez ní, ale on zas jen mlčel.

– Šta je s tobom? udeřila na něho konečně, – danas nisi moj starý kocor!

– Neprodloužili mi! byla snad jeho první slova po rozhovoru s inženýrem.

– Šta tibi prodlužit, smála se, – ty imaš šecko dluhý akorat!

– Cizinecká policie mi neprodloužila vízum k pobytu v republice.

– Kurva policija! I šta učiniš, aby s tvojej Ljubici ostal?

– Ljubico, jsi ty už vlastně jako vdova zdejší občanka? Državnica...!

– Ja sam sa proto vydala za svyho tlustoprda! Keby me Lojza nije uženil, kurva cizinecka by mi davno rekla, a nu, Ljubica, hajde do Srbije!

– No a můj šéf, co nechce mě ztratiti, míní, že mám taky jen stejnou možnost. Tak se tě zeptám: nechceš mě vzít? Až skončím na stavbě, budeš mít k manželu zdarma i výčepního, opraváře a jednou snad i doktora...

Nač by měl autor mučit čtenáře i sebe sama dlouhým monologem v hatlamatilce, jež se vzpírá záznamu a tím spíš sluchu, když

jej může shrnout? Ljubica řekla cizinci, že jestli kdy po něčem snila, nebyl to život s tlustochem, který ji přijal za servírku, když s ním za to spala, což mu pak, když si příliš zvykl, oplatila tím, že si ji musel vzít, aby s ním spala dál, ale až poté, co jí přísahal na kříž, že po něm bude dědit. Plán jí skoro vyšel, jenže ten hajzl, což zjistila až teď, dal do závěti, že má na hospodu nárok, jen když se znovu nevdá, to že by po ní zdědil lokál nemanželský syn. Celý ten čas, co byla pryč, si tajně přála, aby si ji Kemal vzal, jenomže synův advokát jen číhá, aby jí upřel, jak řekla svými slovy, tak těžce vyšoustanou střechu nad hlavou. Chtěla Kemalovi sama nabídnout, že ho tu ubytuje jako provozáře, a nabízí i dnes, ale ten papír, který potřebuje pro českou policii, mu dát nemůže, i když by tolik chtěla. A pak mu poradila.

– Zašto neuzmeš tvoju staru šachtli? Tu! připomněla mu, – koju si dovel na piknik? Ona je Čechiňa! Uzmi ju, tamo budeš imati gratis kvartyr i ovde tvoju Ljubicu. Muslemani mogu imati četyry ženy, ty budeš i tak imati o dve miň, idi i pitaj ju!

– Kdybych jí tohle navrhl, vyslala by mě asi do blázince!

– Jako ona upozna tvoj, ukázala mu do klína, – zblázni sama, a u tebe bude gratis i barak. Ale beda mu, ako on zapomene Ljubicu, a to ja ti jeho useču!

– Radši si ho užij, zasmál se konečně, – okusím nejprve ten internet...

Krásná paní se v pátek podnájemníka nedočkala, a protože věřila, že přijel domů pozdě v noci jako teď každý den, nesešla v sobotu dolů a čekala, až se ohlásí sám. Večer znovu usnula nad smutným příběhem Julienu Sorela i paní de Renal, a v neděli už dolů musela, když jí nahoře došly zásoby. Dopis ležel stále na prahu, kde ho pak našla i v pondělí ráno.

Srbka! oznámil jí ženský instinkt, a byla ráda, že měla důvtip reagovat dřív, než by jí, jak k tomu vše spělo, zdeptala lehká ženská, temný muž i hnusný kocour... je to jen zvíře, nemá mu dát mléko...? Ne! Ne-překročí znovu jeho práh, dokud... Ale ten dopis mu raději dá sama!

Podnájemník se vrátil až v pondělí pozdě večer, kdy už jí Stendhalův strhující příběh při čtení nepronikal k vědomí, protože od rána přemýšlela, co má vlastně dělat. Volat na stavbu, jestli se mu něco nestalo? Trapné! Dojít tam osobně? Ještě trapnější! Vyřešila jen poslední otázku: obálku s výpovědí mu odevzdá, až si bude jista, že tím nedovrší nějaké jeho neštěstí.

Co Krásná paní netušila a autor ví, protože má oči a uši všude:

Její dávný ctitel inženýr Brzobohatý měl z vyhoštění svého políra takový strach, že ho na internetu vyvěsil už v pátek. A dal si záležet. Popsal ho jako pravý opak všech cizinců, z nichž měli Češi strach. „Jsem vysoký a statný vdovec z Persie,“ inženýr tušil, že cílová skupina Kurdy nezná a Turci jsou jí podezřelí, takže zvolil zem původu jeho kocoura, „mluvící plyně česky, předák na velké stavbě v severních Čechách s pevným platem, a hledám inteligentní Češku libovolného věku, která by mě chtěla za muže, značka Společný podzim.“

V pondělí časně ráno to pak byl stavbyvedoucí sám, kdo vtrhl do kontejneru políra, aby mu připlácl na rozložené plány tři potištené strany.

– Člověče, Kemale, ukazoval mu ve změti internetových značek zatržené odstavce, – jedna, dvě, tři, čtyři, pět, šest, sedum, vy chlape jeden exotická, sedum bab vám chce vlízt do postele, každá sice trochu jinak pošahaná, ale trefili jsme jich všech sedum jednou ranou, takže tam jedna bude na tuty!

– Na čem že bude? optal se cizinec a nerozuměl ani po vysvětlení, dokud nedostal informaci, že šéf jeho jménem zahájil lov na nevěstu.

V tu chvíli zazvonil inženýrův mobil, a cizinec zatím četl odpovědi žen, které se mu po chvíli začaly plést, takže netrpělivě čekal, až skončí dlouhý hovor, aby požádal šéfa o pomoc. Jenomže telefon se ve vteřině ozval znovu a Brzobohatý do něj křikl pouze, že už je na cestě, a hned byl ve dveřích.

– Pane inženýre, já moc vás prosím... pokusil se ho cizinec odchytil ještě pro sebe, ale povedlo se mu to jenom na pár vteřin.

– Kruciturci, Kemale, já jsem vám je rád obstaral, ale prubovat vám je rozhodně nebudu, teď už je to váš problém, já jsem dvakrát rozvedenej. Ostatně přeberte přece všechny ty baby s Krásnou paní!

– Tu neznám, řekl cizinec s nadějí, – dáte mi alespoň její adres?

– Chlape, dyť u ní celou dobu bydlíte! Tak jí tu říká každěj zdejší!

– Vy přece víte, že já nejsem, hájil se cizinec.

– Ale máte oči, ne? To jste si dodnes nevšim, jak je krásná? A všechno ví!

A tak se Krásná paní v pět odpoledne, když ztracený cizinec už dávno a zcela vytlačil z její mysli Stendhalova nešťastného Juliána Sorela, dočkala, že kdosi zaklepal na dveře salonu, což se nestalo od smrti otce.

– Kdo je? vykřikla úzkostně, protože předtím přeslechla domovní dveře.

– Já, ozval se známý hlas, – já Kemal, jestli ruším vás, zavolejte na mě, prosím, dolů, až budete mít malou chvílku čas.

– Ne ne, jen pojd'te dál! volala rozčileně, až probuzený Valtr odplachtil z jejího ramene na stříšku klece, kde se tiše zlobil, zatímco ona pospíchala k sekretáři obrátit naruby obálku s cizincovým jménem.

Z práce už musel přijít dřív a převléknout se, kupodivu ne do darovaných šatů, ale těch, v nichž sem přišel žádat o podnájem. To dlouhé čekání ji připravilo o řeč, nesčetné hodiny, kdy obracela stránky románu a nevnímala je, protože všechno přebíjela slova, která mu chtěla říct, až milostivě přijde; už se zas dávno

vrátila k těm přeškrtným, jimiž ho pakovala z domu s kocourem i s kostrou! Jenomže teď, kdy před ní stál v tom starém obleku, nezvykle zarostlý a divně znejistělý, ji opustila zloba a zůstal jen hluboký smutek, že tenhle přitažlivý muž jí zůstane provždycky cizincem. Pomohl jim Valtr.

– Allahu akbarr! zavřeštěl, sedaje mu na rameno, a jí tím vrátil řeč.

– Už jsem vás dlouho neviděla, jak se daří? Vracíte se v noci tak potichu, až máme s Valtrem dojem, že tady pořád žijem sami.

Přivedla ho do rozpaků tak zřejmých, že znervózněla také a zeptala se.

– Svedu vás na skleničku? Mám tu dobré sherry a je správný čas.

Karafu s číšemi donesla úmyslně na sekretář a dopis s výpovědí přitom smetla do zásuvky. Chtěla se nejdřív dozvědět, s čím přišel on.

– Tak na zdraví, anebo, jak se u nás říká spíš, ahoj! připila mu a čekala.

– Vy, paní Růženo, promluvil konečně, – jste první českou ženou, s kterou si lépe znám. A náš pan inženýr mi doporučil, abych k vám posel pro radu.

– Brzobohatý? chtěla si být jistá, – a proč vám neporadil jako mužský sám?

– On... neměl čas... a už mi pomohl tím, že je všecky sehnal...

– Všecky koho? Kemale, nemluvte v hádankách!

– Dal na internet, že jeho perský přítel hledá nevěstu, a ozvalo jich sedm...

– Jaký přítel? jakou nevěstu? a proč sedm? začala se zlobit, jak to uměl Valtr, – Kemale, mluvíte přece výborně česky, tak proč vám nerozumím?

To už se dokázal soustředit tak, že jí to vysvětlil skoro telegraficky.

– Vaše cizinecká policie mi po deseti letech neprodloužila povolání k pobytu. Podle pana inženýra mně pomůže jediná svatba s čes-

kou ženou. Neptal mě a napsal to na internet. Dnes mi přinesl sedm nabídek a já v nich vůbec nevyznám. On byl jistý, že vy pomůžete...

Visel na ní očima, když rychle přelétala listy, které jí podal. A najednou to nebyly oči cizince, ale Malešíkovic dávno mrtvého bernardýna, když u ní loudil sousto, jako by ho nechávali vyhledovět. Co jí zbývalo?

– Podívám se na to. Stačí do zítřka večer?

– Bohatě, řekl šťastně, – já děkuju a moc omlouvám, že nevěděl jsem, jak vám tu říkají. I já vám říkám ve svém duchu stejně!

Číst vzkazy žen začala samozřejmě hned, jak odešel. Vzala je popořadě.

„Vážený pane,“ napsala první zájemkyně, „jsem vdova jako vy a důchodkyně se slušnou penzí po manželu, takže nehledám mamon, ale duši a k ní i dobře fungující mužské tělo, aby ten podzim ve dvou nebyl nudný. Protihodnotou mohu nabídnout družstevní dvě plus jedna s balkonem a špiží v parkové čtvrti lázeňského města. PS. Že nejste Čech, mi vadí o to míň, že zdejší muži degenerují v pupkaté pivaře s vylízanými mozky. A jak jsem slyšela, jsou právě Peršané pověstní poezií jakož erotikou.“

„Ve Vaší nabídce,“ napsala druhá zájemkyně, „chybějí bližší údaje o stáří, výšce, váze, jakož i platu a případných prémiech, abych mohla poznat, jak se o mne v případě sňatku hodláte postarat. Já jsem pětadesátiletá bývalá vedoucí obchodu drobným spotřebním zbožím v penzi, rozvedená a naštěstí i bezdětná, dle mínění okolí dobře udržovaná. Moje stálé míry 95–80–95, průměrná váha 82 kg, mám vlastní zuby, důchod doložím v případě oboustranného vážného zájmu úředním dokladem. Moje záliby: vaření, pletení, vzdělávací výlety, karetní a společenské hry a případně i další. Vlastním rozkošného osmiletého mopse, který se vám bude určitě líbit, ale v případě Vaší případné alergie jej mohu dát k matce. Zásadní podmínkou je však Váš byt, jelikož žiji v rozděleném se svým bývalým manželem a vedoucím, což by v případě Vašeho soužití nedělalo dobrotu.“

„Ahoj,“ napsala třetí zájemkyně, „já se ještě vdávat nebudu, protože mám teprva před maturitou, ale právě chci podat přihlášku na UK (pokud jako cizinec nevíte: Universita Karlova nazvaná po Karlu IV., staviteli Karlova mostu a Karlova náměstí), a to na nějaký málo známý jazyk, abych měla šanci na pozdější uplatnění v zají-

mavém zahraničí. Proto mě napadlo, že byste mě mohl učit perštinu, abych měla základ k přijímací zkoušce. Já bych se Vám revanšovala zlepšováním Vaší češtiny a určitě bychom našli i jiné způsoby, už vím, že věkový rozdíl nehrává velkou roli. Protože bydlím v Liberci, mohla bych strávit prázdniny u Vás, ale i Vy mě můžete doučovat o víkendech v bytě mojí babičky, která je moje spojenkyně. Taťka i mamka by mě asi roztrhali na dvakrát dva kusy, ale našťěstí neumějí internet. Tak se koukejte brzo ozvat, ať nemusím shánět dál! Ahoj.“

„Váš inzert,“ napsala čtvrtá zájemkyně, „mě silně rozrušil. Byl to obchodní rada perského velvyslanectví v Praze Aziz Marik, kterého jsem poznala jakožto úřednice Správy služeb diplomatickému sboru těsně před tím, než byl svržen šach Réza Pahlaví. Když se rozhodl zůstat v Československu, požádal je o azyl a mě o ruku a já svolila, čehož dodnes nelituji, neboť jsem poznala muže schopného po všech stránkách, pročež jsem i přijala jeho víru. Po čase jsme otevřeli v Praze obchod koberci, v nichž se brzy vyznal jako předtím v diplomacii a naučil leccos i mě, takže vím, že pravé peršany jsou jenom Ardabil, Heriz, Isfahán, Nain, Širáz, Tabriz a Yalame. Vedu jej i po jeho smrti dál, protože nás Allah nepožehnal dětmi. Že jste se ozval, považuji však za Jeho vzkaz, a proto doufám, že mi dáte brzy vědět, kdy můžeme uzavřít manželství u našeho českého imáma. Allahu akbar!“

„Ty čuráku!“ napsala pátá zájemkyně, která byla nejspíš muž, „to budeš zřejmě ty, ta svině arabská, co tě deně potkávám v šalině do Žabovřesk, jak ti tečou slyny, dyž čumíš na naše moravský děvčata, jenomže ty nejsou pro tebe, hajzle s tou dobrou češtinou, co tě ní zřejmě naučily ajatolahovové, abys nás tu špýzoval, mohamedáku, jenže tady ti hašíš nepokvete, my tu nechcem ani černý huby ani šišlaví rákosníci ani smradlaví židákové, ani vás sráče arabáče, my nechcem kurnik šopa Nic Než Národ a naší kultůru!“

„Dobrý den,“ napsala šestá zájemkyně, „pokud to myslíte vážně, neznámý zájemce o české dívky, ženy a vdovy, vystoupil jste z letadla

na moc špatné adrese, v téhle zemi, kde se ženské pohlaví považuje za mimořádně svobodomyšlné, protože tu před sto padesáti lety jedna spisovatelka měla odvahu opustit pro milence manžela i děti, našla ta hrdinka dodnes jen několik spřízněných duší ochotných jít po její trnité cestě, za což nám nadávají do emancí a leseb! Pokud nechcete dopadnout jako jiní muži, kteří hledali partnerky a našli jen otrokyně peněz nebo sexu, dejte mi vědět, kde se můžem setkat, abych vás náležitě varovala. A možná nebudete hledat dál, když všechno, co vám chybí, naleznete ve mně!“

„Neznámý cizinče, jakých je málo,“ napsala zájemkyně sedmá, „včerejší sníh jsou léta her a malin nezralých, kdy jsem vyučovala na gymnáziu jazyk český, takže znám případy, kdy mateřštinu nevládli ani oktaváni. Vy jste napsal ‚plynně‘ s dvěma n, a správně použil ‚mě‘, kde mnoho žáků psává ‚mně‘, ačkoli jde o jasný akusativ. Čas u nás často trhal oponou a přitom změněn nejen svět, ale i pravidla českého pravopisu, takže jen smekám před cizincem, navíc člověkem práce, který by však mohl učit intelektuály. Miluji rodnou řeč až tak, že jsem si nevezala vážného ctitele a čs. šampiona v hodu kladivem, když napsal, že mě myluje. Chápu Váš vzkaz jako šanci, kterou mi internetem poslal osud, a nabízím Vám krom vrcholné češtiny i život v ráji, který je Český s velkým Č, neboť mám vilku po rodičích u Turnova a užívím nás oba.“

Krásná paní četla to rozmanité sedmero třikrát, vzala si je i do postele. Když přísně vyloučila nejen pokleslosti, ale i možnost, že více textů bylo podvrženo, jelikož pisatelé byli zvědaví, jak bude možná rovněž vymyšlený Peršan reagovat, když tedy vyřadila všechny, o nichž měla sebemenší pochybnost, zůstal jí přece jenom jeden, který mohla cizinci předložit příští večer s tím, že stojí za odpověď. Ale pak ji náhle přepadla myšlenka tak neodbytná, že se s ní ráno i probudila.

Vykoupaná a krásně oblečená se opět odebrala k rodinnému právníkovi.

30

– Rrrůžo, Rrrůžo, Rrrůžo! hlaholil JUDr. Mádr junior, líbaje jí ruku, – jak slyšíš, naučil jsem se to dokonce ráčkovat v naději, že bys mě mohla pojmout do srdce jako svého miláčka Valtra, já bych se v něm schoulil a vůbec bych tě nerušil!

– Že si nedáš pokoj, vzala mu tu ruku, aby se neulíbal k smrti, – a strkáš pořád hlavu do oprátky, jednoho mužského jsem, jak víš, utrápila, a druhý nedávno i z výhodného podnájmu utekl k hotové megeře, než by se mnou bydlel pod jednou střechou.

– Já bych ti nikdy neutekl a utrápím se brzo bez tebe!

– Julie, promluvila k němu jako lékař k těžce nemocnému, – řekni manželce, že ji moc pozdravuju, ano, Mádře-Kvádře?

– Vyřídím, vzdychl, – tak co tě přivádí, má věčná lásko?

– To, co posledně, přijala místo v koženém křesle, – můj podnájemník.

– Už ti jde na nervy? Nou proublem. Napsal jsem ti přece smlouvu s pojistkou. Můžeš ho vykvartýrovat normálně do měsíce, ale taky ajncvaj, jestli k tobě jednou vstrčil pracku jeho kocour, vždyť vím, jak ses jich bála!

– Naopak, řekla Krásná paní, – chci si ho zachovat, lepšího jsem si nemohla přát, všecko mně spraví a celá Malá Asie ví, že stojím pod jeho osobní ochranou.

– Tak oč běží? Požádal tě o lepší smlouvu? Taky nou proublem, ale měla bys to dobře uvážit, tihle exoti jsou nevypočitatelní a mohla bys na to těžce...

– Neprodloužili mu pobyt, přerušila ho, – a každou chvíli ho mohou odsunout. Intervence nepomohly, takže jedinou šancí je sňatek s Češkou, který by mu dal právo žádat o naše občanství.

Jeho šéf si ho tak váží, ostatně Janka Brzobohatého taky znáš! že mu sehnal nevěsty po internetu. Tady...

Podala mu nabídky a trpělivě čekala, až si je přečte.

– Komická kolekce! usoudil pak, – může to ten tvůj člověk brát vážně?

– Požádal mě o radu. S čistým svědomím bych mu doporučila jedinou, ale nechci ani to. Bud' by si ji chtěl přivést ke mně a přišla bych o svůj klid, anebo by se odstěhoval k ní a ztratila bych navždy vzorného podnájemníka.

– Jasně... jenom nechápu, jakou roli v tom tedy mám hrát já?

– Tu, co hraješ celý život, jako ji hrál tvůj otec u mého. Ted' žádám o radu já tebe. Nemyslíš, že bych mohla ten jeho zásadní problém vyřešit sama?

– Moment! rodinný právník druhé generace se ted' netvářil zrovna nejinteligentněji, – ty myslíš... to přece nemyslíš... nebo snad opravdu myslíš??

– Myslím, Julie, ale nemyslím, že chápeš, jak to myslím. Na některé věci jsem rezignovala už po Jaromírově smrti, to víš konečně nejlíp sám. Co mám na mysli, je manželství pro forma, které slušnému a pilnému člověku pomůže k nové vlasti, a mně nejenže neuškodí, nýbrž naopak. Rozumíš mi?

JUDr. Julius Mádr junior však nadále potřásal hlavou.

– Růžo, nepřišla ke mně jistě pro alibi, ale pro upřímný názor. Vídáme se příliš málo, než abych ti ještě líčil své kauzy, ale ted' musím. Čím víc je tu innostranců, jak říkali Rusové, tím víc tragédií, když některá česká žena nevezme pojem cizinec vážně. Rozdíly kultur jsou mnohem horší než rozdíly jazyka. Řeším právě případ muže, který těžce zmlátil manželku, protože bez šátku na hlavě otevřela listonoši, a kauzu muže, který nutil zdejší družku, aby si dala obřezat, ty víš, co. Na straně obou těch holek je samozřejmě náš občanský i trestní zákoník, ale ten si ted' můžou brát do postele,

protože pánové se před stáními vypařili. Víš jistě, že se ti nemůže stát něco podobného?

– Julie, já to říkám hodně nerada, ale nepamatuji, že bych za život potkala moc Čechů vchovanějších, než je on. K těm samozřejmě počítám kromě našich otců i tebe. Jaromír býval taky, než se mu zlomila duše. Ale hlavně, já nehodlám být panu Écelánovi, který se ovšem správně píše a vyslovuje s dvěma přehláskami, milující manželkou, nýbrž člověkem, který mu pomůže v životní nouzi, a proto by směl očekávat totéž od něho. Rozumíš mi teď víc?

– Jasně... především v tom, že žádnou mou radu nepotřebuješ, protože ses už rozhodla, a kdo tě zná, ten ví, že co si usmyslíš, to provedeš. Však i proto jsi měla tolik nápadníků, že se tvá krása snoubila s moudrou myslí, nebýt totality, bylas tu dávno premiérkou a určitě úspěšnější než podobně krásná, ale míň moudrá Benazir Bhutto. I tvoje důvody jsou pro mě plausibilní, takže logicky usuzuju, že tvé *conditio sine qua non* bude předmanželská smlouva o rozdělení majetku. Tu samozřejmě sepíšu zvláště pečlivě, aby se nikomu nepovedlo sedřít z tebe ani ždibec kůže, můžeš se na mě spolehnout.

– Takže jsi mě přece jen nepochopil, právě to pro mě nepřichází v úvahu!

– Ted' ti opravdu nerozumím. Máš přece velký dům a cenné papíry a...

– Jenomže nemám chuť urazit někoho tím, abych mu s nabídkou sňatku dala podepsat, že byl žebrák a žebrákem i zůstane, jestli nebude tancovat, jak mu pískám... to úloví ho musím naučit, on je sbírá, víš? A, Julie, já přece už nebudu mít dědice, tak proč by měl po mně dědit stát, který k nám nahání chudáky z celého světa a našince zas vystrkuje až někam na Floridu?

– Jasně... JUDr. Mádr už kapituloval, přestože jí nadále moc nerozuměl, – ale proč jsi teda přišla, když pro tebe nemůžu vůbec nic udělat?

– Ale můžeš! vytáhla ze své taštičky ještě jeden papír, – ty jistě máš v kanceláři ten přístroj, který je schopen obstarat přes noc sedm nevěst!

– Myslíš internet? Ovšem. A co bys ráda...?

– Abys tohle odeslal se svou hlavičkou, takže bude jasné, že nejde o další hloupý vtip. To je má nabídka, víš? Musím se přece napřed taky ucházet.

Inženýr Brzobohatý končil krizovou poradou, poté co mu jeho milenka z pražské centrály Hejkal and Hejkal prozradila, že ve čtvrtek dorazí na stavbu v M. přepadovka s generálním ředitelem mnichovské nad-firmy Hoch und Tiefbau Hirschpicklem. Inženýr s tím neměl problém, vše běželo více méně podle plánu, přesto preventivně prohnal svým lidem faldy. Cizince pozdržel, aby mu řekl, že jeho se poplach netýká. Důvěru v něho potvrdil i tím, že se šel podívat do počítače, přibylo-li přes noc nevěst.

- Lovecká družina na vás vzrostla o tři myslivkyně, oznámil cizinci, - a bude jich víc, až doplním v tiskárně papír, takže je zas dodejte Krásné paní a vyřid'te jí mé...

Tu mu zazvonil telefon na stole a on vedl s kýmsi další nekonečný spor, takže cizinec zatím četl sám.

V první nabídce mu jakási firma radila, aby nespolehal na nevěsty z internetu, z nichž se většinou vyklubou podvodnice či dokonce podvodníci, a svěřil se profesionálům s mnohaletou praxí, kteří mu dají na choť, vyvolenou z jejich kvalitního seznamu, cosi jako záruční list, s nímž bude mít nárok na krytí případné škody. Byl žádán, aby vyplnil připojený dotazník a složil manipulační zálohu Kč 2000 plus daň z přidané hodnoty.

Druhá uchazečka zdůraznila shodný osud. Ona sem přijela z opačné strany světa, aby nemusela, ač Američanka, sdílet stejný vzduch s prezidentem Bushem, a mohla jej naopak dýchat s prezidentem Havlem. Ujistila, že se stydí za zvěrstva, která její zem způsobila jeho vlasti, a navrhla mu sama sebe jako záruku, že se to nebude opakovat. Předpokládá, že on má dávno české občanství, které ona může rychleji získat sňatkem s ním, a slíbila mu za to pomoc v boji proti americké okupaci této země. V závěru se omluvila,

že pro malou znalost jazyka píše za ni česká přítelkyně, ale zaručila, že je schopna se přednostně naučit persky.

Třetí nabídku četl znovu a znovu, dokud inženýr nepráskl sluchátkem, ale rozuměl jí pořád stejně málo. Naštěstí se Brzobohatý chtěl po hádce s liknavým dodavatelem cementu odreagovat, takže cizince vyzval, aby mu text přečetl, než najde ve vzteku odložené brýle.

„Ráda bych manželstvím vyřešila váš problém bez komplikací pro sebe i pro vás,“ četl tedy cizinec nahlas, „a chcete-li mít jistotu, že se na mě můžete spolehnout, dejte číst tyto řádky Chvístkovi, kterému vy tam u vás říkáte Metr. R. Č...“ To poslední je zřejmě Republika česká, a Metr, jak víte, pane inženýre, se tu říká vám, ale netuším, kdo je Chvístek...

– Ukažte!! inženýr mu papír vytrhl a pak na stole zuřivě přehazoval plány a kalkulace, než brýle našel, – kde stojí ten Chvístek, to snad není... člověče, Kemale, já se picnu, já se z vás poseru!!

A když na něho cizinec hleděl jako na šílence, ukázal mu.

– Republika česká? Nic jiného vám písmena R a Č neříkají? Ne?? A Růžena Čechová, to vám něco říká?? Chlape, vy jste za půl století teprve druhéj, co v tomhle městě zmáknul nejvzácnější ženskou! Pořád nechápete? Vy se do smrti nemusíte nikam stěhovat, protože vám nabízí ruku vaše bytná, Krásná paní!

– To bude špatný žert, řekl cizinec, – už v té první várce byl u mě takový dojem...

– Počkejte, poslal to anonym nebo kdo? Ukažte! No ne...! Kemale! Dejte si v kantýně kafe na mě a vraťte se za půl hodiny, já v tom zjednám jasno!

Když se za polírem zavřely dveře, našel číslo v seznamu. Sekretářka ho přepojila, jakmile se představil.

– Poklona, řekl JUDr. Julius Mádr junior, – čekal jsem, že se ozvete.

– Takže to není fór? řekl inženýr Janek Brzobohatý, – ona to myslí vážně?

- Smrtelně vážně, řekl advokát, - mě taky moh trefit šlak! Ale znáte ji...

- Známe ji oba, řekl inženýr, - a jestli se nemýlím, dopadli jsme stejně.

- Já dvakrát, řekl advokát, - požádal jsem ji o ruku už před jejím Jaromírem.

- Já po něm, řekl inženýr, - a měl jsem dojem, že dala přednost vám.

- Já zas vice versa, řekl advokát, - zdálo se mi, že se rozhodla pro vás.

- Zůstala věrná tomu ožralovi a bolševiku Jaromírovi, řekl inženýr.

- Nikdy mi to nešlo do hlavy, řekl advokát, - ten kluk se k ní vůbec nehodil!

- Skvěle se v Praze oblíkal, řekl inženýr, - my jsme tu na něho neměli.

- Oblíkala ho v Praze i tady ona, řekl advokát, - nás ne.

- Tak jestli to nebylo proto, řekl inženýr, - že v něco věřil. My ne.

- Věřil v blud, řekl advokát, - na chvíli se probral a pak mu propad zas.

- My jsme věřili v demokracii, řekl inženýr, - ale věříme jí i teď?

- Je pořád nejlepší ze všech špatnejch systémů, řekl advokát.

- To jste vymyslel dobře, řekl inženýr, - za to by vás i Hrozinka pochválila.

- To jste ji hezky nazýval, řekl advokát, - ale ta věta je od Churchilla.

- Churchill by se asi divil, řekl inženýr, - že nás zase komandujou Němci.

- Já jí říkal po staročesku Růžo, řekl advokát, - no jo, no...

- Koukám, že nás to pořád tak úplně nepustilo, řekl inženýr.

- Karel Hynek Mácha by zvolal Janku, Julie, Jaromíre! řekl advokát.

- A ona vás nechá mejlovat, aby to dal číst Chvístkovi! řekl inženýr.

- To vám taky říkala hezky, řekl advokát, - jak na to vlastně přišla?

- Ví bůh, řekl inženýr, - nestačil jsem se jí zeptat. Jak říkala vám?

- Julek Mádr, iustitiae kádr, neúplatný kvádr, - řekl advokát.

- No jo, no, řekl inženýr, - myslím, že bychom se měli někdy potkat!

- Jasně, řekl advokát, - ale bez ženskéjch, abysme mohli mluvit o ní.

- Souhlas, řekl inženýr, - a taky musíme oba dát bacha, aby jí neublížil!

Když vyšla z Juliovy kanceláře, napadla i ji Caesarova věta *Alea iacta est*. I ona právě vrhla své kostky a překročila svůj Rubikon, ani pro ni už nebylo návratu, a to, užasla, jen deset dnů od prvního záchvěvu země, který ucítila, když cizinec tančil s tou Srbkou. Vzpomněla na knihu *Deset dnů*, které otřásly světem a doznala si: tohle bylo deset dnů, které rozhodily mne. Už si nemohla zastírat, že to byl krátký výstup veselé vdovy, který vyvolal obavu, že o něho přijde, i když se nadále hájila, že jí nešlo, v žádném případě! o mužského do postele, ale o všestranně použitelného podnájemníka, na něhož se ke všemu hodilo označení *Člověk v tísní*.

Jeho reakci mohla čekat až večer. Jestli se jí teď někam nechtělo, pak domů, kde by musela přečkat odpoledne s Valtrem, který ji v posledních dnech otravoval, když si nechával stále potvrzovat, že je krrrásný, drrrahý a hlavně krrrál, jako by zas on pro změnu hloupě žárlil na cizince. Uvažovala, nemá-li výjimečně zajít na hřbitov, ale okamžitě to zavrhla, nevěděla, co a jak by právě dnes mohla svým dvěma mužským povídat o třetím, když své náhlé, tak závažné rozhodnutí nechápala sama.

Hlavní ulice vedla kolem gymnázia, kde se do ní zamiloval profesor latiny a pak ruštiny Hedvábný, jak alespoň tvrdil, když od ní prchal před mstou Turků z protější restaurace Istanbul do zajetí dvou pytlů mouky, které se vydávaly za jeho dceru a bývalou manželku. Vlastně on zavinil, že si pak na hřbitově postěžovala Jaromírovi a ten jí z onoho světa poslal cizince, který se o ni, pravda, dobře staral, ale taky ji zavlékl do téhle riskantní historie.

Ze školy, před válkou německé, vylítly jako ona po válce splašené holky na přestávku, ale nepodrážely si pubertácky nohy, nýbrž vytáhly mobily a vedly na pohled velmi důvěrné hovory, které však

ochotně dávaly připoslouchávat kamarádkám. Vybavilo se jí, jak se tu těsně po válce bála tělocvičny, o které otcovi zasvěcení pacienti tvrdili, že tam revoluční gardisté mučili místní Němce i Němky, aby prozradili, kam schovali šperky.

Dál šla kolem staré radnice a nemohla nevzpomenout, že se tam v obřadní síni vdávala brečíc, když Jaromír odmítl otcem vyjednanou církevní svatbu v evangelickém sboru, která měla následovat. I ona to považovala za otcovu svévoli, ale neméně se jí přičilo, čím Jaromír návrh smetl: že se nezřekl jedné měšťácké rodiny, aby se dal ujařmit druhou.

Prostory velké nadnárodní banky, kterou míjela, byly už před svatbou Jaromírovým druhým pracovištěm i domovem. Městský výbor komunistické strany neměl zpočátku k švihákovi buržoazního původu velkou důvěru, ale když právě on zapřičinil příliv mladých členů, zvolili ho brzy dokonce do předsednictva, jistě i proto, smával se Jaromír, že – Každý člen má někde kundu, která hledá dobrou gyndu! Ale nebylo sporu, že byl jediný z místních bolševických papalášů, pro něhož měli občané M. pochopení i omluvu – Kdyby nebyl v partaji, tak nám ho sem nedají!

Na protější straně náměstí byla provozovna, která nikdy nezměnila účel. Rodinné CAFE SILBERSTEIN, přezvané po odtržení Sudet na CAFE HENLEIN, bylo po válce chvíli KAVÁRNA U GARDISTY, a když ji první národní správce zhuntoval, vstala z ruin jakožto CUKRÁRNY n. p. Až ji v čarovném roce 1968 v duchu Sikova modelu převzal první pachtýř a nazval podle své milované dětské knížky U HÝTY A BATULA, z níž Krásné paní utkvěla věta mladšího z nich, rozebírajícího hodinky – Já ci videt tocit tolecta!

Zde seděla u venkovního stolečku s Jaromírem i s otcem, mezi nimiž už dlouho panoval politický mír, o který se zasloužil podivuhodný šarlatán jménem Dubček, večer dvacátého srpna, s obrovským břichem se cpala polárkovým dortem a šlehačkou, takže jí ke štěstí nechybělo nic, vůbec nic! poprvé, a bohužel i naposled v živo-

tě. V noci na náměstíčku stříkaly dlažební kostky od tankových pásů tak mocně, že jedna z nich proletěla do spodní ložnice domku. Pár hodin nato potratila a neřekli jí koho...

Teď si sem ale vzdorně sedla znovu, a protože totalitní lahůdky taky odnesl čas, objednala vídeňskou kávu a sachrdort. Národní podnik cukrářů odnesla podruhé vlna času a nový belgický majitel povolal Hýtu s Batulem z exilu, protože byli i jeho dětští hrdinové. Po dlouhé době se v klidu rozhlížela a sčítala ztráty i nálezy. Mezi první patřila ospalá, a proto i uklidňující atmosféra bývalého středu města, kterou místní chválili, i když, byla si jista, tím mnohdy přebíjeli nostalgii, již budily vzpomínky na turbulentní život v M. za první republiky. Prostorné náměstí se teď změnilo v parkoviště, ale současně se skvělo v nebyvalém lesku, který mu dodali pečlivou opravou fasád původní majitelé a noví investoři, i když je, pravda, dost zmršili řvavými reklamami.

Krásná paní kávu i sachr ještě zopakovala, až zjistila, že se uklidnila a může jít domů. Zvolila velkou zacházku, aby nemusela znovu vidět bývalé ústředí Jaromírovy strany, kde se jeho sny a plány obrátily v pravý opak. Došla až na břeh Ř. drahý kus nad městem, a procházka proti běžící vodě ji dál příjemně odváděla od problému, na který si zadělala sama a on teď kynul v neznámé těsto. Na osamělou ženu zahoukal kapitán remorkéru a připomněl jí dětskou představu, že jeho cílem je přístav Humbuk.

Na náměstíčko došla po páté dokonale vyrovnaná a schopná snést jakékoli řešení situace. Když však odemkla domovní dveře, uviděla další vydání šeríkové slavnosti: od vchodu se táhl špalír zapálených svíčiček ke kuchyni. Tam spatřila cizince klečícího mezi stolem a dřezem na svém modlitebním koberečku.

- Co to tu proboha vyvádíte...??

- Vzácná paní Růženo, děkuju za vás Allahovi! řekl a dotkl se čelem dlaždic.

Už když se Krásná paní včera rozhodla, že sňatkem pro forma zachrání jemu existenci a sobě oddaného pomocníka v domácnosti, usoudila, že některé věci velmi osobní povahy nemůže dohodnout doktor Mádr, ale jedině cizinec a ona mezi sebou, aby se nemusila červenat studem. A jak byla praktická, ještě předtím, než se bez ohlášení vydala do Juliovy advokátní kanceláře, nakoupila u Vietnamců na bohatou studenou večeři.

Když teď zarazila cizincovo přehnané díkůvzdání, připravila mísu a prostřela tentokrát nahoře v salonu, kde často jídávala s otcem a dvakrát třikrát za rok s profesorem Hedvábným. Protože si přitom vyjasňovali některé technické záležitosti spoluzití, nazývali takové večeře domovní schůzí. Podle otcova zvyku požádala cizince, aby se napřed v klidu najedli, a teprve když na vlastní žádost odservíroval nádobí dolů do kuchyně a zůstali jen při víně, otevřela problém.

– Rozhodla jsem se k tomu kroku, když jsem pročetla maily, které jste dostal, a zjistila, že vám s dobrým svědomím nemohu poradit. Jedna či dvě nabídky dávaly jisté šance, ale i u nich hrozilo, že vyústí v hloupý vtíp nebo drzý podvod. Poznala jsem vás jako muže cti a chci s vámi proto mluvit, jak u nás říkáme, na rovinu. Jsem si jista, že manželství naoko lze úspěšně realizovat po stránce úřední, ale přiznám se, že zatím netuším, jak může fungovat lidsky. Zdá se mi, že nejspíš stejně, jak probíhal náš vzájemný vztah až dosud...

– Zůstaneme nadále vykat? zeptal se dost logicky, ale na ni trochu zhurta.

– Myslím, odpověděla proto kategoričtěji, než měla v úmyslu, – že bychom měli zůstat při všem, jak to bylo, až na rozdělené stolování samozřejmě. O snídaně a večeře se postarám já, dávno si je za svou pomoc zasloužíte. A co se nájmu týče, posílejte ty peníze rodině,

vybírala jsem jej proto, aby nájemník věděl, že mu z té povinnosti vyplývají také práva. Můj otec a můj manžel nebyli zrovna chudí, a já si peníze do hrobu nevezmu.

Začal ji rozčilovat Valtr, který se posadil na stůl mezi ně a opět popiskoval jako nespokojený kibic. Vtom ji napadla nová myšlenka.

– Vlastně byste už nemusel pracovat vůbec a místo toho se učit.

– Ale já přece musím ženiti, namítl, – abych tu pracovat směl!

– Chápu, že chcete svou rodinu živit sám, a dokud vám to udělá radost, zůstaňte věrný i svému šéfovi, aby mi nevyčetl, že jsem ho o vás připravila.

Zvedla číši, aby si s ním připila. Ale on měl ještě něco na srdci.

– Paní Růženo, vám nechci a nebudu lháti, vy máte právo vědět, co ví i pan inženýr. Já nemohu posílat peníze rodině, protože žádnou nemám.

– No počkejte... říkal jste, že jste ji viděl na pohřbu své ženy!

– Pohřeb mé ženy byl i pohřbem všech mojich blízkých. Když naše rodiny povyšlou muže na práci do ciziny, tak žijí na hromadě... nebo v hromadě? prostě dohromady, aby je ta pomoc postihla všesky. Mou rodinu k sobě naneštěstí pozval můj bratr do vesnice, na kterou režim, který nerad Kurdy, jeden den vystřílel granáty s jedovým plynem, takže všichni otrávil. Pět tisíc žen, dětí a stařeců. My zbylí jsme s nimi setkali nad hromadovým hrobem.

Neměla slov, a že byl i Valtrův pískot už nesnesitelný, vytáhla rolničku, kterou ho přivolávala ze skryšší, a když zazvonila a on jí přilétl na ruku nafouklý pýchou, že konečné upoutal její pozornost, udělala co nikdy předtím: donesla ho na prstu do klece, posadila na bidýlko, ale místo hrátek zavřela dvířka a zakryla klec přehozem. Byl z toho tak paf, že už ani nepípl.

– Proboha, řekla, když se vrátila ke stolu, – proč jste mi to neřekl hned?

– Věděl tenkrát to celý svět, protože přenesly televize, ale režim tvrdil, že to podfuk, a tak svědkové, které nezlamali nebo nezabili,

odešli rychle do světa. Ale i tam byl režim dřív, a taky já musel u vás podepsati, že nebudu říkati nic, co nedokážu, jinak mi uzmou azyl, abych nerušil diplomatné a obchodové vztahy. Tak já neříkám a ukládám půl peněz do knížky a vlastně přitom věřím, že někdy s někým potkám a nebudu na světě sám.

– Je mi strašně líto, řekla konečně, – že vám v tomhle nemohu pomoci.

– Ach, režimy už jsou takové, dobré i špatné, řešejí, říkám to správně? jen veliké věci. Ale o ty malé naštěstí starají hodní lidé jako pan inženýr a teď hlavně vy, protože on mi uvěřil poprvé a vy podruhé ochraňujete mi život, tak nesmíte divit, že jsem vám tam dole děkoval trochu více přiměřeněji.

Bála se, že začne být melodramatická ona, a tak si s ním připila.

– Teď to bude chtít trochu trpělivosti. Předpokládám, že vy své papíry máte v pořádku, takže jsem na řadě já, už jsem s veselkou opravdu nepočítala. Ale dám se do toho rychle, takže, jak se tu říká, držte jazyk za zuby a vydržte!

– Budu, paní Růženo, jak u vás říkáte, hrob, a směl bych také něco přát?

– Ale ovšem... byla opravdu zvědavá, co si chce vymínit.

– Mohla byste zas pustiti Valtra ven, aby dneska nebyl nikdo smutný?

– Ale s radostí, řekla a byla mu za to přání vděčná.

Její miláček vyrazil z klece letem dravce a přistál na cizincově rameni, jako by moc dobře věděl, komu má za osvobození děkovat. Cizinec i Krásná paní se tomu vesele zasmáli a ta vzájemná pohoda byla zřejmě otcem další jeho otázky, kterou očekávala ještě míň.

– A nemohl bych výjimečně přivésti Alibabu, abychom rádi zde všichni?

Byla okamžitě ve střehu a neslevila ze svých zásad.

– Myslím, že bychom měli dodržet, co jsme už dohodli. Všechno jako dřív a žádné výjimky, aby v tom nebyl zmatek!

Poslušně přikývl, ale nemohlo jí uniknout, že je zklamán.

34

Až ráno den nato Krásné paní došlo, do jakého dobrodružství se pustila. Svůj rodný list i potvrzení o smrti manžela našla okamžitě v sekretáři, ale pak náhle nevěděla, co dřív a co později. Z těžkých rozpaků ji vytrhl telefon.

– Tady je Janek, řekl hlas, který by už sama nepoznala, – Janek Brzobohatý. Ted' nevím, jestli mám po všech těch létech vykat nebo tykat...

– Určitě tykat! prohlásila spontánně, – máme přece společného chráněnce.

– Myslel jsem si, že je to tvůj ženich... namítl inženýr.

– Myslela jsem si, že víš, co a proč sis vymyslel! ohradila se Krásná paní.

– Promiň, omluvil se, – máš pravdu, nechtěl jsem ztratit nejlepšího políra.

– A já zase nejlepšího podnájemníka. Takže víme oba dva velmi dobře, oč běží, a táhneme za jeden provaz.

– Souhlas! řekl inženýr, – proto tě taky volám. Asi se nemýlím, když se domnívám, že nechceš mít svatbu v bílém a s družičkami na zdejší radnici.

– To se tedy nemýlíš, a já právě uvažuji, jak se vyhnout pozornosti.

– Jednoduše. Pokud si vyřídíte delegaci, můžete se brát, kde se vám zachce.

– Delegaci? znepokojila se, – to nás má někdo doprovázet?

– Delegace je povolení zdejší matriky, že vás mohou oddat jinde. Mám u ní švagrovou a její bratr je zas na pražském magistrátu, může zjistit, v které obřadní síni tam vzbudíte nejmenší pozornost. Zbytek se dá vyřídit po internetu.

– To zní dobře, a já jsem ti velice vděčná za radu i pomoc.

– A já jsem vděčný tobě, řekl inženýr Brzobohatý, – nezapomněla jsi, že jsem byl kdysi Chvístek... Mimochodem: co to slovo vlastně znamená?

– Dneska už asi nic, řekla Krásná paní, – ale tenkrát to muselo znamenat hodně, když si to pořád pamatuješ nejen ty, ale i bývalá Hrozinka. Tak ahoj!

V pátek šla jako obvykle na hřbitov, aby tam učinila neobvyklé sdělení.

– Ahoj, tatínku, začala tentokrát nahoře, aniž ji napadlo čistit hrob, – myslím, že provádím dost krkolomný krok, ale jsem si jistá, že bys jej právě ty schválil, připouštím, že bych se asi nechovala jako extrémní lidumil, kdyby ten člověk nebyl tak slušný, tak spořádaný, tak užitečný a, Jaromírovi to neřeknu, ale tobě nezapřu! tak přitažlivý, což vůbec, ale vůbec! neznámá, že si ho pořizuji, abych si s ním něco začala, to už jsem mohla s dvěma třemi rodáky, kteří rozhodně nebyli k zahození, ale jestli mně má někoho nahradit, tak jsi to určitě ty, i když není o moc starší než já, zdálo se mi od prvního setkání, že bych mohla být jeho vnučka, tolik je v něm zapsáno života, a jak teď vím, i smrti, netuším, jak myslí a jak cítí, jsem odkázána jenom na jeho slova, a proto pro mě zůstane navždy cizinec, ale právě jeho tajemství jako by dávalo mé existenci nový rozměr, vytrhává mě z všednosti, která mě už dávno ochromuje a časem by mě asi naplnila celou jako dusík, ano, tatínku, on je kyslík, a já jenom doufám, že s ním budu umět zacházet, aby mi neroztrhl plíce!

Ani dole se nezdržovala s čistěním hrobu a šla bez okolků k věci.

Jaromíre, kdyby ses byl nezparchantil, nikdy bych tě byla neopustila, kdybych tě byla neopustila, byl by ses určitě neuchlastal, a kdyby ses byl neuchlastal, tak jsem se teď nevdávala za člověka, kterého vůbec neznám, jenže tebe jsem se domnívala znát jako sebe samu, a najednou jsi byl větší cizinec, než je on, nepřestanu ani teď milovat tu tvoji podobu, které jsem rozuměla, ale upřímně se

pokusím porozumět i neznámému, protože ani manželství naoko by neměla být hra, při níž účel světí prostředky, ale pokus o důstojné spolužití dvou lidských bytostí, a proto tě prosím, Jaromíre, abys pochopil, že symbol našeho nepodařeného svazku, který jsi mi při té první hádce hodil pod nohy, použiju znovu s přáním, aby se mně druhý vydařil líp, tak ahoj!

Inženýr Brzobohatý držel slovo. Už za týden volal znovu, že delegace je podle zprávy švagrové na spadnutí a její bratr doporučuje oddací síň na pražském předměstí Nové Butovice, kam se před časem skoro naráz přistěhovalo přes sto tisíc lidí, takže tam nikdo nikoho nezná. Nezbytné úřední kroky slíbil vyřídit někdejší Kádr Kvádr, který se zřejmě dal s bývalým Chvístkem dohromady, což Krásnou paní dojalo: svatbu s cizincem jí jako starosvatí společně strojili dva neúspěšní nápadníci!

V domě na náměstíčku se nic nezměnilo. Budoucí ženich přemluvil příští nevěstu, aby na slíbené snídani zapoměla, když on má na stavbě kantýnu, kde může jíst na poukázky. Vyhověla ráda, protože nemusela vstávat před šestou. Na večerích však trvala s postranní myšlenkou, že by možná z hladu zbytečně utrácel peníze u jisté Srbky v bistru Beograd. Jídali v kuchyni, většinou za asistence Valtra, a mluvili o všem možném, jenom ne o svatbě a o cizincově rodině.

Jednou ji donutilo špatné svědomí říct mu, že by ráda uviděla jeho Alibabu. Lstivě vyšla s Valtrem nahoru do salonu, a když zaletěl napít se do své koupelničky, rychle zas vyšla.

V cizincově bytě spatřila konečně, co tam nesl v balíku, když ho prvně pozvala na večeri. Od stropu k podlaze vedla teleskopická tyč, k níž byly v různých výškách připevněny čtyři čalouněné plošinky. Na nejvyšší spočíval mohutný kocour a hleděl na ni náležitě svrchu. Znovu se jí zmocnila úzkost, a tak uspíšila, co dosud odkládala.

Sáhla do kapsičky a požádala cizince, aby natáhl levou ruku.

– Nevím, jak u vás, ale u nás si musí snoubenci vyměnit prsten. Můj muž ho později přestal nosit, a já proto také. Navíc jsme nedali vyrýt datum ani jména, takže by byl hotový nesmysl kupovat nové. Pokud vám padne!

Padl jako ulitý.

Co lepšího a hezčího si může autor přát, než když jeho příběh zhruba ve své půli dospěje k sňatku? Spojenému úsilí dvou odmítnutých, ale Krásnou paní navždy uhranutých milců Julia a Janka mohla děkovat, že žádosti byly vyřízeny a příslušné papíry zaslány do čtrnácti dnů. Budíček si ona i cizinec nařídili na pátku a Jaromírova garderoba, když už, tak už! vydala další oblek, který si dal šít „na dostih“, přestože se tehdy žádné nekonalý.

Prvním autobusem jeli vysokoškoláci a jiní mladí, kteří na rozdíl od rodičů nečekali, až přijde práce za nimi, a v těžké době rádi jezdili za ní. Krásná paní se uklidnila; sotvakdo z nich ji mohl znát. Silnice sledovala proti proudu meandry Ř. a krajina si nasadila svou nejpříjemnější tvář, aby uvítala přicházející léto. Do metropole dojeli v osm ráno a měli spoustu času, ona však zjedнала taxi, aby zvládli její plán.

Na první zastávce u Matyášovy brány dovedla cizince na rampu Hradu. Provinilý Jaromír objednal v nebi královské počasí, jaké umí proměnit Prahu v přelud. Jak na Slavíčkových obrazech se chvěla v lehkém oparu, ozdobena třpytivým pásem Vltavy. Krásná paní tu vždy stěží zadržovala slzy, ale dnes nenápadně pozorovala cizince. Stál bez pohnutí a beze slova. Vezla ho tedy k jinému panoramatu.

Nevysokou kruhovou budovu navštívila už jednou se školou, když rodina za války bydlela v Praze, ale dodnes na zážitek nezapomněla a teď ji uchvátil zas. Kolem dokola spolu na pozadí hořících Lipan bojovali Panští se Sirotky, pěšáci i jízdní, přičemž malba působivě přecházela v reálné předpolí, kde se válely trosky vozové hradby, cáry praporů i odhozená zbroj.

– Evropské národy, vysvětlovala cizinci, – staví podobné památníky svým vítězným bitvám, které je učinily silnějšími. Že si tu

český národ zřídil panteon střetnutí, v němž se porazil sám, aby pak už navždy patřil mezi slabé, je příznačné, a pokud tu chcete žít, Kemale, musíte vědět: Češi vystavují na odív své porážky, takže už nikdy nemohou být vítězi. Naučili se časem skvěle klamat své pány, ale právě proto už neumí sami pány být.

Cizinec pomalu obešel kruhové pódium a pozorně si prohlédl obraz i věrně kaširovaný kamenný úvoz obtáčející dřevěnou pozorovatelnou. Přitom nehnul brvou a nepromluvil. Pak ho tedy vezla rovnou na Vyšehrad. Procházku po hradbách, odkud mohl spatřit Hradčany, už raději vynechala, ale upozornila ho na stavbu v čele hřbitova, kolem níž procházeli, obloženou mramorovými deskami s vyzlacenými jmény.

– Tohle je Slavín, jak jej nazvali naši předkové, kteří tu v předminulém století uložili své největší duchy. Ačkoli jsem poměrně sečtělá a uměnímilovná, dobrou polovinu z nich už neznám. To mě tu vždycky učí pokoře, když si uvědomím, že zanechám na světě mnohem nepatrnější stopu.

Cizinec hleděl a mlčel. Proto mu pak raději neprozradila, že jsou u cíle, k němuž směřovala od počátku. Pod bronzovou soškou umírajícího ptáka, který si zakrýval zobák křídlem, jako Valtr! dojalo ji při každé návštěvě, byla do dvou desek ležících na prosté mohyle vyryta řada křestních jmen s totožným příjmením Karlík. Jen čtvrté odzdola tančilo z řady: Ludvíka Krásová.

– Drahá mamičko, řekla Krásná paní s nehybnými rty, jak byla zvyklá mluvit na hřbitově v M. s otcem a mužem, – přišla jsem ti už podruhé představit ženicha, Jaromír, kterého jsem milovala a domnívala se znát, nás obě zklamal, tomuhle jen pomáhám a je cizinec, takže od něho moc nečekám, a proto mě příliš nezklame, chtěla jsem ale, abys ho viděla a držela nám oběma palce, ahoj!

Pak předstírala, že si chce utrhnout čtyřlístek jetele, aby se špičkami prstů dotkla hlíny. Nato je taxikář dovezl do Nových Butovic. Jedno z nejmladších předměstí Prahy mělo mnohem víc obyvatel

než M. a bylo postaveno zčásti v duchu socrealismu, zčásti pod praporem postmoderny, většinou týmiž architekty. Oba směry se lišily v tom, že starší šířil panelákovou nudu a mladší plácal dohromady všechny styly, jako když spolu, pokusila se Krásná paní stručně převyprávět Čapkovu pohádku, kočička a pejsek upekli nepožíratelný dort. Cizinec němě kýval.

Před úřadem městské části bylo pusto, jen párek obecních strážníků strkal za stěrače aut oznámení o pokutách. V oddací síni se ze starých dob dochovaly barevné vitráže s lidovými ornamenty, o nichž tabulka hlásala, že jsou památkově chráněny. Modernu zastupoval vysoký tlustý válec spojený ve spodní třetině divnou tyčkou s válcem nižším a útlým. Téma ozřejmoval hlupákům titul MANŽELSTVÍ.

Úřednice byla zřejmě náležitě instruována, protože je přijala s nevídanou vstřícností, zdůrazňujíc jenom nevtíravě, že ona i pan oddávající si o jejich akt zkrátili polední přestávku. Krásná paní to věděla od Chvístka. Na jeho radu elegantně vložila do matriční knihy obálku s dvěma pětistovkami a za to si směla vybrat, které cedéčko ze seznamu vloží vděčná paní do přehrávače. Když už, tak už! řekla si zas a zvolila jako kdysi v žertu Jaromír evergreen Věrné milování. Cizinec se od ní právě dozvídal, že kolem hrobu skladatele před chvílí na hřbitově slavných prošli, když se úřednice optala, kdy dorazí svědci. Návrhu Krásné paní, aby se obřad konal bez nich, poprvé nemohla vyhovět.

– Zákon si žádá dvě důvěryhodné osoby... omlouvala se v rozpacích.

– Moment! zvolala Krásná paní, – vydržte!

A byla pryč. Příští dvě minuty byly dost nesnesitelné pro činovnici i cizince. Nevěděli si spolu rady, než se rozletěly dveře. Nevěsta přiváděla ženu a muže v uniformách městských strážníků, kteří venku udělovali pokuty.

– Viděla jsem to v jednom filmu!

Cizinec, který se před chvílí stal jejím manželem, mlčel i v podzemní dráze, ačkoli právě na ni se v ranním autobuse těšil, protože jí ještě nikdy nejel. Nezazlívala mu tu nemluvnost, protože sama bojovala se smíšenými pocity. Od chvíle, kdy se nad nabídkami sedmi zájemkyň rozhodla, že si zasloužil, aby mu tu nezvyklou službu v krajní nouzi prokázala sama, měla dost času, aby to znovu uvážila. A utvrdila se v přesvědčení, že jedná správně.

Byla krásná už jen v paměti vrstevníků, jejichž počet klesal, stala se zajatkyní domu, který byl sám obklíčen cizím živlem. Co ji tam samotnou čekalo zítra, za týden, za měsíc, za rok? Dva muži, kteří jí znovu vyznali nehynoucí obdiv a pomohli jako nejbližší, byli ženatí a už dávno také zajatci svých osudů. Cizincovou největší předností bylo, že mu byly cizí nectnosti, které nesnášela na rodácích. Byla ovšem dost moudrá, než aby nevěděla, že nezná jeho nectnosti. Zdála se však být chráněna dohodou tím spolehlivější, že nebyla vydumána právníkem, ale domluvena mezi dvěma slušnými lidmi, kteří si chtěli vyhovět.

Dojal ji cizincův cit pro skutečný stav věcí, když ji po výměně prstenů políbil jen na obě tváře, sama ho pak lehce políbila na rty, aby nevzbudila podezření úředních osob, že snad na svatbě není něco v pořádku. Tak vysvětlila ten polibek pro jistotu cizinci, když vyšli na ulici a poděkovali svědkům, kteří se jali dál zasunovat obsílky za stěrače špatně parkujících aut. Přikývl, že rozumí.

Podruhé ji mile překvapil, když u vchodu do metra zabočil k prodávачi květin a koupil jí nejdražší, mnohokvětou orchidej. Nato už zas mlčel a jen ji lehce přitáhl k sobě, když ji na Smíchovském nádraží hrozila strhnout vlna cestujících, kteří vystoupili z vlaku. Mnozí z nich hlučeli cizími jazyky a Krásnou paní náhle ovládlo

hřeživé vědomí, že ji před nimi chrání jeden z nich, který má v náprsní kapse oddací list se svým a jejím jménem.

Z Karlova náměstí ho vedla dolů ulicí, po níž proti sobě popojížděly dva dvouřady čoudících akvárií, v nichž nehnutě civěly otrávené obličej. Ještě jednou se pokusila přiblížit cizinci minulost této země, když mu vysvětlovala smysl hromady zvadlých kytic a věnců pod zdí pravoslavného kostela. Teprve před pěti dny tu proběhla tryzna za československé parašutisty z Londýna, kteří v Praze zabili Hitlerova kata Heydricha a ve zdejší kryptě padli v boji proti německé přesile. Cizinec to vzal na vědomí.

Restaurace Mánes byla v raném odpoledni prázdná. Krásná paní dovedla cizince-manžela ke stolu u obrovské skleněné stěny, pod níž spěchala vzpěněná voda spoutaná žulovými zdmi bývalým mlýnským náhonem k budově Národního divadla, ta zářící korunka, prozradila, mu dala název Zlatá kaplička. Smířila se s tím, že ho to opět nezaujme, a byla příjemně překvapena, když zjevně potěšen přijal návrh, aby tu poobědvali, jen s podmínkou, že ji zve on. Na její přání objednal sekt a ona mu doporučila z lístku svíčkovou, kterou měl rád. Přišla si jako podvodnice: nejedla ji tu dobrých třicet let! Útlá servírka se běžela zeptat a přišla s tím, že kuchaři chutná. Pak už zas mlčeli oba.

Krásná paní přestala s pokusy címkoli ho zaujmout, měla na co vzpomínat a o čem přemýšlet. Mánes byl prodlouženým bytem prarodičů, kteří bydleli naproti němu na nábřeží. Tady naposled obědvala s maminkou, než ji odvezli do nemocnice, z níž se nevrátila. Sem chodívala s babičkou a dědečkem, kdykoli ji otec vyslal, aby se i za něho nadýchala pražského vzduchu. Později sem při návštěvách Prahy pravidelně docházela s Jaromírem, když se od ní dal přesvědčit, že jeho zbožňovaná kavárna Slavia o tři sta metrů dál je baštou snobů, jimiž tak opovrhoval.

Sama tu zažila nejpohnutější den po svém potratu. Cestou ze speciálního vyšetření v Podolí se tu stavila na oběd počátkem lis-

topadu 1968, ale restaurace byla nabitá k prasknutí. Ke svému úžasu spatřila mnoho tváří, které od ledna nadšeně sledovala v televizi, než po srpnu zmizely z obrazovek. Duch svobody tu ještě vládl tak, že ji nikdo nevykázal ze sálu plného známých umělců, kteří za předsednictví jejího milovaného básníka Seiferta podepisovali prohlášení, v němž si přísahali solidaritu v odporu okupantům i domácím zrádcům. Toužila se podepsat vedle nich, ale netroufla si. Když své pocity líčila Jaromírovi, který pro ni doma přišel k autobusu, potěšil ji: podobný slib právě podepsal se soudruhy, kteří vedli obrodný proces v M.

O dva roky později spali naposled u babičky, než zemřela i ona. Přijeli, protože Jaromíra předvolali na ústřední výbor strany. Už dávno složil sám všechny funkce, když nebyl s to zabránit návratu „konzerv“, jak jim říkal, které podle něho zavinily konec Pražského jara nadějí. Ona i on předpokládali, že tentokrát ze strany vyloučí i jeho, a smířili se s tím, že nebude ani smět pracovat dál jako gynekolog a pošlou ho jako jiné třeba měřit kamsi z maringotky vodu. Slíbila mu, že s ním půjde kamkoli.

Čekala na něho v Mánesu, kde ji nechali, i když už počítali tržbu. Přišel opilý a dal si ještě dvojitou vodku. Zmateně referoval své ženě, že na ty hajzly vykřičel, co měl na srdci, a oni ho nejen nevyhloučili, nýbrž přesvědčili, že je nutné držet zbylé pozice, aby je neobsadily kádry Moskvy, a že ho nakonec i uprosili... dlouho z něho dobývala, k čemu, než vyblábolil, že se vrací do městského výboru strany v M., aby tam za cenu formální sebekritiky zachránil, co se dá.

Když se jí už před Mánesem omlouval, že ho hlavně vydírali, nazvala ho zbabělcem. Rozčílil se tak, že po ní vztekle hodil svůj snubní prsten a utekl. Ten zlatý kroužek hledala přes půlnoc sama a našla pod listím těsně u kanálu. Ted' jej měl na prstě cizinec.

Voda ji vynášela z ticha hlubiny k hladině, kde už slyšela hukot moře. Milovala je tím víc, že jediná návštěva u něj se do ní navždy vryla vzpomínkou, jak je po nekonečné klidné hladině pod nekonečně modrým nebem nesena na zádech poduškou mamincina těla. Brzy nato do rodiny třikrát udeřilo. Nejdřív válka, pak smrt a potom komunisté. Byla šťastná, že je tu dnes konečně zas, když se Jaromír rozhodl vynahradiť pobyt, který jí slíbil a odřekl v létě 1968. Svedl to tenkrát na její vysoké těhotenství, ale pravý důvod byl, že jakožto tribun obrody komunistické strany, jímž se pro M. stal, nechtěl, jak říkal „opustit bitevní pole“. I se zavřenýma očima si byla jista, že ji teď podpírá jeho ruka, neboť i pod vodou intenzivně cítila eau de cologne Aramis, kterou mu koupila za tuzexové bony, jež jí prodal JUDr. Julius Mádr senior.

Nevynořila se však do slunce, ale do tmy. Hučel motor autobusu a pod hlavou měla ruku cizince, jemuž, když už, tak už! věnovala nepoužitý flakon Aramisu nalezený mezi Jaromírovým prádlem. Nepohnula se. Spí-li i on, nebude ho budit, bdí-li, ušetří sebe i jeho rozpaků, má-li či nemá-li se z objektů uvolnit. Přivřenými víčky viděla hvězdy, ale sotva začala obdivovat jejich vznešenou nehybnost nad rychle jedoucím autobusem, daly se náhle do zběsilého tance. Tak poznala serpentiny ohlašující předměstí M.

Noční městská linka měla jet až za dvacet minut, a Krásná paní proto cizinci navrhla, aby se domů prošli, ale on bez váhání vzbudil taxikáře vartujícího před autobusovým nádražím, dal jí přednost a nastoupil z druhé strany. Když štědře zaplatil a odemkl dveře domu, po dlouhé době promluvil.

– Mohu vás, paní Růženo, pozvati ještě k sobě na dobrou láhev? Hledal jsem a našel ve vinotéce levantinskou révu, která by se měla podobat našim.

Problém, jímž si v taxíku lámala hlavu, jak tenhle den ukončit, se tím jenom odsouval a ona se rozhodla vyřešit jej snad trochu příkře, ale hned.

– Jsem už unavená a Valtr má jistě strach, nechme to na zítřek...

– Chtěl bych vám pouze vysvětliti, o čem jsem celý dnešek mlčel.

To nemohla odmítnout. Nahoru raději vůbec nešla, odložila plášť, ošetřila orchidej a vstoupila teprve potřetí do hájemství kocoura a kostry. Cizinec, který byl už desátou hodinu její manžel, ji usadil do lenošky zády ke své Evě, ale když přinášel z kuchyňky dvě číše a otevřenou láhev, měl kolem krku jako boa z velké šelmy Alibabu. Obvykle číhavé oči byly tentokrát ospale vlídné a brzy se zavřely. Jeho pán víno ochutnal, nalil a připil Krásné paní stále ještě beze slova. Počkal na její reakci, a když kývla, dolil oběma a začal hovořit.

– Myslím, že mi porozumíte, protože jsem povšiml, tedy povšiml si! já nejvíc chybuji, jak už jistě víte, když jsem rozrušen, ve zvratných zájmenech, nuže, povšiml jsem si právě dnes, že i vy umíte mluvit mlčky, poprvé jsem vám hned ráno tam nad městem vyprávěl beze slov, jak mi při pohledu z hradu vašich králů tlačí na srdce pomýšlení, že Kurdové asi nikdy nespátří svou metropol, natož takovou, jakou jste si zbudovali vy, která vydává už na pohled úchvativé svědectví o síle a umu všech svých generací...

cizinec vypil doušek a pokračoval,

– ... když jsem pak díval na osudovou bitvu Čechů s Čechy, kteří však stali, kteří se! však stejně stali, čím jsou dnes, hrdým národem s dějinami i s budoucnem, žaloval jsem vám v duchu na nekončící bratrovraždivé války Kurdů proti Kurdům nucených zabíjeti navzájem v uniformách Íránců, Iráčanů, Syřanů i Turků, a pomýšlel, že my by museli budovat nejmíň čtyři památníky v každém pokolení, jenomže nemáme ani kde...

cizinec svlažil rty a pokračoval,

– ... když jsme procházeli ten nádherný hřbitov, kde jsem všiml, že mluvíte myšlenkami jako já, když jste tam pod pomníkem umírávého

ptáka dotkla půdy tak něžně, jako by někoho drahého pod ní, křičel jsem smutkem, že u vás každý mrtvý má vyznačené místo, kde důstojně rozpadne v prach, a viděl zas ten kráter jen spěšně zaházený zemí, která houpala jako bažina, jak v ní do sebe prolínalo pět tisíc těl a mezi nimi i moje matka, moje žena, můj bratr, mé sestry, naše děti i naši vnuky, a věděl, že na to místo začnou teď navážeti kámen, aby je už nikdo nikdy nevyhrabal, a až přestane propadati, postaví na těch tělech další vesnici, kterou vybijí zase později...

cizinec upil a pokračoval,

– ... a když jste mi ukázala na ulici místo, kde ještě po půl století slavíte vaše vojáky za to, že zabili hlavního okupanta, řval jsem ve vnitru závistí, že není v exilu kurdská vláda, aby mi také dala zbraň a shodila mě do Bagdadu, kde bych mohl, oko za oko, zub za zub! velí korán i bible, zabítí hlavního vraha Kurdů, který smí mít velvyslance ve všech svobodných zemích světa, a proto mně také u vás zamyká ústa, takže musím mlčeti i o té plynové vraždě, kterou nařídil on...

cizinec se dlouze napil a pokračoval,

– ale nejhlasitěji jsem nemluvil v té restauraci, kde jste propadla do sebe vy a vzpomněla na cosi špatného a já, abych nerušil, díval tedy na to divadlo se zlatou korunkou, ale vnímal jen vás, protože obdivoval, že jste pro mě, jak říká se u vás, přeskočila svůj stín, a tak jsem vám za to zpíval kurdské svatební písně a má rodina vystoupila z bažiny a tančila kolem vás a každý z nich vám políbil ruku, od pravnučky až po mou ženu.

Cizinec postavil prázdnou číši, stáhl si Jaromírův snubní prsten a položil jej na stůl před Krásnou paní.

– Chvíli ho raději noste, řekla vstávajíc, když se vzpamatovala z výkladu jeho mlčení, – ať je o to důvěryhodnější vaše žádost o naše občanství...

Jak naložit s příběhem, který ani po třiceti sedmi pokračováních nenaznačil autoru, natož pak čtenáři, míří-li k happy endu, či ke katastrofě? Prozatím se zdá mít nakročeno tam i onam. Vše, co se mělo dosud stát, se stalo, ale nit pravého děje jako by se z bource teprve začínala soukat. Nemá-li být utkán jedním z počítačů, které fabrikují televizní seriály podle průměrného vkusu diváků, má-li se stát věrohodným kolbištěm dvou lidských osudů, nezbude než dál trpělivě pátrat v nitru Krásné paní, odezírat cizinci ze rtů a přát oběma, aby jim hvězdy byly příznivy.

Den po svatbě byl pátek. Ženich dostal od bývalého soka původně dvoudenní volno a nevěstě to oznámil už ve středu; protože se nedočkal komentáře, šel dnes normálně do práce. Krásná paní to uvítala jako ohleduplnost, jaké se jí dostalo i od dr. Mádra a ing. Brzobohatého, kteří si odpustili gratulace či dokonce kytice. Svatba toho druhu sotva mohla mít na programu líbánky! Za odměnu chtěla cizinci připravit dobrou večeři, a protože se stále nestačila zeptat, jak to mají muslimové s pátky, rozhodla se koupit rybu.

Cestou do centra znovu odolala myšlence navštívit hřbitov. Necítila sice, že by se musela za něco omlouvat, ale ani chlubit se neměla čím. Ostatně náhle se jí zprotivilo neustálé zpovídání, proč co dělá a jak to hodnotí; tatínek jí stejně nikdy neporadil, a Jaromír jí nebude ještě i na hřbitově kádrovat!

Vzpomněla si, že podobně jí narostl hřebínek, když se vdala doopravdy, jako by ten čtvrt hodinový akt přetl mnohaletou, až chorobnou závislost na otci, kterého přitom opravdu milovala, protože obětoval soukromý život, aby jí nahradil matku. Tehdy na dlouhou řadu měsíců ochotně vyměnila jeho názory na svět za Jaromírovy, a přesto se cítila být naprosto nezávislá. Tentokrát jako by se naráz

vymanila z podivného pouta, které ji nutilo rozlišovat mezi hodným a zlým Jaromírem, takže nebyla schopna zbavit se toho jediného, který se vlastním zaviněním tak strašně zkazil.

Jako by právě tuhle svatbu-nesvatbu potřebovala, aby udělala tlustou čáru pod něčím, co ji kdysi nejen těžce poškodilo, ale ještě na ní ulpělo tak, že se časem začala cítit spoluvinná. Jak jinak si teď mohla vysvětlit, proč zůstala v nejlepších ženských letech sama, ačkoliv se jí nikdy nepřestali dvořit muži, kterých si upřímně vážila? Jestliže jí Jaromírova zrada dala sílu opustit ho, jeho smrt ji naopak zbavila sebevědomí, vůle, a tím i síly, kterou by byla potřebovala k novému začátku. Teď jako by se všechno vrátilo.

Když se vrátila z nákupu a chystala večeři, obnovila i důvěrný vztah s miláčkem Valtrem, kterého v posledním čase, přiznala si, citově zanedbávala, proč vlastně? divila se, když ten cit nepotřebovala pro nikoho jiného. Neměla na něho myšlenky! vysvětlila si, chystaný krok do manželství z rozumu ji zaměstnal víc, nežli si uvědomovala. Seděl jí pak na rameni i při večeři, nerušil sice, ale k cizinci nepřiletěl, jako by se mě nemohl nabažít! pomyslela dojatě, ale hned se zarazila, nebo jako by měl o mě strach?

Večer proběhl normálně, cizinec jí vyprávěl podrobně o stavbě a vyptával se na česká přísloví, kterým nerozuměl, třeba Komu se nelení, tomu se zelení, nebo Kovářova kobyla chodí bosa či, omluvil se za neslušné slovo, Z hovna bič neupleteš! jak říkával inženýr Metr nad plány architekta. Valtr jí na rameni usnul a ona se v deset omluvila, že půjde také spát. Aby překlenula první a nejspíš trapný společný víkend, oznámila, že příští dva dny zůstane nahoře, aby vyřídila poštovní a jiné resty, ale pro něho že naplnila lednici k volnému použití. Nebylo to poprvé, co o sobotách a nedělích nescházela dolů, proto věřila, že ho neurazí, ale poučí, aby i dál žili každý svůj život.

- A zvykněte si, že jste tu doma! popřála mu potom na dobrou noc.

Po ty dva dny si nepustila rozhlas ani nepřehrála žádnou z otcových a svých oblíbených desek, protože stále přisлуouchávala, jestli odejde z domu. A když za celý čas slyšela jen několikrát dveře kuchyně a jeho bytu, musela si přiznat, že ji to potěšilo. I když s ní byl ženat jen naoko, měl tolik ohledu, že si hned nevyrazil na frej.

Skoro stejně proběhl příští týden i víkend. Novinkou bylo, že se jí v pátek při večeři zeptal, zda by ho v neděli k večeru nevyzkoušela z kostí. Je už rozhodnut, řekl jí, přihlásit se v Praze ke zkouškám na medicínu, ale nechtěl by tam být za kašpara a udělat bezmeznou ostudu všem Kurdům. Namítla, že o kostech nemá nejmenší tušení, ale poprosil ji, když donesla Valtra nahoru k sobě, a dal jí do ruky knihu, kterou zahlédla v nemocnici. Ukazovala na kostru jeho pravítkem jako paní učitelka a srovnáváním musela potvrzovat, že se její žák pilně učil. Alibaba se nehnul z nejvyšší lóže.

Má smysl líčit další skoro stejný týden a víkend, aby se autor trapně opakoval a čtenář nudil? Je mravné nafukovat útlý příběh podružnými epizodami, připravit les, dárce papíru, o jeden strom navíc a ještě zbytečně zvýšit cenu knihy? Toho bohdá nebude! Licentia poetica se říká svobodě básníků porušit při vyprávění jakýkoli zvolený řád ve prospěch účinnějšího. Opusťme tedy nekončící expozici a hledejme konečně prudkou kolizi!

Jednoho letního podvečera, který následoval po podobných předchozích a předcházel podobným příštím, vystoupila Krásná paní z městského autobusu, opětovala pozdravy starých Vietnamců, mladých Turků, Bosňáka a dokonce i několika Ne-Při-Způsobivých, které to laskavou domluvou naučil cizinec poté, co se stala jeho ženou, vstoupila do domu a hodlala vložit nákup do lednice, než sem přinese Valtra. Vzhledla a strnula. Na odsávači ležel divně naježený Alibaba a rentgenoval ji očima. Pak prskl a skočil na ni.

A byl tu zas, ten ďábel proměněný v kocoura, tentýž, který na ni skočil do kočárku pod kaštiny u Malešíků a kdyby nebylo maminky, byl by ji odvlékl do pekla, jak ještě dlouho věřila, a i když se tomu později smála, celý život se kočkám raději vyhýbala a nikdy by žádnou nepustila přes svůj práh, nebýt toho nešťastného pádu ze schodů, jenž měl už tolik následků!

Když si tuhle hroznou scénu později zkusila promítnout v klidu, musela uznat, že trvala jen pár vteřin. Jí se zdála být nekonečná, protože se do nich vešla spousta pohybů a ještě víc pocitů. Nejdřív se pokusila smést zvíře, jež se jí zezadu drželo packami za krk, divokými pohyby těla, ale když váha na zádech nepolevila, hmátla do bývalého sádelníku po mamince, v němž odnepaměti stály vařečky, kvedlačky a jiné kuchyňské náčiní, a vytáhla naslepo první, co jí přišlo do dlaně. Byla to masivní naběračka, jíž přes hlavu zkusila shodit útočníka ze zad. Na vteřinu uspěla za cenu, že při pádu s sebou smetl i sádelník.

Hliněné střepy se ještě nestačily rozstříknout, když ji kocour napadl tentokrát zepředu. Stačila si zakrýt levačkou oči a pravičkou znovu útok odrazit, zřejmě ho zasáhla, protože zaječel a vyběhl z kuchyně, nezabočil však do sousedního bytu, ale velkými skoky se hnál po schodech k salonu. Krásná paní se zděsila, v tu chvíli si nebyla jista, jestli před odchodem zavřela nahoře dveře. Valtr!! Hnala se za šelmou do schodů a bez dechu ji dostihla, když vyskakovala po klice, kdyby se na ni zavěsila, určitě by si otevřela! Opět se trefila sběračkou, kocour zas hlasitě vrískl, a jak se dal v panice na prudký ústup do přízemí, málem ji srazil.

Chvějícími se prsty pootevřela dveře salonu, vytáhla ze zámku klíč a zamkla zvenčí, kdyby ten zloduch pokus opakoval. Pak seběhla

dolů, div že přitom znovu nespada sama. V kuchyni ani na chodbě zvíře nespatri, zato jí pootevřené dveře cizincova pokoje napověděly, že odtamtud muselo přijít a tam i zmizelo. Přibouchla je, ale do kuchyně ji už nohy neunesly. Sedla si na druhý schod a roztrásla se jako v zimnici. Nebyla schopna se přestat chvět, natož vstát. Tak ji, stále ještě s naběračkou v ruce, našel cizinec.

Ani při své momentální nesoudnosti nemohla nevnímat, že i on je vyděšen a zmaten, jak ho ještě neviděla. Zprvu se při spatření spouště v kuchyni domníval, že ji přepadl někdo z Ne-Při-Způsobivých, když se snad nechala oklamat a otevřela, chtěl ihned běžet do otcových bývalých domů na konci ulice, aby vyšetřil a na místě spravedlivě potrestal i bez policie. Když mu konečně byla schopna vysvětlit, že útočníkem byl jeho Alibaba, trásl se ruce i jemu.

– To není... zarazil se včas, než ji ke všemu obvinil ze lži, – to je na mého ducha poprvé, co někoho napadl, vůbec tomu nerozumím...

– Asi se mi chtěl pomstít, vyslovila opožděně svou dávnou předtuchu.

– Za co, proboha? Nic jste mu přece nikdy neudělala!

– Ale pochopil, že ho nemám ráda. Poznal, že jsem to já, kdo nedovolí, aby se tu svobodně procházel po domě!

– Já ale nechápu... nechápu vůbec, jak on mohl vydat z pokoje...

– To já chápu dobře. Viděla jsem ho, jak skáče na kliku dveří salonu, stačilo málo a otevřel by si je pouze svou tíhou, jako to zřejmě udělal u vás.

– Štěstí, že mu to nepovedlo, řekl cizinec, – ale musíte je zamykat.

Okamžik měla dojem, že se přeslechla, a když jí vzápětí došlo, že to skutečně vyslovil, nebyla schopna se ovládnout.

– Zamykejte si vy ty vaše, vykřikla, co měla na srdci, – já jsem tu doma!

Ihned věděla, že silně přestřelila, a on jí to hned potvrdil.

– Omlouvejte mě, paní Růženo, vršil chybu na chybu jako pokaždé, když byl rozrušen, – ale docela nedlouho jste řekla mně, že já

totéž. Proto já dávno nezamykal, aby viděla jste, jak tu cítím já doma. Teď začnu na jistotu zamykat, ale klíč budu položit na práh, kdyby něco stalo a vy nebo někdo chtěli tam.

Mělo to samozřejmě až dojemnou logiku a ona pocítila, že musí svou přehnanou tvrdost zamluvit, aby se nemusela přímo omlouvat.

– Můj bože, tolik se zas nestalo, řekla tedy vstřícně, – a zvíře má taky svoje pocity, třeba ho vyvedlo z míry už to, že si nečekaně ty dveře otevřel a najednou nevěděl, co dál!

Postřehla, jak velmi je jí vděčný za obrat v rozhovoru, a chtěla tu neblahou epizodu vymazat úplně. Vstala a zamířila do kuchyně.

– Pojd'te, Kemale, mám něco pro první pomoc i tady dole v kredenci, zapíjem to leknutí štampříčkou a dáme si napříště lepší pozor oba.

– Ano, s radostí, řekl, ale působil stále ještě vyplašeně.

Postřehla pohled, který vrhal na dveře spodního bytu, a vyzvala ho sama.

– Jděte se podívat, jestli je v pořádku, bojím se, že jsem ho trochu klepla, sice jen sběračkou, ale trochu bolet to muselo.

Poslechl okamžitě a ona mezitím zavřela konečně lednici, sebrala z podlahy kuchyňské náčiní z rozbitého sádelníku, zastrčila je kus po kuse do dávno nepoužívaného hmoždíře a hbitě zametla střepy do smetí, aby tu už nic nepřipomínalo nešťastný incident. Vrátil se po chvíli a snažil se jej také zlehčit.

– Alibaba velice omlouvá! Když ve hře otevřely dveře a zabloudil do kuchyně, kde nikdy nebyl, strašně polekal a ztratil hlavu. Těch pár štuchanců zasloužil a slibuje, že už nikdy toto nestane!

Nebyla teď v náladě, aby mu doplnila houfně poztráčená zvrtná zájmena.

– Tak se na to napijme, navrhl smířlivě, – a pusťme to z hlavy.

– Raději to v ní podržme, řekl, – aby neopakovalo! A vás, paní Růženo, bych rád zítra vyvedl na večeři za všechny, kterými vy pohostila nás.

Na hřbitov opět nešla a potěšilo ji, že už ani neměla špatné svědomí. Byla cizinci za to osvobození od závislosti na mrtvých tak vděčná, že střetnutí s jeho kocourem rychle vytěsnila z paměti; jak jeho pána poznala, opakování nepřipustí. Neptala se ho, kam ji chce pozvat, ale počítala, že jen přejdou ulici do Istanbulu, dříve U Malešíka. Cizinec se vrátil v pátek jako vždy dřív než obvykle, ale pak neobvykle dlouho slyšela téct vodu. Ani to ji netrklo, takže když se objevil v obleku, který měl na svatbě, byla zaskočena. Ale protože venku už troubilo taxi, jež objednal z práce, nechtěla zdržovat převlékáním.

Litovala pak tím víc, když zastavili před Grandhotelem. Už dávno pro ni nezářil dětskou vzpomínkou z první republiky, kdy rodičům uvěřila, že vánoční strom se všemi barevnými světly, zlatými koulemi a stříbrnými řetězy opravdu roste ve vstupní hale, ale také nepáchl plísni a naftalínem jako v polovině osmdesátých let, kdy musel být uzavřen kvůli nezbytné asanaci. I ta se po restitucích konala natřikrát, jak spolu válčili vnuci bývalých majitelů, než se našel současný, který si přál zůstat utajen, ale budově téměř vrátil někdejší lesk. Šeptalo se, že je to Rus, který byl v srpnu 1968 v M. jakožto čerstvě narukovavší okupant, a stal se pak doma za Jelcinovy privatizace petrodolarovým milionářem.

Byla tu pak několikrát na večeři s JUDrem Mádrem juniorem, když se o ni, ačkoli už dávno ženatý, vážně ucházel podruhé, věděla proto, že podnik sice ne kvalitou obsluhy a nabídky, ale přinejmenším cenově drží krok s podobnými etablimenty v hlavním městě. Teď se rozmyslela, nemá-li svého nezkušeného hostitele varovat, že si tu pustí žilou mnohem víc, než tuší, ale pak se rozhodla nebránit mu v projevu mužské pýchy a jednat až podle situace. Bude-li nejhůř, může mu přece ještě vždycky nabídnout výpomoc svou kreditní kartou!

Dávno si zvykla, že už ji v M. většina lidí nezná, a bylo jí to dokonce příjemné. Aura Krásné paní ji stále víc vadila, když přibývajících léta pro ni samotnou zpochybňovala lichotivou přezdívkou z mládí. I od její poslední návštěvy se tu vyměnil personál a ona byla překvapena, jak uctivě se ofrakovaný vrchní choval k cizinci. Pomohly ovšem Jaromírovy dobře šité šaty, ale musela uznat, že hlavní roli hrály jeho vzhled a chování, vypadal daleko spíš jako konzervativní diplomat či úspěšný obchodník z emirátů, anebo exotický profesor bohemistiky, vůbec ne jako obyčejný polír. Ten dojem kupodivu oslabovala čeština, která se k prvním dvěma typům nehodila, a zakrátko i neznalost parketu, který si pro svůj kulinářský tanec vybral. Ještě než jim donesli jídelní lístky vázané v kůži a na křídovém papíře, neodpustila si výtku.

– Kdybyste mi byl řekl, že chcete dneska prohýřit měsíční plat, byla bych si na to pořídila odpovídající róbu. Ostatně to jsem bohužel prošvihla, jak se u nás říká, už při naší svatbě.

– Tomu já nedivím, zkusil ji utěšit, – pro mne byla víc důležitější než pro vás. Vy jste vdávala jen na oči, jak u vás říká se, abyste mi pomohla.

– Tak jsem to vůbec nemyslela, zarazila se, ale naštěstí svou omluvu už nemusela dál rozvádět.

Znovu se dostavil vznešený vrchní a oslovil je stále ještě s respektem.

– Mohu panstvu posloužit nějakým aperitivem?

– Ne ne! ohradil se cizinec, – my si dneska dáme místo něj šampaňské!

– Dvě číše? nedal se muž ve fraku tou neznalostí vyvést z míry.

– Ne ne! opakoval cizinec, – přineste nám rovnou celou láhev!

– K službám. A jaké by to asi tak mělo být, pane?

– No samozřejmě to nejlepší, jaké tady máte.

– K službám, opakoval i vrchní a ujistil se, – takže ročníkové?

Krásná paní pochopila, že cizince prohlédl a směřuje ho k nejdražšímu šampaňskému v nabídce, a rozhodla se nesmyslnému

výdaji zabránit. Rychle našla příslušnou stránku v menu a obrátila se na oba muže s milým úsměvem.

- Kdybych si mohla přát já, zvolila bych své oblíbené Pommery!
- K službám, řekl vrchní potřetí, ale už s lehkým despektem,

a odkráčel.

Cizinec její hru prohlédl a neskryval, že se dotkla jeho cti.

- Ono je asi nejmíc laciné, že? Ale já jsem nepřišel na vás šetřiti.

- Kemale, nechtěla jsem se vás dotknout, ale to druhé je pouze drahé, chuťově je od prvního rozezná jen absolutní znalec, věřte mi! A pokud jde o mé vdavky naoko, jak říkáme správně my, protože na oči si jen můžeme nebo nesmíme chodit, když se máme či nemáme rádi, nebudte zbytečně skromný! Vy přece zas velice pomáháte mně. Říkejme tomu raději svatba z rozumu, ano?

- A jak to vlastně bude, až dostanu povolení k pobytu? zeptal se.

- Pak za vás Julius okamžitě požádá o udělení našeho občanství.

- Já jsem měl na mysli, jak to potom bude s námi dvěma...

Docela ji ohromilo, že jí dal otázku, kterou si logicky měla dávno položit sama. Ted' na ni neměla odpověď, takže byla opět vděčná za krátkou pauzu, kterou jí poskytl návrat vrchního s pikolíkem přinášejícím nádobu s ledem. Když jim nalil, mohla už spojit vyhýbavou odpověď s upřímným přípitkem.

- Dokud se oba dva potřebujeme, nelamte si tím hlavu, život nám nejlíp řekne sám. Ted' vám děkuji, že jste naši svatbu povýšil z úrovně sektu na úroveň šampaňského. Moc si toho vážím a na to i připjím.

- A nemohli bychom se potřebovat víc?

Ted' ji zaskočil tak, že nedonesla číši ke rtům. On ji ještě ani nepozvedl.

- Jak víc...?

- Tak. Jako žena a muž. Oba jsme vdovci. A oba sami.

- A oba po sezóně! řekla tvrdě, - já jako žena rozhodně spíš než vy!

- Ale pořád krásná, připil jí konečně, - a celá plná životem!

Dalším trapnostem se Krásné paní podařilo nenápadně zabránit, takže personál Grandhotelu začal cizince nejspíš považovat za emigranta, který kdesi narazil na zlatou žílu, a v očekávání odpovídajícího tuzéru se snažil projevovat mu příslušnou úctu. Vrchní měl zřejmě zkušenost, že k nejšetrnějším hostům patří právě milionáři, takže už nehnul brvou, když Krásná paní zamítla k šampaňskému černý kaviár Malosol a zvolila mnohem lacinější červenou ketu. Pak jim dokonce úslužně přeložil názvy pokrmů, jimž nerozuměli ani v češtině, takže pod Tabatěrkou admirála Nelsona a Mozartovým činelem rádi objevili a objednali standardní anglický biftek a vídeňský řízek. Když i someliér pochopil, že se dáma ve vínu vyzná, nenamáhal se udat Barona Rothschilda či Markýze de Pontiac, nevnucoval ani těžké archivy z Kroměříže a poradil jim velmi pitelnou Ludmilu z nedalekých mělnických vinic Lobkowitzů.

Postarala se také, že se k ožehavému tématu nevrátili, když ho požádala, aby jí konečně pověděl něco víc o tom, kde a jak se zlomil osud syna dvojice lékařů, který chtěl být prvním kurdským chirurgem v Iráku a stal se prvním kurdským polírem v Čechách. Že teď nebyl pod tlakem, líčil soustředěně, volně a skoro bez chyb příběh v leccems podobný těm, jaké znala i ze své dvakrát okupované vlasti, kde však měly nesrovnatelně mírnější průběh. Cizincův se klikatil mezi šibenicemi a hromadnými hroby až k tomu největšímu, který se proměnil v bažinu těl jeho rodiny. O tom už ale znovu nemluvil a žádal ji za prominutí, že vůbec přistoupil na její přání a kazí tak dobrou večeři.

Pravda je, že nevnímala, co jí, protože mu visela na rtech a vyprávění ji vtahovalo do sebe jako jiný druh močálu, ale proti jeho omluvě se ohradila, teď teprve ví, řekla mu dojatě, jak dobře učinila,

když se rozhodla tak krajním prostředkem zabránit jeho vyhoštění do krajů, kde ho čekalo buď potupné poddanství, nebo násilná smrt. Pak pronesla větu, kterou náhle nedovedla smlčet.

– Byla bych opravdu velice ráda, milý Kemale, kdybyste se přestal považovat za mého podnájemníka!

Zcela proti svým zvyklostem nepohrdla ani dezertem, a přestože vypila šampaňské i víno téměř sama, dokonce poprosila o digestiv, což ihned zjednodušeně přeložila jako koňak. Potěšilo ji, že se jim už nepokusili vmluvit z vozíku třicet let starý Armagnac a nabídli jí rovnou běžné Hennessy. Hostitel zakončil už jen oranžádou a vychovaně si nedal nahlédnout do účtu, ale mimořádně vřelý dík vrchního svědčil o tom, že snad i překonal jeho očekávání.

Štědré spropitné dostal znovu také taxikář, a cizinec ji už v domě poprosil, zda by nevypila ještě sklenku jeho araku, na usmířenou s Alibabou. To mu těžko mohla odříct, ale opět se posadila zády ke kostlivci, jak se to vlastně říká v ženském rodu, pomyslela, kostlivka? a vzápětí znejistěla, když si všimla, že kocour leží v nejspodnější lóži těsně nad její hlavou. Okamžitě se překulil na záda, jako by jí obnaženým břichem demonstroval svou mírumilovnost, až příliš nápadně! zazdalo se jí, nehraje on komedii i se svým pánem, aby zamaskoval, jak moc ji nenávidí? Špatný pocit způsobil, že se brzy rozloučila, a sklínku, kterou jí čerstvě nalil, odkázala už jemu.

Absolvovala obvyklý rituál s probuzeným Valtrem, který si i o půlnoci žádal její prohlášení, že je krrrásný, drrrrahý i krrrál, a než ho přikryla na noc, sedla si ke kleci, aby mu svěřila svůj dnešní problém.

– Že rozhazuje jako blázen, je jeho věc, nemá komu peníze posílat a já nevěřím, že už počítá s našimi, jak si určitě myslí Julius a možná i ty, ne?

Valtr si zobákem pečlivě probíral peří, jako by se ho její obavy netýkaly.

– Ale jak to myslel, jestli se nemůžem potřebovat víc než doted'?

Valtr ji v tom i nadále nechal. S připraveným přehozem mu to vyčetla.

– Poslal ho sem Jaromír, ale tys to hned schválil, když sis mu sedl na rameno, tak se teď netvař, že v tom nejedeš, a zvykni si, že pořád nejsem tak stará, aby mě zajímal užvaněný pták víc než pořádný muž!

Nato ho přikryla a prošla ložnicí do koupelny, kde se pokoušela nemyslet na nic než na toaletu, což se jí nedařilo. Jako v noci po svatbě i teď se v její představě houpala ta strašlivá lidská bažina... Vzala si půl spacího prášku a vzpomněla, že první půlku po dlouhých měsících spolkla, když dočetla nabídky sedmi cizincových nevěst a rozhodla se být ta pravá. Z polospánku ji zburcovalo tukaní. Na které dveře? ospale hádala ve tmě, z ložnice vedly jedny do koupelny, druhé do salonu a třetí na chodbu. Nové klepání zaznělo od nich.

Rozsvítila čtecí lampu na nočním stolku. Vnímala pouze noční ticho.

– Je tam někdo? zeptala se stále beze strachu, jistá, že se jí to jen zdálo.

– Já, ozvalo se konečně k jejímu překvapení, – já Kemal...

Teď už se znepokojeně posadila a mechanicky si upravovala vlasy.

– Co je, Kemale? Stalo se něco?

Pak se současně ozvala i pohnula klika jednou, dvakrát, třikrát.

– Máte zamčeno! naléhal Kemalův hlas tlumený dveřmi.

– Ano, potvrdila, ale už vstávala, – říkal jste, ať zamykám, potřebujete něco?

– Ano, řekl i on, – musím s vámi v tom okamžiku mluvit!

Oblékala si župan a lehce omámená alkoholem i práškem se jenom divila.

– Mluvili jsme spolu celý večer...

– Velice prosím, hovořil naléhavě, – otevřete mi, je to velmi moc důležité!

- Ano, hned... zavrhla potřebu jít se podívat do zrcadla a otočila klíčem.

Otvírat dveře už nemusela, vtlačil je do ložnice nahý chlap, který ji včas zachytil v pádu, mocně sevřel do náruče a začal líbat divoce, jak to nezažila, přitom ji, ochromenou a oněmělou, lehce vyzdvihl, nesl na postel a vyrážel přitom skoro stejně jako její miláček.

- Růžo, Růžo, Růžo, Růžo, Růžo!!

Krásná paní měla po letech těžce erotický sen. Pak se probudila a poznala, že se jí nezdál. Na posteli pořízené po válce, kde do své smrti spával otec a další roky jen ona sama, když se sem přestěhovala ze salonu, kam uprchla zdola Jaromírovi, ležel nahý muž, který se ani nepřikryl. Byl jí teď cizí původem, tím činem i svou nestoudnou nahotou.

Roletami prolínalo časně ráno a ona byla zděšená i zmatená. Svítalo už, když ji přemáhal spánek, takže neměla pochybnost, že se s cizincem milovala řadu hodin. Přesto si byla jista, že ne dobrovolně. Cítila k spícímu tak strašný odpor, že aktivní spoluúčast vylučovala. Musel ji nejdřív zbavit vůle, tou sklenkou araku? anebo drogou? možná obojím současně? že vůbec nekřičela o pomoc, že se úporně nebránila a teď nenalézala na těle jedinou modřinu... Spěšně a hlavně tiše, aby se nevzbudil a nepřepadl ji znovu, si oblékla své noční roucho, pohozené u postele stejně jako její hedvábný župan.

Má strhnout roletu, rozrazit okno a vykřičet násilí do náměstíčka alespoň teď, když se jí vrátila schopnost jednat? Má zburcovat jeho, aby si spakoval kocoura i s kostlivicí a vypadl? Má seběhnout k dolnímu telefonu a volat policii? Má probudit Julia, aby ihned zařídil rozvod a samozřejmě stáhl i žádost o prodloužení pobytu, nebo Janka, aby ho na hodinu vyrazil z práce, anebo oba dva? Neměla nejmenší tušení!

Bezpečně věděla jen, že nemůže zůstat s tím trojnásob cizím mužem ani minutu ve čtyřech stěnách. Až v přízemí jí přišlo absurdní, že se vykradla z vlastní ložnice po špičkách a snažila sejít po dřevěných schodech, aby nezavrzly; začala být sama sobě odporná ve své neustávající bezmoci. Neměla sílu uvařit si kávu, nebyla schopná se

ani v kuchyni zamknout, při otevřených dveřích do chodby seděla u jídelního stolu a hleděla tupě oknem na věž kostela, po níž se nebyvalou rychlostí posouval stín slunečních hodin, dokud jí na rameno nedolehla mužská ruka.

– Dobrého jitra přeji, Růženo, ozval se cizincův hlas, – jak ti je?

Ochrnutí rázem pominulo. Vstala a bojovně se otočila proti němu. Měl kolem ramen i beder její osušku z koupelny a to ji rozpálilo ještě víc.

– Vy opravdu nemáte dost fantazie, abyste si to uměl představit?

– My budeme dál vykati...? zdál se být naprosto upřímně překvapen.

– A co jste si myslel? utrhla se na něho, – že vám za to ještě poděkuju??

– Proč byste děkovala... ale myslel jsem, že nám oběma to líbilo...

Kdyby tu naivitu hrál, napadlo ji, byl by jen mimořádně vyčuráný samec, jakého slušná žena vyrazí ze dveří a rychle zapomene jako trapný omyl. Jestli je ale přesvědčen, že se jí mohlo líbit brutální přepadení ve vlastní posteli, je povinna přispět k tomu, aby byl co nejrychleji odsunut k divochům, od nichž se sem vetřel. Jeho včerejší vyprávění, které ji tak dojalo, znělo náhle jako účelová bajka pro oklamání evropských prostáček, k jakým se teď řadila sama. Rozhodla se podat mu to po lopatě.

– Pane Éceláne, vám pořád nedochází, že jste mě normálně znásilnil??

– Zná-sil-nil?? slabikoval ten znalec českého jazyka, jako by to slovo právě objevil a vůbec nechápal jeho význam, – ale jak jsem tě... jak jsem vás! opravil se až překotně, podoben ztrémovanému žáku, – jak jsem vás mohl znásilnit, když jsme přece spolu oddaní...?

– Pane Éceláne! opakovala to jméno, aby získala čas soustředit myšlenky a ze zoufalství už skoro křičela, – u nás, a nejen u nás, v celé Evropě, ano, po celém civilizovaném světě není žena ani po

svatbě majetkem svého muže! Evropská žena, abyste rozuměl líp, není prostě velbloud! Ke všemu, úplně všemu, co se po ní chce, musí pokaždé říct Ano. A my jsme navíc uzavřeli manželství formální, kde toto pravidlo platí dvojnásob.

– Jestli dovolíte, řekl zkroušeně, ale důstojně, – dovolím vám připomenout, že jste mě včera večer přímo požádala, abych už nepovažoval sebe podnájemníkem. A v noci... v celé noci já nezaslechl žádné vaše Ne...

– Pane Éceláne... slyšela se, jak na něho zlostí přímo syčí, ale má to jistě lepší, pěníla se jí duše, než kdybych mu drápala oči! – když se teď seberu a oznámím vaše noční jednání policii, podá na vás zdejší prokurátor obratem trestní oznámení a budete mít veliké štěstí, jestli vysloví souhlas, abyste byl souzen na svobodě, a ne ve vazbě!

Hleděl na ni, jako by ji viděl poprvé. A ona už nevěděla co dodat, ale především ani teď ne, co má vlastně udělat. Propásla tak vhodný okamžik, kdy mohla hrdě odejít z kuchyně, rychle se převléknout a odejít do města, aby splnila svou hrozbu. Pak přes jeho rameno spatřila vedle vaříčů sadu kuchyňských nožů trčících z bývalého sádelníku a lekla se. Co když, až mu ukážu záda, jeden vytáhne a zabije mě? Bude mít do pondělka náskok, aby se ztratil, a mě tu najdou teprve, až budou hledat jeho! Stála dál jako přimražená a poskytla mu tím příležitost, aby se znovu ozval.

– Paní Růženo, já... jsem otřesen a... nevím, jak se omluviti... ale vy mýlíte, když myslíte, že k vám do domu vetřeli násilníci... také Alibaba, já jsem o tom jistý! vás nenapadl, on byl dlouho sám, a když náhle otevřel ty dveře a viděl vás, chtěl sobě hráti, jako když přijdu já, skočí mi pokaždé na záda a drží kolem krku, zažila jste u mne sama, a teprve pak polekal a nevěděl, co činí, a já... paní Růženo, jsem už dlouho pociťoval, že vám... že vám líbím jako vy mně, a že... teď mi opravdu chybí slova...

Pak ten mohutný chlap zahalený do osušky jako římský senátor do tógy před ní opět poklekl, uchopil obě její ruce, a než stačila ucuknout, políbil je.

– Já prosím za odpuštění pro něho i pro sebe... přísahám při Allahu, že už nikdy to nestane, ani když vy neřeknete Ne!

Uvěřila, že klečící muž, který se jí omlouvá za sebe i za své zvíře, jí nůž do zad nevráží, a odešla už bez dalšího slova nahoru, aby konečně v klidu uvážila, co teď a co potom. Dlouhé čekání, než přišel dolů, ale i jeho pokus o vysvětlení, které se jí jevilo být stejně nepřijatelné jako poctivé, vše dohromady způsobilo, že se v ní přestala vařit krev. Dospěla, jistě i vlivem únavy, která plíživě vystřídala rozčilení, k názoru, že nešlo o surový trestný čin, ale o doprovodný jev srážky dvou kultur, jak neustále slyšela omílat média, až tomu úplně přestala věnovat pozornost.

Což nic neměnilo na skutečnosti, že si cizinec bez dovolení přivlastnil její tělo a nakládal s ním dlouhou dobu, jak se mu zachtělo. Co vše se konkrétně stalo od okamžiku, kdy ji málem porazilo křídlo prudce otevřených dveří, do chvíle, kdy její vědomí milosrdně otupil kratičký spánek, nadále vytěšňovala, jako by se to tím mohlo odestát. Po zralé úvaze proto nevolala ani JUDra Mádra, ani inženýra Brzobohatého, a tím méně policii. Ale přitom v žádném případě nehodlala dopustit, aby se to cizinec znovu pokusil odčinit další udobřovací večeří, jako v případě útoku svého kocoura... zarazila se, a byl to skutečně útok? neviděla při první návštěvě u něho, že mu Alibaba vyskočil na krk a nosil se na něm jako chlupatý baťoh? Ostatně nechová se podobně miláček Valtr, když si z ní dělá výtah?

Zvíře nemá rozum, ale člověk jej mít musí! A ona nemohla nezajmout jednoznačné stanovisko, pokud nechtěla, aby to nedorozumění, jak je teď byla ochotna chápat, přerostlo v normu. S Juliem a Jankem se rozhodně nemínila radit, má vykládat dvěma neúspěšným milovníkům a příslušníkům národní elity o bleskovém úspěchu starého pologramotného přivandrovalce? Hanba by ji facovala, trapností by se propadla! Z týchž důvodů nehodlala jít ani

za otcem a Jaromírem, ale když si vzpomněla na hřbitov, vytanul jí i ten, který navštívila po dlouhé době docela nedávno...

Zbytek soboty spojila s nocí a prospala; jen když ji vlna spánku vynesla k hladině vědomí, zaslechla Valtra, kterého nechala poletovat mezi salonem a ložnicí, jak vykřikuje svůj česko-německý repertoár, aby se dočkal odezvy, měla dokonce pocit, že ho, když jí vřískal do ucha, i odmávla rukou jako dotěrnou mouchu.

Myšlenka, s níž k večeru usínala, ji v noci neopustila, pročež poté, co se pomazlila s miláčkem, aby jí tu nechtěnou nevěru i hrubost odpustil, a zásobila ho svátečně balzámínou, zamkla salon a vyrazila. Ve spodním bytě bylo ticho a ona zavrhlá nápad napsat provinilci, že s ním promluví večer. Ať si taky užije nejistoty, v jaké se už dlouhé hodiny zmítala ona! Přišla včas k autobusu do Prahy, kde okamžitě chytla taxi, takže už hodinu před polednem stála zas u hrobu, nad nímž umíral bronzový pták.

Ahoj, maminko! pozdravila, – tak jsem tu zas, protože potřebuju právě tebe, ten mužský, co tu se mnou posledně byl a já si ho vzala po dohodě, že mu to má jen pomoci, aby ho neodsunuli tam, kde mu, snad se tomu dá věřit! zahubili celou rodinu, tak ten mě včera normálně znásilnil, což je strašné samo o sobě, ale ještě strašnější, maminko, že jsem se nechala, celý život jsem věřila, že dostat se násilím do ženské může chlap, až když je skoro mrtvá, jak zuřivě se brání, já, maminko, jsem na sobě nenašla jediný šrám a jedinou modřinku, z čehož plyne, že si se mnou dělal, co chtěl, s mým dovolením, takže vyhnat ho nebo ho udat by bylo stejně brutální, jako co mi včera udělal on, omluvil se, že se mu zdálo, teď dávej pozor, maminko, že se mně líbí jako jemu já, a v tom je, jak řekl Goethe, jádro pudla, teď vím, že se mi líbil, už když zazvonil u našich dveří, cizí dělník, v oblýskaném obleku, v roli prosebníka, a přece, maminko, džentlmen, a ten pocit sílil a pevně se ve mně usadil tu noc po svatbě, kdy mi jedinou větou řekl všechno, o čem přemýšlel celý den, a já uvěřila, že je moudrý i slušný jako Julius a Janek, ale navíc

opravdový chlap, jenomže pak mi vrazí do ložnice jako lancknecht, na něhož v dobytém městě nezbyla panna, a tak zprzní starou abatyši, přijdu si pošpiněná, popleněná a pokořená a vůbec nevím, jak se k němu chovat, maminko!

Původní prostý hřbitůvek vltavských rybářů a vorařů z pražského Podskalí, které tu od dob obrození vytlačovali z hrobů národní velikáni i ti, kdo se jimi chtěli teprve na této adrese stát, byl v nedělním poledni neobvykle prázdný, horký letní den lákal živé do krajin života. Jen včely slyšely s Krásnou paní ten hlas.

- Má milá Růženičko, mně dodnes zůstalo mých třidvacet let a ty budeš zakrátko třikrát tak stará, já měla za život jediného muže a možná bych u toho byla skončila, protože tvůj otec Otomar, můj drahý Otík, byl dobrý manžel, ale kdyby nám byl osud vyměnil karty a naživu jsem zůstala já, asi bych se nerozhodla být sama jako ty, já až teď jako navěky mrtvá vím, co pro mě znamenala ta chvílička života, těch...

Krásná paní místo ní rychle z paměti znásobila dvacet tři krát tři sta šedesát pět,

- ...zhruba osm tisíc tři sta devadesát dnů a nocí, kdybych to tušila dřív, nevynechala bych jediný východ a západ slunce, jediný déšť a jediný sníh, ale také jedině pohazení a políbení, to ti přiznávám, ať od Otíka či někoho cizího. Ty se už víc než těch osm tisíc tři sta devadesát dnů a nocí chováš, jako by Jaromír, který zradil všechny kolem, tebe i sebe, byl faraon a dal tě pohřbít s sebou jako otrokyni, Růženičko, děťátko moje, vždyť já tady říkám jenom, co ty cítíš sama, protože jsi třikrát starší a zkušenější nežli tvá věčně mladá maminka, ty totiž víš, že tě ta noc neponížila, ale naopak, povýšila tě právě na tu, které všichni právem říkávali Krásná paní a která má život pořád před sebou!

Stihla i tůž autobus nazpět a přemýšlela. Ze všech špatných řešení, která se jí od té osudné noci nabízela, jí přišlo mamincino přece jen o něco lepší. Nepřivolávalo nová nešťestí, nezatahovalo do skandálu další osoby či orgány a vlastně jen potvrzovalo status quo... moment! vzbouřila se, daný stav, ve kterém na mě může kdykoli skočit zas? Co to kdysi říkal o úctě? Když si ji žena nedokáže u muže získat, nesmí se divit, že si jí neváží... Ale byl tohle projev neúcty? Ponížil mě opravdu tím živočišným přepadem, jak to cítím já, anebo povýšil, jak to vkládám do úst mamince, když mě po čtvrt století znovu pasoval na ženu??

O nápadníky neměla nouzi nikdy, a byli mezi nimi i muži bohatí a vlivní jako doktor Mádr i pěkní a vtipní jako inženýr Brzobohatý, tak proč jejich naléhavé dvoření odmítala, až je ztratila? A proč se teď nebránila, když si ji bez okolků a bez přede hry přivlastnil člověk, který je navíc bez vlasti a vlastně bez minulosti, protože bez jakýchkoli důkazů, které by dosvědčily, že si ji nevybájl? Není opravdu hodně nezvyklé, když už ne přímo podezřelé, že se exot a stavební dělník naučí česky líp než mnozí domorodci? Není snad silně nenormální, když muž starší než ona hodlá započít šestileté studium lékařské vědy, a není zároveň až příliš prostoduché, když si proto koupí domů lidský skelet? Na čem se asi bude chtít doma učít pitvat??

Jenže všechny ty pochybnosti, třebaže nevyslovené, v ní přece hlodaly, už když mu psala tu nikdy nedoručenou výzvu, aby se od ní odstěhoval. Tak proč proboha pak neučinila ani nejmenší pokus, aby se ubránila, když ji skoro porazil dveřmi a začal líbat? Notabene, jak si už přiznávala, když ani na okamžik nepocítla strach, že by jí mohl ublížit nebo ji snad i zabít, ano, připouštěla teď, kdyby se byla vši silou vzpírala, kdyby divoce uhýbala hlavou a pevně zkřížila nohy,

byl by nejspíš po krátké době povolil sevření, aby neriskoval, že se jí něco stane... dál už nechtěla přemýšlet, aby ani trochu nepootevřela Pandořinu skříňku poměrně dlouhého času, který uběhl potom, než jí i jeho přepadl spánek, onoho času, který hodlala navždy vytěsnit.

V duchu mu psala nové dopisy, ale každý jí připadal hloupý, buď přehnaně útočný, nebo nedůstojně smířlivý. Když vešla do domu, čekal tam dopis na ni. Ležel na prahu spodního bytu vedle klíče, který tam slíbil klást, nadepsán velkým hůlkovým písmem VÁŽENÉ PANÍ RŮŽENĚ ČECHOVÉ. Byl krátký, ale obsažný.

„Velmi velice vážená paní Růženo, chápu, že musíte vše uvážiti, a nechci vám tou dobou choditi na očích. Dovolím si vrátiti večer o osmé, abych zvěděl, zda prominete laskavě můj nevhodný čin. Pokud by nechtěla jste mne viděti, napište laskavě, co se ode mně přejete, abych činil. S vysokou omluvou Váš Kemal.“

A co mu mám psát?? řekla si náhle, klekl si před ní, požádal za odpuštění a slavnostně slíbil, že se to nikdy nebude opakovat. Není tedy moudřejší, když ona se nebude ve svém věku tvářit jako svedená a opuštěná? Když ho jako předtím každý večer od svatby normálně uvítá s večeří a dá mu svým chováním najevo, že jeho „vysokou omluvu“ přijala a on má novou šanci?

Ano! jen to může vyvolat jeho úctu a zmobilizovat jeho čest, aby napříště udržely na uzdě vášně! Krásná paní okamžitě pocítila příjemnou úlevu, která jí potvrdila správnost rozhodnutí. Převlékla se, a když našla v lednici jehněčí naložené v másle, na něž nedošlo ve čtvrtek, zavolala na pomoc svou fantazii a ta jí nabídla úpravu à la španělský ptáček: masem projeví beze slov vstřícnost, úpravou kulturní svébytnost. Kolem šesté nabídla Valtrovi rameno jakožto výtah dolů do kuchyně, aby zase jednou po delší době vařil spolu s ní.

– Soforr! souhlasil a připomněl jí, – já rrrád játrrra, ty rrrád játrrra!

Vyňala jehněčí z máslového lůžka, uvařila vajíčko, obrousila o ocílku tenký dranzírovací nůž a rozřízla opatrně dlouhý červeno-

hnědý špalík masa na tři stejně tlusté plátky. Oblíbená činnost a přítomnost miláčka, kterého teď chtěla štědře odškodnit za poslední čas, kdy ho hrubě zanedbávala, jí zvedly náladu, až se divila. Na to, že jsem byla zneuctěna, pomyslela si sebeironicky, a na to, že pro násilníka vařím opulentní večeři, se cítím tak normálně, že se klade otázka, jestli nejsem tak trochu povětrná ženština, novočesky řečeno kurva...

Zasmála se tomu hodnocení nahlas tak zvláště, že miláček na jejím rameni opět zažárlil a spustil namlouvací árii.

– Rrrůžo! Rrrrůžorrrrůžorrrůžo!

– Ano, to jsem já, tvoje Růža! A ty jsi můj kdo?

– Valtrrr! Valtrrr! Valtrrr!

– Jaký Valtr? Honem řekni, chci to slyšet!

– Krrrásný Valtrrr! Drrrahý Valtrrr! Valtrrr krrráá!

Přitom dobalila tři závitky, jeden pro sebe, dva pro cizince, s klasickou náplní plátku špeku, půlky okurky, kousku párku a čtvrtky vajíčka natvrdo, a vzala znovu ten nůž, aby si nařezala režnou nit, již chtěla tlusté rulády svázat.

– Ano, jsi můj krásný, drahý, chytrý král, král Krutibr...

Nedořekla. Oko zaznamenalo nezvyklý pohyb, a když zvedla hlavu, hleděla znovu zblízka do šikmých zelených očí. Jako posledně ležel Alibaba na odsavači. Tentokrát ale seděl na jejím rameni Valtr, který také ztratil řeč. Mohutného kocoura od něho dělilo sotva půl metru, i kdyby jí seskočil na rameno jen, aby si s ním hrál, musel ho zamáčknot. A on dokonce zvedl tlapu, jako by ho chtěl ve skoku z jejího ramene smést.

– Ne! vykřikla, – Alibabo, ne!!

Ale on skočil. A ona instinktivně vytrčila proti němu pravačku s dlouhým tenkým nožem, do ucha ji udeřila malá křídla, ruka náhle tak ztěžkla, že ji celou stáhla na dlaždice, a protože ani při tom nepustila nůž, vyvrátila jí zápěstí váha chlupatého těla, kterým projelo ostří jako kord.

Co učinit s příběhem, který se rozhodne nezáviset na autoru ani na čtenářích? Lze jej nějak přimět, aby se vyhnul dramatu a vrátil k laskavé komedii, která by vyvažovala všechny tragické zprávy dne? Po čtyřiačtyřicet pokračování se to zdálo dařit a průzkum mínění čtenářů by nejspíš autora oprávnil, aby hlavní figury posunul z černých polí smutku na bílá pole radosti. Jak rád by to učinil, aby vyhověl i volání vlastní duše. Jenže: tomu úmyslu i úsilí stojí v cestě, či přesněji leží na dlaždicích kuchyně nehybný perský kocour!

Krásná paní byla příliš dobrou zdravotní sestrou, aby nepoznala, že Alibabovi není pomoci. Kdyby na to měla v zděšené duši místo, mohla by se utěšit myšlenkou, že náhoda navedla její ruku s nožem k tak přesnému úhlu, jaký by chtěně nesvedla. Kocoura určitě dostihla smrt dříve, než mohl ucítit sebemenší bolest. Jenže byl neodčinitelně mrtev a jí se zmocnila panika.

Cizinec, který už od včerejšího rána čeká, jak mu odpoví na omluvu i slib, si může myslet jediné: že se násilnost rozhodla pokutovat násilností, a podle jeho zákona Oko za oko! snad jen zvolila mírnější trest, když místo svého prznitele zabila jeho zvíře. To byl ovšem i tak čin, jaký snad nemohl vyvolat krevní mstu, ale určitě smutek i hněv možná silnější, nežli v ní uvolnilo její znásilnění. Představila si zas tu úděsnou bažinu mrtvých, už mu ji opět věřila! a zmocnila se jí úzkost při pomyšlení, že ho zbavila posledního živého článku bývalého života.

Ne, nemohla ho tu přivítat nad tou mrtvolkou pozváním k večeři! A nemůže se mu ani dnes, ani jindy vůbec přiznat, že možná zabila zbytečně, když chtěla chránit svého Valtra. Ten přece odletěl tak včas nahoru do salonu, že ho kocour snadno mohl minout a skončit na jejím rameni přehozen jako boa z karakulu. Ano, teď už si

byla jistá, že jeho smrt zavinila jen ona sama, a cizinec to nemůže nepoznat.

Napadlo ji vyběhnout a zkusit jeho dveře; jak tušila, byly otevřené, zřejmě opět výskokem zvířete na kliku. Nezamkl tedy, buď že zapomněl, anebo chtěl být věrný jejímu pozvání, aby tu byl jako doma. Teď už vědomě připravovala klam: dveře jen zavřela, ale klíčem na prahu nepohnula. Kocour přece běžně vycházel na toulky po okolí okénkem z koupelny do předzahrádky, cizinec může tedy uvěřit, že stejně odešel i dnes. A když se nevrátí? Není snad venku bezpočet návnad, které ho mohly zdržet, a bezpočet nástrah, jimž tam mohl padnout za obět'?

Vše teď záleželo pouze na ní a ona v sobě objevila dost síly, aby jednala jako zkušená vražedkyně. Bylo sedm hodin, ale venku ještě jasné světlo nejdelších dnů v roce. U božích muk stál kontejner na odpadky, ale k tomu se mohla vydat až po setmění. Ve spíži našla objemnou tašku, s níž Jaromír a pak i otec jezdívali do okolních vesnic pro brambory a zeleninu. Mrtvé zvíře se zdálo vážit stále víc, s námahou je vecpala do tašky a přes ně hodila několik starých utěrek. Vlekla břemeno ke dveřím do sklepa, ale zarazila se. Bude-li cizinec kocoura hledat po domě, musí ho v malém prostoru objevit! Vrátila tedy tašku do spíže. Tam ať klidně nahlédne, uvidí spoustu zavařovaček, prázdné lahve, hrnce, zástěry a starou brašnu plnou hadrů!

Pak spěšně cídila vršek odsavače, sporák, pracovní plochu i dlaždice, ty zvláště pečlivě, protože na nich byla kocourova krev, vlastně jen pár drobných kapek, že ho protknul tak tenký nůž. Když v osm hodin odkryl cizince jejímu pohledu z okna odjíždějící autobus, rýže i závitky už odpočívaly ve vyhřáté troubě. Po dlouhotrvajícím rozčilení na ni paradoxně právě v tu chvíli dolehla silná únava a velmi jí pomohla: byla až ledově klidná, přesně tak, jak si původně představovala, že bude, až se cizinec vrátí. Naposledy ho viděla klečet u svých nohou, teď se ve dveřích kuchyně zastavil, popřál jí

dobrý večer a zřejmě se chystal jít provinile dál, když ho zarazilo obvyklé pozvání k večeři. Jeho reakce prozradila, jak velice po něm toužil, ale současně, jakou má ze setkání obavu, když nevyhnutelně rozhodne o jeho budoucnosti.

Obvykle si šel do svého bytu umýt ruce a snad se i pozdravit s kocourem, dnes zůstal hned v kuchyni, a tím pominulo nebezpečí, že jeho pozornost rozptýlí hned jiné téma. Nabídla mu odtočenou vodu, kterou nejčastěji píval, a představila svou dnešní kreaci jako oblíbené jídlo českých katolíků, protestantů i nevěřících, snad poprvé spojené s masem muslimů. Byl zpočátku nesvůj, zřejmě stále čekal, kdy skončí běžná konverzace a dojde obrazně na lámání chleba, při němž se možná dozví, že je to večeře na odchodnou.

V hlubokém klidu, v němž se jí předchozí dvě hodiny zdály být jen ošklivým preludem, jenž brzy pomine, jednala Krásná paní, jako by nikdy neprožila je ani tu páteční noc. Cizinec pomalu, ale jistě chápal, co mu hodlala naznačit, a nikdy by to nesvedla tak srozumitelně, nebýt šoku, který ji nejdřív úplně rozhodil a posléze tak milosrdně utlumil. Konečně začal sám mluvit, vyprávěl o denních problémech stavby a zmínil i srdečný pozdrav, který jí posílá šéf. Okřál natolik, že jí navrhl, aby své skvělé česko-španělské ptáčky nazvala v jehněčí verzi kurdskými.

Bylo deset hodin, když pocítila, že její útlum začíná rychle povolovat jako umrtvení po injekci zubaře, a rozhodla se večeři raději ukončit. Nezkazil hru ani teď, děkoval a loučil se s ní, jak si představovala: ani jako by se nic nestalo, ani jako by se stalo. Sotva za ním zapadly dveře spodního bytu, otevřela spíž, ale než uchopila tašku s mrtvým kocourem, pohlédla ke kontejneru. Stál přesně pod lucernou a musel na něj vidět z pokoje i on.

Zamkla spíž, klíč schovala v kapse své kazajky, a šla nahoru k Valtrovi čekat, co bude dál.

Nemusela čekat dlouho. Cizincovy kroky uslyšela na schodišti už ve čtvrt na jedenáct. Valtra našla předtím spícího na bidýlku, byl vyřízený podobně jako ona při večeři; zakryla klec a předstírala, že čte dál Stendhala. Chvíli bylo na chodbě ticho, proč tam stojí? znepokojila se a ujistila, že má klíč od spíže v kapse. Zřejmě se rozhodoval, může-li ji rušit. Potřeba se ukázala být silnější. Zaklepal. Ozvala se co nejlhostejněji.

– Pojd'te dál, Kemale, není zamčeno.

Byla si jistá, že ji nepřišel znovu znásilnit, i když, připustila, by jí to bylo možná milejší než scéna, kterou teď musela přesvědčivě sehrát už při plném vědomí, bez milosrdného útluhu. Vstoupil do salonu stále stejně oblečený, jako byl po návratu z práce a při večeři. Zato četné chyby v češtině prozrazovaly nejvyšší stupeň vzrušení, jaký s ním zažila.

– Já prosím mně prominout, že právě dnes dovoluji tak pozdě obtížit, avšak musím ptát, zda Alibaba znovu vás neobtěžkal. On nedotkl ani misky s jeho játrami, tak myslím, jestli neprovedl něco a vy nechtěla mě tím zatěžit.

– Ne... snažila se divit, – copak vaše dveře zase nebyly zamknuté?

– Byly, zřejmě správně uvážil, že je patrně ze zvyku zamknul, ale nebyl si tím úplně jist, – právě proto ptám vás, jestli já je třeba znovu zapomněl a vy třeba nechtěla Alibabu žalovat...

– Já vaše dveře nekontroluji, lhala úspěšně, – a jeho jsem dnes neviděla. Ale on přece vychází ven, kdykoli se mu zachce?

– To ano, ale večer vždycky mě vítá u mě, že tolik těší na svoje játra!

– Já se v kocourech nevyznám, namítla, – ale nemůže být u nějaké kočky?

– To možná může, chytil se toho s jistým ulehčením, ale hned už zas pochyboval, – jenže bylo by prvně, kdyby nevrátil ani na chvíli z důvodu těch játer...

– Ráda bych vám pomohla, řekla vstřícně, – když mi řeknete jak.

– To právě nevím, přiznal, ale loučil se vděčně, – já zatím děkuji, že jste mi nabídla, a zeptám ještě sousedů, jestli kdo ho zahleděl kdesi. Dobrou noc!

– Dobrou, a pro útěchu dodala, – určitě mi nechte ráno v kuchyni lístek, že se šťastně vrátil! Budu vám oběma držet palce.

Skryta za záclonou pozorovala potom při zhasnutém světle, jak cizinec obkrácel náměstíčko, vešel do Istanbulu a po chvíli z něj vyšel, aby oslovil Bosňáka a zamířil pak do ulice vedoucí k bývalým otcovým domům. Jde k Ne-Při-Způsobivým, dovtípila se a děkovala nebi za falešnou stopu, na niž byl zřejmě naveden. O domech kolovaly už dávno zprávy, že v nich špatně skončilo nejedno drobné zvíře z M., šířili je hlavně místní Vietnamci, když se bránili stejnému podezření. Hned se ale vrátila k vlastnímu problému: co s kocourem??

Většinu sousedních domků stále hyzdila osleplá okna, ale tři už měly nové obyvatele, byli údajně příbuzní Turka, a jednomu z nich už cizinec pomohl k zaměstnání na stavbě. Kdyby ji zahlédli vláčet těžkou tašku, mohli jí přispěchat na pomoc. Ve dne si u kontejnerů stále někdo hrál, v noci nad nimi bděla pouliční zářivka, Krásná paní hleděla do jejího svitu a přišla si, jako by ji pomalu tiskly obrovské kleště. Jak odtud dostane to prokleté zvíře pryč??

Stála tam dlouho, neměřila čas, ale chtěla vidět, s jakou se bude cizinec vracet, přes náměstíčko přejelo pár aut zpožděných výletníků, ale nepřešel jediný chodec, první se objevil zase on. Jak se blížil k božím mukám a kontejneru, prodlužoval a úžil se jeho stín, když pokračoval k jejímu domu, stín se zas krátil a tloustl, z obra byl normální unavený muž. Ještě v brance předzahradky se zastavil,

otočil a pohyboval hlavou pomalu odleva doprava, jako by prázdný a tichý prostor náměstíčka fotografoval očima.

Náhle pokročil a začal divoce mávat, k tomu zazněl ostrý hvizd a ona slyšela své srdce bít až v krku, to jak si byla jistá, že v nejbližším okamžiku uvidí Alibabu, takže on nebyl mrtvý?? a vyhrabal se z tašky?? ale jak se dostal ze spíže a z domu?? Cizinec si zaclonil oči a chvilku pátral ve tmě, nato se pomalu obrátil a prošel brankou. V domě už neuslyšela nic.

Dlouho se myla a vzpomněla náhle na Lady Macbeth, která si do smrti smývala z rukou pomyslnou krev, jak přitom šeptá větu, kterou teď šeptala s ní.

– Do postele! Do postele!! Do postele!!!

A ještě jedna věta ji napadla, diagnóza, kterou řekl Macbethovi jeho lékař.

– Lék všeho živého vám chybí: spánek!

Nepřicházel teď ani k ní, a po klidu, který ji obrnil v kuchyni a ona ho v sobě dokázala vyvolat i v salonu, přepadly ji obrazy tím více zraňující, že se jí ve tmě promítaly na sítnici tentokrát jako velice zpomalený film; co v reálném čase téměř nepostřehla, viděla teď políčko za políčkem, po milimetrech vnikala tenká čepel do stejně pomalu klesajícího těla v šedomodré kožešině, až se blyštivý hrot vynořil z hřbetu a jí současně nekonečně dlouho vyvracela zápěstí mrtvá váha, než se zátěž konečně dotkla dlaždic. A stejně pomalu viděla i svůj zápas s ještě teplým tělem, které se jako živé vzpíralo surovým pokusům vecpat je do tašky... Rozsvítila, vzala si v koupelně spací prášek, ale na lék všeho živého čekala další mučivou půlhodinu.

Zapomněla spustit roletu, takže ji probudilo bodavé slunce. Poznala předčasný příchod oněch letních dnů, které uměly příkryt M. dusivým zvonem horkého vzduchu. Budík ji ujistil, že cizinec musí být dávno v práci. Seběhla dolů a přečetla si papírek vytržený z bloku ležící na kuchyňském stole.

NEPŘIŠEL

Odemkla spíž. I v ní už bylo horko. Zvažovala, nemá-li zanést tašku s kocourem do sklepa, než něco vymyslí, ale bála se, že by ji nedovlekla zpět. Ucítla závan zkaženého masa. Má ho dát do lednice...? Dělalo se jí zle.

Na to strašné pondělí neměla do smrti zapomenout. Za celé dopoledne nenastal jediný vhodný okamžik, v němž si mohla být jista, že ji nikdo nespatří, odpoledne dokonce kosili městští zahradníci na náměstíčku trávu. Až k večeru ji napadl čas, kdy by to mohla zkusit. Otec jej nazýval hodinou mezi psem a vlkem, a ona věděla, že pouliční osvětlení se rozsvěcí až poté, co se úplně setmí. Musela však vyřešit dva problémy: jak zařídit, aby cizinec v té době nebyl s ní, ale také ne u sebe, kde by ji mohl zahlédnout z okna; a jak si poradit se zápachem, který v tom horkém dni hodinu od hodiny sílil.

Druhé nebezpečí vyřešil nápad, který jí vnukla krajní nouze. Když viděla cizince vystoupit z autobusu, převrhla v zoufalství na rozpálenou elektrickou plotnu hrnec šodó, které připravila ke kastrolu upečených buchtíček. Smrad spáleniny ihned zaplavil kuchyň i chodbu a přebil ostatní pachy. Omluvila nešikovnost tím, že ho pozvala na večeri k Malešíkům, jak stále nazývala Istanbul. Ze zahrady restaurace nebylo na dům vidět.

Tentokrát nevnímala blízkost kaštanů, které tu rostly dávno před ní a porostou dlouho po ní, když ji Jaromír asi obelhal i v tom, že je nesmrtelná. Při bílé retsině dál těšila cizince, že se Alibaba jistě objeví, až ho přejdou samčí roupy, ale přitom hlídala ručičky hodinek. V pravý čas vsadila vše na jednu kartu, řekla, že jde zavřít okna, a rozhodně odmítla, aby šel místo ní on; měl zatím objednat pitu, humus a tzatziki, aby se neopila.

Z náměstíčka už soumrak vypudil řádící děcka a dospělé odlákala večere. Rychle vstoupila do domu stále čpícího připáleným krémem, odemkla spíž a popadla obě ucha. Co bylo v sázce, jí znovu propůjčilo sílu, vynesla tašku před dům, zabouchla a supíc dovek-

la břímě na jeden záťah ke kontejneru. Odsunula těžký poklop. Vnitřek byl tak plný odpadků, že musela tašku s kocourem trhem vrhnout navrch, ale uklidnilo ji vědomí, že popeláři jistě přijedou co nevidět. Poklop pak konečně uvěznil i hnusný zápach z tašky, ale ona jej stále cítila, a vrátila se proto na chvíli do své kuchyně, aby víc načichla spáleninou. Ani při návratu nespátřila široko daleko živou duši a na poslední kroky jí už posvítily zářivky pouličního osvětlení.

Po jídle zažila krušnou chvíli, když jí cizinec při zbytku vína, jež pila hlavně ona, začal podrobně líčit, jak dostal koťátko od nejstaršího vnuka, který mu dal jméno svého pohádkového hrdiny. Vzal si ho do Tabrízu, kde měl slíbené místo zřizence na prosektuře, když opouštěl rodinu v bratrově domku naposled před tím, než se propadla do té bažiny těl, co se ještě týdny houpala, jako by se v ní mrtví stále nemohli pohodlně srovnat. Když s ním přes hory dorazil do Turecka a koupil si v Ankaře letenku do města jménem Praha, uplatil posledními dolary stewarda, aby kocourka propašoval do kabiny. V Praze, kde požádal o azyl, mu ho chtěla letištní veterinářka ihned odebrat do karantény, ale když uslyšela jeho příběh z úst muže vládnoucího pozoruhodně angličtinou, učinila bez úplatku ještě víc. Vzala si zvířátko s sebou domů, než cizinec absolvoval azylové řízení, dostal provizorní povolení k pobytu a směl opustit uprchlický tábor do města M., kam byl imigračním úřadem přikázán.

Krásná paní chápala jako trest, že ten příběh musela vyslechnout od muže, který se nevzdal naděje, že bude ještě dlouho pokračovat, zatímco jí nescházela z mysli taška nacpaná hniječím masem. Musela se velmi namáhat, aby z její tváře nezmizel chápatý výraz, který jeho naději podporoval. Ošklivý obraz vytěšňovala vzpomínkou, jak tu pod týmiž stromy vnímala z kolébky mamincinu tvář, ale i tu odháněl z paměti ten prskající ďábel, který jí teď přivedl na nůž svého pekelného vnuka Alibabu! Byla šťastná, když dopili a ona mohla platit, zatímco turecký majitel cizince ujišťoval, že synové projdou zítra celou čtvrt' a znovu si posvítí na Ne-Při-Způsobivé;

dost možná, živil naději, že kocoura drží v zajetí romské dítě, které si s ním chtělo hrát.

Když prošli restaurací na ulici, hodlala zabočit vlevo či vpravo, aby ho dovedla k domu po kruhovém chodníku. K jejímu novému zděšení vkročil dřív do jízdny dráhy, aby přetnul náměstíčko nejkratší cestou přes jeho střed. Nechtěla-li vyvolat podezření, musela ho následovat. Srdce jí znovu poplašeně bilo v krku, když procházeli pod zářivkou mezi vydrancovanými božími mukami a kontejnerem. Ucítla známý pach, ale věřila, že ji šálí vznícená fantazie, a v tom ji ujistilo, že cizinec kráčel dál...

Ale jen několik kroků! Už když před brankou vytahovala klíče, otočil se a vracel se zpět, snad něco zapomněl v Istanbulu, zadoufala, ale proč tedy neřekl co?? Otevřela branku i dveře a z prahu už jen bezmocně přihlížela, jak se přiblížil ke kontejneru, chvíli jej nehybně pozoroval a pak mocně odsunul poklop. Víc nechtěla vidět. Mechanicky strčila klíč do vnitřní strany zámku, rozsvítila v kuchyni, zavřela okno a stáhla roletu, jako by tak mohla vymazat děj za ní.

Zbyla jí ještě naděje, že tašku přece nikdy neviděl a za vraha může považovat kohokoli, ale nikoho neusvědčí. Proto stála u okna otočena ke dveřím s výrazem ženy, která se diví, kde se její společník zdržel. Potom vstoupil do kuchyně napřed mrtvolný puch a za ním cizinec s taškou. Nesl ji jako pírkou levou rukou a v pravé držel jednu z utěrek, kterými kocoura přikryla. V rohu byla krasopisně vykroužena písmena R a Č, která jí do svatební výbavy nechal vyšít Jaromír. Cizinec stál, hleděl na ni a mlčel.

– Nezamkl jste... vyrazila ze sebe, – napadl Valtra a já měla zrovna v ruce tenhle nůž... ukázala na něj, – nabodl se sám, prosím vás, Kemale, věřte mi!!

Otočil se, vyšel z taškou z kuchyně i z domu a zanechal jí tam ten strašný puch.

Dveře domu za sebou nezavřel, takže Krásná paní ještě dlouho slyšela jeho kroky doznívající v nočním tichu náměstíčka. Současně přijel a odjel městský autobus, ale ona se neodvážila podívat, jestli do něj nastoupil. Neměla sílu dveře zavřít a také se bála, že by ten mrtvolný pach ulpěl v domě navždy. Nepohnula se však ani, když vyvanul natolik, že její čich znovu zavnímal spáleninu. Z ochrnutí ji vysvobodil až poryv severního větru, který sem donesl spolu se zvuky života Ne-Při-Způsobivých na konci ulice i nový závan hnilyby. Doběhla ke dveřím, konečně je byla schopna zavřít, ale musela se o ně zevnitř opřít, jak ji znovu přepadla totální ochablost.

Kam vlastně jel, pokud někam jel? Tašku s mrtvolkou jistě hodil zpět, když si uvědomil, že s ní do autobusu nemůže. Pak ale, pokud neprijedou popeláři už zítra, zamoří za další horký den celé okolí! Byl to jeho úmysl? Myslel to jako trest? Živě si představila hnusné černé vřeteno much visící nad kontejnerem a poprask, jaký se tu strhne a rychle obrátí proti ní. Musí okamžitě něco podniknout! Pud sebezáchovy, který jí předtím tak skvěle poradil, aby přebila smrad připáleným krémem, zafungoval i teď. Otevřela falešnou stěnu kuchyňské kredence, kterou tam vestavěl ještě otec pro peníze na domácnost, odpočítala deset stokorun a vstrčila je do kapsičky sukně. Pak naštěstí ještě včas vytáhla své klíče, které stále trčely na vnitřní straně dveří, a přibouchla. Kontejner obešla rychle po kruhovém chodníku podél plotů předzahrádek.

Bujaré zvuky nabývaly na síle, jak se blížila k dvěma domům na samém konci ulice, které bývaly jejím věnem. Obec zřejmě zase jednou odpojila proud neplatičům, protože za okny se míhalo plápolání svíček. Nikomu to tu zřejmě nekazilo náladu, kterou udržovala ve varu divoká melodie dráždivá snad právě tím, že ji

dost falešně, ale tím hlučněji hrály foukací harmoniky. Průjezdem, z něhož kdysi dávno zmizela přes noc původní dubová vrata, spatřila Krásná paní, že na dvoře plane vatra živěná také dřevem, jistě se ztratilo zas jinde! napadlo ji, ale to už bez rozmyšlení vstoupila na dvůr.

Kolem ohně seděly či polehávaly na dřevěných matracích asi tři desítky mužů, žen i dětí, od starců po kojence, všichni se vlnili i tleskali do rytmu různě udávaného primitivními nástroji dvou mladých Romů. Na okamžik si přišla jako v jiném, lepším světě, v němž místo uondané civilizace meloucí z posledního vládne nespoutaná příroda, a zachtělo se jí tleskat též, ale ihned si vzpomněla na tu odpornou věc v kontejneru, a střelhibitě uvažovala, jak tyhle divochy oslovit, aby je dokázala získat pro svůj úmysl.

To už ji spatřili právě oba hudebníci a současně přestali foukat do nástrojů. Pohyb i tleskot zhasínal po několik taktů, až ztichl celý dvůr, dál jenom v plamenech praskalo ohořelé cosi, co mohlo být ještě nedávno natříkrát přeříznutý žebřík. Hnací motor pudu sebezáchovy vnukl Krásné paní, aby na nic nečekala a oslovila je první, dokud jí pomáhá i okamžik překvapení.

– Přeju dobrý večer, řekla a zkusila pojmout do svého pohledu všechny naráz, – mrzí mě a omlouvám se, že ruším vaši zábavu, ale mám pro vás velice zajímavý návrh: dobré peníze na dlaň za procházku, která nebude trvat ani hodinu. Má někdo zájem? Potřebuji to hned.

A protože nikdo z nich nijak nereagoval, pokračovala naléhavěji.

– Já jsem paní Čechová, manželka Kemala Écelána, kterého jistě znáte, a jsem samozřejmě ochotna platit za tu malou úsluhu předem.

Ukázala jim svazek bankovek jen letmo, vrátila do kapsy a nechala na něm pro jistotu ruku. Nato už promluvil starší z obou harmonikářů.

– A čo že si vlastne od nás želáte, pani?

Znělo to velmi nedůvěřivě, tak závratná suma za tak údajně krátkou pochůzku jim přišla nejspíš hodně podezřelá. Krásná paní ihned pochopila, že svůj záměr musí vysvětlit už tady a teď.

– Nemusíte se bát, že vás chci do něčeho zatáhnout, stal se nám jen velký malér. Ten kocour, kterého tu včera v noci pan Écelán hledal, se nešťastně napíchl na nůž. Dala jsem ho do kontejneru před domem, ale popeláři nepřijeli a teď je tam strašný zápach. Ráno by už nebyl k snesení ani pro vás, tak nabízím těm, kteří ho hned teď přenesou na městskou skládku u spalovny, dlaňovku!

– A skolko to má byť? zeptal se konečně druhý z harmonikářů. Jejich malé nadšení ji donutilo vynést bez licitace nejvyšší kartu.

– Tisíc korun. Pět set před tím a pět set potom.

Dvůr vzdychl. Téměř okamžitě se zvedli i tři ze sedících.

– Tož na čo sa čaká? Pome!

– Sadajte! zpražil je hudebník a stejně jako první schoval svou harmoniku do kapsy, – ide o kocúra, nie o ťavu, na to ozaj netreba procesí! Idem, pani.

O jejich autoritě svědčilo, že si stojící sedli a jeden raději zanoval novou píseň, které se ostatní chytli i bez doprovodu. Krásná paní, obklopená oběma Romy jako zbrojnoši, se vracela ulicí, kde utichl provoz i život, protože tu přistěhovalci vstávali většinou velmi časně, takže se chtěli vyspat do práce. Pobízelo ji vědomí, že za chvíli vyřeší ten malý problém, aby se mohla plně věnovat neskonale většímu. Severní vítr, který je provázel, hnal všechny vůně před sebou, ten děsný puch ucítili až u kontejneru. Cestou odpočítala v kapse pět bankovek a teď jim je nabídla, ponechávajíc na nich, jak se rozdělí.

– Viete, pani, řekl první a už ohrnoval nos, – dajte nam všetko teraz, my už sa tam vracat' nebudem, ten smrad pojdem voľakde odplavit'!

Dala bez váhání pět stovek každému. Nato odtáhli poklop. Zbýlý smrad prchal do prostoru. Taška s kocourem v kontejneru nebyla!

Ani se nepokusila chtít po Cikánech peníze zpět, a oba ani nena-
padlo je vracet. Prostě jí civilizovaně popřáli dobrou noc a vydali se
od kontejneru opačným směrem, než odkud sem vítr zanášel zpěv
jejich rodu. Na Krásnou paní padla vzápětí těžká únava, zapochy-
bovala, že dokáže dojít do ložnice. Dovlekla se nahoru hlavně proto,
že chtěla na noc zaopatřit Valtra. Spal ale tak tvrdě, jako by přestál
to nekonečné napětí s ní. Ani nezakryla klec, snad poprvé nepoužila
mýdlo ani kartáček na zuby a neměla už sílu obléknout noční hábit.
Věřila, že upadne do bezvědomí a procitne až v poledne, ale nedo-
stalo se jí ani takové milosti.

Jakmile zavřela oči, rozběhl se jí na sítnici zpomalený film, který
už znala, i všechny následující klíčové scény až k trapnému odhalení
jejího podvodu a odchodu člověka, jenž byl současně cizinec i její
manžel. Teprve teď ji plně zasáhlo vědomí, takhle antické Erynie
pronásledují viníky! jak nebetyčné zklamání musí zažívat on, když
věří, že jeho miláčka, ano! byl jím stejně jako pro ni Valtr! zabila
úmyslně, každopádně tak podezřele, že to nebyla schopna přiznat
a nechala jej uhnívat v odpadcích...

Hodiny na farní věži už dávno přestaly rušit noční ticho údery zvo-
nů a ona stále bezvládně ležela na posteli pozorujíc strop, který přejal
od sítnice úlohu projekčního plátna. Cizinec si tedy Alibabu odnesl, ale
určitě s ním nenastoupil do autobusu, odkud by ho jistě ihned vykáza-
li, takže kde s ním bloudí a co zamýšlí dál? Nebyla schopna usnout
hlavně proto, že napínala sluch, aby nepropásla, kdyby se přece jenom
vracel, ale co pak? Sejit dolů a znovu se pokoušet vysvětlit mu, jak se
to stalo a proč propadla strachu, který vše špatné udělal ještě horším?
Přísahat mu, že nelže, jako nelhala nikdy, nepočítaje „svaté“ lži, a snad
i před ním kleknout, jako to dvakrát udělal před ní on?

Byla svolná, byla ochotná ke všemu, čím by ulehčila svědomí, zalitovala dokonce, že není katolička, aby mohla očistit duši zpovědí. Jenže cizinec se nevracel a jí bylo s každou minutou jasnější, že se dnes nevrátí... dnes? Nebo vůbec? Na chvíli ji potěšil hlas jejího miláčka, jehož chránila zbytečně a tak zbrkle, že zavinila to neodčinitelné neštěstí. I on byl dávno součástí jí samé a znovu ji dojalo, když ve tmě vycítil její tíseň a ospale zaskřečel z klece radu v nouzi.

– Rrrůžo, Rrrůžo, rrrum... Rrrumrrrumrrrum... Soforrrt, Rrrůžo...

Tentokrát ho neposlechla, věděla, že by se opila prvním náprstkem, a přestože cizinec se dnes sotva mohl vrátit, chtěla zůstat střízlivá, kdyby přece jen! Uslyšela, jak na střechu zaťukal deštěk a vzápětí ucítila ochlazení, být takhle včera, tašku by nenašel... zalitovala a lekla se sama sebe, chová se ne-li jako vražedkyně, tak jako notorická podvodnice!

Když jí bylo o půlnoci jasné, že ji za trest opustil i spánek, začala jako za časů zlého Jaromíra uklízet uklizený byt. Čistota jí byla duchovní potřebou, jsi celá Ludvíka! říkával otec, když podruhé vytírala právě vytřený salon, jenže ona to nedělala pro pořádek, našla v boji s každým smítkem záchranný kruh, který ji nadnášel nad přílivy smutku. Poté, co Jaromír zemřel a ona mohla žít i dole, staly se jí vedle Valtra zvláštní útěchou schody; než se naučila hovorům na hřbitově, mluvila při mytí s nimi. Profesora Hedvábného, jenž ji přistihl, přesvědčila na letorostech, sucích i šrámech, že každý z toho tuctu je jiný než ostatní, a proto ne tuctový, ale svůj, takže si zaslouží zvláštní zacházení; jako zbožnému křesťanu svému podnájemníku raději nesvěřila, že si je nazvala jmény dvanácti svatých apoštolů, od Matouše po Jidáše.

Kolem druhé nevydržela, a protože už si byla jista, že se cizinec dnes nevrátí, zakryla Valtra přehozem a sestoupila do spodního bytu. Byl opět pečlivě uklizen, postel zastlána, nádobí umyto, kostře se pohledem vyhnula, ale hned znejistěla, když znovu ucítila hni-

lobu. Zadoufala, že si ji už namlouvá, ale čich ji dovedl k talířku pod oknem koupelny plném drobně pokrájených jater, čekala tam zřejmě od nedělní noci, když se kocour vrátil za dne.

Dolehl na ni další problém. Když je odstraní, pozná cizinec, že sem vnikla. Když je tu nechá, stačí zítra malé oteplení a dům bude zamořen odtud. Ta představa se jí hnusila víc, než ji lekala první. Játra proto spláchla do záchodu a umytou misku uložila na pět stejných v jeho kuchyňské skříni, třeba si nevšimne... pokud ještě někdy přijde! připomněla si sklesle, zamkla nájemný byt, posadila se na třetí schod zespoda, jemuž říkala podle pořadí v Bibli Lukáš, a snažila se vymyslet, co udělat, jestli ne.

Pak se nahoře otevřely dveře salonu, a když se ohlédla, spatřila nad sebou cizince jako tenkrát, když tu nakrátko procitla po svém pádu se schodů. Na rameni mu seděl Valtr a opět ho ani nenapadlo přeletět k ní, jen rozpínal a skládal křídla, jako by jí rozverně mával. A cizinec s ním pomalu sestoupil, posadil se vedle ní, položil jí ruku kolem krku a začal tiše zpívat valčík o krásném modrém Dunaji, který dal zahrát na bývalé plovárně, aby s ním mohla tančit. Tentokrát věděla, že nesmí odmítnout, byla to jediná možnost, jak ho přesvědčit, že jeho miláčka zabila nešťastnou náhodou, je z toho zoufalá, a už proto si zaslouží odpuštění. Rozevřela paže jako její miláček křídla, ale objala jen vzduch...

Chvilí trvalo, než obluzený mozek pochopil, že usnula na schodech a spala tak dlouho, až ji přivítalo svítání. Cizinec se tedy nevrátil a patrně ani vrátit nechtěl. A ona už dospěla k rozhodnutí, že když nepřišel on k ní, musí s tím ještě dnes ráno něco udělat ona.

O tom, co Krásná paní nemohla slyšet, vidět ani vědět, bude muset autor, věren svému závaznému slibu, zpravit své čtenáře sám.

Noční bloudění s mrtvým Alibabou by mohla zmapovat satelitní navigace sledující každý cizincův pohyb, anebo přiblížit fantazie popisující každé hnutí mysli. Té se však autor v jeho případě už předem zřekl, aby nemátl čtenáře smyšlenkami, za něž nemůže ručit alespoň tak jako za podrobné líčení duševních pochodů Krásné paní; ty jsou pro velkou podobnost zážitků, zklamání a snů příbuzné jeho vlastním, jakož i mnoha čtoucích rodáků.

Cizinec, viděno tedy pomyslným okem satelitu, vůbec neučinil pokus vstoupit se svým strašným břemenem do prostředku hromadné dopravy. Od první chvíle myslel s pravděpodobností blížkou jistotě na to, jak drahému příteli důstojně ustlat v půdě, na které oba nebyli doma; museli jí vzít zavděk jako vypuzenci z vlastního světa, s nímž ztratili i své hroby. Páchnoucí tašku neodtahoval od těla, ale nesl naopak pod přimknutou paží, jako by mrtvé zvíře mohlo ještě vnímat jeho přízeň. Výraz tváře, který se i dříve málokdy měnil, neprozrazoval ani teď stupeň smutku či nenávisti. Když pak měl potkat nočního chodce, prošel raději nejbližší kolmou ulicí na břeh Ř. a sledoval ve vysoké trávě její tok po proudu až k místu, odkud vedla nejkratší cesta k jeho stavbě.

Drátěná brána byla jištěna bytelným zámkem, od něhož měl klíč, protože se tu často zdržel. Za oknem vrátnice kmitala barevná stínohra televizoru, noční hlídač spoléhal na čich svého ostrého vlčáka, který však cizince dobře znal, a nevydal proto ani štěk. Cizinec došel ke své plechové boudě, ale jen proto, aby si z vedlejší kůlny vzal krumpáč s lopatou, než zamířil k lípě.

Strom starý přes tři sta let zachránili památkáři na poslední chvíli, už když padly všechny ostatní, které kdysi obklopovaly Epsteinův zámeček, jak předválečné M. nazývalo rezidenci míst-

ního uhlobarona přestavěnou z ruiny zemanské tvrze. Epstein si přinesl z první světové války německý válečný kříž a pevně věřil, že ten bude platit víc než norimberský rasový zákon; z omylu ho vyvedla snad až brána plynové komory v Auschwitz. Za války tu sídlil šéf zdejšího gestapa, po něm náčelník estébé, a za následných restitucí se tak dlouho marně čekalo na dědice, že vítěz aukce mohl rovnou planýrovat a nemusel bojovat s drahými nápady památkářů. Ti stačili vyrvat zkáze jenom tu jedinou lípu, ale ztrestali barbary tím, že je pak donutili přeplánovat kvůli ní střed areálu. Lípa teď měla cenu pěkných pár milionů, a před sebou proto mnoho dalších let života!

Cizinec zvolil místo těsně za ní, protože věděl, kde kopat mezi nedávno ošetřenými kořeny. Byl v jámě už po prsa, když ustal, vyšvihl se na povrch a opatrně vysvobodil Alibabu ze sevření tašky. Světlo hvězd milosrdně skrylo dílo pokročilé smrti. Oko satelitu by pak spatřilo, jak cizinec nejprve pokryl dno jámy taškou a pak na ně snesl kocoura tak opatrně, jako by byl ze skla. Nato se uklonil, promlouval k němu ve svém jazyce cosi, co znělo jako súra, vysvlékl košili a pomalu ji přetahoval přes zvíře, až je úplně zakryla. Tvář cizince přitom zůstávala nehnutá, oči suché. Když jámu rychle zaházal a udupanou půdu pokryl odloženými drny, mohlo být z nejbližší vojenské družice už jen vidět, jak zamířil zpět ke své buňce, ale než v ní zmizel, svlékl a vyvěsil na zábradlí před ní kalhoty i sako, patrně aby z nich vyvanul pach.

Také on zřejmě za hodinu pochopil, že hned tak neusne, protože se znovu objevil; měl na sobě rezervní džíny, bundu i košili místo té, kterou použil jako rubáš. Za okny vrátnice se nadále míhaly televizní stíny a ostrý pes dokonce odkudsi přiběhl, ale pak za podrábání asistoval, dokud noční host za sebou nezamkl bránu. Pak cizinec přešel ulici a vyňal z kapsy klíč k zadnímu vchodu Bistra Beograd, který předtím vytáhl ze zásuvky pracovního stolu.

Že jej dosud nevrátil, dá se vysvětlit pramalou chutí zpravit Ljubicu o své svatbě. Kdo čte tento román tak pozorně, jak je psán, ten dobře ví, že právě ona ho odmítla, když v nouzi požádal o její ruku, takže jí nic nedlužil, ale kdo už rád přepadá v noci nedávnou milenkou prchaje od čerstvé manželky? Přestože klíč držel v ruce, raději na horní byt zazvonil, když neměl jistotu, je-li doma sama. Byla a divila se i zlobila.

– Zašto me zoveš dolu, kad imaš ključ? I zašto si tvoja Ljubica tako dluho nehal da čeka? Ja sam te vidala naprotiv, kako ty tamo robotiš!

– Poslechl jsem tě, řekl a opřel se nezvykle vyčerpán oběma rukama o rám dveří, takže je celé vyplnil svým tělem, – jak jsi poradila mi, oženil jsem se svou bytnou, abych směl zostatí v zemi.

– Aha, zasmála se, jako kdyby uslyšela zvlášť povedený žert, – znači, že ty češko občanstvo imaš a ted' tobě zachcelo šustat? I nu hajde hore u naš postylka, moj veliky kocor!

Nepohnul se, vypadal, jako by v těch dveřích podpíral celý dům.

– Malého mi zabila ona.

– Tvojího persiski... kako si go nazvo?

– Alibaba. Už k ní vrátím jenom ještě zítra, věci pak dám převoziti, až budu míti kam. Necháš mě u sebe, než obstarám nový podnájem? Anebo mě vezmi na byt, budu platiti tobě, co jí! Proti obchodu nemůže nic námitnouti manželův levobok ani jeho právník.

– Tebe Ljubica rada neha, řekla, – ale ne toga tvoja mrtvaca, co si ty meni pokazal, ka si ju kupio. Mrtvaca nehej svojej šachtle mesto tebe, kak se ty rozvodíš! A sega hajde, idi sa okupati, ty smrdiš po krchovu!

Pustil se rámu dveří a ona postřehla, že skoro ztratil rovnováhu.

– Ty měl by sutra ostati u mene, da by u Ljubici tvoju staru formu najdeš, navrhla starostlivě a dodala žárlivě, – zašto by musel znova k toj šachtli?

– Něco tam dlužím! řekl tak divně, že to uslyšel i autor a dostal strach...

Tu noc nad ránem ještě jednou usnula, ale jenom na chvíli. Ani nejkratší z dramatických snů, jakých mívala jindy na rozdávání, ji nepřivedl na pár minut na jiné myšlenky, neotupil vybuzený mozek, který jí zas a znovu nelítostně přehrával nejošklivější scény uplynulých hodin. K tomu přistoupilo, co zažívala poprvé v životě, a proto si s tím nevěděla rady: nenabízela jí žádné řešení.

Zvyklá od smrti maminky už jako dítě, že si musí často poradit sama, naučila se dost spolehlivě v každé situaci určit, co teď a co potom. Jakmile pochopila, že se díky „buržoaznímu původu“ nedostane na vytouženou medicínu, přihlásila se na zdravotku, aby alespoň zůstala s otcem. Jakmile poznala, že komunista, jehož jim nasadili do domu, je především slušný, chytrý a k tomu hezký mladý muž, který své ideji věří nezištně, stala se jeho ženou. A jakmile zjistila, že manžel zdůvodňuje svou morální prostituci tím, že chce zachránit její životní úroveň, dala se s ním rozvést, riskujíc, že to bude správně chápáno i jako gesto, které ji vystaví šikaně. Všechny křížovky života přešla bez úhony na červenou, u všech rozcestníků zvolila směr bez zaváhání a vždycky odhadla správný. Teď tu jistotu ztratila.

Byla si vědoma naprosté nevinu, ale současně i toho, proč on mohl dojít z jejích lží k přesvědčení, že pro něho tak vzácné zvíře zabila snad ve zkratu, ale záměrně, v odvetu za to, co chápala jako znásilnění, zatímco on to měl za akt stvrzující pravost jejich manželství, když se nejenom nevzepřela, ale tak dlouho a náruživě setrvala v jeho náruči. Stalo se prostě neštěstí, které přesto, že postihlo jen němou tvář, mělo ve svých důsledcích skoro antický rozměr. A katastrofu mohl proto odvrátit jen deus ex machina, jaký v tragédiích smiřuje nesmiřitelné. Jenomže kdo to mohl být v M.?

V daném případě jediný člověk, jemuž Kemal jistě důvěřoval, protože se právě on nejmíc postaral o jeho setrvání v této zemi.

Pokusila se zmírnit stopy mučivé noci horkou i ledovou sprchou, omezila svou obvyklou toaletu na nejnezbytnější úkony, především líčení, a oblékla si bezmyšlenkovitě, co jí přišlo v šatníku do ruky. Nedala se pak oblomit Valtrovými protesty, když ho proti všem zvyklostem už ráno vlákala rolničkou zpátky do klece a zavřela za ním dvířka.

– Herrr Karrrl, Herrr Karrrl! drápal se po drátech, marně volaje na pomoc dávného páníčka, – Rrrůžorrrůžo, Valtrrrr krrrrál! připomínal jí, ale dokázal jenom, že v afektu dokonce znovu přikryla klec přehozem na noc, což se za dne rovnalo neslýchanému trestu temnicí.

Až při čekání na autobus v houfu štěbetajících Vietnamců začala střízlivě uvažovat, zda neměla Janka zavolat, aby se k němu na stavbě dostala, aniž by ji Kemal spatřil dřív, a co má po něm vlastně chtít, co mu má vůbec povědět, aby mohl něco zprostředkovat. Sňatek naoko byl ovšem jeho dílo, ona však sotva může někdejšímu uchazeči o její ruku líčit, jak ji pak jeho chráněncem znásilnil... ale vždyť ani neznásilnil! přiznala si konečně pravdu... a celým tělem jí projela horká vlna. Zaplašila ji jen díky tomu, že autobus právě předjel a malí lidé zdvořile čekali, až nastoupí. Přesto se bála, že zažila jen první záchvěv, po jakém teprve přichází zemětřesení.

Inženýr Brzobohatý přikázal vrátnému, aby se neodvážil opustit svou boudu ani na vteřinu, nechce-li z ní vylétnout navždy. Přestože se v tento den pravidelné porady nekonaly, dnes ji předstíral, aby pak nemusel svůj štáb shánět po celém areálu. Zatím se bavili o fotbalu, když mu vrátný volal, že přepadovce papalášů právě zvedl závoru. Za necelou minutu už kolona černých bavoráků dorazila před jeho plechové velitelství a on si rychle nasadil výraz úžasu, který dávno natrénoval pro podobné účely. Venku odbouchala dvířka aut a do kontejneru spíš vtrhl než vešel ju-

nioršéf pražského ústředí firmy Hejkal and Hejkal s pelotonem, v jehož čele byl Franz-Josef Hinterpichler, generální ředitel mateřského trustu Bavaria-Hoch-und-Tiefbau, pro svůj vzhled a způsob jednání výstižně Čechy zvaný Dráták.

– Surprise, surprise! volal Němec v novodobém esperantu angličtině, a mladý Hejkal nedal ani mrknutím znát, že údajně překvapeného stavbyvedoucího nechal včas varovat svou sekretářkou, neboť věděl o jejich poměru. Inženýr Brzobohatý podával právě hlášení o stavu stavby, když volal vrátný znovu.

– Kruciturci! osopil se, – nezakázal jsem vám přepojovat mi teď...

Vtom zaslechl hlas osoby, které vrátný sluchátko hned předal. Strnul a nezavěsil, jen se omluvil, že ji teď opravdu nemůže přijmout, a dodal stejně stručně:

– Zavolám večer, ale každopádně máš mou upřímnou soustrast... Jak proč? Tvůj muž se přece omluvil kvůli smrti v rodině!

Co on ani Krásná paní nevěděli: v tutéž chvíli otvíral cizinec dveře domu na náměstíčku, když předtím čekal ve vyloupené kapliče, dokud neodjela. Autor nadále nemá zdání, co se mu odehrávalo v mysli, ale je opět s to zaznamenat jeho cestu domem. Otevřel dveře spodního bytu, které stále nebyly zamčeny, a dlouho se rozhlížel z jeho prahu. Do široké červeno-modro-bíle pruhované vietnamské tašky, již přinesl s sebou, pak uložil všechny své knihy. Nato vytáhl z kufru pod lůžkem plátěný obal a zdál se kostru, kterou nazýval Eva, oblékat. Pak všecko vynesl z bytu, zanechal pod schody a vystoupal do patra.

Salon nebyl zamčený, zato klec s ptákem přikrytá. Tady přehoz odstranil. Papoušek se nezvykle tiskl do rohu skleněné koupelničky, jako by se v ní mohl skrýt. Nevydal ze sebe zvuk, ani když cizinec otevřel dvířka klece a vnořil do ní velkou ruku. Nepokoušel se prstům uhnout a dal se bez odporu vyjmout z drátěného bezpečí, jako by byl oddaně smířen se vším, co přijde.

Smrt v rodině! opakovala si, když položila telefon a prošla z kukaně vrátného drátěným plotem na ulici, jak patetické... hned si ale představila, že by jí zemřel Valtr, jak by to nazvala ona? Ovšemže stejně! Přímo proti ní ležel hostinec veselé vdovy a ji napadlo, nesedí-li Kemal v lokále. Nebo snad u ní přespal? Tu myšlenku zapudila, při jediné návštěvě kontejneru si všimla polního lůžka s pečlivě složenou houní. Pravděpodobnější jí připadalo, že tam dospává i teď, když Alibabu někde pohřbil a zapil to nealkoholickým pivem v jednom z nočních barů, kterých mělo teď M. víc nežli školních tříd. Zavrhlha i nápad hledat ho, protože neměla nejmenší představu, jak by ho oslovila.

Myšlenku jít se poradit na hřbitov škrtila též, zcela absurdními se jí náhle jevily její letité hovory s mrtvými, které přece vedla sama se sebou, takže se nemohla dozvědět víc, než co už jí bylo známo. Oželet musela bohužel i Julia Mádra, který by se jí určitě snažil pomoci dalším vyznáním lásky, tím posledním, co chtěla dnes slyšet. Zamotaná do křížících se úvah nemyslela na cestu, až si uvědomila, že už dost dlouho upřeně hledí na křehké výrobky ve výloze cukrárny U HÝTY A BATULA. Tentokrát se posadila uvnitř, aby vyloučila i malou pravděpodobnost, že by ji vyrušil někdo z hrstky zbylých známých jdoucí právě přes náměstí.

Podnik sotva otevřel, byla zatím jediný host, kapitalismus odvál časy, kdy si tu po snídani krátili pracující gáblíčkem čekání na oběd. Nenapadlo ji objednat nic jiného než opět vídeňskou kávu a sacher, ale když pak měla náhle před sebou prázdný šálek i talíř, došlo jí, že nezaznamenala žádnou z klasického kvarteta chutí; jazyk je nerozlišil, či spíš, pochopila, rozptýlený mozek jí jeho hlášení neposlal na vědomí. Rozzlobená na sebe, že dovolila svým smyslům tak ne-

bezpečně otupět, když je nutně potřebuje k řešení krize, poručila si oboje znovu a nutila se při každém loku i soustu důrazně vnímat horkost kofeinu, chlad šlehačky, sladkost čokolády i trpkost meruňkové zavařeniny. A když se její duch rozběhl na nejvyšší obrátky, zasáhl ji naplno otřes, který se ohlásil ráno na zastávce autobusu.

V liduprázdné cukrárně, jejíž obsluha se vybavovala v přípravě, za tichého zvuku staříčké beatlesácké písně o jakémsi Včerejšku, si naprosto konkrétně vybavila okamžik, kdy ji nahý cizinec divoce, a přece nesurově snesl na postel, nějak zázračně zbavil županu i noční košile a vzápětí svým pohlavím pronikl snad až k jejímu srdci, aniž ucítla nejmenší bolest, ba přímo naopak! Teprve teď jako by se vše, co po té noci z leknutí a studu vytěsnila tak dokonale, jako by to byl pouze jeden z jejích pověstných snů, stalo skutečností; čerstvě nabuzené smysly jí vrátily tvary, barvy, zvuky, chutě i vůně.

Až teď věděla s jistotou, co ji napadlo už u hrobu matky: že nebyla znásilněna, oloupena o důstojnost a čest, ale uctěna a obdarována vším, oč přišla Jaromírovou zradou a co se v rozporu s celou svou bytostí neodvážila znovu hledat. Ano, Kemal, teď už nebyla schopna zvát ho cizincem! rozbil tím živočišným útokem v jediném okamžiku zábrany, jimiž se její intelekt po léta jistil proti dalšímu falešnému snu ze strachu, že by ji zničil docela.

Právě teď se jí plně vrátilo vědomí, že v té noci nebyla pasivní oběť, která se otrocky podvolovala násilí, ale vášnivá žena prodlužující sama milostný duel, dokud slastně nevyčerpala milence i sebe. A pochopila, že učiní možné i nemožné, aby se muž, který ji v poslední chvíli vytáhl z předpokojí stáří a smrti zpátky do života, vrátil k ní a byl s ní jako se svou skutečnou ženou.

Do cukrárny mezitím vešel starý manželský pár hovořící sousední saštinou. S arogancí čerstvých zbohatlíků hlasitě kritizoval nabídku sladkostí a nostalgicky vzpomínal „auf das alte Café“. Když Krásná paní zaplatila a míjela je, neodpustila si jim německy připomenout:

- Ta stará kavárna se jmenovala Cafe Silberstein, ale vy máte zřejmě na mysli ten arizovaný podnik nazvaný podle vůdce sudetských Němců Cafe Henlein, nicht wahr, meine Herrschaften?

Nechala je tam přepadlé spíš strachem než studem a vydala se pěšky dál. Bez dalšího uvažování náhle věděla přesně, co má a musí učinit, aby jí Kemal uvěřil, i kdyby se to mělo zcela minout účinkem. Dlužila to jemu i sobě!

Největší obchodní dům v M. byl vloni převzat dalším řetězcem, který jej v přízemí vybavil i prodejnou domácích zvířat.

V ní kupovala pro Valtra drahé pytlíčky balzamíny, jimiž mu vynahrazovala své delší nepřítomnosti. Neviděla tam nikdy víc než pár andulek a morčat, ale zažila už rodiče, kteří pro své dítě objednávali k Vánocům štěně podle katalogu. Mladá prodavačka jim však tehdy nebyla schopna podat o žádané rase bližší informace, takže rozladěně odešli s nepořízenou. Místo ní stála dnes za pultem mulatka, což naději na úspěch ještě snižovalo.

Snědá dívka se však ukázala být Češkou jako poleno, plodem lásky její matky s cizím diplomatem. Navíc byla studentka veteriny, která si tu přivydělávala o prázdninách. „Peršáky“, jak jim říkala, znala dobře a slíbila do týdne podat zprávu, který z chovatelů by měl volného samečka. Krásná paní ji povzbudila zálohou, aby se internetem poohlédla i v blízkém zahraničí, a pak už zamířila domů. Deprese ustoupila naději, jakou v ní vždycky probouzelo každé rozhodnutí čelit nepřízni hvězd silou lidského ducha.

Stavila se ještě u Vietnamců, kterým nedávno poradila, aby obohatili sortiment víny z Mělníka a Žernosek, a koupila svou oblíbenou červenou Ludmilu. Vypijeme ji na usmířenou! věřila, když docházela na náměstíčko. Spatřila svůj dům a ustrnula.

Prostřední okno salonu bylo otevřené dokořán a na parapetu se zdál slunit Valtr.

Paniku, která ji ochromila, překonala vzápětí mobilizací veškeré inteligence i vůle. Ted' vůbec nemyslela na to, jak se tam Valtr ocitl, ale jen, jak se sama dostat k oknu, aby je zavřela dřív, než ho napadne vylétnout ven. Rolnička! hřmělo jí hlavou, jeho milovaná rolnička ho vždycky znovu spolehlivě přiváděla i do klece, ačkoli se už tisíckrát zlobil, že tam byl vábivým zvukem vlákán, aby mu světlo světa zakryl přehoz.

Naštěstí tu ještě neřádila parta kopálistů, která by ho jistě schválně plašila. Nejvíc se strachovala, aby ji nezahlédl a neletěl jí vstříc, nebylo jisté, zda by se na jejím rameni svezl do domu, anebo zmaten neznámým prostorem zamířil jinam. Sklonila proto tvář a nutila se nezrychlit krok, i když jí cesta ke dveřím přišla nekoněčná. Až když odemkla a postavila láhev na dlaždice, skopla lodičky a hnala se tiše do patra. Než tiše otevřela do salonu, připomněla si, že rolničku použila ráno a položila pak jako vždy na přehozenou látku... takže se z klece nemohl dostat sám! chápala už, ale stále se vzpírala věnovat tomu pozornost, dokud nebezpečí nepomine.

Dveře pootevírala po centimetrech, než znovu ztuhla: parapet okna byl prázdný. Do pohybu ji uvedla nová naděje, že Valtr vletěl zpátky do salonu, přeběhla proto k oknu, aby je zavřela. S rukama na obou rámech však spatřila svého miláčka, jak právě dosedá na vypleněná boží muka. Přehoz ležel na parketách, rolničku-vábničku nenašla ani pod ním, musela se tedy spolehnout na svůj hlas. Vyběhla na ulici, ale ještě se vrátila, aby si navlékla odkopnuté lodičky. Valtr počkal, až se přiblížila, a než ho stačila oslovit, předešel ji radostným skřekem.

– Valtrrrr krrrrál, Valtrr krrrrál, krrrruciturrri!

Jako by tím byl ohlásil svůj cestovní záměr, odplachtil na vrata Istanbulu. Ta byla dosud zavřená a Krásná paní se k nim rozběhla,

ale hned i zastavila, když ji napadlo, že pokud uprchlíka přiláká, nemá v čem ho donést zpět. Řešení ji napadlo hned, utíkala zpátky do domu, zabušila na dveře spodního bytu a bez čekání stiskla kliku. Jak očekávala, byl otevřen a nikdo v něm. Proutěnou přepravku pro Alibabu spatřila hned vedle dveří, popadla ji a běžela s ní ven. Právě přitom si začala uvědomovat, že Valtra pustil z klece a okno mu otevřel Kemal. Jako tenkrát Jaromír! vykřikla v duchu, a navedla jsem ho vlastně sama!

Před Istanbulem se rozjížděl městský autobus, a když ji šofér viděl spěchat, znovu zastavil, musela ho divými gesty vyzvat, aby proboha jel dál, pokrčil uraženě rameny, ale odjíždějící vozidlo odhalilo vrata hostince už bez Valtra. Krásná paní se zoufale točila kolem dokola, než ho konečně objevila na štítu s nápisem LAHŮDKY, který si ponechali i Vietnamci. Mladý pár, jenž jí před chvílí prodal víno, kladl na police před krámem čerstvou zeleninu a teď napjatě přihlížel, jak naléhavě promlouvala k papouškovi, který se zdál zaujatě jí naslouchat.

– Valtríčku, miláčku můj, pojď dolů, polet' ke své Růžerůže a buď zas její drahý krásný král Krutibrko!

Vztáhla k němu ruku a ještě vystoupla na špičky, aby mu byla blíž, a on opravdu začal natřásat křídla, jako by se chystal slétnout k ní, jenomže vtom se ulicí prořítla motorka upravená na zvuk podobný cirkulárce. Valtr vyrazil raketově vzhůru a mířil k domům Ne-Při-Způsobivých. To už stěží popadala dech, přepravka jí ztěžovala běh a po dlouhé době ucítila bolest u srdce, ale dál ji hnala zlá předtucha a ta se vyplnila. Valtr se usadil nad průjezdem, jemuž chyběla vrata, na růžici držáků, které kdysi nesly prapory, a připomínal domovní znamení. Bohužel ve chvíli, kdy z průjezdu vyběhl houf černovlasých dětí. Barevný pták v nich ihned probudil touhu ulovit ho.

Krásné paní to vlilo novou sílu, doběhla k řičícím střelcům, kteří naštěstí teprve sbírali kameny, a vykřikla tak, že se vylekali.

Udýchaně jim vysvětlovala, že je to vzácný druh, který s ní žije už mnoho let, a tu v ní někteří poznali ženu, která zde především nabízela hodně peněz za málo práce. Jejich náčelník jí sice lámanou češtinou, ale srozumitelně vysvětlil, že pták dal přednost jim, ale oni jsou ochotni jí ho prodat. Udělala další chybu, když nevylovila nějakou bankovku poslepu, ale položila košík na chodník a vyňala z kapsy toboleku. Ozval se drásavý jek.

– Love, love! Daj, proše pani, daj love!

Nikdo jí nehrozil, ale pochopila sama, že by ji obklopovali, dokud ji neuprosí, a nechtěla riskovat pro pár stovek, že Valtr znovu odletí. Dala jim, co měla, a když ukázala, že je toboleka prázdná, houf se s vítězným rykem vrátil do dvora, aby se popral o kořist. Pak zvedla oči nad průjezd, ale spatřila jen prázdné průčelí. Než si stačila zoufat, uslyšela:

– Rrrůžorrůžo! Soforr!rt!

Seděl za ní na stromě a hned zas přelétl na druhý a pak na další a další, vždycky když k němu došla, vedl ji, stále nešťastnější, jako bludička lákající svou oběť do pasti. Tak za ním dospěla až ke břehu, kde usedl na plechový terč jakési říční značky a začal si zobákem čistit pravé podkřídlo, jako by na ni čekal. Chvíli stála, a když se jí trochu ustálil dech i tep, otevřela přepravku a pomalu se blížila, opakujíc jeho nejmilejší slova. Vtom ji zahlédl kapitán projíždějícího remorkéru a pozdravil sirénou. Mocné zadunění Valtra znovu vystřelilo do výše. Plachtil od ní nad středem Ř. směrem k přístavu, jemuž v dětství říkala Humbuk...

Marně ho tam vyhlížela dlouhé hodiny. Vzdala to, až když padla tma. S prázdnou přepravkou se pak dlouho vlekla domů a skoro si vyplakala oči při představě, jak starý ptačí král zakouší trpký osud cizince v moci domácího proletariátu opeřenců, který jistě nezná slitování, jako Češi vůbec. Okno v salonu bylo stále otevřené. Až když je zavřela, šla rozsvítit a zdrceně pohlédla na klec. Chvíli trvalo, než uvěřila, že stín na bidýlku je spící Valtr.

Haleluja! milí čtenáři, a k tomu ještě hosana! autor trnul, trpěl a oddychl si společně s vámi, když nejkřehčí, nejstarší i nejopereňnější z našich čtyř hlavních hrdinů se dokázal zázračně vyhnout smrtákovi cíhajícímu v městě M. nad řekou Ř., jenž tam předtím tak záludně zahubil toho nejchlupatějšího nevinnou rukou Krásné paní. Chtějme věřit, že je to kýžený dobrý obrat ve složitém příběhu, který teď i přes další kalné ledové víry pospěje k teplu azurových moří!

Když se Krásná paní přesvědčila, že je to opravdu miláček Valtr, který se nepochybně dokázal vrátit za soumraku až od řeky sám a musel přitom vydat tolik energie, že po všech semenech v korýtku vydobal i jádýrka z obou půlek jejího na noc připraveného jablka, nasypala mu na dobré jitro dvojitou porci plodů balzamíny a padla do postele, opět aniž si vyčistila zuby. Prospala ničím nerušená deset hodin v jednom kuse a beze snů, ale procitla přesto v horším stavu, než v jakém usnula. V leccěms se to podobalo jejímu jarnímu pádu se schodů: tenkrát se jí přes noc rozležely rány po těle, tentokrát na duši.

Zprvu zoufale soustředěná na Valtrovo sledování a pak ne-
výslovně šťastná, že nezmezil a nezanechal ji tu s bezpočtem mučivých představ o svém ukrutném konci, zaplašila včera myšlenky na všechno, co mohlo ten sebevražedný úlet zavinit.

V jejím podvědomí to však tkvělo nadále jako onen po rukojet' vetknutý nůž, a teď ráno už nebyl nejmenší důvod něco potlačovat. Ano! Byl to bohužel tentýž muž, teď už zas jen cizinec, jemuž pomohla svatbou zachránit holou existenci a on se jí za neúmyslnou nehodu zákeřně pomstil pokusem úkladné vraždy, které zabránilo jen obrovské štěstí.

Pravda, připouštěla, až se tomu sama divila, i on mohl Valtra oplátkou rovnou zabít a namísto toho zvolil naštěstí jakýsi druh božího soudu, jenž teď spolu s miláčkem dokonale omilostnil i ji, jenže jeho osud visel dlouhé hodiny na vlásku a to nemohla, nesměla přijmout, neměla-li si připadat jako hadr na holi, která s ním vytírá podlahu. Teď byl na vině on! Zburcovala pro změnu hrdost, aby dokázala spolehlivě odrazit teplou vlnu, jaká ji včera zalila v cukrárně, a stanovila si podmínky, za nichž jedině bude ochotna vrátit se zatím alespoň k formálnímu soužití, než budou oba dva schopni obnovit víc.

Za první: on musí odvolat podezření, že Alibabovi ublížila úmyslně, když sám dopustil, aby kocour pronikl z bytu do kuchyně a ohrozil Valtra. Za druhé: on se musí omluvit za brutální pokus vylákat papouška po desítkách let strávených pouze v důvěrně známém domě do cizí přírody, odkud se zachránil opravdu pouze zázrakem. A za třetí? Za třetí se omluví ona za všechny své nešťastné reakce i lži a sežene mu, ano! kocourka téhož původu i jména!!

Všechno měla tedy promyšleno, ale bylo jí to k ničemu, dokud o tom nevěděl on. Naděje, že se také vrátí pod společnou střechu, jí zhasla, když donesla do spodního bytu Alibabův koš a teprve si všimla zmizení kostry. Ve skříních byly vedle všech Jaromírových oděvů a košil pečlivě uloženy i další věci, které na něm pamatovala. Kromě kostry odtud viditelně zmizely jenom cizincovy knihy, především učebnice, ležící vždy na nočním stolku. Hodlal se tedy učit dál, ale v čem chtěl chodit nebo vařit? A hlavně: kde??

Když šla zpět kolem kuchyně, znovu se jí vrátila zastavená setina vteřiny, kdy se stalo to neštěstí. Tím víc se jí zastesklo po Valtrovi a spěchala nahoru zjistit, jestli se už vzpamatoval. Stále ještě v kleci spal, balzamíny se zatím nedotkl a nepohnul se ani, když prstem něžně hladila jeho peří. To ji znepokojilo a rozhodla se ho vzbudit, aby se ujistila, že je v pořádku.

– Halo... vstávat! promluvila naléhavě, ale tiše, aby ho nevylekala, – to jsem já, tvoje Růža, a ty jsi kdo můj? no pověz, kdo?

Odpovědi se hned nedočkala, ale to nebylo poprvé, čím byl starší, tím mrzutěji se probouzel. Jako obvykle mu tedy pomáhala.

– Nejsi ty Valtr? A jaký Valtr? No jaký? Tak řekni, já to chci slyšet! Krásný! Drahý! Král! No? Král krutibrko!!

Vyrušil ji telefon. Někdejší Janek-Chvístek a nyní inženýr Brzobohatý volal, aby se jí omluvil, že ho včera Němčouři trápili zevrubnou inspekcí a po ní ještě důkladnější oslavou, takže se vůbec nedostal k telefonu, ale za trest pak dlouho nemohl usnout, jak myslel na tu smrt v její rodině, až mu dneska ráno Kemal vysvětlil, že jemu zemřel kocour a jí uletěl papoušek.

– To už asi není ten mluvka, co jsem ho znával? ujišťoval se.

– Je, řekla, – ten, co jsi ho naučil říkat „kruciturci“, že se ti tak líbilo jeho rrr.

– No to je škoda! politoval ji upřímně, – ale třeba ti ještě přiletí!

– Už se stalo. Dokázal se vrátit dřív, než jsem se stačila doplazit domů.

– No to je kanón! Hned to Kemalovi řeknu, aby se trochu potěšil. Anebo ho chceš radši překvapit sama, až přijde z práce?

Vteřinu se rozmýšlela, než opět překonala sebe samu.

– Já totiž nevím, jestli ještě někdy přijde...

– Jak to myslíš...? zatápal, – proč by sakra neměl přijít, když tam bydlí?

– Nepřišel domů už včera, učinila tedy odevzdaně plné doznání, – protože toho jeho kocoura jsem nešťastnou náhodou zabila já, ale on zřejmě myslel, že naschvál, takže za to otevřel Valtrovi klec i okno!

– A kruciturci... řekl inženýr a ona slyšela cvaknutí jeho zapalovače i první dlouhý tah, – to je... to je teda... můžu to nějak... dát nějak dohromady?

- Já bych ti byla... byla bych ti moc vděčná, Janku... dostala ze sebe hluboce pokořena tím, že o to musí prosit právě bývalého Chvístka, - a zavolej mi, prosím tě, co nejdřív, jsem doma a budu čekat...

S tím raději zavěsila, protože nemohla déle ručit za svůj hlas.

Doufala, že se něco o Kemalovi dozví od jeho šéfa co nejdřív, a proto nechtěla opustit dům ani na nákup, ačkoliv po všech hektických dnech našla v kuchyni jen tvrdou skývu a zkažené mléko, které zapomněla vrátit do ledničky. Seděla tedy v salonu, hleděla bezmocně na Valtra, jehož se zdála zachvátit spavá nemoc, a dodávala si kuráž vzpomínkami na doby, kdy jí bylo ještě hůř, a přesto neklesla na mysl, dokud své problémy nezvládla.

Předčasná smrt matky ji ušetřila zmatků, jaké by v ní způsobila v pubertě. Jako malá holčička uvěřila otci, že maminka se má v nebičku líp, a těšila se, až se tam s ní potká. Byla dokonce pyšná na to, že jí svěřila tatínka do opatrování, a opravdu se stačila dobře učit, vařit i uklízet.

První životní krizi jí nepřinesla jako většině vrstevnic láska, ale politika. Jedničkářka, kterou byla nepřetržitě od první obecné do maturity, ani na okamžik nepochybovala, že stejně bravurně vystuduje medicínu. Nejbližší jí byla veterina, ale dětský strach z koček v ní s léty nepolevil, rozhodla se proto jít ve stopách otce. Z přijímacích zkoušek se vrátila s veselou myslí, když všechny odpovědi doslova vysypala z rukávu. Odmítnutí zdůvodněné tím, že lékařství nesmí zůstat doménou buržoazie, protože příští ročníky budou otevřeny dětem proletářů, ji zdrtilo.

Jako holčička nikdy nebrečela, výjimkou byl útok kocoura a maminčina smrt. Ztroskotání jejího snu ji donutilo poznat smutek, proplakala noc a myslela poprvé i naposled na sebevraždu. Otec to vytušil, vyvěsil na ordinaci, že si bere dovolenou, vzal do starého skautského batohu nejnutenější prádlo a vyrazil s dcerou na túru.

Lokálka je dovezla na práh Českosaského Švýcarska, kde tři dny šplhali po stezkách mezi bizarními skalními útvary a tři noci strávili

v jediné primitivní ubytovně nahrazující desítky vyrabovaných hostýlků po Němcích. Tam jí úspěšně vštípil svůj recept jak pít a neopít se, když se u toho stále něco málo pojidá a nikdy neklesne myslí pod hladinu alkoholu. O to se postaral, když jí večer co večer při víně vysvětloval svou životní filozofii.

– Růžičko, shrnul ji nakonec, – jsme jen hříčkou náhod, šťastných i smolných, takže jediné skutečné centrum securitatis, hlubinu bezpečnosti fungující stále, neseme v sobě. S ní jsme přežili nacisty, s ní přežijem i komunisty. Naší svobodou je čisté svědomí.

A dodal heslo, s nímž ji vyprovázel ke každé velké zkoušce.

– Odvahu, mladá bohatýrko!

Po návratu se přihlásila na zdravotní školu, stala se její chloubou a pak i otcovou pomocnicí, takže unikla ponižování, jemuž se vystavili ti, kdo chtěli své sny vykupovat službou Démonu souhlasu, jak otec podle zakázaného básníka Dominika Tatarky nazýval povinné holdování vrchnostem. Takto čistá ovlivnila i Jaromíra, který vedle ní začal pochybovat, zda revoluční kácení lesa ospravedlňuje tolik smrtelných zranění létajícími třískami. Probudila jeho slušnost, takže se po jejím boku stal komunistou budícím důvěru a naději nejen její a otcovou, ale i většiny občanů v M. Nikdy nebyla šťastnější než v srpnu toho roku, před vpádem tanků. Ty zavinily druhý životní šok, o to horší, že přišla o tu naději i o dítě, na něž se strašně těšila, a brzy zjistila, že nemůže mít další.

Oporou jí byl v tom hrozném čase Jaromír, který se nejen jí jevil jako jeden z pilířů poniženého národa. Jiní funkcionáři v přecenění své důležitosti měnili denně ilegální byty, takže nebyli k nalezení nejen okupanty, ti je vůbec nesháněli, ale ani spoluobčany, kteří u nich hledali radu, jak se chovat. Až na Jaromíra! Ten se neohroženě usadil v osiřelé kanceláři prvního tajemníka krajského výboru strany, odkud nařizoval, zařizoval i pořizoval vše, co bylo nutné pro normální chod života. Legendou se stalo jeho Nět! komandantovi sovětské divize dorazivší z NDR, který tu hodlal usídlit štáb a chránit jej tanky.

Jaromír ho svou dobrou ruštinou přesvědčil, že právě jakožto komunista musí respektovat komunistu z bratrské země, který se řídí příkazy vlastní strany. Sekretariát se nestane sídlem velitelství bez souhlasu ústředního výboru, a tanky sem nevjedou, protože by, jako už kus předměstí, zničily i historické náměstí nesoucí jméno Vladimíra Iljiče Lenina! Znejistělý velitel ponechal divizi za městem a občané měli Jaromíra za druhého Dubčeka.

Krátce nato plakal pravý Dubček v televizi nad sebou samým, že podepsal v Moskvě ostudný protokol, jímž proměnil úchvatný výbuch celonárodního vzdoru v neškodný pšouk.

O to víc vyrostl v očích své truchlící ženy nepokořený Jaromír. Když jí za pár měsíců před pražským Mánesem, kde na něho čekala, připilý řekl, že se vrátil do té zbankrotované partaje, aby ji znovu zachraňoval, a pak po ní hodil snubní prsten, jistý čas věřila, že je snad tajný spiklenec. Když ale zvedl ruku pro vyloučení prvního z přátel, nazvala ho podlým, a on ji uhodil. Byla to první rána v životě a také poslední. Bez váhání odešla nahoru k otci a do spodního bytu vkročila až dlouho po Jaromírově smrti.

I pak trvalo léta, než se vzpamatovala, ale tu starou hlubinu bezpečnosti jí vrátil až další šok, jímž byla smrt otce, k němuž přilnula tím víc, že mu chtěla vynahradit čas, kdy ho zastínil Jaromír. A pak si ji už střežila tak, že do ní nedala vstoupit nikomu z těch, které okouzila její nepomíjivá krása... proud myšlenek přetrhl telefon, bylo už pozdní odpoledne.

– Růženo, ozval se bývalý Chvístek, – promiň, ale on... mi řekl jen, že si pošle pro věci, až bude mít nový podnájem...

– A to... zahořela studem, ale zeptala se, – to spí teď v tom kon-
tejneru?

– Ne... dostal zatím pokoj tam, co je to srbské bistro...

Ta strašná nespravedlnost a pohled na nevinného miláčka, který se stále neprobíral ze srovnatelného šoku, způsobily, že se její smutek rychle měnil v hněv.

– Proboha, Růžo, řekl JUDr. Julius Mádr junior tak poplašen, že ho ani nenapadlo políbit jí ruku, napodobit papouška či hrát jiná ze svých obvyklých divadélek, – jak to vypadáš... chci říct, snažil se prvotní zděšení z jejího zevnějšku připsat neznámému násilníku, – co ti kdo udělal??

Až teď si zpřítomnila, že ji ten včerejší výbuch hněvu celou noc probouzel a nakonec vyhnal před pátou k řece, kde bloudila řídkou ranní mlhou, než její hodinky ukázaly čas, kdy advokátní kancelář otvírala. Namířila k ní v tom, co na sebe nad ránem navlékla ze skříně poslepu, a vůbec ji nenapadlo zaskočit ještě domů, aby se aspoň učesala a nalíčila. Až tady jí došlo, že pohled na ni asi definitivně vyléčí nejvěrnějšího ctitele z nepomíjejícího citu, protože v ní po dnešku už nikdy nemůže spatřit svou vysněnou Krásnou paní.

Její hněv se stal úplně nezvladatelným, když se Valtr k půlnoci probral z více jak čtyřadvacet hodin trvajícíchho spánku zcela jiný, než jak ho léta znala. Zobal balzamínu, která ho vždycky rozjařovala, bez zájmu jako nejvšednější zrní, a za celou hodinu, kdy mu nepřetržitě předříkávala všechna slovíčka podněcující jeho oblíbené hlášky, nevydal nejmenší zvuk. Konečně pochopila, že ze stresu, jemuž byl včera tak náhle a dlouho vystaven, zřejmě oněměl, a to bylo, co ji nenechalo spát, vyhnalo před úsvitem k řece a pak i za Juliem.

– Chci se rozvést! vykřikla konečně nahlas holou větu, kterou si předtím v duchu opakovala celé hodiny, a hned ji spontánně rozvinula, – nechci mít ani minutu cokoli společného s tím člověkem, chci ho mít okamžitě z krku i z domu a z úředního listu, ať to stojí, co chce, zařídíš to pro mě přednostně, tady a teď?

– Proboha, opakoval doktor Mádr, – co ti tak zlého udělal??

Vychrlila ze sebe obžalobu, o níž byla, jak jí v duši nazrávala v hodinách sílícího hněvu, přesvědčena, že vystačí na roky kriminálu. Protože však vynechala své znásilnění, které v ní budilo rostoucí pochybnost, slyšel advokát sice smutnou zprávu o tom, jak nechtíc zabila kocoura, a o tom, jak její podnájemník a teď už i manžel v odvetu nechal málem uletět papouška, jenomže kočičí tragédii přivodila sama a na zločin otevření papouščí klece současně s oknem zákon nepamatoval. I poté, co jí to vysvětlil, stála však na svém.

– K rozvodu musí přece stačit spousta jiných důvodů!

Ani teď nezmínila ten zamlčený, jenž by byl zcela jistě postačil k citelnému trestu na svobodě, a nechala ho lámat si hlavu, jak má z tak nulové skutkové podstaty uplést účinný paragraf, který by ji dokázal zachránit před následky trestuhodné lehkovážnosti. Začal uvažovat nahlas.

– Za těch pár měsíců jste samozřejmě nenabylí žádný miliony nebo latifundie, o který byste se teď museli dělit, ale pokud je ten chlápek vyčuranec, může ti snadno způsobit těžkou tak řečenou společenskou újmu, stačí, aby tě obvinil z rasismu, to teďkonc frčí a pro bulvár je to dycky laskomina.

– Bulvár, namítla, – nemá přece tušení, že nějaká Čechová vůbec existuje!

– Tak to ho, Růžo, hodně podceňuješ! Kdyby někdo z těch sběratelů hoven vyčmúchal, že jsi byla a pro naši generaci navždycky zůstaneš Mona Líza severních Čech, budeš za zneužívání chudáčka z třetího světa tři dni na titulní straně a někerej z posledních spravedlivejch ti v noci vytríská vokna!

– Co mám tedy dělat, řekla nešťastně, – Julku, pomoz, nezapomenu ti to!

Tak úpěnlivý slib v něm probudil mužské choutky, protože mu, což netušila, připadala v té bídě a v tom zoufalství žádoucnější než v plném lesku.

- Do kolika mě teda necháš jít? zeptal se jí s novým zápalem bojovníka.

- Kam...? nerozuměla, - jak to myslíš?

- Heleď se, Růžo, jestli to chceš mít sfouknutý bez nervů a bez následků, nabídnu mu tvým jménem slušně vysoký odstupný, aby mu pokrylo stěhování a nájem jinde dejme tomu na rok, podle mého soudu se ti to zatraceně vyplatí.

- Dělej, co uznáš za vhodné, Julie, řekla, aniž ho příliš vnímala, - ale ať to mám za sebou rychle! Dřív nedám do pořádku ani Valtra!

JUDr. Mádr ji nato poslal domů s dobrou radou, aby se pořádně vyspala, a se zjištěným příslibem, že večer přijde podat jí zprávu a domluvit další postup. Vzrušen představou, že dostane po letech třetí šanci mezi čtyřmi zdi, kde jí dvakrát marně vyznal lásku, vytočil pak telefonní číslo, které už znal nazpaměť; naposled byl s jeho uživatelem na pivu předevcírem.

- Nazdar, Julie! řekl inženýr Brzobohatý, který též znal číslo na displeji.

- Nazdar, Janku! řekl doktor Mádr, - hele, seš momentálně sám?

- Jo! řekl Janek, - ale dnes mi asi nechceš vyprávět lechtivej vtíp, vid'!

- Ne, řekl Julius, - myslím, že mě dneska přešly všechny fóry na delší čas.

- Mě, řekl Janek, - už když mi včera oznámil, že bydlí u tý Srbky.

- Mě, řekl Julius, - když mi oznámila teď, že se s ním chce nato-tata rozvíst.

- Máš, řekl Janek, - dojem, že se s tím dá ještě vůbec něco dělat?

- Mám, řekl Julius, - jak ji znám, každej pokus v tom směru za zbytečnej.

- Jak, řekl Janek, - máme v tý aféře asistovat my dva, co je tak známe?

- Tak, řekl Julius, - jak nám velí vztah každýho z nás ke každému z nich.

- To, řekl Janek, - jsem na tom teda hůř, já už mám dávno rád i jeho!

- To, řekl Julius, - je fajn, takže maj oba záruku presumpce nevinu!

- Co, řekl Janek, - čekáš ode mě, aby to proběhlo civilizovaně?

- Já, řekl Julius, - tě chci prosit, abys ho co nejdřív poslal ke mně.

- Já, řekl Janek, - ho tam po šichtě dopravím radši autem osobně!

- Fajn! řekl Julius, - snad se nám zadaří vysekat ji z toho bez úhony...

- Fajn! řekl Janek, - a snad se nám podaří nepoškodit ani jeho...

- A pak, řekl Julius, - si hodíme kostky, kdo z nás dvou, vid'...?

Co Krásná paní neviděla ani neslyšela, protože u toho nebyla a měla se dozvědět až večer:

Inženýr Brzobohatý přidělil úkoly na příští týden a propustil svůj štáb až na jednoho muže. Toho nechal sedět, nalil, ačkoliv hodlal vzápětí řídit, dvě stopky akvavitu, který dostal od mnichovského obršéfa za úspěšný průběh kontroly, a když jeho protějšek mlčky zavrtěl hlavou, hodil je do sebe sám.

– Člověče Kemale, zahájil i ukončil svůj proslov, – pojed'te se mnou!

Odporu se nedočkal a v autě jenom dodal, že ho veze k advokátovi, kterého už poznal, aby dojednali, co je nezbytné, chce-li on, Kemal, žít v téhle zemi dál a bez potíží. Ani k tomu se jeho oblíbenec nijak nevyjádřil, takže cestou mlčeli oba. JUDr. Mádr hostu vlídně potřásl rukou, usadil ho do koženého křesla a zeptal se, chce-li kávu. Když cizinec odmítl, nenabídl už nic ani inženýrovi, čímž mu prozradil vysoký stupeň své nervozity.

– Pane Ötzöláne, promluvil, prolamuje si hřbety obou dlaní, – sepsali jsme tu spolu poměrně nedávno nájemní smlouvu, kterou jste signoval v trojím vyhotovení. Jejím hlavním ustanovením, s nímž spojeno promptní ukončení nájemního poměru, byla vaše bezpodmínečná povinnost nepustit zvíře, které jste choval... hledal v papírech a našel, – samce kocoura takzvaně perského mimo vám přidělené prostory. A tato smlouva nebyla v ničem oslabena smlouvou manželskou, kterou jste s majitelkou domu a bytu uzavřel následně!

JUDr. Mádr se pečlivě připravil a mluvil dnes spisovnou advokátštinou, ale inženýru bylo zřejmé, že mlčící cizinec mu nahání trému, kterou sám dobře znal; když se na Kemala občas na stavbě rutinně

utrhl, hned si uvědomil, že křičí na mimořádně inteligentního člověka, kterému jen zlý osud nedovolil být mu společensky roven a možná i nadřazen...

– Zmíněný samec, pokračoval advokát, snaže se zachovávat suchý tón, – nicméně opakovaně pronikl do smlouvou zapovězených prostor majitelky domu, a když vážně ohrozil její vzácnou odrůdu papouška druhu Ara, došlo tam k jeho povýtce neúmyslnému zabití majitelkou, která toho upřímně lituje, jakožto i následných zkratových jednání plynoucích z její duševní iritace; musí však zásadně odmítnout neadekvátní reakci, s níž jste úmyslně zapříčinil úlet zmíněné odrůdy, která se sice vrátila k majitelce, ale přišla přitom o řeč.

Cizinec na něho hleděl a inženýr obdivoval, že přitom ani nehnul brvou; nedivil se advokátovi, že se mu do profesionálního hlasu vkrádá lidská nejistota.

– Facit, pane Ötzöláne: má mandantka považuje za porušení nejen smlouvu nájemní, ale i manželskou, neboť váš čin ohrozil i poškodil bytost jí blízkou, čímž jste ztratil nutnou důvěru, jakou vám manželstvím věnovala. Protože vás však nehodlá znevýhodnit v meritu věci, jímž je vaše žádost o české státní občanství opřena právě o uvedené manželství, postačí jí váš smluvní závazek podepsaný před námi oběma, že svolíte k rozvodu bez dalších nároků, jakmile občanství dosáhnete. Co žádá ihned, je vyklizení nájemného bytu se všemi věcmi v horizontu dvou týdnů, což na důkaz, že se nejedná o žádný způsob diskriminace, kompenzuje částkou, která zajisté pokryje jak náklady stěhování, tak půlroční nájem bytu téže kategorie. Jediná *conditio sine qua non*... zásadní podmínka mé mandantky je, aby vše proběhlo diskrétně a bylo veřejnosti, především médiím, prezentováno jakožto jednání v oboustranné shodě. Zde...

posunul před něho připravený text

- ... stačí podepsat, a zde...

vyňal z náprsní kapsy a přiložil k listině svazeček pětistovek, – jsou peníze.

Cizinec se dál nepohnul ani neozval. JUDr. Mádr už nejistotu neskrýval.

- Pokud s něčím nesouhlasíte, pane Ötzöláne, stačí říct, mám mandát své klientky i k modalitám, pokud nepřekročí rozumné mantinely, a můžete se poradit také s panem inženýrem Brzobohatým, který, jak je mi dobře známo, vám svou důvěru nadále zachovává a má po létech jistě i vaši.

- Kemale, nevydržel už inženýr, – vy moc dobře víte, že jsem vás přijal do firmy bez mrknutí, ještě než mi Cizinecká dodala papíry, a nechal vás udělat kariéru, jaká, pravda, neodpovídá vašemu í-kvé, ale pro uprchlíka je vysoce nadstandardní. Pan doktor Mádr je můj starý dobrý kamarád...

uvědomil si, jak nebetyčně přehání, ale také Julius na to horlivě kýval,

- ... takže můžete věřit, že na vás nechystá žádnou habadúru, co to je, jsem vás dávno naučil. Paní Čechová, a já jí to věřím, Kemale! vašeho kocourka zabít nechtěla a trpí tím jako vy, pročez si nezasloužila tu hrůzu, co jste jí způsobil, když jste se pomstil na jejím ptáčkovi, který jí léta nahrazoval otce, muže, dítě a vlastně celý svět. Takže to od ní vezměte jako velkorysou nabídku a nesnažte se jí dál komplikovat život.

Protože cizinec ani tentokrát nezareagoval, inženýr se namíchl.

- Kruciturci, chlape, tak neserte aspoň na mě a řekněte něco!!

- Že paní Čechová, promluvil konečně, – Alibabu nezahubila úmyslem, o tom nejsou mé žádné pochyby, ona však urazila mne, jak dva dny neměla svou čest mluvit pravdu a lžala mi. Právě tak viním sebe, že za oko já chtěl oko a nechal Allaha, aby rozhodl o ptáčka. A když on ho vrátil, já stydím, že chtěl jsem býti víc krutější než Allah. Tak my mohli s ní podati rukou, ale tato nabídka uráží ještě

více hloub. Rozvod podepíše bez penězích, a když nepůjde nechati mě u vás v zemi za to, jaký já jsem, zkusím žít jinam.

- Kristepane, čím... čím vás teď urazila?? nechápal JUDr. Mádr.

- Jak může ona pomyslet, že Kemal Ötzölan, který neskurvil sebe, jak tu říkáte, ani když vybili mu všecknu rodinu, přijme bakšiš od člověka, k tomu ženy, kterou přestal vážit!

Když to cizinec řekl, vstal z koženého fotelu a zeptal se tak, že si hned odpověděl sám.

– Myslím, pánové, že mě dále zde netřeba? Co mi pan inženýr donese k podpisu, podepíši.

Uklonil se nejdřív jemu a pak advokátu, načež, nepohlédnuv na bankovky, opustil pracovnu tak důstojně, jako by byl diplomatem končícím audienci. Vzalo je to oba stejně, než JUDr. Mádr prolomil mlčení a položil inženýru Brzobohatému otázku, kterou se prakticky vzdával plánu navštívit Krásnou paní sám.

– Jak jí tohle řekneme, aby ji to nerozhodilo ještě víc, než už je?

Pak se shodli: jeho prohlášení nemohou dámě svých srdcí zatajit, protože by jí je mohl vzkázat jinou cestou, a ostatně hodí se i v tom, že krom bezkonfliktního řešení její situace nabízí pádný důvod, aby nepropadla nemístné sentimentalitě. Bývalý Chvístek je pak opakoval téměř doslovně a bývalý Kádr-Kvádr k tomu přidal nejstručnější komentář.

– Ber to jako poučnou lekci, Růžo, že ani tvá laskavá velkorysost nemůže zmírnit nelítostnou válku kultur, která, jak vidíme, zuří naplno už i u nás. A buď ráda, že jste v ní s Valtrem nedopadli hůř!

Slíbili jí ještě, že ji o každém posunu zpraví a budou pak u toho, až se cizinec postěhuje. Když jim, až překvapivě vyrovnaná, nepoložila žádnou otázku, vyslovila dík za přátelskou pomoc a slíbila, že odteď přenechá svůj problém jim a bude už klidně spát, rozloučili se s ní, ale nikoli spolu. Zavolali manželkám, že mají neodkladnou práci, inženýr to pro pořádek sdělil i své zdejší žárlivé milence a zaparkoval u Grandhotelu.

Tam si při manhattanu, který pro oba objednával Julius, a při whisky sour, kterou to oběma prokládal Janek, povídali o všech

ženských, které kdy měli, z nichž ale, jak se smutně shodli, ani jediná nesahala po kotníky Krásné paní. Na losování, kdo z nich to u ní zkusí znovu, sice v opilství nedošlo, ale když jim po zavření restaurace doporučil recepční hotelu, aby jej pro dnešek raději neopouštěli, a oni si vzali pro úsporu společný pokoj, při usínání nevnímali, že ruka, kterou oba drží, nepatří milované.

Co jim Krásná paní neřekla: už když se po běhu za stále dál prchajícím Valtrem vyčerpaně vracela domů, zažila znovu, co ji před lety na vrcholu krize s Jaromírem pomohlo k předčasnému důchodu. Její zdravotní nález se ukázal být silnějším než kádrový posudek, takže jí ani jakožto reakční občance, která rozvodem potupila krajského funkcionáře strany, nebylo úředním doktorem třikrát po sobě upřeno použít rady NA SRDCE JSOU PODĚBRADY! Potíže ustaly, když Jaromír zemřel. Ted' se přihlásily znovu. Že ji zadýchal klus s přeprawkou, jí přišlo normální, ale totéž se stalo dnes, když se pomalu vracela od Julia: stěží vystoupala do salonu a tam dlouho v křesle popadala dech.

„Lék všeho živého vám schází – spánek“ slyšela opět radu felčara Macbethovi a přičítala ten úkaz tentokrát bezesné noci, ale usnout se jí vzdor únavě nepodařilo ani na chvíli. Odpoledne pochopila, že nemá cenu dál ležet v posteli, a protože měl přijít Julius, rozhodla se proměnit z ranní trosky v ženu, kterou ctil. Přitom, jak se koupala, myla a sušila si vlasy, krémovala tělo, s nímž mohla být stále spokojena, pilovala a lakovala nehty nohou i rukou, myslela na jediné: jak odpoví na její kategorický požadavek muž, který se z manžela, ano, dokonce z milence! stal rázem zas jen cizincem a navíc nepřitelem. To už byla přesvědčena, že v něm zažene brzy i své staronové potíže.

Valtr už pravidelně zobal i pil, ale neopouštěl klec, kterou ted' ani na noc nezavírala a nezakrývala přehozem, připomínal jí dlouholetého vězně, jenž klade jistotu žaláře nad úklady svobody. Právě ta újma na ptačí duši způsobená cizincovou surovostí jako by se

přenesla i na ni. Ten hrozný člověk musel zmizet z jejich života, aby se z něho její miláček mohl znovu radovat a ona v něm normálně dýchat! Spoléhala se, že to Julius mezitím zařídil, a chtěla mu za to poděkovat i tím, že ho přijme, jakou ji znal.

Že se s ním objevil i Janek, uvítala, přišla si chráněna hned dvěma muži, nad nimiž měla desítky let jakousi zvláštní moc, ať byli svobodní, ženatí, či chvilkově zaláskováni do jiných. Ten pocit ji však opustil, když jí podali zprávu o jednání s cizincem. Viděla na nich, že považují svou misi za úspěšnou tím spíš, že ji jeho zpupnost zbavuje nejen úředních pout a finančních závazků, ale navíc i uráží způsobem, který činí další komunikaci naprosto zbytečnou. Zmobilizovala poslední síly, aby neprozradila, jak je naopak otřesena, přijala jejich slib, že se postarají o hladký průběh nutných operací, a propustila je navýsost šťastné, že jí tak skvěle posloužili. Jak oba dobře znala, měla jen oprávněnou obavu, že je brzy rozkmotří nová soutěž o její přízeň.

Citovaná věta, s níž měl ten nevděčný člověk Juliovu kancelář opustit, ji těžce zranila. Když si žena úctu muže získati nedokáže, nesmí diviti, že ji neváží! slyšela v duchu jeho slova, která zazněla v jednom z prvních rozhovorů. Tehdy cítila, že se to rozhodně netýká jí, a byla o tom přesvědčena i teď. Její nabídka přece neměla být ponižující tuzér, ale věcná omluva za dočasnou ztrátu soudnosti, kterou zavinil otřes, když mu nešťastným reflexem zabila jeho... ale to mu přece vůbec nedávalo právo, aby ji jako první člověk v životě zbavil úcty, ne! to si netroufl ani Jaromír!!

Všecko v ní křičelo Křivda! Jenže to tvrzení nevážilo nic, pokud je nepotvrdí ten, kdo ji způsobil. Krásná paní teď litovala i svého nápadu pověřit řešením tak osobního, přímo intimního rozkolu ty dva, kteří jej měli za jakýsi módní střet kultur. To křivé obvinění musel odvolat on sám, on osobně, on její stále-ještě-manžel Kemal Ötzölan!!

V pátek zásobila němého Valtra zobem i pitím, jako když dříve odcházela na velký nákup a na hřbitov. Z autobusu však vystoupila už v polovině trati. Okamžik zvažovala, má-li jít za cizincem na stavbu, ale nechtěla se potkat s Jankem a objasňovat, proč musí s tím hrozným člověkem za každou cenu jednat sama, bez porady s Juliem a s ním. Šlo na půl dvanáctou, každou chvíli musely rány na kus kolejnice vyhlásit čas oběda. Když u Srbky bydlí, jistě u ní i jí. Přešla tedy ulici, zhluboka se nadechla a pak už odhodlaně vstoupila do Beogradu.

Interiér silně připomínal přebudovaný lokál Malešίκů, i tady byl domácí kýč jen vystřídán pokleslým vkusem nových majitelů. Zatímco Istanbul zdobily nástěnné orientální koberce a vodní dýmky, strop Beogradu byl hustě podvěšen rybářskými sítěmi. Ty se táhly i po dlouhé čelní zdi, kde se zřejmě sušily na břehu malovaného moře, toho jediného, které Srbům po všech válkách zůstalo! pomyslela Krásná paní a zaměstnávala se dál prohlížením detailů naivní malby i různými jinými úvahami, aby ji neznervózňovalo, proč tu vlastně je.

Vstoupila sem dnes jako první host, usedla v koutě k malému stolku pro dva a u postarší české servírky s důlky po dětských neštovicích, která jí uctivě nabídla rukou psaný polední jídelníček, objednala pouze sodovku a dostala minerálku. Ani včera večer, když se rozhodla s ním hovořit přímo, a to rozhodnutí ji poprvé po dlouhé době konečně dovolilo usnout, ani po probuzení ji nenapadlo jakkoli se připravit; do životních situací, o nichž tušila, že budou osudové, vstupovala vždy jen s nastraženými smysly, aby byla schopna co nejbystřeji a nejpřímněji reagovat. Divadlo neměla ráda také pro jeho strojenou předepsanost, a takhle si nepřišla jako herečka svázaná svou rolí.

Nevěděla, jak cizince, jehož byla nadále zákonnou manželkou, osloví a co mu vlastně řekne, ale spoléhala se, že k ní, až ji tu spatří, přisedne a ona najde správná slova, bude-li se řídit okamžitým výrazem jeho tváře a pocitem, který v ní vyvolá. Proto dál vytěšňovala z myšlenek vše, co mohlo zvnějšku ovlivnit jejich první setkání od chvíle, kdy odešel s mrtvolkou Alibaby v tašce do noci. Soustředila se na jednotlivosti nástěnné mazanice tak, že ji pak polekal hromadný vpád dělníků ze stavby, kteří sem znovu vnesli zmatení jazyků. Obsadili naráz všechny větší stoly. Cizinec-manžel však mezi nimi nebyl.

Co Krásná paní neviděla a neslyšela: Servírka si v kuchyni povzdychla, že by chtěla k stáru vypadat tak úžasně jako ta ženská v jídelně, co je tu poprvé, sedí sama a dala si zatím jenom vodu. Šéfová nepatrně vysunula výdejní okénko do šenku a objevila tvář, která se jí vryla do paměti už v prostoru bývalého koupaliště, na slavnosti všech zdejších Nečechů. Od stolku v koutě jídelny nebyl naštěstí přímý výhled na ulici, takže Ljubica vyběhla postranním vchodem a stačila Kemala odchytil právě včas, když už sahal po klíče vnějších dveří lokálu.

– Hej, počekej! táhla ho za roh, – ty danas obědovaj na kuchně!
– Ale já umluvil sebe s jednou partou, pozval vseckny na kolu...
– Druhykrát! V lokálu čaka tvoja šachtle! Ili chočeš sa ňo da govoríš?

To si opravdu nepřál, poobědval tedy nepohodlně na přípravném stole, a protože ani Ljubica se netoužila s tou osobou setkat, zapotili se kuchař a servírka pořádně, než nabitý lokál obsloužili ve dvou. Ljubica nutila cizince ke spěchu, takže ani moc nevěděl, co jedl, když ho poslala zas oklikou zpět zařídit, než babu napadne hledat ho na stavbě, ať ji tam vrátný nepustí. Pak dělníci zas najednou z lokálu odešli, ale ta zatracená baba zůstala sedět a zdála se nazpaměť učit oka v sítích pravých i malovaných.

– Šta je ona konsumirovala? obrátila se Ljubica s náhlým nápadem na svou podobanou servírku, kterou ještě za života manžela dosadila za její pohlednou předchůdkyni, když ta s ním začala nebezpečně flirtovat.

– Vodu, opakovala žena, – chtěla sodu, tak dostala minču s bublinkama...

– I potom? vybafla na ni šéfová podrážděně.

– Pak už nic, byla sem u ní dvakrát, ale řekla dycky, že eště má.

– A ty si ňu ostavijo da tam sedi a čumi? rozlítla se na ni Ljubica.

– Dyť víte, jakej se strh fofr, bránila se žena, – dyž ste neska nešla na plac!

– A nu idi tamo! nařídila jí majitelka-vdova, – a reci něj, tu nie verejna čakareň! Ako dalje ona tu sedi, ať nešto normálno konzumiruje, nebo ať bistro vypadne!

Pootevřenými dveřmi kuchyně se snažila rozhovor odposlechnout, ale vzdálené hlasy zanikaly v obnoveném ruchu protějščí stavby, takže si nalila slivovou a čekala netrpělivě na návrat zaměstnankyně. Nevíтанá návštěvnice už při svém vstupu udělala svým zjevem na servírku tak hluboký dojem, že ji znovu oslovila velmi zdvořile. A když dostala stejnou odpověď, že má stále co pít, vyřídila vzkaz šéfové co nejzdvořileji a ostýchavě předložila už dost proškrtaný jídelní lístek s dotazem, co může přinést.

– Když to musí být, řekla Krásná paní, – řekněte mi, na co máte sama chuť.

– Já bych si dneska s klidem dala plněnou papriku, poradila jí servírka.

– No vidíte, uslyšela, – tak si ji s klidem dejte chutnat v kuchyni.

Když viděla, že si s tím ta žena neví rady, vyjádřila se srozumitelně.

– Účet mi, až se najíte, přineste laskavě sem s další minerálkou. A už teď si vyberte, co chcete jíst k večeři. Vaší paní šéfové ode mne laskavě vyřídíte, že na celém světě má host v restauraci povinnost

něco si objednat a zaplatit, ale žádný zákon mu neukládá, že to musí i jíst.

Když užaslá žena všechno v kuchyni zopakovala, Ljubicu mohl trefit šlak.

- Teď ja sama šutnem šachtli na ulicu!!

O Krásné paní se vědělo, že je i moudrá a laskavá, jakoby celá složená z měkkých, teplých citů. Skoro nikdo netušil, že umí být i chladnokrevně tvrdá. To na ní nejvíc obdivoval otec. Věděl, jak strašně chtěla být po něm lékařkou, ale když ji kvůli původu potkal úředník zdravotní sestry, chovala se, jako by byla stvořena právě pro něj. Nikdy si nikomu nepostěžovala, na nikom se nemstila, pro všechny měla pomoc, radu či alespoň úsměv, nebylo nikoho, kdo by ji neměl rád, ctily ji i ženy, které by jí normálně sotva odpustily tu mimořádnou krásu. Nikdo krom otce nevěděl, jak křehkou má duši, které proto po mamčině smrti narostl ochranný pancíř z ledu.

Netušil to ani Jaromír. Onoho dne, kdy přijel se ženou do Prahy a ona ho očekávala v Mánesu, mu na ústředním sekretariátu strany dali na vybranou: buď ho pošlou z jeho ordinace hned zítra jako technika do městské kafilérie a navíc rozšíří zprávu, že on, herold Pražského jara, předtím jakožto spolupracovník StB, udal na medicínské spolužáky, kteří skončili u lopaty, anebo se po sebekritice vrátí do městského výboru a pomůže jako polepšený hříšník „odbahnit partaj“. Když se zapřísahal, že nikdy nikoho neudal, když na ně dokonce křičel, že lžou, řekli, že je to hrubá záplata na hrubý pytel, jelikož dal straně v její těžké hodince červenou kartu, pročez oni dají té pomluvě zelenou.

– Ale pak už po tobě, soudruh Čech! zakončil předseda prověřkové komise, podle toho oslovení vyslaný armádou, – ani v tý kafilérii neštěkne pes!

Cestou ze svého Waterloo se pokusil utlumit rozčilení velkým panákem rumu v automatu Koruna a po dvou vodkách, které si dal v Mánesu úvodem, byl přesvědčen, že ho jeho žena určitě pochopí.

Její zděšení ho zaskočilo a prozradil jí, co původně nechtěl: čím mu vyhrožovali, když odmítne.

– Kdo by mi pak ještě věřil? zeptal se jí zoufale, – kdyby tu podlou lež o mně šířili všemi svými kanály? No kdo, řekni mi??

– Přece já! odpověděla, – a tím pádem u nás každý!

Když opustili restauraci, jejíž personál spočítal tržbu a čekal už jenom na ně, strašlivě se ho dotkla opovržlivou výtkou, že je zbabělec. Tehdy po ní jen mrštil snubní prsten. O několik týdnů později, když se dočetla v místních novinách, že městský výbor strany rozhodl jednohlasně o vyloučení Jaromírových politických spojenců, kteří v něm léta viděli svého mluvčího, našel ji při svém návratu z jiného zasedání, jak stojí uprostřed pokoje s těmi novinami v ruce. Ukázala mu zprávu a zeptala se nevěřičně:

– I ty, Jaromíre...?

Stále ještě jistý, že mu nakonec porozumí, ji přesvědčoval, že vše, co činí, je součástí taktiky, kterou se snaží dočkat času, kdy bude moci navázat na vše, čemu věřil a nadále věří, ale proto se musí ve straně udržet, aby v ní nezůstali jen dogmatici. Jeho osamělý hlas, vysvětloval jí, by nikoho z nich před vyloučením nezachránil a jeho dokonce přiřadil k nim, takže by jim už ani nemohl pomáhat finančně, jak má pevně v úmyslu. Ostatně, řekl jí, myslel už při onom osudném rozhodnutí v Praze především na ni, která si přece od komunistů užila dost, než aby to musela podstoupit znovu po boku obecního rasa, na nějž ho slíbili ponížít. Skončil skoro vyčerpán, ale pevně věřil, že ho po dlouhém čase duševních bojů, zmatků, pochyb i strachů tato žena, kterou miluje, konečně osvobodí slovem či gestem rozhřešení.

– Tak tys, Jaromíre, řekla po dlouhé odmlce, – ke všemu už i podlý...!

Nato se neovládl podruhé a tentokrát ji udeřil. Poté odešla nahoru k otci, a k němu dolů se už nikdy nevrátila. Pak se dala i rozvést a neodpustila mu, ani když se ze špatného svědomí a z nešťastné lásky demonstrativně upíjel k smrti. Tak silná byla ta dnes už nemladá, na

pohled útlá žena, kterou majitelka bistra Beograd pohrdavě nazývala šachtlí a právě se k ní vyřítila z kuchyně, aby násilně ukončila její sotva oznámený celodenní pobyt ve svém hostinci.

– Co tady chočeš?? vykřikla, opírajíc se oběma rukama o stůl nad stále ještě nedopitou minerálkou, a opakovala to v rozčilení ještě jednou.

– Už jsem objednala, řekla Krásná paní mile, jako by byla oslovena stejně.

– Ja živim moj personál sama! snažila se Ljubica křičet dál, ale hlas ji nijak zvlášť neposlouchal a nepříjemně přeskakoval, – vy mi něj živit nemusitě!

– Tím lépe, řekla Krásná paní, – objednala jsem si jídlo jen na vaše přání, tak je nabídněte ode mne komukoli, já vůbec nemám hlad.

– Co tady chočete? začala jí hospodská vykat, – dyž vy ne pite, ne jite??

– Neposadíte se? zeptala se Krásná paní, – ráda vám to vysvětlím.

A zvoucím pohybem ruky jí nabídla židli. Teď servírka s kuchařem hleděli pootevřenými dveřmi kuchyně do lokálu s pootevřenými ústy, žasnouce nad tím, jak rezolutní šéfka zkrotle usedá za stůl k ženě, s níž chtěla před chvílí osobně vyrazit dveře.

– Nechci tu provokovat, pravila Krásná paní, – a jestli ho máte ráda, nechci vám ho brát. Nechci ho ani držet v manželství déle, než potřebuje sám, aby tu dostal občanství a směl zůstat navždy. Hovořím tak, že mi rozumíte?

– Da... pípla Ljubica, už zcela odzbrojena tou tichou silou, kterou dosud nepotkala, nečekala, neznala, a proto jí neuměla čelit.

– Musím s ním mluvit! řekla Krásná paní vstávajíc a podala jí stokorunu i lístek s telefonním číslem, – ano, musím! zavolejte mi laskavě, kdy a kde.

– A dyž on... vzpamatovala se hostinská, – dyž on nechoče...?

– Tak přijdu zítra zas a počkám tu, až bude chtít.

Co Krásná paní, která hned odešla, neviděla ani neslyšela: když to Ljubica večer tlumočila cizinci, pokýval zasmušile hlavou a poručil jí:

– Zítřka nevaříš stavbářům, tak vyvěsi tabulu, že zavřela ty už v sobotu!

Odvíjelo se to napřed stejně jako včera: ranní toaleta, láskyplné ošetření nadále němého Valtra, hořký čaj bez všeho, nástup do prázdného městského autobusu, výstup u velkostavby. Pak už bylo všecko jinak: za uzavřeným vjezdem do zadrátovaného areálu dřímal ve stínu vrátnice vlčák a na dveřích protějššího bistra jištěných bezpečnostní mříží visel fixkou psaný nápis:

ASANAČNÍ DEN.

Krásná paní se přesvědčila, že je mříž zamčená, a přešla na roh boční uličky. Byla sobota, takže věděla, že musí čekat třicet minut, než sem její autobus dorazí na zpáteční cestě od hřbitova k náměstíčku. Za tu dobu mohla dojít pěšky, ale ona se rozhodla počkat zde.

Horké víkendové dopoledne vylidnilo především tuto čtvrt' M.; pár Čechů vedoucích stavbu bylo u moře či na chatách, masa „gastarbajtrů“ se chystala grilovat a tančit na bývalém koupališti a místní obyvatelé se zotavovali ze hřmotu, který tu neustával od pondělí do pátku. Teď nebyla na ulicích pokrytých vysokou vrstvou prachu živá duše a slyšet bylo jen hašteření ptáků.

V tom nehybném zpěvavém tichu se Krásná paní opřela o zeď přízemní garáže proti dveřím bistra, nastavila tvář slunci a zavřela oči. Vzpomínala přitom marně, jak dlouho ji nenapadlo se tak lenošně zastavit v životě. Ačkoli byla pro srdeční vadu léta v invalidním důchodu, stále nepropadla mentalitě a rytmu penzistů. Pokud se nestarala o Valtra a podnájemníky, nenakupovala, nevařila, neprala, nežehlila, nesmýčila a nemyla svých dvanáct kamenných apoštolů, vžívala se do dějů románů, které si pilně půjčovala či se k ní vracely z otcovy knihovny. A skoro každou noc ji do sebe vtahovaly živé sny, v nichž prožívala příběhy tak věrohodné, že v ní odeznívaly až do hloubi dalšího dne.

Ted' nemyslela na nic, jen vnímala teplo a ticho, jako by nestála na cizí ulici, ale spočívala někde na pláži, po čemž vždycky toužila. Jako dítěti jí to nedopřála válka, jako dívce totalita, jako vdově Valtr, jehož si netroufala opustit na víc než pár hodin. Takže jen čas od času zavřela jako ted' oči a zažila si svou pláž ve zrychleném tempu.

Proto se snažila vytěsnit i sílící zvuk, který ji rušil, a pozdě rozpoznala otevření i zavírání dveří vracejícího se autobusu. Hrozila jí tu tedy další půlhodina čekání, ale ona se přesto nevydala k domovu. Připomněla si své včerejší prohlášení, že sem dnes přijde zas a počká, dokud si na ni cizinec-manžel nenajde čas.

Vůbec nepochybovala, že hostinská, snad z vlastní, snad z jeho vůle výjimečně zavřela hostinec kvůli ní. Považovala za vysoce pravděpodobné, že jsou oba v domě, a nevylučovala, že ji zpoza záclon spatřili. Pokud mu nebyl vyřízen vzkaz, že s ním musí, ano, musí! mluvit, pozná to, když ji tu uvidí čekat, a snad k ní nakonec sejde. Tehdy ji poprvé napadlo: A co mu chce vlastně povědět?? Uvědomila si, že od chvíle, kdy se včera spontánně rozhodla jet sem a dočkat se ho, nemá nejmenší zdání proč!

Nic z toho, co se stalo a nemohlo tedy odestát, jak jí vštípila už v dětství maminčina smrt, bylo tím méně možno změnit jedním rozhovorem, ale ona na něm lpěla, jako by na tom závisel její další život. Avšak na čem vlastně?? Že jí odpustí? Co?? Ani ted' necítila vinu, jen strašnou lítost, že mu tím nešťastně zbrklým pohybem vzala nenahraditelného přítele, jakým jí byl Valtr. Ostatně měl-li by někdo někomu odpouštět, pak leda ona jemu tu naštěstí nedokonanou pomstu na Valtříčkovi... myšlenka se zadržla.

Jak to, že Jaromír podobným skutkem zpřetrhal definitivně vše, co ho s ní ještě mohlo spojit, a že ona tu ted' nechala projet už několik autobusů a stojí dál v letním vedru na pusté prašné ulici před domem, v němž se zamkl se svou, už nepochybovala, staronovou milostnicí? Proč se před nimi tak ponižuje? Proč se ani trochu nestydí? Měla pocit, jako by vystoupila sama ze sebe a z odstupů

hleděla na ženskou postavu nehybně opřenou se zavřenýma očima o betonovou zeď. Matně si vzpomněla, že ji zná z francouzského románu, v němž stejně potupně i neodbytně jako teď ona němě čekala před domem milenky svého muže.

A už i pochopila, co jí naznačil ten nával horka v cukrárně U HÝTY A BATULA: že po něm touží...

Co neviděla ani neslyšela: Ljubica chtěla s cizincem k vodě, ne na bývalá koupadla, ale po proudu Ř., kde se meandry vedle hlavního řečiště rozdělovaly v četná ramena; z protějšších skal se podobaly klubku hadů a písčité kosy porostlé keři nabízely mnohá romantická zákoutí pro dva. Baba zavinila, že Kemal odmítl vyjít ven. Ze vzteku na ni se s ním pomilovala doma, uvařila mu vydatný oběd, ale musela si pak vystačit s televizí, když on se zabořil do své ohavné knihy s obrázky kostí, které jí braly chuť na všechny polévky. Ta hrozná Češka, nebezpečná už svou v tom věku nepochopitelně pěknou tvář i figurou, vzdala svou vartu s posledním autobusem, a Ljubica udělala z radosti krvavé bifteky jako závdavek na příjemnější neděli. Ráno přinesla oběma i pořádnou snídani do postele, než vyrazí, ale když odhrnula závěsy, aby se Kemal spíš probral, uviděla znovu modrou oblohu a hned i babu stojící tam, co včera.

Kurva šachtle! ulevila si v duchu, ale nahlas mínila, že snad nebudou kvůli ní trčet znovu doma... její vztek se probudil naplno, když jí stroze oznámil, že budou, protože s tou ženou už nechce mluvit, a tím míň na ulici. Takže zkazila Ljubici i neděli, když on se opět zabavil odpornými hnáty. Zvítězila zatím jen v tom, že smrtku, které se štítila a bála, odvezl tehdy rovnou do své plechové rezidence.

Pondělí jí přineslo překvapení dvě: baba přijela na čekanou hned prvním autobusem. Jenže Kemal nebyl k nalezení v posteli ani v domě. Zřejmě to tušil a odešel na stavbu už v noci.

Ke konci války, kdy býval chloubou domácností ještě gramofon s troubou, pustil otec nemocné Růžičce v pražském bytě rodičů jakousi árii, aby jí, jak říkal, už v čase hrůzy připravil na dobu krásna. Šel pak s čímsi pomoci matce a jehla se zasekla. Hlas zpěvačky se s každým otočením desky vrátil do téže drážky, vysoký tón skákal dolů i nahoru, až byl pazvuk tak mučivý, že přestala vnímat vše ostatní a byla jím ohlušena dlouho poté, co došlo pero.

Znovu jej zaslechla v sobotu odpoledne, když slunce zezadu dobylo její stanoviště u zdi garáže, chráněné předtím štítem stromů. Zítra si musí vzít krém! napadlo ji a jako ta dávná jehla se v ní zaryla nová myšlenka: bude tu stát, dokud ten cizí muž, její manžel, nepochopí, že je nevinná a že ho miluje. Ano, miluje! jinak si neuměla vysvětlit, proč činí, co činí, i když to vidí tolik lidí.

Cizí dělníci, které autobusy z obou směrů vyvrhovaly v pondělí ráno k bráně stavby, nevěnovali staré ženě pozornost. Zato muž, zvaný kdysi Chvístek a teď Metr, se kvůli ní v ojeté škodovce, kterou jezdil jen do práce, málem vyboural. Opustil auto s běžícím motorem v bráně a spěchal ke Krásné paní.

– Růženko, co tu děláš??

– Čekám na manžela, vysvětlila jakoby překvapena, že se ptá.

– Aha... řekl bezradně, – tak to mně promiň, já nebudu rušit...

S pocitem studu, že ji přistihl v tak nedůstojném postavení, dojel ke své kanceláři a užasl znovu, když před ní spatřil Kemala.

– Co tady děláte...? nevymyslel si jinou otázku, než jakou položil jí.

– Čekám na radu, řekl cizinec jakoby udiven, že to inženýr neví.

Brzobohatý zamkl auto, odemkl dveře, a když vstoupili, zamkl i ty a neztrácel čas ani tím, že by si sedli.

– Kemale, chlape nešťastná, co to tu s ní vyvádíte?
– Já ji nevyvádím, řekl cizinec, – ona sama tam chodí i stojí.
– A vy se jí ani nedojdete zeptat proč?
– Já nezajímám, neboť nechci už s ní mluvit, jak já vám řekl. Až dokončíme dnes betonáž multikina, budeme začínati blok eF nebo Gé?

Bývalý Chvístek se pak přistihl během pondělí několikrát, že víc než na sto a jeden problém stavby myslí na jedinou ženu, kterou znal příliš dobře, aby věděl, že na své vartě vytrvá. Lámal si hlavu, čím ji odtamtud dostat, a oddechl si, když při výjezdu na rohu nestála. Stejně i Ljubica, která hned přiběhla pro cizince do kontejneru, ale domů ho nedostala.

– Ona jen posla krmiti ptáka, tvrdil pro ni nesmyslně, – a hned pak vrátí!

Nevěřila. Stále víc naštvaná mu donesla večeři a užasla, když tam opravdu spatřila babu zas. V soumraku předstírala, že ji nevidí, a hospodu už raději svěřila personálu. Nahoře u sebe si pustila televizi, ale každou chvíli vyhlížela z tmavé koupelny k rohu. Baba tam stála a stála. O půlnoci to Ljubica vzdala. K ránu ji probudilo ječení projíždějící sanitky. Současně uviděla dojet první autobus a z něho vystoupit babu.

Inženýr se při příjezdu neodvážil zastavit, tak alespoň houknul a zamával. V kanceláři se však vrhl k telefonu, aby informoval JUDra Mádra, který měl včera stání v Praze. Příští, kdo zabrzdil u Krásné paní, byl Julius.

– Růžo! zaprosil naléhavě z okénka, že chtěl tu misi urychlit, – dovol, abych tě odvezl do svýho kanclu nebo k tobě domů, než tě tu zmerčej paparazzi!

– Musím s ním mluvit! řekla Krásná paní hlasem prozrazujícím únavu.

– Já to zařídím, slíbil jí, – ty papíry mám s sebou! a za okamžik už byl v provizorní kanceláři starého soka a nového kamaráda, ten

sem okamžitě povolal mobilem cizince a tentokrát zasedli všichni tři ke stolu.

– Pane Ötcölane, oslovil ho advokát, – moje mandantka mě požádala, abych vás přesvědčil, že žádost o rozvod, kterou jste podepsal, ruší.

Nato ji vytáhl z elegantního plochého kuffíčku a přímo dramaticky nadvakrát přetrhl; inženýr ty kousky převzal a zničil ještě názorněji v trhači.

– Paní Čechová znovu vzkazuje, že vašemu zvířeti ublížila nešťastnou náhodou a zatajila to jen, jelikož byla v šoku. Chce vám to vysvětlit osobně.

– Já toho nechci, řekl cizinec.

– Paní Čechová, podpořil advokáta inženýr, – přinejmenším zachránila vaši existenci a alespoň za to si nezaslouží, abyste ji vydával veřejnému posměchu. Všecko, oč jí jde, je možnost vysvětlit si s vámi věci mezi čtyřma očima.

– Já nepotřebuji cokoli vysvětliti, řekl cizinec.

– Kruciturci, Kemale, neserte mě! Ted' půjdete a promluvíte s ní!

– Pane inženýre, prohlásil cizinec skoro slavnostně, – musím uznati, že jsem zde a budu být i dále jen lopata z Tramtárie, jak u vás říkáte, ale po všem ztratěném podržoval mé žití jediný sloup: má úcta ke mně! Tu ona mně vzala, a proto ztratila i mou k ní. Smím ted' jít za prací, anebo mi dáváte padák?

Inženýr zvedl oči k nebi a poslal ho zpátky řídit náročnou betonáž. Ke Krásné paní dojel spolu s Juliem jeho autem. Opřena zády i dlaněmi o zeď garáže nastavovala tvář dopolednímu slunci. Zhrozili se: silné světlo odhalilo na její pleti krutou mapu stárí. Pohledem se dohodli, že ji nejdřív osloví Mádr.

– Růžo... zašeptal, aby ji nepolekal, zatímco inženýr se taktně vzdálil z doslechu, – drahá Růženo, v mém suchopárném životě jsi byla šprůdlem živé vody a už vím, že mu jen láska k tobě celou dobu dávala smysl, i když nebyla naplněna, a snad právě proto, že zůstala

nezkaleným snem. Ve jménu té lásky tě teďka prosím, drahá Růžo, pojed' s náma dvěma někam jinam!

- Hrozinko... odvážil se ji oslovit Brzobohatý, zatímco se taktně vzdálil advokát, - jsi jediná, které jsem byl celý život věrně duší, a věřím, že bych byl jako tvůj manžel i tělem. A ta věrnost tě teď zve: pojed' s námi do Grandu, dáme šampíčko a budeme se v trojce těšit ze života, co ty na to, Hrozinečko?

- Já s ním musím mluvit!! řekla Krásná paní.

Už dávno necítila nic, než to jediné: že chce se svým mužem mluvit, aby mu řekla sama, co nemohla vzkázat po nikom jiném, a co, jak si byla jista, vše špatné promění v dobré. Stala se automaticky schopným plnit pouze své zadání – čekat. I příští dva dny se ještě za tmy postarala o Valtra, dojela ke stavbě, opřela se o zeď na rohu a stála tak celý den; v noci zvolila poslední autobus, který ji dovezl domů, kde ošetřila Valtra, pojedla z tenčících se zásob a upadla do tvrdého spánku, z něhož ji těžce zburcoval budík.

Cizinec spal dále v kontejneru, a když se ho rozezlená Ljubica pokusila ve středu donutit k návratu tím, že mu nepřinesla večeři, začal se stravovat v kantýně stavby. Ve volném čase si pak v té plechové noře, podle zpráv inženýra, sám kolem dokola ukazoval na smrtce zvané Eva kosti i kůstky a jako když bičem mrská odříkával latinské názvy.

Chvístek-Metr se po oba večery u Krásné paní zastavil, marně ji zval do auta a vysvětloval, že cizince nepřesvědčí, jelikož se začal jako ona. Pak se s Kádrem-Kvádrem, než je milosrdně otupil alkohol, radil v Grandhotelu, kdy pro ni poslat sanitku s psychiatrem, aby se tam dřív nezhroutila. Nenaplnil se jen strach z bulváru: jeho slídiči neznalí dějin M. ji asi považovali za žebračku.

Jedna osoba Krásnou paní nespouštěla z očí: hostinská z Beogradu. Ljubica přitom prožívala, co nechápala: bezmezný vztek na babu, která jí současně s Kemalem kradla i soukromí a vlastně celý život, když si ve dne v noci vynucovala její plnou pozornost, začal být plíživě nahrazován pocitem, jaký neznala z válčící vlasti; ta ve svých dětech pěstovala otrlost, aby se jim snadněji podřezávalo sousedy nesrbských jazyků. Její zlost se víc a víc přesouvala na chlapa, který kvůli chcíplému kocourovi vyhlásil zřejmě svatou

válku všem křesťanům, když tak zpupně opustil i ji. Stará žena přitisknutá dlouhé hodiny k otlučené zdi jen proto, že s ním marně chtěla mluvit, jí přestala připadat jako nebezpečná sokyně. Vlastně na tom byla s tím šílencem podobně... a Ljubica v sobě objevila předtím neznámý soucit!

Pazvuk vykolejené jehly gramofonu drásal mozek i smysly Krásné paní tak, že nevnímala nic než ten program čekání. A pero ne a ne přestat jej pohánět! Až když k ní v pátek před polednem, týden poté, co se změnila v automat, přesto pronikla ostrá bolest srdce, pochopila, že pero dochází. Okamžitě si uvědomila, že nastal čas, aby dokonala, co započala v den, kdy se vracela od HÝTY A BATULA, než ji přivítal na okně se slunící Valtr. Pohnula se vstříc autobusu, jenž právě přijížděl a směřoval do centra k největšímu obchodnímu domu v M.

Srbka, která už třetí den co chvíli přes záclonu vyhlédala z okna, byla znepokojena už hodnou chvíli před tím. Stará žena se dnes poprvé neopírala dlaněmi o zeď, ale oběma jako by chránila levý prs. Když pak zcela neočekávaně vykročila k autobusu, kterým nikdy předtím nejela, zavrávala u schůdků tak, že jí kdosi pomohl do vozu. Ljubica odhodila zástěru, křikla na personál, aby si s obědem zase poradil sám, a rozběhla se na stavbu.

I ona zastihla cizince, jak podoben důstojníku řídí jakousi složitou operaci, které se zúčastnily hlavně nákladáky s rotujícími bubny, v nichž pleskal řídký beton. Hluk stavby způsobil, že své poselství musela cizinci vykřičet do ucha, takže k nejbližším osobám se donesla jen věta, s níž ho dost neurvale postrkovala odtud pryč.

– Kurva, Kemal, hovori sa ňo, ja néču, da ona me tamo umre!!

Kupodivu ji poslechl, neudržela ho jen, když odbočil do kanceláře stavby, ale z té pak ještě před ním vyběhl inženýr Brzobohatý a startoval své auto. Cizinec přisedl k němu a oba začali klít, když motor staré škody škytl a zhasl.

Krásná paní odmítla v obchodě koupit i přepravku s tím, že už má jednu doma a ten malý poklad si odnese za řadry. Věděla však, že pěšky by s ním už nedošla, a vzala si taxi. Také šofér byl zbožím nadšen, takže si při odjezdu z náměstíčka nevšiml, jak pasažérka nemůže otevřít dveře domu. Těžce se zadýchala, už než dorazila ke schodům.

Cesta nahoru s cizincovým košíkem, do něhož umístila dárek, ji vyčerpala tak, že zamířila rovnou do ložnice, odložila náklad na postel a ulehla k němu. Bolest v hrudi nepolevovala, a zkušená zdravotní sestra v ní už dobře věděla, co se děje. Uvažovala, koho zavolat, ne kvůli sobě, ale kvůli Valtrovi a tomu novému tvorečkovi, který by tu bez ní hned zahynul. Než na to přišla, usnula.

Číslo taxislužby, které z kanceláře volala Ljubica, bylo v pátek trvale obsazené, a inženýr Brzobohatý s cizincem potřebovali hodinu, než přišli na smítko v karburátoru.

– Hovori sa ňo, čuješ ty? uslyšel cizinec od Ljubici, když odjížděli, – ali pakuj sve tvoje koferi, ja néču da ima probleme pred moj dom!

– Vy nepůjdete ku ní se mnou? zeptal se cizinec inženýra, když vytáhl z kapsy klíč od domu na náměstíčku, který dosud nestačil vrátit.

– Ne, řekl jeho šéf rozhodně, – počkám tu, chtěla mluvit jen s vámi. Kemale, člověče, jestli jí neodpustíte, tak s vámi zamete i ten váš Allah!

Cizinec vstoupil, zavřel dveře a zůstal stát. Chvilí bylo ticho. Pak se rychle blížil šelest křídel a papoušek mu přistál na pravém rameni.

– Herrr Karrrl, Herrr Karrrl, sípal rozčileně a kloval ho do ucha, jako by ho vybízel ke spěchu.

Kemal ho vynesl nahoru. Dveře proti schodům byly otevřeny, salon prázdný. Zaklepal na ložnici. Když se nic nezvalo, vstoupil. Krásná paní, ležící na zastlané posteli, měla zavřené oči a křídově bílou tvář. Vedle ní stál Alibabův košík, z něhož vyhlédala zelená očička perského kocourka velkého jak myš. Cizinec přilehl ke Krásné paní, objal ji a konečně se poprvé v životě rozplakal.

Takhle to dopadá, moji znejmilejší čtenáři, když autor, který nechce své hrdiny tahat za nitky a vodit je jako násilní vladaři ke šťastným zítřkům proti jejich vůli, jim až příliš povolí, aby si žili, jak se zachce jim – z logiky svých povah a z následků svých činů. Od nevinných počátků to za necelý čtvrtrok dotáhli k tragédii! Ale nejen ve vás, také v autoru se vše vzpouzí uznat, že by právě tento příběh, který tak příznivě začal a dlouho se přímo koupal v naději, utonul v bažině zmaru jako celá ubohá kurdská rodina Kemala Ötcöläna.

Vás, kteří jste laskavě přečetli třiašedesát kapitol, si však autor nedovolí vydírat slibem, že jen další vytáhnou alespoň cizince z močálu na pevnou půdu, kde potká, byť už bez Krásné paní, naději znovu. Spojme spíš záření všech našich mozků v mohutný snop energie, s níž v tom, co bylo dosud napsáno i učteno, objevíme spojenými silami, viribus unitis, Archimédův pevný bod, který nám rychle a věrohodně pomůže pohnout planetou příběhu ke šťastnější dráze. Ať celá ta pokažená historie proběhne naší pamětí pozpátku s příkazem Stop! narazí-li na spásnou výhybku, již hledáme. Tři, dva, jedna, zero – a už se stalo! Dolistujte s autorem zpět ke kapitole s nízkým číslem pět:

„Krásná paní poznala nejpozději v pubertě, co už nejasně tušila jako dítě: že žije dva životy. Jeden za účasti skutečných i vyčtených lidí ve dne, druhý, když se jí ujme spánek. Ten ji nechal skoro vše, o čem právě přemýšlela, po čem silně toužila i čeho se nejvíc bála, prožívat tak podrobně, že se v té nepravé skutečnosti ještě probouzela, někdy do pocitu úlevy, že těžká zklamání, hrozná ztráty či podlé zrady byly jenom noční můry, někdy do smutku, že se závatné štěstí ukázalo být přeludem.“

Takže opět haleluja! milí čtenáři, a k tomu ještě znovu hosana! neboť v kapitole páté uložil našťěstí dobrotivý Osud klíč, kterým teď jako veliký Mág, abra-ka-dabra-ka! dovoluje autoru otevřít všem čtyřem našim miláčkům, opeřenému, ochlupenému i oběma oblečeným, zlatou bránu k druhé šanci: návratu na samý závěr kapitoly dvacet devět, kde leží ta výhybka k lepšímu konci!

Cizincovy slzy, které promáčely její polštář, probudily Krásnou paní jako pohádková živá voda. Když přišla úplně k sobě, poznala, že patří jí, která leží v posteli sama na pomačkaných papírech s nabídkami sedmi nevěst, při jejichž novém pročitání zřejmě včera usnula, a ráno pak v konci toho přesmutného snu plakala lítostí nad sebou. Zmatena vyskočila, spěchala do salonu a odkryla klec. Valtr zamával křídly a zaskřečel správnou hlášku.

– Dobrrré rrráno, Rrrůzorrrůžo!

Nedbajíc jeho protestů nespustila ho hned a spěšně sešla do přízemí. Klíč od cizincova bytu ležel předpisově na prahu dveří. Ze zvyku zaklepala, ale současně už odmykala, prosmýkla se dovnitř a ihned za sebou zavřela. Alibaba však ležel na nejnižším ze čtyř disků a nejevil známky života. Poplašeně přistoupila blíž a dotkla se jeho hřbetu. Byl teplý a pohnul se. Ztuhla, ale kocour se jen převrátil na bok, protáhl se a upřel na ni zelené oči tak dychtivě, že se odvážila ho pohladit. Natáhl všechny čtyři tlapy, až byl skoro dvakrát tak dlouhý, a nastavil jejím prstům břicho, jako by se jí vzdával na milost i nemilost. Drbala ho s rostoucí úlevou několik minut, v nichž předvedl nejrůznější polohy, načež náhle spokojeně mňoukl, plavně se snesl z odpočívadla a vznešeně odkráčel s trčícím ocasem k misce s granulemi.

Uvažila si pak ve své kuchyni silnou kávu, ale i při ní stále ještě omámeně existovala mezi skutečností a sugestivním snem. Připomněl jí samozřejmě onen, který ji kdysi provedl celým rájem po boku mladého Jaromíra, jež si pak vzala právě proto, aby ho s ním prožila doopravdy. Skončilo to oboustranným životním fiaskem...

ale není právě v tom šance, napadlo ji, že ta nová snová procházka peklem může v životě skončit naopak dobře??

Krásná paní začala vnímat svět za oknem. Vietnamci rozkládali před krámem pestrobarevnou zeleninu, mladí Turci mořili plot zahrady, v níž tu v M. prožila dětství s Němčíky i Žíďaty, houf cikáňat honil zbrusu nový míč podezřelého původu mezi kontejnerem a odsvěcenou kaplí, která jediná svědčila, že tu kdysi před Malou Asií ležela pláň zvaná českými praobyvateli Mukanka.

Ten obraz, zalidněný jako u Brueghela a Josefa Lady, jí potvrdil, že na světě započal věk cizinců, a ji zahřálo vědomí její výhody: poznala jednoho z nich, který se snažil nebýt jím úplně.

Vypustila konečně na svobodu Valtra, přečetla si ještě jednou sedm nabídek perskému ženichovi, a když je skládala do kabelky, byla rozhodnuta, že nápad, s nímž usnula, uskuteční. Vykoupaná a krásně oblečená se pak odebrala k rodinnému právníkovi Juliu Mádrovi mladšímu, aby podala svou nabídku.

Ale když už zamykala dům, ještě se vrátila do kuchyně, přisunula sádelník až ke zdi, aby tak snadno nespadl, a těžkou naběračku i dranzírovací nůž uložila, pro jistotu, do nejspodnější zásuvky.

Mrtvý tatínek na ni ze hřbitova povzbudivě zavolal:

– Odvahu, mladá bohatýrko!

Pavel Kohout
Cizinec a Krásná paní

Ilustrace na Eobálce Tanya Leanovich/Shutterstock.com
Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 z 11. 9. 2020

ISBN 978-80-274-0956-3 (epub)
ISBN 978-80-274-0957-0 (pdf)
ISBN 978-80-274-0958-7 (prc)